

MICROREGIUNEA HOREZU

STUDIUL INTEGRAT AL POTENȚIALULUI DE DEZVOLTARE ECONOMICĂ

Editor:

Ancuța Vameșu - Fundația Parteneri pentru Dezvoltare Locală
Asociația „DEPRESIUNEA HOREZU”

Coordonatori lucrare:

Ion Eugen Savulescu – Primaria orasului Horezu
Adrian Andreescu – Primaria orasului Horezu

SEPTEMBRIE 2008

Studiul de față are scopul de a oferi o privire de ansamblu asupra posibilităților de dezvoltare a Microregiunii Horezu.

Studiul a fost pregătit ca material de dezbatere și decizie pentru Conferința de Planificare Strategică a Microregiunii Horezu 2009-2013

Horezu,

9-11 octombrie 2008.

Mulțumiri

Editorul adresează mulțumirile sale celor care și-au dăruit priceperea și resursele lor în perioada 2004-2008 localităților din microregiunea Horezu:

- Nicoleta Rață, FPDL
- Geta Maiorescu, Institutul Național de Cercetare Dezvoltare Turism
- Gabriel Pascariu, Universitatea de Arhitectură Ion Mincu
- Universitatea de Arhitectură și Urbanism Ion Mincu

Acesta studiu nu ar fi posibil fără contribuția esențială a celor care ne-au oferit date și ne-au împărtășit opiniile lor:

- Aurora Pop – Instituția Prefectului, județul Vâlcea
- Mihaela Drăgăneanu, DADR
- Cristina Orleanu, Primăria orașului Horezu
- Ducu Ionel Costinel, Primăria comunei Vaideeni
- Grigore Daniela și Georgeta Cârstea, Primăria Tomșani

Fotografii

- Arhiva Laurențiu Ciocan
- Arhiva Școlilor de Vară FPDL - Universitatea de Arhitectură București

CUPRINS

Cuvânt înainte	5
Introducere	6
Dezvoltarea locală a microregiunii Horezu 2009-2013	6
Resursele locale ale dezvoltării.....	6
Principiile dezvoltării locale	7
De ce să planificăm strategic dezvoltarea economică locală ?	8
Realizari în dezvoltarea locală	9
Procesul de elaborare a strategiei de dezvoltare a microregiunii Horezu	12
Descrierea microregiunii Horezu	14
Geografia.....	14
Structura administrativ-teritorială.....	14
Resursele naturale	14
Terenuri.....	14
Ape.....	25
Rezerve minerale	27
Diversitate genetică – flora și fauna.....	28
Zone protejate sau de interes ecologic major.....	34
Siturile Natura 2000.....	34
Oportunități și amenințări	38
Riscuri la care sunt supuse resursele naturale ale zonei	39
Capitalul fizic și de producție	40
Patrimoniul cultural	40
Patrimoniul construit.....	40
Patrimoniul cultural mobil	45
Patrimoniul Imaterial	46
Analiza SWOT Cultura - patrimoniu.....	49
Infrastructura.....	53
Rețeaua de drumuri	53
Rețelele tehnico-edilitare	54
Colectarea și depozitarea deșeurilor	55
Echipamentele socio-culturale	56
Capacități de producție	57
Silvicultura.....	57
Produse nelemnoase.....	59
Oportunități pentru silvicultură.....	61
Agricoltura și creșterea animalelor	63
Agricoltura - Oportunitati de dezvoltare.....	70
Turism.....	73
Industria extractivă.....	80
Industrii locale – Ex. Ceramica.....	80
Resursele umane	84
Populația	84
Ocuparea	86
Educație și formare profesională	87
Spirit antreprenorial și situația întreprinderilor.....	89
Conducerea, parteneriatele și incluziunea socială	90
Organizații neguvernamentale	92
The Horezu Microregion.....	93

ANEXA 1 - Monumente istorice categoria B	135
ANEXA 2 - SANTIÈRE ARHEOLOGICE	137
ANEXA 3 - SATE MICROREGIUNEA HOREZU	139
ANEXA 4 - Lista ONG-uri	141
Bibliografie	145

Cuvânt înainte

Prezentul studiu este rezultatul unor acumulări importante, realizate în cadrul unui lung șir de inițiative și colaborări.

Fundația Parteneri pentru Dezvoltare Locală și comunitățile partenere din microregiunea Horezu au activități comune de mai mulți ani. Aceste activități se referă la instruire, facilitare de procese participative de planificare strategică și animare a dezvoltării locale.

Începutul a fost făcut în 2003, într-un proiect pilot al Centrului Națiunilor Unite pentru Așezări Umane. **UN Habitat** căuta pe atunci un laborator de testare a manualului său de dezvoltare economică locală. Răspunsul pozitiv al Primăriei Horezu a avut ca rezultat elaborarea strategiei de dezvoltare Horezu 2004-2008 cu participarea comunității, a autorităților județene, a programelor de finanțare europeană și a numeroase schițe de proiecte cu ajutorul studenților și cadrelor didactice ale Universității de Arhitectură Ion Mincu, în cadrul Școlii de Vară Revitalizare Urbană Horezu 2004. Experiența, considerată de succes, a făcut din orașul Horezu unul din cele patru studii de caz din manualul de dezvoltare economică locală al **UN Habitat** utilizat în programele de formare de autorități publice din toată lumea.

În cadrul proiectului derulat în cooperare cu UN Habitat s-a identificat necesitatea ca strategiile de dezvoltare să identifice **polii** de dezvoltare, **relațiile** dintre localitățile învecinate și să definească obiective și acțiuni comune. În perioada 2004-2005 am extins activitatea noastră la localitățile vecine din județele Vâlcea și Gorj (Costești, Tomșani, Măldărești, Vaideeni, Polovragi, Novaci, Crasna) care s-au regrupat până la sfârșitul proiectului sub denumirea comună **Oltenia de Sub Munte**, brand de destinație turistică.

În anul 2005, Horezu împreună cu Costești, Măldărești, Slătioara și Vaideeni creau Asociația Depresiunea Horezu. În anul 2008 s-a lansat proiectul PHARE 2006 cu titlul „10 pentru o administrație publică modernă în România”, care reunește într-un parteneriat Asociația Depresiunea Horezu și comunele Bărbătești, Tomșani, Stroești, Oțeșani, Frâncești, în cadrul căruia a fost elaborat prezentul studiu și va fi elaborată strategia Microregiunii Horezu. În mai 2008 s-a creat **Grupul de Acțiune Locală (GAL) al Microregiunii Horezu**. Care va înainta strategia adoptată spre finanțare în cadrul Axei Leader a Programului Național de Dezvoltare Rurală. Sprijinul nerambursabil în cadrul acestei Axe va fi acordat pentru implementarea strategiilor de dezvoltare locală.

Ulterior, FPDL a fost invitat de autoritățile județene din județele Gorj și Vâlcea să conducă procese similare la nivel județean. Astfel, FPDL a condus procesul de elaborare a strategiei de dezvoltare printr-un proces participativ la nivelul județului Gorj în perioada 2005-2006. În prezent, procese similare se desfășoară la nivelul județului Vâlcea și micro-regiunii Horezu.

Prezentul studiu se bazează pe date culese în perioada martie - iulie 2008 și pe studii și rapoarte elaborate de diverși experți invitați de FPDL pe parcursul acestor ani și anume:

- Florin Stoican Asociația Kogayon - protecția mediului
- Georgeta Maioreșcu - Institutul Național de Cercetare Dezvoltare Turism - turism
- Paul Iacobaș Centrul pentru Supravegherea Ariilor Protejate Muntii Apuseni- ecoturism
- Gabi Pascariu, Universitatea de Arhitectură Ion Mincu
- Viorel Ioniță – agricultură
- Numeroși studenți ai Universității de Arhitectură Ion Mincu care au participat la cele două școli de vară organizate în anii 2004 și 2005, un filon de creativitate și surse de inspirație în munca noastră. Rezultatele activității lor se regăsesc pe mesele de lucru ale administrațiilor publice din zonă.

Introducere

Dezvoltarea locală a microregiunii Horezu 2009-2013

Asociația Depresiunea Horezu ADH (Asociație de dezvoltare intercomunitară ai cărei membri sunt orașul Horezu și localitățile rurale Costești, Măldărești, Slătioara și Vaideeni) a inițiat un program de dezvoltare locală a microregiunii Horezu. Lor li s-au alăturat primăriile din Bărbătești, Frâncești, Oteșani, Slătioara și Tomșani, Fundația Parteneri pentru Dezvoltare Locală FPDL, Centrul de Resurse pentru Participare Publică CeRe, Instituția Prefectului și Consiliul Județean Vâlcea.

Dezvoltarea locală este procesul prin care se identifică, se mobilizează și se coordonează folosirea resurselor locale (adesea subevaluate și subutilizate) pentru a realiza schimbări pozitive, economice și sociale, în paralel cu efortul de protejare a mediului înconjurător. Pentru a determina obiectivele de dezvoltare și strategiile pentru atingerea lor, propunem următorul proces de planificare strategică pentru dezvoltare economică locală:

1. Diagnosticul situației existente în economia locală (care sunt resursele, cum se folosesc, puncte tari și puncte slabe, oportunități și riscuri în folosirea lor pentru activități economice). Rezultatele preliminare ale diagnosticării situației existente se regăsesc în prezentul studiu.
2. Stabilirea viziunii de dezvoltare, a obiectivelor strategice de dezvoltare economică locală pe o perioadă de patru ani (Depresiunea Horezu 2009-2013) și a strategiilor pe care trebuie să le adoptăm pentru îmbunătățirea acestei situații, a planului de acțiuni pentru atingerea obiectivelor strategice cu identificarea responsabilităților;
3. Dezvoltarea a cinci proiecte pentru finanțare din fondurile structurale europene.

Resursele locale ale dezvoltării

Diagnosticul situației existente presupune să identificăm cele „patru tipuri de capital” care susțin bunăstarea, punând accent pe legăturile și echilibrul care trebuie să existe între acestea și care vor fi valorificate prin strategia pe care o elaborăm:

Capitalul natural

- Resurse naturale: Apă curată, teren arabil, păduri, rezerve minerale, diversitate genetică, resurse de energie și alte resurse naturale;
- Sisteme vii: Ecosisteme adaptabile, diverse, cu capacitatea de auto-regenerare, care furnizează resurse și servicii populației locale;
- Servicii pentru ecosistem: Sisteme de evacuare a deșeurilor, sisteme naturale de purificare (ex. aer, apă), protecția apei și împotriva inundațiilor.

Capital uman și social

- Abilitățile, competențele și inovarea, spiritul antreprenorial, educația și un mediu care stimulează învățarea;
- Calificarea populației locale pentru derularea unor activități economice și capacitate de atragere a unei forțe de muncă calificate;
- Cunoștințele și nivelul de informare - accesul la informații de afaceri, economice, de piață, socială și de mediu;

- Parteneriatele, rețelele și normele sociale, încrederea socială și cultura integrității care facilitează coordonarea și cooperarea în interes comun;
- Conducerea, parteneriatele și organizarea, abilitățile de conducere din cadrul comunității de afaceri, administrație locală și dezvoltare economică.

Capital financiar

- Accesul la utilizarea capitalului financiar: credite, numerar, investiții, instrumente monetare specifice fiecărui segment economic.

Capital fizic și de producție

- Tehnologie, unelte, mașini, capacități de producție, utilizarea tehnologiilor în procesele de producție;
- Mediul construit și infrastructura necesare dezvoltării economice

Principiile dezvoltării locale

FPDL propune următoarele principii ale dezvoltării locale:

I. Dezvoltare durabilă

Dezvoltarea durabilă se bazează pe ideea că noi, oamenii, suntem parte a unui eco-sistem și că avem nevoie să ne armonizăm activitatea economică și socială cu mediul natural, în așa fel încât să-l menținem și să-l întreținem, nu să îl degradăm sau să îl distrugem. Definind dezvoltarea durabilă, Comisia Brundtland a pus accentul pe importanța satisfacerii nevoilor umane, atât a celor prezente cât și a celor viitoare: *“Dezvoltarea durabilă este dezvoltarea care satisface nevoile umane ale prezentului, fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface la rândul lor propriile nevoi.”*¹

II. Integrare

Planificarea dezvoltării locale trebuie să țină cont de **toate aspectele teritoriului vizat**, identificând viitorul dorit atât pentru economie, cât și pentru domeniul social și mediul înconjurător, analizând resursele locale, obstacolele și oportunitățile, definind combinația de strategii, politici și acțiuni care să sprijine realizarea dezvoltării sociale și economice într-un mediu sănătos. **Toți actorii locali relevanți** vor fi implicați în proces, pe cele două dimensiuni principale:

- Orizontală: actorii locali aparținând celor trei sectoare – public, privat sau societate civilă;
- Verticală: actorii aparținând unor nivele diferite de decizie, de la nivelul local la cel județean, regional sau chiar național și internațional.

Principiul integrării este prezent în toate etapele procesului de dezvoltare locală, de la definirea viitorului dorit și a situației existente, până la implementarea strategiilor, programelor și acțiunilor.

III. Participare și Parteneriat

Participare înseamnă implicarea membrilor comunității în procesul de dezvoltare locală, prin:

- Informare și consultare;
- Ateliere de lucru și planificare;
- Asumare de responsabilități în implementare.

Cu cât procesul este mai participativ, cu cât sunt implicați mai mulți factori interesați relevanți, cu atât mai mult capital social este produs.

¹ Organizația Națiunilor Unite Comisia Mondială asupra Mediului Înconjurător și a Dezvoltării, sau Comisia Brundtland, după numele celei care a condus-o, Gro Harlem Brundtland, fost Prim-Ministru al Norvegiei 1983.

Parteneriatul este definit de relațiile între structuri organizate, organizații și instituții care participă la elaborarea și implementarea planului de dezvoltare locală.

IV. Incluziune socială

Deoarece economia de piață produce în mod natural inegalități și excluziune socială, a devenit din ce în ce mai clar că, în loc să introducem măsuri corective pentru a repara un sistem nefuncțional, este mai eficient să construim o societate care să aibă în vedere nu numai profitul economic, ci și pe cel social, manifestat prin incluziunea socială. În ultimii ani, incluziunea economică și socială au devenit un obiectiv prioritar atât la nivelul Uniunii Europene, cât și la cel național și local. Acest obiectiv poate fi atins prin coordonarea politicilor de creare de locuri de muncă, educație, sănătate, locuințe și servicii sociale, axate pe comunități urbane sau rurale sărace și grupuri excluse social sau expuse riscului, cum ar fi șomerii pe termen lung, familiile uniparentale, copiii trăind în mizerie, cei care abandonează școala, familiile cu venituri reduse, persoanele cu dizabilități.

V. Șanse egale

Un proces de dezvoltare locală de succes ar trebui să abordeze discriminarea și inegalitățile care afectează bărbații și femeile, tinerii sau bătrânii, minoritățile etnice sau persoanele cu dizabilități. Nici o persoană nu ar trebui să fie dezavantajată de caracteristicile pe care le are din naștere și pe care le poate influența cu dificultate pentru a le schimba. *Acquis*-ul comunitar reafirmă că ființele umane, indiferent de vârstă, religie, sex sau etnicitate au șanse egale în ce privește dezvoltarea personală și accesul la serviciile publice – educație, îngrijiri medicale, apă și canalizare, locuri de muncă sau locuințe. Fără șanse egale, dezvoltarea locală ar putea fi afectată sau chiar oprită. De exemplu, uitându-ne la performanța unor țări, există o corelație clară și pozitivă între creșterea economică și egalitatea de șanse pe piața forței de muncă. Cauzalitatea este bi-direcțională:

- Performanța economică mai bună este în mod normal urmată de o educație mai bună, de democrație și de egalitate mai mare între sexe;
- Participarea crescută a femeilor pe piața muncii ajută la creșterea produsului intern brut, deoarece mai multe resurse umane sunt implicate în sistemul de producție și contribuie la creșterea calității vieții.

De ce să planificăm strategic dezvoltarea economică locală ?

Localitățile din microregiune au numeroase probleme comune

- Populație îmbătrânită, spor natural negativ;
- O mare parte a populației active ocupată în sectorul primar (agricultură, silvicultură);
- Șomaj ridicat, atât cel aflat în plată, cât și cel ieșit din plata ajutorului de șomaj;
- Lipsa activităților economice cu valoare adăugată ridicată și slaba dezvoltare a IMM;
- Exploatații agricole mici, cu productivități și nivel tehnologic scăzute;
- Infrastructură de turism slab dezvoltată și servicii turistice de calitate scăzută;
- Lipsa strategiilor de valorificare a resurselor naturale locale;
- Nivel scăzut al echipării tehnico-edilitare (apă, canalizare, gaz) și a gospodăriilor;
- Resurse insuficiente la bugetele locale;
- Insuficiența capitalului în gospodăriile locale.

Localitățile din microregiune au numeroase resurse comune: Patrimoniu cultural, istoric și tradițional de excepție, numeroase obiective turistice naturale și antropice, tradiții și evenimente insuficient puse în valoare, un cadru natural divers, spectaculos și încă nealterat.

Localitățile din microregiune pot accesa împreună un număr de oportunități de finanțare din fondurile structurale și guvernamentale deschise pentru asociațiile intercomunitare sau parteneriate, la care acestea au prioritate de formare, informare, promovare.

Dezvoltarea locală integrată este eficientă la nivelul unui teritoriu mai mare decât cel al unei singure localități pentru că presupune existența unor elemente strategice: economice - procese de producție, lanțuri de prelucrare, servicii pentru afaceri (ex. bănci), piețe, legături comerciale, legături între mediul urban și cel rural; socio-culturale - valori și credințe comune, relații de colaborare între actorii locali, tradiții și o identitate comună, rețele de comunicații, transport; bio-geografice - topografie, rețele hidrografice etc.

Administrațiile publice locale ale localităților din microregiune doresc să ducă la îndeplinire următoarele deziderate: atragerea de investiții, creșterea atractivității zonei prin reabilitarea și dezvoltarea infrastructurii de transport și edilitar-gospodărești, îmbunătățirea unor servicii publice necesare populației – sănătate, educație, cultură, sociale, petrecere a timpului liber, gestionarea integrată și durabilă a resurselor naturale și a patrimoniului cultural, conservarea și promovarea acestora, corelarea proiectelor de dezvoltare în funcție de poziția geografică, capacitate de reacție comună a localităților din microregiune în cazul unor probleme locale comune, accesarea fondurilor structurale în perioada 2007 – 2013, susținerea financiară și participarea la acțiuni de interes comun.

Existența unei tradiții de cooperare

În microregiunea Horezu există o puternică tradiție istorică a cooperării:

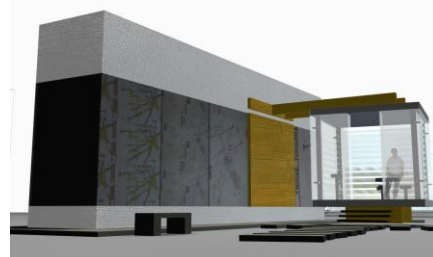
- 1855 “plaiul Horezu” cu 34 de sate;
- În perioada interbelică “plasa rurală Horezu” cu 99 de sate, 45.713 locuitori, a doua ca mărime din județ;
- 1950 - 1968 plasa, cu mici modificări de contur, devine raionul Horezu - populația în 1966 a fost de 83.165 de locuitori (7% din populația regiunii Argeș), 28 comune arondate;
- 1994 - Administrațiile publice locale din Horezu, Costești, Vaideeni, Măldărești și Slatioara au creat un parteneriat pentru “Înființarea aducțiunii de gaze naturale”, au realizat Studiul de fezabilitate. La proiect s-au asociat Tomșani și Frâncești. Din păcate, proiectul a fost abandonat după anul 1996.
- 2005 – orașul Horezu și comunele Costești, Măldărești, Slatioara și Vaideeni înființează la 5 aprilie 2005 Asociația “Depresiunea Horezu” care obține personalitate juridică la 2 august 2005 prin Încheierea nr.594/2005 a Judecătorei Horezu.

Realizări în dezvoltarea locală

I. Programul Parteneriat pentru Dezvoltare Economică Locală Horezu 2003- 2004, derulat de FPDL în parteneriat cu Universitatea de Arhitectură și Urbanism Ion Mincu și Primăria orașului Horezu, a avut printre rezultate:

- Instruirea personalului Primăriei și a Consiliului local,
- Evaluarea potențialului de dezvoltare a localității,
- Elaborarea Strategiei de dezvoltare a orașului Horezu 2004-2008 cu participarea comunității, concursuri cu premii pentru Viziunea Horezu 2008

- și Antreprenoriat, dezvoltare de proiecte pentru finanțare externă,
- Școala de vară în colaborare cu Universitatea de Arhitectură Ion Mincu - “Revitalizare Urbană Horezu 2004”,
- Centru de informare turistică Horezu - proiect studentesc.

II. Programul *Parteneriat pentru Dezvoltare Economica Locala II derulat în Costești, Horezu, Măldărești, Tomșani, Vaideeni, Crasna, Novaci, Polovragi* în perioada 2005-2006 de către FPDL în parteneriat cu Universitatea de Arhitectură și Urbanism:

- Instruire pentru actorii locali - oficiali aleși, funcționari publici, reprezentanți ai sectorului socio-economic - 4 module de instruire pentru APL - Arta și știința conducerii în APL, Dezvoltare locală, Planificare strategică participativa, Management financiar in APL, Dezvoltare și managementul proiectului, Instruire administratori de pensiuni agroturistice;
- Elaborare strategii de dezvoltare economică locală prin procese participative;
- Strategii de dezvoltare locală Costești, Tomșani, Vaideeni, Măldărești;
- Școala de vară “De vorbă cu actorii locali” - interviuri și chestionare cu agenți economici, producători, turiști, cetățeni completeate cu ajutorul studenților în Horezu, Măldărești, Costești, Măldărești, Tomșani și Vaideeni;
- Schimb de experiență, dezvoltare parteneriate și promovarea zonei;
- Strategia de dezvoltare a turismului în “Oltenia de sub munte”, materiale și acțiuni de promovare;
- Sprijin pentru crearea Asociației Depresiunea Horezu;
- Vizite de studiu “Agricultura Ecologică” la Sibiu, Vatra Dornei și Suceava și agroturism la Bran, Moeciu, Săliște – Marginimea Sibiului.

III. Proiectul “*Oltenia de nord, viitoare destinatie ecoturistica*”

Este primul proiect al Asociației Depresiunea Horezu, în cadrul căruia s-au realizat instruirea și crearea a trei produse de ecoturism reprezentative pentru specificul zonei, promovarea produselor de ecoturism și a destinației Horezu pe piața națională și internațională. Partener: Asociația Kogayon, co-administrator al Parcului Național Buila-Vânturarița.

©PNBV Foto Daniela Sargu

IV. Destinație europeană de excelență

În mai 2008, proiectul Depresiunii Horezu a câștigat concursul "Destinații Europene de Excelență - "Turismul și Mostenirea Locală Intangibilă", desfășurat în cadrul unui proiect-pilot derulat de Departamentul de Turism din MIMMCTPL și co-finanțat de către Comisia Europeană. Proiectul depus de Asociația Depresiunea Horezu din județul Vâlcea a întrunit numărul maxim de puncte, adică 100. Horezu, destinația de excelență ocupantă a locului I, va fi premiată și la nivel european în semestrul II al anului 2008, în cadrul unui eveniment organizat de către Comisia Europeană. De asemenea, primele trei proiecte vor fi susținute de Uniunea Europeană pentru a participa la târguri de turism din Europa. Depresiunea Horezu, ocupanta locului 1 va participa la trei târguri internaționale.

Câștigătorii au fost selectați pe baza unor criterii care au inclus bogăția resurselor culturale, calitatea ofertei turistice, existența inițiativelor în domeniul turismului durabil, cooperarea pe plan local și activități de marketing. Proiectele câștigătoare beneficiază de o amplă promovare: editarea unei broșuri bilingve româna - engleză, CD cu toate cele 15 destinații europene, includerea acestora într-o rețea de destinații culturale de excelență la nivel național și conectarea cu cea europeană, participare gratuită în spațiile de expunere finanțate de minister la târguri de turism din țară și străinătate (în 2008 și 2009), organizarea de vizite de documentare pentru jurnaliști și lideri de opinie în toate cele 15 destinații europene.

V. Proiectul "Reabilitarea și dezvoltarea infrastructurii generale și turistice în zona cultural-istorică a Depresiunii Horezu dezvoltat în colaborare de Consiliile locale Horezu, Costești și Măldărești cu sprijinul Consiliului Județean Vâlcea a fost aprobat în iunie 2008 în cadrul Programului PHARE 2006 COEZIUNE ECONOMICA SI SOCIALA - Proiecte Mari de Infrastructură Regională. Valoarea totală a proiectului este de 10.180.983,98 euro. Proiectul reprezintă una dintre cele mai mari realizări ale administrațiilor publice din cele trei localități învecinate.

Procesul de elaborare a strategiei de dezvoltare a microregiunii Horezu

Premizele

Administrația locală dorește să prevină apariția problemelor critice și să planifice un proces realist de dezvoltare pe termen lung.

Cine este implicat în procesul de elaborare a strategiei ?

Procesul de elaborare a strategiei are un caracter participativ, implicându-i pe toți cei interesați și care pot avea o contribuție semnificativă. Participă:

- administrația publică locală din cele 10 localități - rețeaua Rural + a funcționarilor;
- lideri din economia locală (firme, asociații familiale, producători agricoli) din cele 10 localități;
- ONG-uri, culte, instituții de învățământ locale, alte instituții locale;
- alte nivele ale administrației - administrația județeană, servicii descentralizate ale administrației naționale;
- posibili parteneri și finanțatori.

Etapele procesului de planificare

Pregătirea

- Formarea grupului de inițiativă;
- Stabilirea responsabilităților și sarcinilor;

- Obținerea acordului consiliilor locale;
- Crearea Parteneriatului pentru Dezvoltare Economică Locală și a Grupului de Acțiune Locală pentru Programul Leader;
- Ședința de constituire a GAL-ului - a avut loc pe 14 mai 2008 la Horezu, ocazie cu care localitățile parteneri au încheiat un acord de parteneriat - *Anexa 1*
- Înțelegerea conceptelor, scopului, etapelor și rezultatelor procesului;
- Identificarea obstacolelor și soluțiilor pentru a asigura continuitatea și eficacitatea procesului.

Analiza situației existente

- Unde suntem? Ce resurse avem pentru activitățile economice și cum le folosim?
- Colectare date: documente, statistici;
- Colectare date prin chestionare și interviuri: participarea publicului prin chestionare răspândite în localități;
- Atelier preliminar de planificare al Rețelei Rural+ (12-14 mai, Horezu) - identificare și analiză resurse, analiza SWOT (concluziile acestui atelier sunt incluse în *Anexa 1*).

Elaborarea planului strategic al micro-regiunii - Conferința de Planificare Strategică

Unde vrem să ajungem și cum ajungem acolo?

În cadrul Conferinței, pe baza analizei situației existente se parcurg următoarele etape:

- determinarea viziunii comune și realiste;
- identificarea obiectivelor strategice (direcțiilor strategice prioritare de acțiune);
- identificarea strategiilor și acțiunilor pentru atingerea obiectivelor strategice;
- elaborarea unui plan de implementare și monitorizare.

Dezvoltare de proiecte pentru finanțare externă

Rețeaua Rural + va identifica din planul strategic cinci măsuri și va dezvolta cinci proiecte pentru finanțare din fonduri europene.

Riscuri și obstacole inerente unui astfel demers:

- Elaborarea unor obiective și acțiuni nerealiste și deci nerealizabile;
- Planificarea slabă a implementării acțiunilor;
- Lipsa de continuitate a procesului în conducerea politică și în administrație.

Beneficii ale abordării participative a dezvoltării economice locale

- Comunitatea este cea care stabilește prioritățile de dezvoltare și acțiune;
- Se îmbunătățește comunicarea între administrația publică locală și cetățeni, reprezentanți ai mediului de afaceri, organizații neguvernamentale;
- Se dezvoltă planuri de acțiuni orientate spre rezultate;
- Se crează mai multe locuri de munca la nivel local.

Descrierea microregiunii Horezu

Geografia

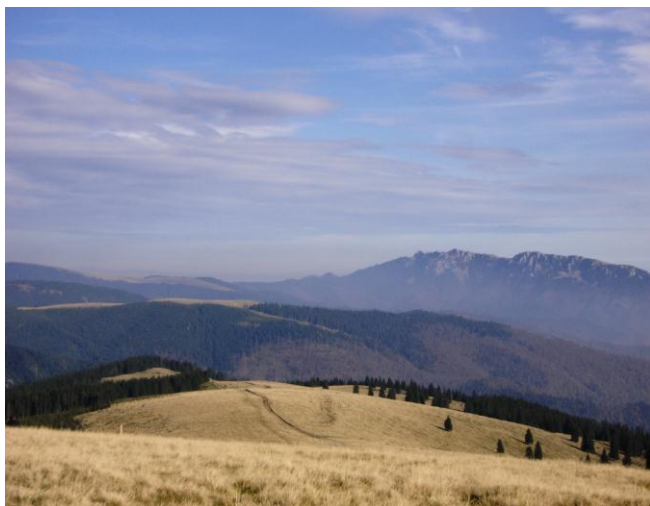
Microregiunea Horezu este situată în partea central și nord-vestică a Județului Vâlcea, mărginită de Munții Căpățâanii la nord, râul Cerna la vest, râul Otăsău la est și de Piemontul Oltețului la sud. Relieful este format din munți atingând altitudini de până la 2.124 m - Vf. Ursu, două șiruri de dealuri și culoare depresionare, din care se evidențiază ca mărime Depresiunea Horezului.

Structura administrativ-teritorială

Din punct de vedere administrativ-teritorial Microregiunea Horezu este formată din 10 localități: 1 oraș – Horezu și 9 comune – Bărbătești, Costești, Frâncești, Măldărești, Oțeșani, Slătioara, Stroești, Tomșani, Vaideeni, în total 58 sate, având o suprafață totală de 68.209 ha.

Resursele naturale

Terenuri

Muntele. Cinci dintre localitățile vizate au ca principală caracteristică așezarea imediat la poalele munților, având ca suprafață locuită doar o mică porțiune în sud, mare parte din suprafață fiind ocupată de zone nelocuite, împădurite sau alpine. Localitățile Costești, Horezu, Vaideeni și Slătioara își extind teritoriul lor administrativ până în creasta principală a Munților Căpățâanii, la altitudini ce depășesc 2000 m. Munții Capățâinii au ca hotar nordic valea Latoriței și cursul inferior al văii Lotrului. Către est, hotarul Munților Căpățâanii se confundă cu Oltul, iar la apus, valea Oltețului îi separă de masivul Parângului. Cele mai înalte vârfuri sunt: Vf.Căpățâna - 2094 m,

Balota - 2095 m, vf. Nedeia - 2130m, Ursu - 2124 m.

Legea nr. 347-2004, LEGEA MUNTELUI, definește zona montană ca teritoriu de interes național special economic, social și de mediu natural.

Art. 5.

(2) Consiliile locale din localitățile în care își au sediul asociațiile producătorilor agricoli din zona montană pun la dispoziția acestora, în condițiile legii, diverse active disponibile pentru sediile acestora, în scopul desfășurării activității, inclusiv pentru organizarea unor depozite sau a altor activități de producție, comerț ori cu caracter social.

(3) Asociațiile producătorilor agricoli din zona montană pot beneficia de scutiri de taxe și impozite pentru primii 5 ani de la constituire.

Art. 18. - Persoanele fizice și asociațiile familiale autorizate potrivit legii, care desfășoară activități de turism în structuri de primire de tipul pensiunilor și fermelor agroturistice, beneficiază de următoarele înlesniri:

a) acordarea unor suprafețe din terenurile disponibile, în condițiile legii, de către consiliile locale, în vederea construirii, dezvoltării și exploatarea pensiunilor și gospodăriilor agroturistice;

b) acordarea de priorități la realizarea infrastructurii necesare desfășurării activității.

Art. 19. - (5) Pensiunile agroturistice montane care dezvoltă capacități de cazare de până la 20 de locuri beneficiază de scutire de la plata impozitului pe profit și a impozitului pe teren timp de 5 ani de la constituire.

Art. 20. - (1) În amenajarea teritoriului montan, aplicată în conformitate cu prevederile Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, se au în vedere prioritățile și nevoile populației montane, în concordanță cu necesitatea conservării monumentelor istorice și a siturilor arheologice, a biodiversității și utilizării durabile a resurselor naturale din zonele montane.

(2) La proiectarea construcțiilor în localitățile din zonele rurale montane se asigură specificul arhitectural al zonei, în perspectiva dezvoltării turismului și agroturismului.

Încadrarea comunelor în zona montană, conform metodologiei Uniunii Europene, presupune ca localitatea să îndeplinească cel puțin unul din următoarele criterii:

- Altitudinea medie pe localitate este peste 600 m;

©Photo Laurentiu Ciocârlan - Vârful lui Roman

- Altitudinea medie pe localitate este cuprinsă în domeniul 400-600 m și panta medie pe localitate este peste 15 %.²

În prezent zona alpină a microregiunii Horezu face obiectul unor planuri de dezvoltare de tip sat de vacanță. O astfel de zonă este Vârful lui Roman, situată pe teritoriul administrativ al orașului Horezu la altitudinea de 1800 m, la granița cu Vaideeni, la o distanță de 20 kilometri de centrul localității, cu o suprafață totală de 100 ha, aflată în proprietatea obștei Horezu. Planul urbanistic al zonei prevede un număr de loturi cu suprafața de 1.000 mp cu

posibilitatea de construire pe maxim 25% din suprafață pentru casele individuale de vacanță și de 30% pentru pensiuni și alte locații turistice și amenajarea a trei pârtii de schi. Localitățile vecine (Vaideeni, Polovragi) au planuri asemănătoare.

Suprafețe largi din micro-regiune sunt considerate zone defavorizate (ZD) (conform *Regulamentului (CE) 1257/1999*), datorită caracteristicilor nefavorabile de mediu - valori mari de altitudine și pantă - care limitează considerabil condițiile de utilizare a terenurilor agricole și care conduc la producții agricole mai mici. Aceste obstacole în practicarea agriculturii se materializează mai ales în scurtarea perioadei de vegetație și în costuri suplimentare legate de condițiile de pantă.

Terenurile agricole

	Suprafața totală	Suprafața agricolă după modul de folosință - ha					
		Total	Suprafata arabila	Suprafata - pasuni	Suprafata livezi și pepiniere pomicele	Supraf ată fânețe	Supraf ată vii și pep. viticole - ha
HOREZU	11769	3325	509	2121	401	1014	
BARBATESTI	4125	2454	265	1163	271	755	
COSTESTI	10921	2152	402	1024	225	501	
FRANCESTI	6225	3015	1448	1135	242	180	10
MALDARESTI	2873	1893	464	256		1002	
OTESANI	3418	2244	661	932	240	404	7

² Institutul de Cercetari pentru Pedologie si Agrochimie ICPA București.

SLATIOARA	4814	3433	761	1320	59	1291	2
STROESTI	4188	3023	717	975	185	1143	3
TOMSANI	4117	2708	697	780	343	836	
VAIDEENI	15759	8191	320	5492	640	1739	
Total	68209	32438	6244	15198	2606	8865	22

Mari suprafețe de pășuni și fânețe

Majoritatea comunelor înregistrează suprafețe mari de pășune și fânețe (chiar peste 75% din total teren agricol).

©Laurențiu Ciocârlan - Stâna Piatra Roșie

Suprafața totală ocupată de fânețe și pășuni de 24.063 ha, reprezentând 74,18 % din totalul suprafețelor de teren agricol, crează premise pentru dezvoltarea activităților de tip zootehnic (bovine, ovine, caprine). Faptul că suprafețele destinate culturilor vegetale, în special cereale, pentru producerea concentratelor sunt insuficiente, face ca zootehnia să capete valențe ecologice, lucru foarte puțin exploatat în prezent. Pășunile alpine, ca și pajiștile din zona subalpina sau fânețele din regiunile de mai joasă altitudine, sunt smălțuite cu milioane de flori, risipite printre ierburile și pășurile

Caracteristici geografice ale microregiunii Horezu

Localitatea	Horezu	Bărbătești	Costești	Vaideeni
Altitudine medie :	1011 m	689,197	1047,89 m	1120,11 m
Panta medie :	25,92 %	22,23 %	30,56 %	29,42 %
Suprafața totală localitate ha:	11786.08	4222.81	10902.63	15811.03
Suprafața totală pajiști și % din total suprafață :	1282,84 ha 10,8 % din total suprafață	463,79 ha, 10,9 % din total suprafață	868,71 ha, 7,9 % din total suprafață	1805,08 adica 11,4 % din total suprafață
Distribuția suprafeței totale de pajiști în funcție de tipul de acoperire al terenului delimitat în sistemul LCCS / Suprafața ha:				
Pajiști	639,45 ha	57,05 ha	142,42 ha	380,16 ha
Pajiști - Grădini - Case				5.1 ha
Pajiști - Zone carstice - Terenuri arabile cu suprafață mică (< 2 ha)	15,26 ha		24,19 ha	
Pajiști - Vegetație arborescentă cu înălțimea < 5 m	52,68 ha			
Pajiști - Vegetație arborescentă cu înălțimea < 5 m - Copaci cu înălțimea > 5 m	89,03 ha	91,96 ha	47 ha	64,44 ha
Copaci cu înălțimea > 5 m - Vegetație arborescentă cu înălțimea < 5 m - Pajiști	184,51 ha		182,34 ha	638,56 ha
Copaci cu înălțimea peste 5 m - Pajiști	85,65 ha	23,97 ha	85,84 ha	
Pajiști - Copaci cu înălțimea > 5 m			136,79 ha	

Livezi - Pajiști	216,24 ha		138,8 ha	716,81 ha
Sol dezgolit - Pajiști		6,1 ha	151,25 ha	
Pajiști montane (înălțimea peste 1200 m)		284,67 ha	6,57 ha	

©Laurențiu Ciocârlan - Car cu fân

de pășunat deosebit, se remarcă și prin existența unui fond forestier mare.

Fermierii care desfășoară activități agricole pe terenurile agricole aflate în zone montane defavorizate (Bărbătești, Costești, Horezu, Vaideeni³) beneficiază atât de Schema de plată unică pe suprafață (SAPS) cât și de plăți pentru zona montană defavorizată-ZMD și de o parte din măsurile de agromediu (pachetul 1 - pajiști cu înaltă valoare naturală și pachetul 2 - practici agricole tradiționale). Localitățile din zona submontană Costești, Horezu și Vaideeni, pe lângă un potențial

Suprafețe limitate de teren arabil situate mai ales în comunele din sudul microregiunii.

Suprafața de teren arabil este semnificativă în comunele din sudul microregiunii: Frâncești, Oteșani, Stroești și Tomșani.

Suprafețe importante ocupate cu livezi, aflate însă în scădere semnificativă

Suprafețe importante sunt ocupate cu livezi în majoritatea localităților. Dacă urmărim evoluția acestora însă, se constată o importantă scădere în timp.

Structura terenului agricol în microregiunea Horezu

	Pondere din total teren agricol(%)						Păduri - pondere din fond funciar total (%)
	Arabil	Pășuni	Livezi și pepiniere pomicole	Fânețe	Vii și pepini- ere vitico- le	Pășuni - fânețe	
HOREZU	15.31	63.79	12.06	30.50	0.00	94.29	59.55
BARBATESTI	10.80	47.39	11.04	30.77	0.00	78.16	21.50
COSTESTI	18.68	47.58	10.46	23.28	0.00	70.86	77.82
FRANCESTI	48.03	37.65	8.03	5.97	0.33	43.62	0.00
MALDARESTI	24.51	13.52	0.00	52.93	0.00	66.46	29.27
OTESANI	29.46	41.53	10.70	18.00	0.31	59.54	0.00
SLATIOARA	22.17	38.45	1.72	37.61	0.06	76.06	20.40
STROESTI	23.72	32.25	6.12	37.81	0.10	70.06	0.00
TOMSANI	25.74	28.80	12.67	30.87	0.00	59.68	30.24
VAIDEENI	3.91	67.05	7.81	21.23	0.00	88.28	45.43
Total microregiune	19.25	46.85	8.03	27.33	0.00	74.18	39.03

³ Ordin nr. 355 din 10/05/2007 privind aprobarea criteriilor de incadrare, delimitării și listei unitatilor administrativ-teritoriale din zona montana defavorizata - ANEXA Nr. 2 - LISTA UNITATILOR ADMINISTRATIV-TERITORIALE incadrate in zona montana defavorizata si centralizatorul acestora

Datorită numărului de ha de pășune/fâneață locuitor, potențialul de dezvoltare a activităților de creștere a animalelor, în special bovine, ovine și caprine este evident în comuna Vaideeni. Această afirmație este susținută și de raportul dintre numărul ha de teren arabil - pășune/fâneață și numărul de bovine, respectiv numărul de ha de pășune/fâneață numărul de ovine, raport care confirmă un potențial creștere a activităților zootehnice de acest gen în comunele mai sus menționate, dar și în Măldărești Slătioara. Se observă o ușoară saturare în ceea ce privește numărul de ovine în comuna Vaideeni, deși indicatorul trebuie amendat de fenomenul de transhumanță.

per
de
și
de
și
aici

Indicatori pe locuitor ai structurii terenului și creșterii animalelor

	Costesti	Tomsani	Vaideeni	Horezu	Maldar.	Slătioara
Teren agricol	0,55	0,69	1,92	0,59	1,05	0,67
Arabil	0,18	0,23	0,07	0,08	0,40	0,11
Pășune /fâneață	0,29	0,32	1,70	0,46	0,56	0,51
Livezi.	0,08	0,13	0,15	0,06	0,09	0,06
Nr.bovine/loc.	0,56	0,63	0,77	0,26	0,50	0,57
Nr.ovine/loc.	0,34	0,05	5,85	0,41	0,12	0,04
Nr.porcine/loc.	0,48	0,52	0,42	0,19	0,40	0,42
Nr.pășări/loc.	4,55	4,32	2,57	2,94	4,93	3,39
(arabil-pasune)/ nr.bovine	0,84	0,88	2,30	2,08	1,93	1,09
Pășune/nr.ovine	0,85	6,34	0,29	1,13	4,57	14,51

Fondul forestier amenințat

Microregiunea Horezu dispune de un fond forestier important cu o suprafață de peste 26.000 hectare, reprezentând 38% din suprafața micro-regiunii (media la nivelul țării este de 27%). Cele mai extinse suprafețe împădurite, cu o structură diversă a speciilor, se găsesc în localitățile montane ale micro-regiunii - Slătioara, Vaideeni, Horezu, Costești, Bărbătești - cca 95% din suprafața împădurită totală. Suprafața fondului forestier cunoaște o diminuare continuă determinată de un complex de factori care se manifestă, adesea, foarte agresiv.

Silvicultura furnizează lemnul de foc necesar încălzirii majorității locuințelor.

Procentul de împădurire este un indicator pentru ponderea și importanța pe care economia forestieră o poate avea într-o regiune. În România fondul forestier deține 26,7% din totalul suprafeței țării, aflându-se foarte puțin peste procentul minim admisibil. În micro-regiunea noastră pădurile acoperă 38,23% din suprafața micro-regiunii, în unele localități această pondere mergând până la 51% în Horezu, 56% în Vaideeni și 77% în Costești, scăzând masiv în comunele aflate la altitudini mai joase, ajungând de exemplu la Stroești până la 20%.

Fondul forestier al micro-regiunii - structura de proprietate

Structura de proprietate a fondului forestier este formată din:

- proprietate publică a statului;
- proprietate publică a unităților administrativ - teritoriale (comune, orașe);
- proprietatea privată a obștilor, unităților de cult (parohii, schituri, mănăstiri);
- proprietate privată a persoanelor fizice.

Păduri și alte terenuri forestiere

Grupe de proprietari	Total localitate (ha)	Proprietate publică (ha)	Proprietate publică a statului (ha)	Proprietate publică a UAT (ha)	Proprietate privată (ha)	Proprietate privată a UAT (ha)	Proprietate privată a persoanelor fizice (ha)	Proprietate obștească (ha)
Costești	8449	8299	8285	14				150
Horezu	6620.43	2807.6	2807.6	-	362	-	362	3450.83
Vaideeni	8133	4500	4500		448	198	250	3185
Tomșani	1129	0			1129		1129	
Total	24331.43	15606.6	15592.6	14	1939	198	1741	6785.83

Se constată că ROMSILVA rămâne în continuare cel mai mare proprietar de păduri (64%), urmată însă îndeaproape de obști (27%). În unele localități obștile sunt deținători mai importanți de pădure decât ROMSILVA (de ex. pe teritoriul orașului Horezu obștea deține 52% din păduri).

Obștea de moșneni - definiție juridică

Art. 26. - (1) Fostilor membri ai formelor asociative de proprietate asupra terenurilor cu vegetatie forestiera, composesorate, obști de mosneni în devalmasie, obști razesesti nedivizate, paduri graniceresti si alte forme asociative asimilate acestora, precum si mostenitorilor acestora, care au formulat cereri de reconstituire a dreptului de proprietate în baza art. 46 din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicata, li se va elibera un singur titlu de proprietate, cu mentiunea la titular: ``composesorat``, ``obste de mosneni``, ``obste de razesesti``, ``paduri graniceresti``, alte asociatii si cu denumirea localitatii respective.

(2) Suprafata restituita formelor asociative nu poate depasi suprafata rezultata din aplicarea reformei agrare din anul 1921.

(4) Reconstituirea dreptului de proprietate, punerea în posesie si eliberarea titlurilor de proprietate se fac de comisiile locale, respectiv comisiile judetene, în a caror raza teritoriala sunt situate terenurile, potrivit dispozitiilor prezentei legi.

Art. 27. - Exploatarea terenurilor forestiere prevazute la art. 26 din prezenta lege se face în conformitate cu statutele formelor asociative admise de legislatia statului roman în perioada anilor 1921-1940.

Art. 28. - (1) În vederea organizarii exploitarii terenurilor forestiere prevazute la art. 26 din prezenta lege si a determinarii responsabilitatilor cu privire la exploatarea lor, persoanele îndreptatite se vor constitui, în baza acestei legi, în formele asociative initiale de composesorat, paduri graniceresti, devalmasie de mosneni, obști nedivizate de razesesti etc.

(4) Prin hotarare judecatoreasca formele asociative de exploatare în comun, constituite în conditiile si cu respectarea regimului silvic prevazut de lege, dobandesc calitatea de persoana juridica. Hotararea judecatoreasca va fi înscrisa într-un registru special tinut de judecatorie.

(5) Suprafetele forestiere aflate în proprietate comuna, conform naturii acestora, raman în proprietate indiviza pe toata durata existentei lor.

Volumul masei lemnoase pe picior exprimă volumul total de masă lemnoasă existent la un moment dat în pădurile regiunii respective, de la cea mai mică vârstă până la cea mai înaltă. În microregiune, el se cifrează la 2,38 mil mc (pe teritoriul României se cifrează la cca 1.340 milioane m³). Pădurile microregiunii Horezu reprezintă peste 0,17% din pădurile României.

□	RNP Romsilva; Direcția silvică Rm.Vâlcea;								
Proprietar – nume, adresă, telefon, reprezentant legal, administrator	Ocolul silvic Romani	Ocolul silvic Romani	Ocolul silvic Horezu	Obștea Orasului Horezu	Obștea Sărdăreasca	Obștea Izvoru Rece, Vaideeni	Obștea Marita Vaideeni	Obștea Buciumu Zăvidanu, sat Rugetu, com.Slătioara	Obștea Corsoru sat Corsoru, comuna Alimpesti, jud.Gorj Reprezentant: Giurcă Ion, tel. 0749506813
Forma de proprietate	Publică	Publică	Publică	privată	privată	Privată	Privată (Obstească)	privată	Privată
Suprafața administrată și limitele administrative ha	2.660	5.075	7.100	3129,2	121.6	1.858	728	702	400
Volumul total al arborilor pe picior mc	632.032	1.352.492		345.151	51.401	354			
Suprafața pădure grupa a II cu rol de producție /protecție	1.729	3.500	2.750	1.177,70	121,60	grupa I= 313,4 ha grupa II= 1533,2 ha	30		
Fonduri de vânatoare administrate	1	Nu	1						
Fonduri de pescuit administrate	1 Romani	1							
Împăduriri - total plantații ha	3	10	10	132.90	8.20				

Pădurea de conifere formează etajul de vegetație major, sub treapta jnepenișurilor, la altitudini mai mici de 1800 metri și, coborând pe unele văi, în amestec cu foioasele, până la altitudinea de 700-800 metri. Coniferele reprezintă 50% din totalul pădurilor Microregiunii. Față de situația din secolul trecut suprafața ocupată de ele este într-o ușoară diminuare, prin tăierile făcute din rațiuni economice și datorită dezastrelor naturale provocate de vânt, cum au fost doborâturile din anul 1964 (926 ha) și 1969 (40-50 ha), care au antrenat în producție 955.000 m.c. în zonele Milescu, Bucium, Cășerie, Dârjala, Ursu, Recișoara, Piatra Spânzurată, Piatra Otomanului, Stocșor, Pârâul Bulacului, Pârâul Rău, Piscu Mare. Speciile ce compun pădurea sunt, în ordinea procentului pe care îl reprezintă fiecare specie, următoarele: rășinoase: 54-56%, din care: - molidul (*Picea excelsa*) – 88-90%, bradul (*Abies pectinata* și *alba*) 3-7%, pinul (*Silvatica*) 2-3%, laricea 1%, alte specii – 2% (pinul Douglas, pinul strob), - fagul și alte foioase – 44-46%

Producția și productivitatea arboretelor exprimă capacitatea pădurilor de a produce masă lemnoasă.

Productivitatea (randamentul) pădurilor se concretizează prin creșterea masei lemnoase curente, anuală, care se măsoară în mc/an/ha și reprezintă rezultatul unui dublu proces: un proces de muncă, concretizat în activitatea depusă de silvicultură și un proces natural, la care participă factori edafici. La nivelul anului 2007 productivitatea pădurilor noastre, stabilită prin amenajamente silvice, a fost de 58.148 mc din care cea mai mare parte acordată Ocolului Silvic Buila care exploatează padurile deținute de Obstea Oraș

Horezu, Obștea Sărdăreasca, Parohiile Horezu I, Covrești, Horezu II și Târgul Horezu.

Despre pădurile din Vaideeni ⁴- Până în anul 1920 nu s-au făcut exploatări importante, deoarece toate bazinele: pârâul Secul, râul Luncavăț, pârâul Căpățâniei, pârâul Blajului, pârâul Mihăescu, precum și bazinul superior al râului Cerna și al râului Luncavăț erau inaccesibile. În anul 1950 a fost construită o linie ferată forestieră, îngustă, pe valea Luncavățului, până la Lacu Mare, linie ce a funcționat până în anul 1970, când a fost demolată, transporturile realizându-se apoi cu camioane cu trolu, încărcarea automat, la rampa din parchete și descărcarea direct la fabricile prelucrătoare (Băbeni sau Râmnicu Vâlcea), eliminându-se astfel manopera de încărcare-descărcare la tren. Pe terasamentul fostei căi ferate și de la Lacu Mare în sus s-a construit drumul forestier auto până la Ciomfu Balotii, cu ramificație de la Lunca Balotii pe pârâul Căpățâniei. Ulterior s-a mai construit un drum forestier de 1 km și pe pârâul Mihăescu. Drumurile forestiere Cerna, Marița, Recea, Recișoara, Luncile Frumoase s-au construit în perioada 1958-1980, iar pe pârâurile Molițul și Sohodol de pe valea Cernii, între 1980 și 1985. Drumul forestier din trupul Coasta lui Cazan, care face legătura cu drumul comunal Rugetu-Cerna, s-a construit în 1968-1969.⁵

Protecția fondului forestier

Protecția pădurilor este o activitate deosebit de complexă și necesară pentru asigurarea manifestării funcțiilor sale. Pentru a ajunge în faza de maturitate productivă (tăieri de masă

⁴ Monografia comunei Vaideeni din județul Vâlcea (istoria pământului natal) Coord.: Vartolomei Todeci.

⁵ idem

lemnoasă) este necesar un interval de timp care se măsoară în zeci de ani (50/60 ani). Atacul de dăunători pe suprafețe întinse poate fi apreciat ca un dezastru, cu implicații deosebite din punct de vedere economic. Unii dăunători (de ex. *Lymantria monacho*) care atacă cu precădere arborele, se extind într-un timp relativ scurt pe zeci de mii de hectare. Pe lângă boli și dăunători, pădurea are și alți dușmani, printre care amintim: omul, animalele domestice (prin pășunat), fenomenele naturale etc. În acest context, “paza pădurilor” rămâne o componentă importantă în asigurarea integrității acestora.

Asigurarea pazei fondului forestier, ca și regenerarea pădurilor este obligația ocoalelor silvice care-l administrează, activitate tehnică complexă dar cu mari implicații economice și ecologice. Activitățile de regenerare au efecte pe termen lung pentru că din această fază se selectează speciile cele mai potrivite pentru zona dată și se asigură manifestarea funcțiilor pădurii pentru care a fost înființată. Din păcate, în anul 2007 nu au efectuat regenerări prin reîmpădurire decât Direcția Silvică Vâlcea, Ocolul Silvic Romani – 3 hectare, Ocolul Horezu – 10 hectare, Obștea Horezu – 132,9 hectare și Obștea Sârdeasca 8,2 hectare.

Amenințări - Tăierile ilegale apar din cauze obiective care trebuie avute în vedere la elaborarea strategiei de dezvoltare a microregiunii. Una din aceste cauze este nivelul scăzut al veniturilor locuitorilor din zonele identificate cu tăieri abuzive și lipsa unor alternative, fapt ce a determinat alegerea ca sursă de venituri exploatarea și valorificarea ilegală a lemnului, precum și dorința de obținere imediată de venituri, chiar dacă ele sunt ilegale sau necuvenite.

Planul National de Combatere a Tăierilor Ilegale de Arbori - MADR

Activitățile ilegale în domeniul forestier sunt acele activități în care lemnul este pus în valoare, tăiat, transportat, prelucrat și/sau comercializat în contradicție cu reglementările în vigoare. Ele pot fi împărțite în următoarele categorii:

- Tăieri ilegale: de arbori nepuși în valoare;
- Tăieri ilegale de arbori puși în valoare cu încălcarea prevederilor legale prin nerespectarea restricțiilor la punerea în valoare a masei lemnoase în arii protejate;
- Punerea în valoare a masei lemnoase fără a respecta prevederile amenajamentului sau în baza unui amenajament întocmit necorespunzător;
- Nerespectarea restricțiilor la punerea în valoare a masei lemnoase din specii protejate (cireș);
- Subestimarea calitativă și cantitativă a masei lemnoase puse în valoare;
- Nerespectarea prevederilor legale cu privire la exploatarea lemnului, transportul, prelucrarea și comercializarea lemnului;
- Evaziunea fiscală generată de efectuarea de acte de comerț ilegale cu material lemnos;
- Falsul și uzul de fals asociat cu activitățile ilegale din domeniul forestier (amenajarea pădurilor, punerea în valoare, tăiere, transport, prelucrare, comercializare);
- Munca „la negru”.

Toate activitățile ilegale mai sus menționate se pot asocia cu fapte de corupție.

Oportunități

PNDR sprijină silvicultura cu următoarele măsuri:

Măsura 2.2.1. Prima împădurire a terenurilor agricole

Măsura se aplică pe suprafețe de teren agricol mai mari de 0,5 ha pe care se înființează o plantație forestieră, se execută lucrările tehnice de întreținere iar pădurea se păstrează până ce atinge vârsta de exploatare. Obiectivul este creșterea suprafeței de pădure cu rol de protecție a apei, solurilor, a pădurilor cu rol de protecție împotriva factorilor naturali și antropici dăunători, precum și de asigurare a funcțiilor recreative, pe baza rolului multifuncțional al acestora. Pădurile înființate prin această măsură sunt menite să protejeze componentele de mediu pe baza rolului multifuncțional pe care îl au. Beneficiarii eligibili pentru sprijin prin această măsură sunt: deținătorii privați și autorități publice locale deținătoare de teren agricol.

Măsuri speciale pentru zonele parte din rețeaua europeană Natura 2000

Măsura 1.2.2. Îmbunătățirea valorii economice a pădurii

Tipuri de beneficiari:

- a. Proprietari privați de pădure, persoane fizice sau asociații ale acestora;
- b. Comunități locale deținătoare de pădure în comun (cu drept de proprietate indivizibil) sau asociațiile acestora;
- c. Comune și municipii deținătoare de pădure sau asociațiile acestora;
- d. Alte categorii de deținători de pădure diferite de proprietatea de stat, deținători de pădure independenți (biserici, spitale, școli) și asociațiile acestora;
- e. Asociații mixte din oricare din categoriile de mai sus.

Obiectiv general:

Creșterea valorii economice a pădurilor ținând cont de rolul multifuncțional și managementul durabil al pădurilor.

Obiective specifice:

- Îmbunătățirea structurii sau refacerea pădurilor slab productive sau degradate;
- sprijinirea aplicării programelor de refacere a pădurilor slab productive sau neconforme cu tipul natural fundamental de pădure, cum ar fi pădurile de rășinoase din afara arealului natural cu specii adaptate mai bine condițiilor locale și cu rezistență mai bună împotriva factorilor dăunători naturali (doborâturi de vânt, atacuri de insecte etc);
- Achiziționarea de echipamente și mașini de tăiere necesare pentru realizarea măsurilor tehnice și a operațiilor necesare până la vârsta exploatabilității (ex. rărituri, elagaj artificial, combaterea bolilor și dăunătorilor) și suportul tehnic pentru executarea acestor lucrări (mâna de lucru/servicii);
- Achiziționarea de echipamente și mașini necesare lucrărilor silvice de exploatare cu impact redus asupra mediului, excepție făcând echipamentele ce realizează în același timp exploatarea și procesarea primară a materialului lemnos – cum sunt harvesterurile - și care sunt eligibile prin măsura 123;
- Producerea de puiți forestieri de calitate pentru nevoile proprii prin înființarea de pepiniere când sunt necesare lucrări de împădurire în proprietatea forestieră.

Investiții eligibile:

A. Indiferent de suprafața de pădure:

- Costuri pentru achiziționarea materialului de plantat, costurile de instalare a culturilor, pentru îmbunătățirea structurii arboretelor în concordanță cu tipul natural fundamental de pădure;
- Costuri pentru refacerea arboretelor slab productive și substituirii celor derivate;

- Costuri pentru realizarea lucrărilor de îngrijire și conducere a arboretelor prevăzute în planurile de amenajare, incluzând răritura pre-comercială;
- Costuri generale ale proiectului reprezentând: taxe pentru arhitecți, ingineri și consultanți, proiecte tehnice, achiziționarea de patente și licențe, în procent de maxim 10% din valoarea proiectului.

B. Pentru suprafețe de pădure mai mari de 10 ha:

- Costuri pentru achiziționarea de mașini, echipamente și materiale pentru suprafețele incluse în Catalogul Național al materialelor forestiere de reproducere (ex: Livezi semincere, Părinți de familie) și în suprafețele desemnate pentru conservarea resurselor genetice forestiere;
- Costurile pentru crearea căilor de acces în interiorul arboretelor, pentru facilitarea executării lucrărilor silvice prevăzute în planurile de amenajare;
- Costuri pentru achiziționarea de mașini, echipamente și materiale pentru realizarea lucrărilor de îngrijire și conducere a arboretelor prevăzute în planurile de amenajare (ex. plantări, descopleșiri, curățiri, combatere boli și dăunători);
- Costuri pentru înființarea de pepiniere forestiere, inclusiv achiziționarea de mașini, echipamente și materiale pentru producerea de material forestier de reproducere de calitate, numai în cazuri excepționale cum sunt acelea ca pepiniera să facă parte din exploatarea forestieră și pe terenuri din fond forestier.

C. Pentru suprafețe de pădure mai mari de 100 ha sau pentru asociații care dețin suprafețe mai mari de 100 ha:

- Costuri pentru achiziționarea de echipamente și mașini necesare pentru activitatea de exploatare care au impact redus asupra mediului, altele decât mașinile complexe cum ar fi harvesterurile, în vederea creșterii economice a pădurilor.

D. Pentru suprafețe de pădure mai mari de 1.000 ha:

- Costuri pentru achiziționarea de echipamente hardware și software necesare pentru elaborarea documentației tehnice cerute de reglementările forestiere în vigoare.

Volumul sprijinului

Sprijinul public (comunitar și național) acordat în cadrul acestei măsuri nu va depăși 50% din totalul cheltuielilor eligibile. În zonele defavorizate (LFA) și în siturile Natura 2000 sprijinul public va fi limitat la 60% din totalul cheltuielilor eligibile. Plafonul maxim al sprijinului pentru un proiect nu poate depăși 1.000.000 Euro.

Ape

Depresiunea Horezu este drenată, de la Est la Vest, de pâraielele Costești, Bistrița, Romani, Râmești, Luncăvecior, Luncavăț și Cerna, toate cu direcție de curgere de la nord spre sud, care creează un relief de luncă, de terase și de dealuri piemontane/interfluvii. Acestea se adună (Luncavăț și Bistrița) ca într-un mănunchi ceva mai la sud și se varsă în Râul Olt. Se constată că rețeaua hidrografică a râurilor este bogată și bine reprezentată. Cursurile de apă sunt permanente, fără a avea însă debit mare.

Apele de suprafață

Întreaga rețea hidrografică a zonei este tributară râului Olt, prin afluenți direcți sau indirecti cu o direcție de curs, în linii mari, de la nord la sud. Principalele râuri care străbat zona și constituie cea mai importantă resursă de apă sunt, de la Est la Vest:

- **Râul Costești**, afluent de stânga al Bistriței (L = 18 km, S = 45 km²), care se varsă la sud de comuna Costești, cu izvoare tot în Munții Căpățâni (curmătura Lespezi), adună apele de pe versanții nord-vestici ai masivului (sectorul până la Plaiul Lespezi) - pâraiele Șasa Voicești, Ghelălău, Curmăturii -, versantul estic al muntelui Arnota și versantul sudic al Muntelui Cacova - Pârâul Sec sau Valea Morii. Acest râu sapă chei spectaculoase pe traiectul unei falii importante, străbătând Masivul Buila-Vânturarița de la nord la sud.

- **Râul Bistrița**, afluent de dreapta al Oltului, care se varsă în Olt în apropierea comunei Băbeni-Bistrița, între gurile de vărsare ale râurilor Govora și Luncavăț. Prin izvoarele sale, Bistrița pătrunde adânc în Munții Căpățâni. La originea sa sunt mai multe izvoare care pornesc de sub culmile munților Văleanu, Rodeanu, Zănoaga, Govora, Netedu. Pe partea dreaptă, prin unirea mai multor izvoare, se formează pârâul Gurgui, iar pe stânga pârâul Cuca. Acestea își măresc treptat debitul și se unesc la cantonul „Între Râuri”, formând râul Bistrița. În cursul său meandrat până la Olt, el străbate dealurile subcarpatice pe o distanță de circa 42 km, bazinul având o suprafață de 384 km². Dacă se adaugă și lungimea izvoarelor sale și a afluenților, lungimea totală este de circa 60 km. Sapă chei spectaculoase pe traiectul unei falii importante, străbătând Masivul Buila-Vânturarița de la nord la sud. Traversează localitățile Babeni, Francești, aval de evacuarea prin canal deschis a apelor uzate provenite de la Avicola Băbeni în Râul Bistrița (este considerată **zonă critică sub aspectul poluării apelor de suprafață**).

- **Râul Romani**, - de pe partea dreaptă, Bistrița primește ca prim afluent important pârâul Romanilor (Hurezu), provenit prin unirea pâraielor Bistricioara cu pârâul Romanilor. Un afluent de dreapta mai important al Râului Romani este Pârâul Lunga.

- **Râul Luncavăț**, afluent de dreapta al Oltului, care izvorăște din Munții Căpățâni. Este format prin unirea Pârâului Cumpenelor, cu izvoarele sub Vârful Balota și Pârâul Blej, cu izvoarele de sub Vârful Ursu și Coșana. La cota 810 metri, în anul 1996 s-a făcut captarea pentru apeductul ce alimentează cu apă potabilă satul Vaideeni. Pentru a micșora cantitatea de aluviuni cu care Luncavățul contribuie dăunător la colmatarea lacurilor hidroenergetice de pe Oltul inferior și pentru a evita producerea dezastrelor în zona satului, unde viteza se mai domolește și încep depunerile masive ale materialului aluvionar adus din munte în fazele de „ape mari”, în anii 1978-1989 Luncavățul a fost îndiguit cu gabioane pe tot parcursul său prin sat, pe ambele maluri. Luncavățul străbate orașul Horezu, unde primește ca afluent pe stânga pârâul Urșani unit aici și el cu pârâul Râmești și iese din Depresiunea Horezu, tăind Măgura Slătioarei pe la capătul ei estic, comunele Măldărești și Oteșani. Are o lungime de circa 50 km.

- **Râul Recea**. Își adună apele de pe versanții sudici ai munților Cășeria, Găuriciu, Zăvidanul, Marginea, Stânișoara și Stocșor având ca izvoare pârâul Găuriciului și al Zăvidanului, pârâul Marginei cu confluența la Luncile Frumoase. Cel mai important afluent al său este Recișoara, iar pâraiele cele mai însemnate pe care le primește de pe partea stângă sunt: pârâul Cumpenelor și pârâul Cerbului, pârâul Țiganilor, pârâul Băncăilor, Pârâul lui Stroie, Pârâul lui Barnat, pârâul Călineascăi unit cu pârâul Viezuinilor – zis la vărsare pârâul Racilor, pârâul Mărineștilor și pârâul Ulmetului. Ca și Luncavățul și Cerna, râul Recea își aduce aportul de apă la lacul de pe Lotru, prin captarea sa de la cota 1110 m, lucrare terminată în anul 1978. Râul Recea este captat la cota 765 m

în aducțiunea de apă pentru satul Recea, lucrare încheiată în anul 1996. Apeductul, cu curgere gravitațională, are lungimea de 6,450 km și o rețea de distribuție de 14 km. Pentru viitorii ani este prevăzută extinderea rețelei de distribuție de la bazinul de filtrare și tratare Recea către toate celelalte sate dinspre apus ale comunei. Primește ca afluent pe dreapta râul Marița pe teritoriul comunei Slătioara, se abate spre apus și se varsă în Cerna. Cu puțin înainte ca acest râu să taie pe la vest Măgura Slătioarei în punctul numit Oarba, trece printre niște pitorești piramide de șiroire din sedimentele cu sare de la Goruneștii Slătioarei.

- **Râul Marița.** Străbate în lung de la Nord la Sud satul căruia i-a dat numele său, nume ce pornește de la slavonescul mōrița (râul cu mori sau râul morilor). Izvorăște de sub muntele Stânișoara și își sporește debitul primind ca afluenți pe stânga Mijlocia și Pârâul Runcului, iar pe dreapta, pârâul Vâlceaua. Are bazin hidrografic redus, deci un debit mic. Are lungimea de 13-14 km și se varsă în râul Recea, pe teritoriul comunei Slătioara. Din punct de vedere al faunei piscicole pe care o adăpostește, este evident și caracteristic faptul că acest râu, în ultimii 4-5 km până la vărsare, creează un mediu convenabil racilor și țiparilor.

- **Râul Cerna.** Ca și în cazul altor râuri din țara noastră, numele de Cerna face referire la culoarea întunecată a fundului apei (ciornii - negru în limba slavă), culoare ce o capătă bolovănișul albiei acoperit de alge verzi filamentoase dar care, îmbătrânind, se închid la culoare. Izvorăște de sub vârful Nedeiul, din zona numită Coasta Lacurilor și adună apele de pe coastele munților Corșoru, Buciumul, Milescu, Beleoia și Pleșa Polovragilor. Izvorul principal și inițial de sub Nedei își sporește treptat debitul prin primirea ca afluenți a numeroase pâraie – cele mai multe cu o curgere temporară. Bolovănișul și prundișul albiei este format parțial din calcar, rotunjit și mulat de trecerea apei, și din șisturi cristaline, cele două roci componente ale bazinului său hidrografic. Și râul Cerna, la cota 1100 metri, este barat și captat în rețeaua de alimentare a lacului hidroenergetic de la Vidra pe Lotru încă din anul 1978. După un curs de circa 75 de km, râul Cerna se varsă în Oltet la limita sudică a județului, la Bălceștii Vâlcii.

Râurile Luncavăț, Recea și Cerna sunt urmărite științific, prin observații zilnice asupra parametrilor de interes, ce se înregistrează în cele trei stații hidrometrice de pe aceste râuri. Observațiile generale făcute, și empiric, și sistematic, în cei douăzeci de ani care au trecut de la data captării acestor râuri pentru hidrocentrala de pe Lotru, arată că această lucrare hidrotehnică nu a modificat sesizabil și dăunător regimul acestora și nu a determinat nici un fel de dezechilibru ecologic în zonă și pe cursul lor.

Pe râurile din zonă au existat până la jumătatea secolului XX, instalații hidrometrice: mori, joagăre, pive și darace de lână. În anul 2000 mai era încă în funcțiune o singură pivă în satul Vaideeni, pe râul Luncavăț (pentru că lâna nu se mai prelucrează casnic și manual) și moara din satul Romani de Jos care aparține mânăstirii și funcționează ocazional.

Lacuri. Pe întinderea comunei Vaideeni există câteva mici lacuri cu apă dulce rezultată din ploi și zăpezi și întreținute din mici izvoare de fund. Au o suprafață între 5 și 10 ari fiecare, suprafață care variază după anotimp, spre sfârșitul verii ajungând, de regulă, să-și înjumătățească suprafața și volumul de apă. Suprafața și cantitatea lor de apă sunt în descreștere și de la an la an, ca efect al colmatării cu aluviunile din jur și ca efect al descompunerii pe loc a vegetației ierboase și arbustive de la marginile lor. Existența lor a dat naștere toponimelor corespunzătoare: La Lacul Porcului, Lacul din Bancea, Lacul din Zăpodii, Lacul din Mușița, Lacul lui Cazan.

Apele subterane - au fost foarte active, generând numeroase fenomene endocarstice, reprezentate prin numeroase peșteri, la care se adaugă numeroase fenomene exocarstice de mai mică amploare: ponoare, izbucuri, văi seci, chei. Acestea sunt localizate în zonele carstice Buila-Vânturarița (bazinele râurilor Costești și Bistrița). Ponoarele cu regim temporar sunt semnalate în Muntele Piatra din Masivul Buila-Vânturarița. Izbucurile cu cele mai mari debite se întâlnesc pe flancul estic al Masivului Buila-Vânturarița (Pahomie, peste 25 l/s, Pătrunsa, Valea Curmăturii, Valea Morii), dar o serie de izvoare mici jalonează contactul dintre calcar și formațiunile cristaline de pe flancul vestic (bazinul Pârâului Costești, obârșiile Văii Comarnice). **Văile seci**

(sohodolurile) sunt foarte frecvente în Masivul Buila-Vânturarița datorită infiltrării rapide a apelor din precipitații. Ele pot prezenta sectoare cu curgere permanentă sau temporară, dar apa se pierde complet prin ponoare sau prin infiltrații difuze. Uneori, cursul lor este jalonat de aliniamente de doline. Toate văile din estul munților Cacova, Piatra, Albu, Buila și Vânturarița prezintă astfel de caracteristici.

De asemenea, o mare parte din apa precipitațiilor de pe întinsul râului Cerna nu au o curgere de suprafață, ci se pierd în structura carstică, găunoasă, a calcarelor din majoritatea suprafeței bazinului său superior. Dar, deși săpată în roci parțial calcaroase, valea Cernei nu este totuși o vale de tip carstic definit, cu defileuri, chei, izbucuri, etc. Singurul fenomen interesant pe care îl formează este trecerea vijelioasă printr-o porțiune foarte îngustă, dar scurtă, cu un repeziș de 8-10 metri sub forma unui scoc de moară, porțiune pe care înaintașii localnicilor au numit-o, inspirat și plastic, La Moara Dracului. Un fenomen carstic interesant, întâlnit în Valea Cernei, este faptul că apa râului Cerna, în anumite condiții, se poate transfera în râul Olteț prin labirintul galeriilor carstice ce străbat în diagonală temelile muntelui Pleșa Polovragilor, rămânând în albia sa doar debitul ce se formează din pâraiele din aval de acest sorb. Atunci când debitul crește mult, și mai ales când curgerea este barată natural de buturugi și bolovani, nivelul apei se ridică la nivelul sorbului și, astfel, apa pătrunde în sorb și, prin galerii, se duce în râul vecin, spre apus, Oltețul, la câțiva kilometri mai jos.

Între Cerna și Olteț (extras din monografia Comunei Vaideeni)

Uneori, în trecut, această deturnare a apelor Cernei spre Olteț o provocau oamenii prin baraje improvizate construite anume în fața sorbului, pentru a putea coborî cu carele cu varul pe care îl fabricau în cuptoare țărănești, construite la munte, unde se găsește pe loc atât materia primă, care este calcarul, cât și lemnul, combustibilul necesar la calcinarea calcarului, pentru a fi transformat în var. Transportul varului spre sat nu se putea face decât pe unicul drum, cel de pe valea Cernei, drum ce presupune traversare prin vad a râului, de zeci de ori. Dar traversarea râului prin vad cu carul prezintă riscul ca apa să ajungă la var, atunci când nivelul apei trece de podul carului. Această abatere a albiei Cernei, provocată de oameni, a dus în decursul timpului la conflicte aprige și la procese juridice între vărnițari și morari. Astăzi, astfel de conflicte nu se mai pot ivi întrucât morile de apă, precum și alte instalații hidraulice au dispărut de pe toate râurile comunei odată cu electrificarea din anii 1950-1960. Le-au luat locul morile, gaterile și alte instalații acționate de energia electrică. Și nici varul nu se mai fabrică în cuptoarele țărănești, ci se procură de la uzinele din Craiova, ca var-pastă rezultat ca produs-deșeu, sau se procură ca var-praf, ambalat în saci, produs de fabrica de ciment și alte produse calcaroase din Târgu Jiu.

Cheile. În zonă se găsesc mai multe văi adânci cu aspect de chei. Cheile Bistriței sunt cele mai evolute, măsurând 1,2 km și având traseu adaptat perfect liniilor structurale din sudul Muntelui Arnota. Cheile Pârâului Costești măsoară 2 km, au un traseu rectiliniu impus structural, cu versantul stâng sculptat în sisturi cristaline.

Rezerve minerale

Calcar industrial și de construcții. Odată cu amplasarea Uzinei de Produse Sodice la Govora, în anul 1960 s-a deschis, în masivul Arnota, pe teritoriul comunei Costești, județul Vâlcea, cariera Bistrița, de unde se extrage și se prepara calcarul folosit în industria chimică, pentru nevoi locale și calcarul filer, calcarul sistificare, furajer, mozaic de calcar, calcar pentru mixturi asfaltice.

Rezerve de nisip și pietriș - permise de exploatare emise pentru următoarele societăți:

Francesti	Nisip pietris	si	PROTECTCHIM SRL RM. VALCEA	STR. UZINEI, NR. 1
Francesti	Nisip pietris	si	EDION S.R.L. RM. VALCEA	STR. IANCU POP, NR.2
Francesti	Nisip pietris	si	MIDOCONSTRUCT SRL ORLESTI	
Slatioara	Nisip pietris	si	GENIUS S.R.L.	COM. COSTESTI

Sursa: Agenția Națională a Rezervelor Minerale

Petrol. Zăcăminte de petrol au fost identificate pe teritoriul comunei Tomșani în zona Folești și pe teritoriul comunei Frâncești la limita cu Băbeni.

PERIMETRE DE DEZVOLTARE – EXPLOATARE SI EXPLOATARE PETROLIERĂ AFLATE ÎN CONCESIUNEA S.C. PETROM S.A.

Nr.crt.	Zăcămintul comercial	Comuna	Schela
18	Băbeni- Tătărani		Drăgășani
109	Folești	Tomsani	Drăgășani

Sursa: Agentia Nationala a Rezervelor Minerale

Cărbune - pe teritoriul comunei Frâncești, pe direcția Popești-Viișoara-Mânăstirea dintr-un Lemn, există zăcăminte de cărbune care fac parte din marele bazin carbonifer de sub munți care cuprinde toată partea dreaptă a Oltului.

Izvoare de ape minerale – la Costești sunt ape sulfuroase, clorurate, bicarbonatate, sodice, hipotonice, folosite până în anul 1989 în tratament balnear (în cadrul stațiunii balneoclimaterice de interes local Costești), indicate în cură internă și externă, asemănătoare cu cele de la Băile Olănești; în prezent stațiunea este închisă, stabilimentul balnear este degradat;

Izvoare termale - pe teritoriul comunei Slătioara.

Diversitate genetică – flora și fauna

Cercetările efectuate de specialiștii Parcului național Buila-Vânturarița au evidențiat habitate de stâncării și peșteri habitate din pădure și anume:

- pășuni împădurite;
- păduri tip Luzulo-Fagetum;
- păduri tip Asperulo-Fagetum;
- păduri acidofile cu Picea din etajul subalpin;
- habitate din pajiști și tufărișuri și pe suprafețe limitate habitate din turbării și mlaștini.

Această diversitate floristică și faunistică a ecosistemelor foarte mare se datorează unui complex de factori, printre care se numără:

- climatul relativ blând, cu influențe sub-mediteraneene, care a favorizat răspândirea unor specii relativ termofile;
- relieful muntos, care ocupă o parte însemnată a teritoriului, favorizând menținerea vegetației naturale, care în aceste arii nu a putut fi înlocuită de culturile agricole datorită reliefului accidentat. În cadrul reliefului muntos există o diversitate mare a tipurilor de habitat (entitate ecologică ce indică mediul de viață al speciilor, în același timp abiotic, dar și biotic);
- frecvența mare a calcarelor la zi, marcată în relief prin sectoare de chei și mici masive izolate cu versanți abrupti, hornuri, fisuri, văi seci, grohotișuri, care adăpostesc o floră deosebit de interesantă.

Ca exemplu, se evidențiază pajiștile de stâncărie dominate de argințică (*Dryas octopetala*), relict glaciari ce constituie aici unul dintre cele mai puternice genofonduri din țară. Se întâlnește și cetina de negi (*Juniperus sabina* frecvente în Cheile Folea și Cheile Costești), ca și diverse plante ierboase: afin (*Vaccinium myrtillus*, *Vaccinium vitis idaea*), afin vânăt (*Vaccinium uliginosum*), *Loiseleuria procumbens*, etc.

Acest complex de factori, corelat cu poziția față de centrele genetice și căile de migrație a florei și a faunei, a determinat existența unor elemente foarte diferite: eurasiatice, europene și central-europene, alpinocarpatice, submediteraneene, carpato-balcanice, ca și o serie de specii endemice sau subendemice.

Etajarea vegetației

Vegetația este repartizată pe teritorii întinse sau mai restrânse în funcție de condițiile de mediu, între care clima are un rol foarte important. Trecerea de la un etaj la altul nu este netă, diferitele tipuri de vegetație interferând între ele, speciile arboricole de altitudine joasă urcând uneori până la limita superioară a pădurii iar cele ale etajelor superioare coborând mult în pădurile de la poalele muntelui. Se întâlnesc chiar și inversiuni ale etajelor vegetale forestiere, pe văile adânci, în sectoarele de chei.

Etajul nemoral (al pădurilor de foioase) se întâlnește între 500 m și 1400 m, iar făgetele cu molid și brad ajung uneori până pe creastă cu subetajele :

- **Stejăretele** - Etajul stejarului este prezent prin pădurile de gorun situate ca un brâu la limita inferioară a sub-zonei fagului, ridicându-se pe alocuri până la 600 m și chiar 800 m altitudine. În cadrul acestei sub-zone se află, prin depresiuni, și păduri de stejar (*Quercus robur*).

- **Gorunetele** - este reprezentat prin alternanța fag cu gorun. În vreme ce gorunul preferă pantele sudice, sud-estice, fagul se instalează pe pantele nordice, mai umede și mai reci. (Buia, Păun, 1967).

- **Făgetele** - cea mai largă răspândire dintre pădurile din zonă și este reprezentat prin păduri întinse de fag. Acest subetaj începe la 700 m și se desfășoară până la 1200 - 1300 m. Este reprezentat prin păduri montane de fag, caracterizat prin lipsa gorunului și apariția câtorva specii ierboase montan-carpatică, care le deosebesc de făgetele de deal. (Gh. Ploaie, 1998).

- **Pădurile de fag cu rășinoase** - limita inferioară este greu de stabilit deoarece speciile de rășinoase - molidul (*Picea abies*) și mai ales bradul (*Abies alba*) - coboară pe văi până la altitudini destul de mici (600 - 650 m) în Cheile Bistriței sau Costești, formând păduri de amestec cu fagul. În general, pădurile de amestec se extind la altitudini cuprinse între 500 și 1500 m. În cadrul acestui subetaj se găsesc specii de conifere precum: brad (*Abies alba*), molid (*Picea abies*), pin (*Pinus sylvestris*), zadă (*Larix decidua ssp. carpatica*), tisă (*Taxus baccata*), în amestec cu foioase din etajele inferioare, în special mestecăn (*Betula pendula*), paltin de munte (*Acer pseudoplatanus*), plop (*Populus tremula*), frasin (*Fraxinus excelsior*), tei (*Tilia cordata*), ulm (*Ulmus scabra*) și mai rar carpen (*Carpinus betulus*), paltin (*Acer campestre*, *A. platanoides*), salcie (*Salix capraea*).

Etajul boreal (al molidișurilor) este destul de bine reprezentat, pădurile de rășinoase fiind cuprinse între altitudini de 1200 și 1850 m și aparținând din punct de vedere fitocenologic asociației *Piceetum carpaticum* (Gh. Popescu, 1974). Cuprind în special molid (*Picea abies, excelsa*) și, mai rar, brad (*Abies alba*), zadă (*Larix decidua ssp. carpatica*), pin (*Pinus sivestris, P. montana*), iar în apropierea versanților stâncoși tisă (*Taxus baccata*). Alături de arbori se întâlnesc și arbuști cum ar fi: ienupăr (*Juniperus communis, J. intermedia, Juniperus sabina*-cetina de negi), măceș (*Rosa canina, Rosa pendulina*), zmeur (*Rubrus idaeus*), tulichină pitică (*Daphne mezereum*), afin (*Vaccinium myrtillus*), iar la limita superioară ienupăr (*Juniperus sibirica*) și jneapăn (*Pinus mugo*). Vegetația ierboasă este reprezentată de numeroase specii, dar și de specii de mușchi și licheni.

Etajul subalpin este situat deasupra etajului molidișurilor. Trecerea se face prin tufărișuri: jneapăn (*Pinus mugo*), ienupăr (*Juniperus communis, J. Nana, J. Sibirica*). Un loc aparte îl ocupă tufărișurile joase de cetină de negi (*Juniperus sabina*). Se mai întâlnesc: afin (*Vaccinium myrtillus*), *Vaccinium vitis idaea*, afin vânat (*Vaccinium uliginosum*), *Loiseleuria procumbens*, etc. Tufărișurile au un rol ecologic important deoarece, prin stratul gros de mușchi instalat sub arbuști (*Polytrichum, Hylocomium, Mnium* etc.), contribuie la retenția apelor pe versanți. În plus, consolidează terenul și reprezintă o stavilă în calea avalanșelor.

Pajiștile montane ocupă suprafețe reduse în cuprinsul pădurilor de la poalele munților, unde, alături de graminee, întâlnim și specii de talie mai mare, ca știrigoaia, urzica etc. Vegetația pajiștilor alpine este foarte bogată. Dintre speciile lemnoase se întâlnesc: argințică (*Dryas octopetala*), salcie pitică (*Salix reticulata*), (*Salix herbacea*), iederă albă (*Daphne blagayana*). În cadrul pajiștilor se întâlnesc următoarele asociații: *Festuca supina*, *Agrostis rupestris*, *Carex curvula*, *Elyna myosuroides*, *Juncus trifidus*, *Loireleuria procumbens*, *Salix herbacea*, *Salix reticulata*. În cuprinsul pajiștilor montane abundă gramineele (*Festuca*, *Poa*, *Agrostis*) la care se adaugă numeroase specii cu flori multicolore, care dau un pitoresc deosebit acestor pajisti : *Viola odorata*, trei frați pătați (*Viola tricolor*), *Ranunculus oreophilus*, *Geum reptans*, *Gentiana verna*, *Coridalis cava*, *C. Solida*, *Sedum maximum*, *Senecio rupester*, *Poligala vulgaris*, *Muscari comosum*, *Euphrasia salisburgensis*, etc.

Majoritatea pajiștilor asigură biomasa consumată de turmele de oi care pășunează vara aproape în întreaga zonă montană, cu excepția pereților foarte înclinați, a abrupturilor în care s-a refugiat cea mai interesantă floră din cuprinsul acestui masiv calcaros.

Abundența de specii protejate din cadrul florei - Plante periclitare, vulnerabile, rare, endemite, plante ocrotite

În aceste zone vegetează numeroase plante rare, atât specii de climă caldă, submediteraneană, cât și specii relictice, glaciare, endemisme, care, în consecință, trebuie ocrotite. Există numeroase specii amenințate pe următoarele categorii diferențiate de I.U.C.N.:

- **specii periclitare (E)**
- **specii vulnerabile (V)**
- **specii rare (R)**
- **specii neamenințate (Nt).**
- **endemite** - specii a căror arie este restrânsă a * ± la România, ** carpatic și *** carpto-balcanic.

Specia Denumirea populară Grad de periclitare Endemite

Specia/ Denumirea populară/ Grad de periclitare Endemite	Specia Denumirea populară Grad de periclitare Endemite
<i>Angelica archangelica</i> / Angelică/ R	<i>Hepatica transilvanica</i> / Crucea voinicului/ R End.*
<i>Aquilegia transsilvanica</i> / Căldărușă /V End.**	<i>Juniperus sabina</i> / Cetină de negi, brădișor/ R End.*
<i>Arctostaphylos uva-ursi</i> / Strugurii ursului/ V	<i>Larix decidua</i> / Zadă, larice/ R
<i>Campanula alpina</i> / Clopoței/ R	<i>Leontopodium alpinum</i> / Floare de colț/ E
<i>Campanula carpatica</i> / Clopoței/ R End.**	<i>Lycopodium clavatum</i> / Pedicuță
<i>Campanula transsilvanica</i> / Clopoței/ V End.***	<i>Lloydia serotina</i> / R
<i>Centaurea atropurpurea</i> / Pasma/ R	<i>Lilium jankae</i> / Crin de munte/ R
<i>Centaurea pinnatifida</i> / R End.***	<i>Lilium martagon</i> / Crin de pădure/ R
<i>Cerastium lanatum</i> / Lâna caprelor/ R End.*	<i>Linum uninerve In</i> / galben de Banat/ R End.*
<i>Cerastium transsilvanicum</i> / R End.*	<i>Nigritella nigra</i> / Sângele voinicului/ E
<i>Cypripedium calceolus</i> / Papucul doamnei/ E	<i>Nigritella rubra</i> / Sângele voinicului /E
<i>Daphne blagayana</i> / Iederă albă/ V	<i>Onobrychis Montana subsp. Transsilvanica</i> / R End.*
<i>Daphne mesereum</i> / Tulichină pitică/ V	<i>Oxytropis carpatica</i> / Luntricică/ R End.*
<i>Dentaria glandulosa</i> / Nt End.**	<i>Pinguicula vulgaris</i> / R
<i>Dianthus glacialis</i> / subsp. Gelidus R End.*	<i>Pinus mugo</i> / Jneapăn/ R
<i>Dianthus spiculifolius</i> / V End.*	<i>Pleurospernum austriacum</i> / Coriandru/ R
<i>Dianthus superbus</i> / Garofiță de stâncă/ R	<i>Pulmonaria rubra</i> / Mierea ursului/ Nt End.***
<i>Dianthus tenuifolius</i> / Nt End.*	<i>Ranunculus carpaticus</i> / R End.**
<i>Dryas octopetala</i> / Argințică/ R	<i>Rosa coziae</i> / Roză de Cozia/ R End.*

	<i>Eritrichium nanum/</i> E End.*	<i>Soldanella hungarica/</i> Degetăruți/ R
	<i>Frysimum saxosum/</i> Brusture negru/ End.*	<i>Soldanella pusilla/</i> Degetăruți/ R
	<i>Galium valantoides/Sânziene/</i> var. Baillani	<i>Symphytum cordatum/</i> Nt End.**
	<i>Gentiana lutea/</i> Ghințură galbenă/ E	<i>Taxus baccata/</i> Tisă/ V\R
	<i>Gentiana acaulis/</i> R	<i>Trollius europaeus/</i> Bulbuci de munte/ V
	<i>Gentiana punctata/</i> R	<i>Veronica alpina/</i> R
	<i>Geum reptans/</i> R	<i>Viola alpina/</i> R

Zona a fost puțin cercetată de către specialiști botaniști și merită o abordare mai aprofundată în ceea ce privește speciile protejate ale florei.

Fauna

Etajul stejeretelor este etajul cel mai bine reprezentat faunistic, indicând condiții de viață foarte favorabile (hrană variată și bogată, o durată mai mare a perioadei calduroase), zoocenoza apropiindu-se de parametrii ei maximi atât sub raport cantitativ, cât și calitativ.

În pădurile de stejar și gorun, pe lângă diversitatea și numărul mare de specii de plante, trăiesc și o mulțime de specii de animale. Din grupul nevertebratelor se întâlnesc la tot pasul melci, păianjeni, gândaci, fluturi, albine etc. Ca vertebrate întâlnim batracieni, reptile, păsări și mamifere. Un batracian des întâlnit pe sistemul foliar al arborilor și arbuștilor este brotăcelul sau răcănelul (*Hyla arborea*). Reptilele întâlnite aici, însă fără o prea mare frecvență, sunt: năpârca sau șarpele de sticlă (*Anguis fragilis*), șarpele de alun sau nuielușa (*Coronella austriaca*).

În aceste păduri de la poalele munților, cu climă mai blândă și cu mult arboret, se întâlnesc numeroase specii de păsări, care găsesc aici condiții bune pentru hrană și cuibărit: privighetoarea (*Luscinia luscinia*), pițigoii mare (*Parus major*), pițigoii de livadă (*Parus lugubris*), silvia cu cap sur (*Sylvia communis*) și muscarul sur (*Muscicapa striata*), multe specii de ciocârlii, presiri, sticleți, alături de specii mai mari cum sunt ciocănitorele: ciocănitorea pestriță mare (*Dendrocopos major*), ciocănitorea de stejar (*D. medius*) și ciocănitorea pestriță mică. De asemenea, se întâlnesc și păsări din neamul răpitoarelor de zi și de noapte, ca: șoimul rândunelelor (*Falco subuteo*), vânturelul de seară (*Falco vespertinus*) și vânturelul (*Falco tinnunculus*). Tot dintre răpitoare pot fi menționate: gaia roșie (*Milvus milvus*), șerparul (*Circaetus gallicus*) și cucuveaua (*Athene noctua*). Mamiferele au și ele reprezentanți mai cunoscuți în aceste păduri: ariciul (*Erinaceus europaeus*), cuțcanul de pădure (*Sorex araneus*), pârșul (*Glis glis*) și șoarecele de pădure (*Apodemus sylvaticus*). Dintre carnivore pot fi amintite: vulpea (*Vulpes vulpes*), lupul (*Canis lupus*), care trăiește în regiuni izolate, dar uneori și în jurul așezărilor omenești, viezurele (*Meles meles*), jderul de copac (*Martes martes*), pisica sălbatică (*Felix silvestris*). Dintre ierbivore se întâlnește căpriorul (*Capreolus capreolus*), mistrețul.

Etajul faunistic al făgetelor este de asemenea foarte bine reprezentat, în limita superioară ajungând până la 1700 m altitudine. O serie de animale trăiesc în ambele etaje - făgete și păduri de conifere - cu mici diferențieri efective. Majoritatea insectelor, batracienilor (răcănelul), reptilelor (șopârla și gușterul), păsărilor (pițigoii, presurile, sticleții etc.) și mamiferelor (mistreți, pisica sălbatică ș.a.) preferă aceste păduri. Dintre păsări, destul de numeroase în aceste păduri sunt: brumărița de pădure (*Prunella modularis*), fâsa de pădure (*Anthus trivialis*), pitulicea mică (*Phylloscopus collybita*), gușă roșie (*Erithacus rubecula*), struțul de vâsc, țoiul, cojoaica și gaița. Dintre răpitoarele de zi și de noapte se întâlnesc aici uliul găinilor (*Accipiter gentilis*), șorecarul (*Buteo buteo*), acvila țipătoare (*Aquila pomarina*) și huhurezul (*Strix aluco*). Tot prin aceste păduri trăiesc și porumbelul gulerat (*Columba palumbus*), ciocănitorea verde (*Picus viridis*), negroaica (*Drycopus martius*). Și mamiferele au reprezentanți în acest etaj: veverița (*Sciurus vulgaris*), râsul (*Lynx lynx*), cerbul (*Cervus elaphus*), șopârla de munte (*Lacerta vivipara*), *Vipera berus* și *Rana temporaria*.

Etajul faunistic al pădurilor de conifere - numărul animalelor este mai redus în raport cu cel din pădurile de fag sau de gorun. Aceasta pe de o parte datorită condițiilor climatice mai

vitrege, iar pe de altă parte datorită modului mai greu de a-și găsi hrana. Unele lepidoptere întâlnite aici sunt dăunători extrem de periculoși, fiind încadrați în familia *Lymantridae*, de ex. temuta omidă păroasă a molidului (*Lymantria monacha*) care atacă în primul rând molidul, apoi pinul și bradul, iar uneori și fagul. Ipidele sunt exclusiv fitofage, iar majoritatea lor trăiesc pe ramurile diferitelor specii de foioase și rășinoase, unde fac galerii. Ca reprezentant tipic, poate fi menționat cariul mare de scoarță al molidului (*Ips typographus*). Dintre reptile, pot fi menționate vipera comună (*Vipera berus*) și șopârta de munte (*Lacerta vivipara*). Din categoria animalelor vertebate, păsările sunt cele care populează mai frecvent pădurile de conifere, ca urmare a faptului că ele găsesc condiții de cuibărit mai bune în aceste păduri, dușmanii fiind mult mai puțin numeroși decât în pădurile de gorun sau de fag. Sunt comune aușelul (*Regulus ignicapillus*) și pițigoii de brădet (*Parus ater*). Frecvente, dar fără a fi totuși numeroase, sunt: mierla gulerată (*Turdus torquatus*), pițigoii moțat (*Parus cristatus*), pițigoii de munte (*Parus montanus*), cinteza (*Fringilla coelebs*), forfecuța (*Loxia curvirostra*), mugurarul (*Pyrrhula pyrrhula*) și corbul (*Corvus corax*), la care femela și ouăle sunt ocrotite de lege din cauza scăderii efectivului acestei specii de păsări. În aceste locuri se găsește și o specie de ciocănitoare, ciocănitoarea de munte (*Picoides tridactylus*), precum și cavalerul munților înalți: cocoșul de munte (*Tetrao urogallus*). Un locuitor tipic al acestor meleaguri este ursul brun (*Ursus arctos*), care este destul de rar în Europa Centrală și de Vest.

Etajul faunistic al tufărișurilor subalpine și al pajiștilor alpine se distinge prin numărul redus al speciilor, fapt explicabil prin condițiile vitrege de viață (temperaturi scăzute, oscilații mari de temperatură la suprafața solului și în aer, zăpezi mari, ierni lungi, vânturi puternice etc.) ale mediului alpin. Dintre vertebrate pot fi enumerate mamiferele: capra neagră (*Rupicapra rupicapra*), șoarecele de zăpadă (*Microtus nivalis ulpius*), chițcanul de munte (*Sorex alpinus*), păsările: fâsa de munte (*Anthus spinoletta*), brumărița alpină (*Prunella collaris*).

Fauna pâraielor și râurilor de munte - unele izvorăsc din golul alpin, altele din pădurile de conifere. Ele sunt caracterizate printr-un debit mai constant decât majoritatea celorlalte ape curgătoare, temperatură coborâtă și puțin variabilă, apă saturată în oxigen și aproape totdeauna limpede, substanțe nutritive în cantități reduse. Curentul este rapid, adesea întrerupt de cascade, patul albiei constând din stânci și bolovani. Vegetația este redusă și oferă o sursă trofică insuficientă, fiind suplinită de aportul alohton de hrană. Temperatura coborâtă, viteza mare a apei sunt condiții nefavorabile vieții animale. În schimb, oxigenarea perfectă și lipsa impurităților sunt factori favorabili.

Fauna este bogată, fiind reprezentată prin specii foarte oxofile și, în general, criofile; ele au adaptări speciale care le permit să reziste curentului apei. Principalul contingent de specii de pâraie de munte îl dau insectele cu larve acvatice și adulți burători. Condițiile de viață și implicit flora și fauna acvatică nu sunt uniforme în cursul pâraielor de munte, putându-se face o zonare. Astfel, fauna din pâraiele mici și cea din pâraiele mari sunt caracterizate fiecare prin altă asociație de nevertebrate reofile. Pești se întâlnesc numai în pâraiele mari, specia dominantă fiind păstrăvul (*Salmo trutta fario*), urmând cele două specii de zglăvoc (*Cottus gobio*, *C. poecilopus*), boișteanul (*Phoxinus phoxinus*), molanul (*Orthrias barbatulus*), iar ceva mai jos și moioaga sau mreana de munte (*Barbus meridionalis petenyi*). Dintre crustaceele mari este caracteristic racul de munte (*Austropotamobius torrentium*). Din punct de vedere piscicol, pâraiele mari de munte reprezintă zona păstrăvului.

Râurile de munte se caracterizează printr-un debit mai mare decât pâraiele, viteza apei mai redusă, patul albiei acoperit cu pietre cu dimensiuni mai mici și oarecum egale. Apa este obișnuit limpede și bine oxigenată, malurile împădurite. Bioderma este mai bogată. Elementele exogene (resturi de vegetale, insecte zburătoare) continuă să reprezinte o sursă importantă de hrană. Fauna este mai bogată decât în pâraie; ea constă din aceleași grupe mari, dar alte specii: *Baetis carpatica*, *Ecdyonurus helveticus*, *Ephemera ignita*, între efemeroptere; *Rhyacophila fasciata*, *Glossosoma conformis*, *Agapetus comotus*, *Potamophylax luctuosus*, între trichoptere, tuberculatul *Dugesia gonocephala*. Ihtiofauna este dominată de lipan (*Thymallus thymallus*) și moioagă (*Barbus*

meridionalis petenyi); se mai întâlnesc aproape toți peștii din zona păstrăvului, în plus: cleanul (*Leuciscus cephalus*), lătița (*Alburnoides bipunctatus*), porcușorul de vad (*Gobio uranoscopus*). Din punct de vedere ihtiologic, aceste râuri reprezintă zona lipanului și a moioagei. În râurile cu debit mai mic, ihtiofauna este mai săracă, lipsind bibanul, întâlnindu-se în schimb alte specii mai puțin reofile.

Fauna peșterilor Animalele cavernicole care trăiesc numai în peșteri sunt troglobionte. În peșterile Carpaților Meridionali dintre Olt și Culoarul Timiș-Cerna trăiesc numai specii troglofile de *Duvalius* (*Duvalidius*), grupa merkli de origine boemiană, cele mai estice troglobionte aflându-se în câteva peșteri din Masivul Stogu-Vânturarița.

Specii protejate din cadrul faunei - se întâlnesc atât specii de climă caldă, submediteraneană, cât și specii relict, glaciare. În cadrul acestora se află numeroase specii protejate:

Nr. crt./ Denumirea speciei Științifică/Populară/ Convenția internațională în care este prevăzută	
1. <i>Vampyrus spectrum</i> / Liliac/ Ber, DH	12. <i>Lynx lynx</i> /Râs / C, Ber, DH
2. <i>Miniopterus schreibersi</i> / Liliac/ Ber, DH	13. <i>Meles meles</i> / Bursuc/ Ber
3. <i>Rhinolophus ferrumequinum</i> / Liliac/ Ber, DH	14. <i>Martes martes</i> / Jder de pădure/ Ber, DH
4. <i>Vespertilio pipistrellusi</i> / Liliac/ Bon, Ber, DH	15. <i>Martes foina</i> / Jder de piatră/ Ber
5. <i>Plecotus auritus</i> / Liliac/ Ber, DH	16. <i>Vipera berus</i> (<i>V. ammodytes</i> – cu corn) /Viperă comună
6. <i>Barbastella barbastellu</i> / Liliac/ Ber, DH	17. <i>Lacerta muraria</i> / Șopârlă de stâncă/ Ber
7. <i>Myotis myotis</i> / Liliac/ Ber, DH	18. <i>Bubo bubo</i> / Bufniță/ Ber, DP
8. <i>Myotis oxygnathus</i> / Liliac/ Ber, DH	19. <i>Corvus corax</i> / Corb
9. <i>Rupicapra rupicapra</i> var. <i>Carpathica</i> / Capră neagră/ C, Ber, DH	20. <i>Trichodroma muraria</i> / Fluturaș de stâncă
10. <i>Cervus elaphus</i> / Cerb/ C, Ber, DH	21. <i>Motacilla alba</i> / Codobatură albă/ Ber
10. <i>Ursus arctos</i> /Urs brun / C, Ber, DH	22. <i>Tetrao urogalus</i> / Cocos de munte/ Ber, DP
11. <i>Canis lupus</i> / Lup C, Ber, DH	23. <i>Salmo trutta fario</i> / Păstrăv

Convențiile internaționale sub a căror protecție se găsesc - Categoria de vulnerabilitate:

Ber – Convenția de la Berna (Legea 13/1993) **v** – vulnerabile

Bon – Convenția de la Bonn (Legea 13/1998) **p** – periclitare

C – Convenția CITES (Legea 69/1994) **r** – rare

DH – Directiva Habitate 92/43/EEC **e** – endemice

DP – Directiva Păsări 79/409/EEC

Zone protejate sau de interes ecologic major

În zonă se află câteva zone naturale protejate. Principala zonă protejată, atât ca importanță (categoria II IUCN – parc național) cât și ca întindere (cca 4500 ha) este Parcul Național Buila-Vânturarița, al 12-lea parc național din România. Acesta se situează parțial pe teritoriul microregiunii și anume pe teritoriul comunelor Costești și Bărbătești. Pe lângă acesta, în zonă mai sunt declarate sau se află în curs de declarare și alte zone protejate. Conform legislației în vigoare, acestea au fost declarate în mai multe etape:

Legea 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate:

A. Anexa 1 - Zone naturale protejate de interes național și monumente ale naturii și **Ordinul MMGA 246/2004** pentru aprobarea clasificării peșterilor și sectoarelor de peșteri – arii naturale protejate:

- Piramidele de la Slătioara Comunele Slătioara și Stroești - 10,50 ha
- Peștera Liliecilor Comuna Costești - 1,00 ha
- Peștera Valea Bistrița Comuna Costești - 0,25 ha

Parcul Național Buila Vânturarița, viitor sit al Rețelei Ecologice Europene Natura 2000 a

fost înființat prin - **HG 2151/2004** privind instituirea regimului de arie naturală protejată pentru noi zone II. parcuri naționale, în urma studiilor și demersurilor realizate de Asociația Kogayon, organizație neguvernamentală de protecția mediului cu sediul în comuna Costești. Masivul Buila Vânturarița a fost declarat parc pentru valoarea peisagistică naturală deosebită și pentru ecosistemele montane aproape neatinse de intervenția umană. Buila Vânturarița este o creastă calcaroasă secundară a Munților Căpățâanii în lungime de aproximativ 14 km și 2 km lățime. Parcul are o suprafață de cca 4500 ha și este situat pe teritoriul comunelor Costești, Bărbătești și al orașului Băile Olănești. *(extras din pliantele Parcului Național, foto Florin Stoican)*

- **Propunere HG** privind instituirea regimului de arie naturală protejată pt. noi zone B. Rezervații Naturale - B.3. Muzeul Trovanților Costești, 1,10 ha Județul Vâlcea, Aviz Academia Română: B125/05.04.2005

Pe lângă aceste arii protejate, în zonă există numeroase alte arii de interes științific deosebit care necesită protecție, în special în zona montană. Printre acestea se pot menționa: Valea Bistriței amonte de zona Între Râuri, o zonă cu o asociație extraordinară de ghiocei bogați, Valea Lunga, Poiana de narcise de la Slătioara, Zona “ Trei Stejari” din Horezu, etc.

Siturile Natura 2000

În microregiunea Horezu au fost propuse 2 situri - arii speciale de conservare (Special Areas of Conservation) - constituite conform **Directivei Habitate** (Directiva 92/43 din 1992 privind Conservarea Habitatelor Naturale și a Faunei și Florei Sălbaticice), **parte din rețeaua europeană Natura 2000**, o rețea ecologică de arii naturale protejate. Rețeaua Natura 2000 are scopul să mențină într-o **stare de conservare favorabilă** o selecție a celor mai importante **tipuri de habitate** (enumerare în **Anexa I a Directivei Habitate**) și **specii** ale Europei (enumerare în **Anexa II a Directivei Habitate și în Anexa I a Directivei Păsări**).

În legislația românească, aceste două Directive sunt transpuse prin **Legea nr. 462/ 2001** (pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 236/2000 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice).

Natura 2000 este instrumentul principal pentru conservarea patrimoniului natural pe teritoriul Uniunii Europene. Siturile Natura 2000 beneficiază de resurse financiare suplimentare din partea Uniunii Europene și au prioritate în cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală pentru mai multe din măsuri, printre care Axa Leader. Grupurile de Acțiune Locală selectate în cadrul Axei Leader vor putea implementa acțiuni care să atingă obiectivele tuturor măsurilor. Sprijinul nerambursabil va fi acordat pentru implementarea strategiilor de dezvoltare locală. Proiectele ce vor fi implementate prin axa LEADER vor fi proiecte mici care vor trebui să respecte un plafon de maxim 200.000 euro co-finanțare publică, iar valoarea totală a investiției nu va depăși 400.000 euro.

Situri Natura 2000 - extras din formulare NATURA 2000

1. Buila – Vânturarița Sit Natura 2000 ROSCI0015 din 200612

2.2. Suprafața sitului (ha) 4.491

3.2.c. Specii de mamifere enumerate în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE

1307 *Myotis blythii* RC C B C B

1308 *Barbastella barbastellus* V C B C B

1352 *Canis lupus* P C B C B

1354 *Ursus arctos* P C B C B

1361 *Lynx lynx* P C B C B

3.2.d. Specii de amfibieni și reptile enumerate în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE

Cod Specie Populație: Rezidentă Reproducere Iernat Pasaj Sit Pop. Conserv. Izolare Global

1193 *Bombina variegata* C C B C B

3.2.g. Specii de plante enumerate în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE

Cod Specie Populație: Rezidentă Reproducere Iernat Pasaj Sit Pop. Conserv. Izolare Global

1758 *Ligularia sibirica* R C B C B

1902 *Cypripedium calceolus* V C B C B

4070 *Campanula serrata* C C B C B

Cat. Specia Populație Motiv

4. DESCRIEREA SITULUI

Pajiști naturale, stepe 13 N09 321

Păduri de foioase 46 N16 311

Păduri de conifere 19 N17 312

Păduri de amestec 15 N19 313

Habitat de păduri (păduri în tranziție) 7 N26 324

Alte caracteristici ale sitului:

Masivul Buila Vanturarita se detaseaza din lantul muntos al Muntilor Capatanii prezentand caractere aparte, specifice reliefului carstic cu creste calcaroase liniare si insulare, chei, creste ascutite si zimtate, martori de eroziune reziduali sub forma de turnuri sau ace formand un peisaj inedit. Buila Vanturarita este considerat unul dintre masivele muntoase renumite printr-o serie de caracteristici unice : muntele despicat de 4 paraie care au format 4 chei fiecare cu specificul sau, acesta prezinta deasemenea un bogat bazin floristic in care predomina specii rare si endemice de flora, constituind un valoros tezaur natural.

4.2. Calitate și importanță: Habitatete reprezentative pentru sit sunt :

9410 Paduri acidofile cu *Picea* din etajele alpine montane, acest tip de habitat este slab reprezentat in sit datorita unei reprezentari slabe a solului (soluri scheletice, strat superficial de sol);

8120 Grohotiș calcaros și de sisturi calcaroase ale etajelor montane până la cele alpine; habitate de paduri de fag cu *Luzula* si *Asperula*, pe versantii cu vai umede intalnindu-se fagete cu *Phyllitis scolopendrium*;

8310 Grote neexplorate turistice sunt in numar de 28 si un aven din care sunt declarate ca monumente ale naturii la nivel national urmatoarele pesteri in numar de 7 care au un stadiu de conservare foarte bun datorita faptului ca au o localizare greu accesibila turistilor : Pestera Munteanu Murgoci, Pestera Pagodelor, Pestera cu Perle, Pestera cu Lac, Pestera rac, Pestera cu clopot, Pestera caprelor. In cadrul sitului este declarata o rezervatie naturala de padure de tisa Rezervatia Valea Cheii care are o suprafata de 1,5 ha instituita ca arie naturala cu statut de protectie si conservare.

4.3. Vulnerabilitate:

Turismul necontrolat in interiorul sitului. Cariera de calcar din imediata apropiere a parcului.

4.5. Tip de proprietate: Proprietate de stat: - RNP Romsilva prin OS Romani si OS Rm. Valcea, proprietate publica prin Primaria Costesti, proprietate a manastirilor si parohiilor prin: Manastirea Bistrita, Manastirea Arnota, Schitul Patrunsa, Schitul Pahomie, Parohia Costesati, Parohia Pietreni 1, proprietate a obstelor prin Obstea de Mosneni Cheia, Obstea de Mosneni Olanesti, proprietate privata prin mici suprafete de fanețe și pădure.

Responsabilitatea pentru stabilirea modalităților de administrare a ariilor naturale protejate și a altor bunuri ale patrimoniului natural puse sub regim special de protecție și conservare, declarate prin legi sau prin alte acte normative adoptate de Guvern, revine autorității publice centrale pentru protecția mediului, împreună cu Academia Română și Comitetul Național al Programului MAB. Pentru ariile protejate declarate prin hotărâri ale administrațiilor locale, responsabilitatea administrării revine autorității Administrației Publice Locale/Județene. Parcurile naționale, au de regulă administrații distincte, așa după cum este și cazul Parcului Național Buila-Vânturarița.

Administrația Parcului Natural are ca activități principale:

- Marcarea limitelor parcului;
- Marcarea traseelor turistice;
- Întâlniri ale consiliilor Științific și Consultativ ale parcului;
- Patrulări în vederea combaterii braconajului;
- Patrulări în zonele cu circulație turistică în special la sfârșit de săptămână - sunt organizate patrule, de multe ori împreună cu Salvamontul, pentru prevenirea accidentelor montane și reducerea a impactului negativ al turismului montan;
- Igienizări - sunt făcute în permanență în zonele intens circulate : Cheile Bistriței, Valea Prislop, Poiana Scărișoara, Pătrunsa, Pahomie, Cabana Cheia, Curmătura Builei;
- Supravegherea/monitorizarea parcului monitorizarea circulației turistice, observații floră/faună, participarea la evenimentele din parc (hramurile mănăstirilor și schiturilor);
- Monitorizarea/controlul exploatărilor forestiere patrulări și controale în parchetele forestiere de pe raza parcului și a rampelor de încărcare, în vederea verificării respectării zonării interioare a parcului, a amenajamentelor silvice și a legislației în domeniu;
- Educație ecologică - programe de educație ecologică în școlile din zona parcului si din județ.
- Informare și conștientizare publică - numeroase întâlniri cu autoritățile locale, comunitățile locale, proprietarii de terenuri și administratorii acestora, participare la toate evenimentele locale: simpozioane locale, dezbateri publice, manifestări culturale și religioase. Au fost distribuite pliante, broșuri și postere de prezentare a parcului;
- Cercetare științifică în colaborare cu cercetătorii din Asociația Kogayon și până în prezent s-a concretizat în 2006 prin completarea listelor speciilor și habitatelor de pe pagina web a Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor, în vederea propunerii Sitului de Importanță Comunitară P.N. Buila-Vânturarița, parte a Rețelei Ecologice Europene Natura 2000 și prin publicarea unor lucrări, altele fiind în curs de desfășurare.

2. Nordul Gorjului de Est ROSCI0128 - 12% din teritoriul comunei Vaideeni - prin grija Agenției de Protecția Mediului Gorj

2.2. Suprafața sitului (ha) 49.114 - estimat 1891 ha din teritoriul comunei Vaideeni

3.2.c. Specii de mamifere enumerate în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE

1303 *Rhinolophus hipposideros* P A B C B

1304 *Rhinolophus ferrumequinum* C B B C B

1307 *Myotis blythii* RC C B C B

1310 *Miniopterus schreibersi* RC C B C B

1321 *Myotis emarginatus* R C B C B

1323 *Myotis bechsteini* P B B C B

1324 *Myotis myotis* P C B C B

1352 *Canis lupus* P C B C B

1354 *Ursus arctos* P C B C B

1355 *Lutra lutra* R C B C B

1361 *Lynx lynx* V C B C B

3.2.d. Specii de amfibieni și reptile enumerate în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE

Cod Specie Populație: Rezidentă Reproducere Iernat Pasaj Sit Pop. Conserv. Izolare Global

1166 *Triturus cristatus* R C B C B

1193 *Bombina variegata* P C B C B

3.2.e. Specii de pești enumerate în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE

Cod Specie Populație: Rezidentă Reproducere Iernat Pasaj Sit Pop. Conserv. Izolare Global

2484 *Eudontomyzon mariae* P

1138 *Barbus meridionalis* C C B C B

3.2.f. Specii de nevertebrate enumerate în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE

Cod Specie Populație: Rezidentă Reproducere Iernat Pasaj Sit Pop. Conserv. Izolare Global

1078 *Callimorpha quadripunctaria* R C B B C B

1083 *Lucanus cervus* P B B C B

3.2.g. Specii de plante enumerate în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE

Cod Specie Populație: Rezidentă Reproducere Iernat Pasaj Sit Pop. Conserv. Izolare Global

2093 *Pulsatilla grandis* R B B C B

4070 *Campanula serrata* C C B C B

4097 *Iris aphylla* ssp. *hungarica* R B B C B

Cat. Specia Populație Motiv

3.3. Alte specii importante de floră și faună

B *Accipiter gentilis* C C B *Apus melba* A C

B *Aquila chrysaetos* C C B *Aquila pomarina* C C

B *Bonasa bonasia* C C B *Bubo bubo* C C

B *Buteo buteo* C C B *Ciconia ciconia* C C

B *Corvus corax* C C B *Dendrocopos leucotos* C C

B *Dendrocopos syriacus* C C B *Dryocopus martius* C C

B *Emberiza cia* A C B *Emberiza cirlus* A C

B *Emberiza hortulana* C C B *Falco naumanni* B C

B *Falco tinnunculus* C C B *Fringilla coelebs* C C

B *Loxia curvirostra* C C B *Loxia pytyopsittacus* C C

B *Parus caeruleus* C C B *Parus cristatus* C C

B *Parus major* C C B *Picoides tridactylus* C C

B *Tetrao urogallus* C C

Semnificativă este prezenta relictului glaciar *Pinus Cembra* sub forma de exemplare izolate sau in grupuri compacte, alături de monumente ale naturii cum sunt floarea de colt și gentiana. Elementele de fauna sunt caracteristice pentru munti împaduriti, aici gasindu-si linistea ursul, lupul și numeroase exemplare magnifice de ras. Pe langa bogatul tezaur de specii animale și vegetale, unele endemice sau relicte, zona se impune și prin peisajul sau pitoresc deosebit, cu văi salbatice și chei abrupte. Teritoriul, lipsit de localități - cu excepția celor dispuse de-a lungul limitei sudice și a stațiunii Râncea (1.600 m), amplasat într-un vast amfiteatru natural aproape nealterat, cu un ecart altitudinal de 2.319 m dezvoltat pe o distanță transversală de sub 25 km, se situează în regiunea biogeografică alpină, în ecoregiunea Carpaților Meridionali pe versantul sudic al sectorului de vest al acestora, între interfluviul Olteț-Cerna, la răsărit și Parcul Național Defileul Jiului la apus și între cumpăna apelor, la nord și drumul submontan Apa Neagră - Bumbesti - Racovița, la sud. Principalele categorii funciare sunt reprezentate de păduri, pajiști, stâncării, abrupturi, chei și poieni. O suprafață însemnată este reprezentată de pădurile virgine. Poziția în SV arcului carpatic, cu influențe climatice submediteraneene, larga extensiune a calcarelor, expoziția preponderent sudică, corelate cu marea amplitudine altitudinală și fragmentarea accentuată a reliefului, au determinat un specific aparte al covorului vegetal și al lumii animale, aici înregistrându-se o interferență complexă între elementele sudice cu caracter relativ xeroterm (care urcă la unele dintre

cele mai mari altitudini din țară, de ex. liliacul la 1400 m, scumpia la 1250 m) și elementele arcto-alpine, care coboară destul de mult pe înălțimile afectate de efectul de culme.

Importanța acestui SCI constă și în pădurile seculare de fag, în care se întâlnesc specii lemnoase de carpen, mestecăn, soc roșu etc. Se remarcă impactul peisagistic deosebit de impresionant. Remarcăm de asemenea prezenta ferigilor: *Pteridium aquillinum*, *Phyllitis scolopendrium*, alături de plante cu flori: vinarita-*Asperula odorata*, colțisorul -*Dentaria bulbifera* etc. Pajiștile alpine sunt bine reprezentate prin speciile: *Nardus stricta*, *Festuca suspina*, uneori aceste pajisti sunt intrerupte de amestecul: *Rhododendron kotshyi* și *Pinus mughus*. Importantă și prezentă este și Floarea de colț- *Leontopodium alpinum* -simbol al ocrotirii cadrului natural.

Oportunități și amenințări

Turismul, ca activitate economică, poate cauza pagube mari ariilor protejate, în special dacă nu sunt administrate adecvat, dar poate aduce și mari beneficii. Presiunile asupra locurilor turistice mai cunoscute cresc, astfel încât ariile naturale valoroase devin din ce în ce mai mult locuri pentru turismul de lunga durată - case de vacanță, vizite de o zi și chiar sport. Facilitățile turistice intră deseori în conflict cu țelurile de conservare și strică peisajele naturale; presiunile pentru dezvoltarea unor asemenea facilități sunt deosebit de puternice în unele zone, în timp ce, în altele, turismul pur și simplu nu are loc. Dar, dacă este planificat și administrat pentru a fi durabil, turismul poate fi o forță pozitivă, aducând beneficii atât ariilor protejate cât și comunităților locale. Turismul va fi binevenit în perimetrul sau în proximitatea ariilor protejate, dacă respectă caracterul special al ariei, astfel încât, pagubele și poluarea să fie minime. Principalele forme de turism agreat în cadrul ariilor protejate sunt:

- turismul bazat pe aprecierea naturii, turismul cultural și educațional, activitatea turistică a grupurilor mici, liniștite, ecoturismul, în general. În plus, turismul poate ajuta la justificarea înființării ariilor protejate în regiunile marginale și poate duce la o înviore a comunităților locale din punct de vedere economic și al culturilor tradiționale.

Transportul, în special cel rutier, are un impact crescând asupra ariilor protejate prin poluarea aerului, congestie, zgomot și intruziune vizuala și prin însăși construirea drumurilor. Drumurile noi și „îmbunătățite” amenință numeroase arii protejate. De asemenea, canalizarea râurilor poate pune în pericol ținuturile umede riverane. Deseori pagubele produse ariilor protejate sunt ignorate sau subestimate în planificarea infrastructurii transporturilor. Și totuși, există alternative, cel puțin pentru transportul local. Unele arii protejate au indicatoare pentru încurajarea (sau constrângerea) oamenilor de a-și lăsa mașinile lângă marginea perimetrului protejat și să folosească mijloace alternative de transport (autobuze, biciclete) sau să meargă pe jos. Unii încurajează chiar locuitorii orașelor să facă întreaga călătorie cu mijloacele de transport în comun.

Industria extractivă poate pune probleme speciale Parcului Național Buila, de exemplu. Exploatarea unor roci sau zăcăminte de subsol poate fi în conflict direct cu scopurile unei arii protejate. Dar industria extractivă poate aduce și beneficii. Fostele zone miniere adânci, foste cariere pot oferi șansa refacerii unei păduri, pot fi folosite pentru crearea de noi habitate.

Agricultura

În zonă există suprafețe întinse de pajști semi-naturale ce pot fi clasificate ca pajști cu înaltă valoare naturală (pajști semi-naturale, în general asociate cu o diversitate ridicată de specii și habitate). Studiile efectuate asupra sistemelor de pajști din România arată că acestea prezintă o diversitate botanică foarte ridicată. Odată cu dezvoltarea sperată a creșterii animalelor în zonă și adoptarea unor practici agricole mai intensive este de așteptat să crească nivelul de fertilizare actualmente foarte scăzut în strânsă corelare cu creșterea eficienței în agricultură. Utilizarea fertilizanților chimici ar fi implicit asociată cu scăderea semnificativă a diversității speciilor de plante și pierderea de habitate, așa cum este demonstrat de numeroase studii.

Programul Național de Dezvoltare Rurală sprijină menținerea pajiștilor cu înaltă valoare naturală și oferă fermierilor o plată compensatorie la hectar = 124 Euro.

Plățile de agro-mediu sprijină dezvoltarea durabilă a zonelor rurale, încurajează fermierii să deservească societatea ca întreg prin introducerea sau continuarea aplicării metodelor de producție agricolă compatibile cu protecția și îmbunătățirea mediului, a peisajului și caracteristicilor sale, a resurselor naturale, a solului și a diversității genetice.

Localitățile din nordul microregiunii sunt eligibile pentru pachetele 1. Pajiști cu Înaltă Valoare Naturală și 2. Practici Agricole Tradiționale.

Riscuri la care sunt supuse resursele naturale ale zonei

Zone critice sub aspectul deteriorării solurilor. Zonele pe care se manifesta intens fenomenul alunecărilor de teren din regiunea dealurilor subcarpatice (localitățile Vaideeni, Costești, Francești, Tomsani).

Defrișarea – Intretinerea pădurilor, în special a pădurilor private, se face necorespunzător, iar tăierea unui număr excesiv de copaci duce la intensificarea eroziunii. Defrișarea și eroziunea pot afecta ecosistemul terestru, mai ales în zona montană a județului. Capacitatea de reținere a apei scade, cauzând deficit de apă. Din cauza reversibilității pe timp îndelungat a fenomenului, impactul a fost evaluat ca fiind **extrem** (pentru apă) și **mare** (pentru sol și apă subterană).

Impactul asupra calității vieții – Intretinerea necorespunzătoare a pădurilor reduce posibilitățile economice ale generațiilor viitoare și limitează productivitatea zonelor defrișate, generând scăderea potențialelor resurse de apă potabilă. Acest impact a fost evaluat ca **semnificativ** (pentru apă).

Eroziunea – Vulnerabilitatea naturală a solurilor, accentuată și de activitățile umane (în principal agricultura), cauzează eroziune, în special în zona subcarpatică a județului Vâlcea. PLAM menționează printre altele localitatea Francești.

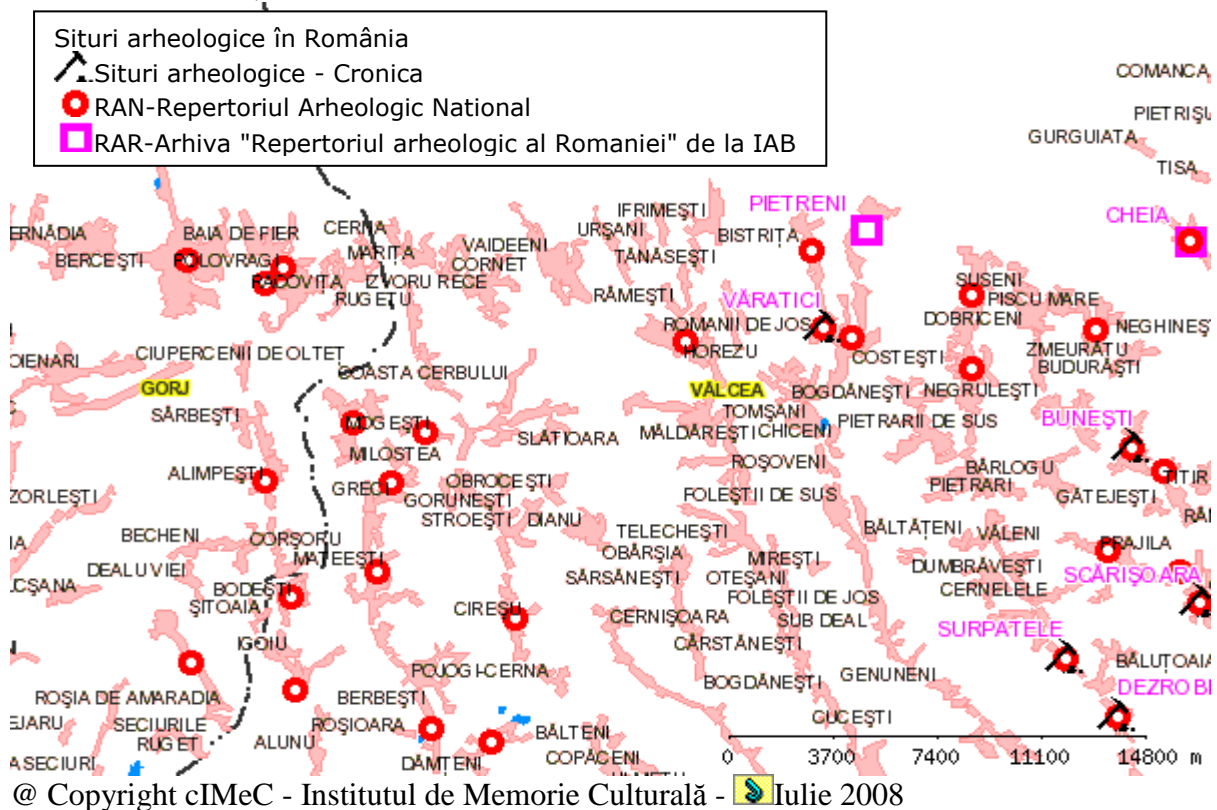
Capitalul fizic și de producție

Patrimoniul cultural

Patrimoniul construit

În microregiune există:

- 1 monument UNESCO (1 din cele 7 din România) - complexul Mănăstirii Hurezi
- 128 de monumente istorice – cf. Ministerului Culturii (16% din monumentele istorice din jud. Valcea) - biserici, case și ansambluri de locuințe dintre care 43 de categoria A și 53 de categoria B - monumentele de categoria A sunt prezentate mai jos iar cele de categoria B sunt incluse în Anexa 1 și 16 sănțiere arheologice (necropole din epoca Hallstadt, așezări romane, etc) - Anexa 2.

Patrimoniul cultural imobil constituie cea mai valoroasă componentă a patrimoniului cultural, atât în ceea ce privește valoarea materială directă, cât și în raport cu posibilitățile de inserție a unor componente extraculturale. Fiecare dintre bunurile imobile clasate în inventarul monumentelor istorice este unic, astfel încât, pentru fiecare monument în parte, trebuie avută în vedere o abordare specifică aceluși monument, care se găsește amplasat într-un loc unic.⁶ Majoritatea monumentelor cu o valoare istorică, artistică sau arhitecturală se află în proprietatea sau sunt administrate fie de entități publice de obicei administrația publică locală fie administrația bisericească aceștia având responsabilități foarte clar pentru conservarea lor. Un rol la fel de important însă în conservarea și valorificarea sa ar trebui să aibe comunitatea locală, ONG-urile și reprezentanții sectorului privat.

Conservarea integrată a patrimoniului arhitectural⁷ are două obiective esențiale:

⁶ Strategia Națională pentru Patrimoniul Cultural.

⁷ , Convenția europeană pentru protecția patrimoniului arhitectural al Europei, adoptată la Granada la 3 octombrie 1985 și ratificată de România prin Legea nr. 157/1997, și care

- conservarea atât a monumentului istoric propriu-zis, cât și a zonei de protecție a acestuia (presupune existența unor mecanisme concrete de protecție fizică dar și procesele de punere în valoare a monumentului și a zonei sale de protecție);
- integrarea patrimoniului construit în mediul de viață al societății contemporane, prin:
  - programe de revitalizare a zonelor în care se află bunuri culturale imobile;
  - programe de dezvoltare locală și regională, cu includerea bunurilor culturale imobile și imobile;
  - cooperarea între specialiștii în planificarea teritoriului, urbanisti și restauratori de monumente istorice, proprietarilor și administratorilor, administrația publică locală, ONGuri, alte instituții în scopul adoptării celor mai bune măsuri pentru punerea în valoare a bunurilor culturale imobile.

Potrivit prevederilor Legii nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice **monumentele istorice** sunt **monumentele, ansamblurile și siturile istorice** (așa cum fiecare dintre aceste categorii este definită în lege) clasate în două grupe: **grupa A** (monumente istorice de valoare națională și universală) și **grupa B** (monumente reprezentative pentru patrimonial cultural local):

Localitatea	Nr. Monumente		Total
	Categoria A	categoria B	
Horezu	18	9	27
Barbatesti	-	9	9
Costesti	9	10	19
Frâncești	11	7	18
Măldărești	5	2	7
Oteșani	-	2	2
Slătioara	-	5	5
Stroești	-	3	3
Tomșani	-	3	3
Vaideeni	1	3	4
Total	43	53	97

Biserica Română Ortodoxă deține circa 80% din bunurile aparținând patrimoniului cultural înscrise în lista monumentelor istorice, datate între secolele XIV-XIX. Gradul și calitatea conservării acestor obiective de patrimoniu sunt diferite în unele cazuri lucrările deja efectuate având efecte dezastruoase și probabil ireversibile. Pentru monumentele patrimoniului cultural național al României incluse în Lista UNESCO a Patrimoniului Mondial (Mănăstirea Hurezi) se impune pregătirea unor planuri de management asigurând astfel o planificare pe termen lung, care să includă conservarea și protecția lor. Majoritatea monumentelor sunt religioase - mănăstiri, schituri, biserici dar există și monumente de arhitectură laică (două din cele mai cunoscute cule din Oltenia) și arhitectura traditională țărănească în Vaideeni - case vechi cu pridvor, specifice zonei etnografice "Oltenia de sub munte" și case cu ocol, specifice Marginimii Sibiului; Costești deja identificate ca obiecte de patrimoniu dar și în celelalte localități. În Vaideeni, Costești și Horezu există de asemenea monumente de tehnică țărănească :

1. *Ansamblu de instalatii tehnice*, localizat in satul Vaideeni si datat din sec.XIX ;
2. *Joagar hidraulic*, localizat in satul Vaideeni si datat din sec.XIX ;
3. *Moara de apa*, localizata in satul Vaideeni si datata din sec.XIX ;
4. *Darac*, localizat in satul Vaideeni si datat din sec.XIX ;
5. *Piua hidraulica*, localizata in satul Vaideeni si datata din sec.XIX ;

Valori de patrimoniu cultural de interes național cuprinse în lista monumentelor istorice 2004 ⁸

Patrimoniul UNESCO - 596 VL-II-m-A-09894 Mănăstirea Hurezi 1692-1694

ROMANII DE JOS; sat aparținător oraș HOREZU

597 VL-II-a-A-09894.04 Mănăstirea Hurezi 1692 - 1697 sat aparținător ROMANII DE JOS;

598 VL-II-m-A-09894.01 Biserica mare "Sf. Împărați Constantin și Elena" 1692-1694 sat aparținător ROMANII DE JOS;

599 VL-II-m-A-09894.02 Paraclisul "Nașterea Maicii Domnului" 1697 sat aparținător ROMANII DE JOS;

600 VL-II-m-A-09894.03 Palatul Domnesc 1692 - 1697 sat aparținător ROMANII DE JOS;

601 VL-II-m-A-09894.04 Trapeza 1692 - 1697 sat aparținător ROMANII DE JOS; oraș HOREZU

602 VL-II-m-A-09894.05 Turn poartă-clopotniță 1692 - 1697 sat aparținător ROMANII DE JOS;

603 VL-II-m-A-09894.06 Corpuri de chilii -laturile N, V, S (incinta I-a) sec. XIX 1692 - 1697 sat aparținător ROMANII DE JOS;

604 VL-II-m-A-09894.07 Zid de incintă DE 1692 - 1697 sat aparținător ROMANII DE JOS; oraș HOREZU

605 VL-II-m-A-09894.08 Fântână 1692 - 1697 sat aparținător ROMANII DE JOS; oraș HOREZU

606 VL-II-m-A-09894.09 Clădiri anexe (incinta a II-a) sec. XIX sat aparținător ROMANII DE JOS;

Situata într-o zona de dealuri frumoase, este o adevarata capodopera a artei religioase. Avem aici o adevarata întrupare a stilului brâncovenesc, creat în epoca acestui domnitor, supranumit "domnitorul aurului". Biserica se caracterizeaza prin pridvoare cu stâlpi sculptati, bogatele decoratiuni amintind de rafinamentul artei italiene.

Numarul turiștilor care vizitează Mănăstirea Horezu variaza în timpul anului - in luna mai se inregistreaza cel mai mare numar de vizitatori (maximul lunii a fost de aprox. 10.000 vizitatori). Aproximativ 50% din vizitatori sunt grupuri de pelerinaj organizate de preoti, parohi, biserici din toata tara, restul fiind elevi prin excursii scolare si familii aflate in concediu. Elevii viziteaza minastirea mai ales in lunile aprilie, mai, iunie si iulie. Famiile vin in concedii mai ales in lunile iulie, august. Vizitatorii se cazeaza la alte minastiri din zona de pe Valea Oltului (ex. Turnu), Minastirea dintr-un Lemn, Bistrita. In general, urmatoarea destinatie este Minastirea Tismana. Turistii straini sunt interesati de satul de Olari.

Situația numărului de vizitatori la Mănăstirea Hurezi

Anul	Total	Români	Străini
2002	67.900	65.035	2.865
2003	60.300	57.055	3.245

⁸MINISTERUL CULTURII ȘI CULTELOR - INSTITUTUL NAȚIONAL AL MONUMENTELOR ISTORICE

2004	60.500	*	*
2005	60.000	*	*
2006	65.000	61.548	3.542
2007	80.304	*	*

Monumente de Categoria A pe localități

• Costești

312 VL-II-a-A-09666 Mănăstirea Bistrița 1494; ref.1519, 1847 - 1856 sat BISTRITA;

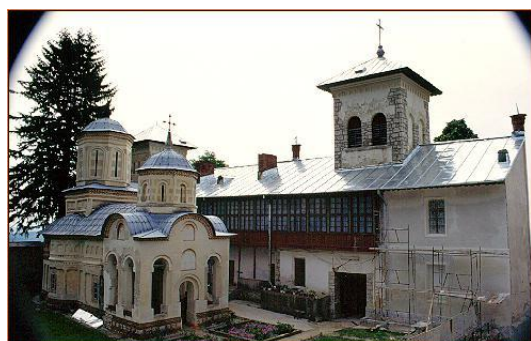
313 VL-II-m-A-09666.01 Biserica "Adormirea Maicii Domnului" 1847 - 1856 sat BISTRITA;

314 VL-II-m-A-09666.02 Biserica-bolniță "Schimbarea la Față" (pridvor) 1520-1521;1710 sat BISTRITA;

315 VL-II-m-A-09666.03 Turn clopotniță ref. 1847 - 1856 sat BISTRITA; comuna COSTEȘTI

316 VL-II-m-A-09666.04 Corp de chilii (din incinta veche) ref. 1847 - 1856 sat BISTRITA;

317 VL-II-m-A-09666.05 Foișor Pe latura de E a incintei vechi ref. 1847 - 1856 sat BISTRITA;

318 VL-II-a-A-09667 Mănăstirea Arnota Pe muntele Arnota 1634 sat BISTRITA; comuna COSTEȘTI

319 VL-II-m-A-09667.01 Biserica "Sf. Arhangheli" 1634 sat BISTRITA;

320 VL-II-m-A-09667.02 Corp chilii 1852 - 1856 sat BISTRITA;

Foarte mica, ascunsa la capatul unui drum serpuitor **Arnota** si a fost construita de domnitorul Matei Basarab în 1636, în semn de multumire Domnului pentru ca l-a

ajutat sa scape de inamicii turcii care îl atacau mereu.

324 VL-II-m-A-09670 Biserica "Sf. Îngeri" În peștera Sf. Grigore sec. XVII 1782 (pictura) sat BISTRITA;

574 VL-II-m-B-09872 Biserica "Intrarea în Biserică" 1750 sat PIETRENI;

575 VL-II-m-A-09873 Biserica de lemn "Adormirea Maicii Domnului" 1664 sat PIETRENI; Cartier Grămești

Icoana Maicii Domnului - Mănăstirea "Dintr-un Lemn"

• Frâncești

Drumul ce trece pe aici chiar poate fi numit drumul crucii. El strabate sate cu o multime de cruci pictate, asezate de-a lungul sau. La rascrucile sale se întâlnesc mănastiri precum **Mănastirea Dintr-un Lemn** întemeiata de domnitorul Preda Brâncoveanu, în anul 1635 (dupa legenda numele ei vine de la faptul ca ar fi fost construita dintr-un singur trunchi de stejar) și **Mănastirea Surpatele**, întemeiata de domnita Maria, sotia domnitorului Constantin Brâncoveanu.

416 VL-II-a-A-09742 Mănăstirea "Dintr-un Lemn" Cartier Mănăstireni 1633-1654, 1715 sat DEZROBIȚI;

417 VL-II-m-A-09742.01 Biserica "Nașterea Maicii Domnului" 1634-1635, 1715 sat DEZROBIȚI;

Icoana Maicii Domnului are dimensiuni impresionante, fiind înaltă de 1,50 m și lăță de 1,10 m identificată ca fiind pictată în secolul IV la mănăstirea Theothokos din Grecia, după un model care se spune că ar fi aparținut Apostolului Luca, cel care a pictat-o pentru prima dată pe Fecioara Maria. Conform tradiției, în lume se mai păstrează trei exemplare asemenea celei de la Dintr-un Lemn.

418 VL-II-m-A-09742.02 Biserica "Dintr-un Lemn" - "Nașterea Maicii a doua jum. sec. XVI Domnului" (inițial) reconstruit 1810-1814, ref. 1955 sat DEZROBIȚI;

419 VL-II-m-A-09742.03 Stăreție 1633 - 1654 1715 sat DEZROBIȚI; comuna FRÂNCEȘTI (extinsă)

420 VL-II-m-A-09742.04 Turn clopotniță 1715 sat DEZROBIȚI; comuna FRÂNCEȘTI

421 VL-II-m-A-09742.05 Incinta Mare (Incinta veche) 1633-1654, 1715 sat DEZROBIȚI;

422 VL-II-m-A-09742.06 Fântâna Platonida (incinta nouă) Cartier Mănăstireni mijl. sec. XIX sat DEZROBIȚI;

423 VL-II-m-A-09742.07 Incinta Mică (incinta nouă) sec. XIX - XX sat DEZROBIȚI;

660 VL-II-a-A-09929 Mănăstirea Surpatele 1703 - 1706 sat SURPATELE; comuna FRÂNCEȘTI

661 VL-II-m-A-09929.01 Biserica "Sf. Arhangheli" 1706 sat SURPATELE; comuna FRÂNCEȘTI

662 VL-II-m-A-09929.02 Stăreție 1706 sat SURPATELE; comuna FRÂNCEȘTI

663 VL-II-m-A-09929.03 Chiliile de pe latura de sud 1706 sat SURPATELE; comuna FRÂNCEȘTI

664 VL-II-m-A-09929.04 Clopotniță sat SURPATELE; comuna FRÂNCEȘTI

Monumentele din comuna Frânțești primesc anual, conform datelor primăriei un număr estimat la 15.000 vizitatori.

• Horezu

607 VL-II-a-A-09895 Ansamblul bolniței mănăstirii Hurezi 1696 - 1699 sat aparținător ROMANII DE JOS; oraș HOREZU

608 VL-II-m-A-09895.01 Biserica- bolniță "Adormirea Maicii Domnului" La E de incinta mare a mănăstirii 1696 - 1699 sat aparținător ROMANII DE JOS; oraș HOREZU

609 VL-II-m-A-09895.02 Ruine bolniță sat aparținător ROMANII DE JOS; 1696 - 1699

610 VL-II-m-A-09895.03 Foișor sat aparținător ROMANII DE JOS; La E de incinta mare a mănăstirii sec. XVIII

611 VL-II-a-A-09896 Ansamblul schitului "Sf. Ștefan" sat aparținător ROMANII DE JOS; La 1 km V de mănăstire 1703

612 VL-II-m-A-09896.01 Schitul "Sf. Ștefan" sat aparținător ROMANII DE JOS; La 1 km V de mănăstire 1703

613 VL-II-m-A-09896.02 Chilii sat aparținător ROMANII DE JOS; 1703

616 VL-II-a-A-09899 Schitul "Sf. Apostoli" sat aparținător ROMANII DE JOS Str. Schitului 23 La 500 m N de mănăstire 1698

617 VL-II-m-A-09899.01 Biserica "Sf. Apostoli" sat aparținător ROMANII DE JOS; Str. Schitului 23 1698

618 VL-II-m-A-09899.02 Chilii sat aparținător ROMANII DE JOS; Str. Schitului 23 1698

619 VL-II-m-A-09899.03 Zid de incintă sat aparținător ROMANII DE JOS; Str. Schitului 23 1698

696 VL-II-m-A-09953 Biserica "Intrarea în Biserică" și "Sf. Ioan Botezătorul" sat aparținător URȘANI; Str. Urșani 65 1800 oraș HOREZU

• Măldărești

501 VL-II-a-A-09811 Ansamblul Culei Duca sat MĂLDĂREȘTI; comuna Vis-a-vis de ansamblul "Culei 1812 - 1827 MĂLDĂREȘTI vechi"

502 VL-II-m-A-09811.01 Anexe sat MĂLDĂREȘTI; comuna 1827 MĂLDĂREȘTI

503 VL-II-m-A-09811.02 Cula Duca sat MĂLDĂREȘTI; comuna 1827 MĂLDĂREȘTI

504 VL-II-a-A-09812 Ansamblul Culei Greceanu sat MĂLDĂREȘTI; comuna Vis-a-vis de ansamblul Culei noi sec. XVIII

505 VL-II-m-A-09812.01 Cula Greceanu sat MĂLDĂREȘTI; comuna sec. XVIII MĂLDĂREȘTI

506 VL-II-m-A-09812.02 Anexe sat MĂLDĂREȘTI; comuna sec. XVIII MĂLDĂREȘTI

507 VL-II-m-A-09812.03 Biserica "Sf. Nicolae" și "Sf. Voievozi" sat MĂLDĂREȘTI; alăturată incintei Cula Greceanu 1774 - 1790

- **Vaideeni**

495 VL-II-m-A-09805 Biserica de lemn "Cuvioasa Paraschiva" sat MARIȚA; comuna VAIDEENI 1556 - 1557

Patrimoniul cultural mobil

Patrimoniul cultural mobil al zonei include muzee și colecții de artă, de etnografie, de ceramică. În microregiunea Horezu regăsim următoarele muzee și colecții.

- **Galeria de arta populară contemporană**, gazduită de Casa de Cultură „Constantin Brâncoveanu” Horezu, una din cele mai mari galerii de artă populară contemporană cu aproape 4.000 de produse din ceramică (colecționate dintre cele mai valoroase creații din domeniu prezentate la cele 37 de ediții ale Târgului ceramicii populare românești „Cocoșul de Hurez”), o retrospectivă a istoriei ceramicii din Horezu, dar și din principalele centre de olărit din România.

- **Muzeul mănăstirii Hurezi** conține diverse piese de artă medievală, țesături și numeroase exemplare de documente și cărți vechi. Aceste exemplare provin din biblioteca mănăstirii inițiată de Constantin Brancoveanu, care avea una din cele mai valoroase colecții de carte ale timpului său. Deasupra intrării în bibliotecă scrie și astăzi în grecește "Biblioteca de hrana dorita sufleteasca, această casă a cărților, iubire pre înțeleapta îmbelsugare, în anul 1708", scrisa de arhimandritul Ioan. Colectia avea catalogul sau, doua cărți de biblioteconomie, precum și cărți laice mai rare într-o mănăstire: Herodot, Euripide, Hesiod, Aristofan, Luchiano, Cartile lui Iustinian, Cronicile Bizantine si lexicoane gramatici grecești și latine, studiate si de Alexandru Odobescu in 1860.

- **Muzeul județean Vâlcea - 2 unități muzeale**

- **Complexul Muzeal Măldărești** cuprinde trei obiective de importanță națională: Cula Greceanu (secolul al XVIII-lea, propusă ca monument istoric pe lista UNESCO a Patrimoniului Cultural Mondial), Cula Măldărescu (secolul al XIX-lea, cumpărată în secolul al XX-lea de I. G. Duca) și Casa Memorială „I. G. Duca”, cu un patrimoniu mobil riguros constituit și reprezentativ pentru zonă; dispune de un spațiu auxiliar de 2 ha, care poate fi folosit pentru diferite târguri, tabere de creație, producții cinematografice etc.), are imobile anexe ce pot fi folosite ca spații de cazare tip pensiune și este situat într-un cadru geografic de excepție, cu o vecinătate având bogate tradiții și obiceiuri, ceea ce permite integrarea Complexului într-un circuit turistic nu doar de importanță zonală sau națională, ci și internațională. Probleme: lipsa resurselor umane (există doar un singur muzeograf pentru trei obiective), inexistența paratrasnetelor la clădiri.⁹

- **Muzeul de Arta "Gh. D. Anghel" - Colectia de arta plastica Alexandru Balintescu** a intrat in circuit public prin donatia efectuata de Alexandru Balintescu in anul 1980 si cuprinde lucrari de pictura ale lui Gheorghe Tomaziu, Florin Niculiu, Horia Bernea, Marin Gherasim, Horia Damian etc. si lucrari de sculptura apartinand artistului Rodion Gheorghita. Personalitatea sculptorului Gh. D. Anghel (1904-1966) este bine pusa in valoare prin cele 7 lucrari in bronz care sunt expuse, unele avand valoare de unicat, reflectand coordonatele unei viziuni artistice realist-traditionaliste.

---

⁹ Strategia culturala a jud. Valcea

Situația numărului de vizitatori în zona Horezu

Obiectivul/Manifestarea	2002			2003		
	Total vizitatori	Români	Străini	Total vizitatori	Români	Străini
Mănăstirea Hurezi	67.900	65.035	2.865	60.300	57.055	3.245
Mănăstirea Bistrița	60.000	*	*	65.000	*	*
Mănăstirea Arnota	20.000	*	*	35.000	*	*
Galeria de Artă Populară	1.609	1.520	89	1.812	1.710	102
Culele de la Măldărești	12.750	7.650	5.110	16.820	10.092	6.728
Peștera Liliiecilor	5.000	*	*	5.500	*	*
Manifestarea „Cocoșul de Hurezi”	5.500	4.565	935	7.000	5.810	1.190

Sursa : Institutul Național Cercetare Dezvoltare Turism

Patrimoniul Imaterial

Patrimoniul imaterial include toate acele aspecte culturale diferite ale vieții moștenite din trecut care definesc modul de viață al diferitelor societăți. Acestea pot face referire la practici locale, obiceiuri și credințe și deseori sunt exprimate în și prin limbaj, activități sociale politice și economice și prin activități simbolice și ritualuri ale diferitelor comunități. Patrimoniul cultural imaterial se regăsește în special în următoarele domenii: tradiții și expresii orale; artele spectacolului; practici sociale, ritualuri și evenimente festive; cunoștințe și practici legate de natură și univers; artizanatul tradițional ș.a.

Centrul etnografic Vaideeni este un important centru etnofolcloric, legat de transhumanta și obiceiuri pastorale, renumit pentru prelucrarea artistică a pieilor, lânii și confecționarea de instrumente muzicale, port popular ciobanesc cu influențe din zona Marginimii Sibiului; cusături și țesături artistice (covoare, desagi), meșteșuguri cu o răspândire din ce în ce mai redusă; confecționare de instrumente muzicale - fluier; prelucrarea artistică a lemnului - obiecte de uz gospodăresc: lazi, cosuri, furci de tors lana, etc; prelucrarea lânii și instalații de tehnica populară: darac, pive, mori de apă, joagare acționate hidraulic.

Au fost cercetate pentru Atlasul Etnografic Român localitățile: Bărbătești, Slătioara, Păușești și Oteșani, reprezentative pentru zona. În aceste sate au fost completate în perioada 1972-1983 chestionare pe teme: Așezări, Gospodărie, Locuință, Agricultură, Creșterea animalelor, Pomicultură și grădinarit, Cultivarea plantelor textile, Vânătoare, Mijloace de transport, Creșterea viermilor de mătase, Creșterea albinelor, Alimentație, Meșteșuguri, Instalații tehnice, Obiceiuri la naștere, Obiceiuri la nuntă, Obiceiuri la moarte, Obiceiuri legate de ocupații, obiceiuri calendaristice. Zona etnografică Horezu îmbină elemente caracteristice mai multor civilizații:

- civilizației lutului - olari vestiți
- civilizației lemnului - talentați cioplitori în lemn
- civilizației pastorale - stâne de oi pe pășunile alpine și autentic folclor pastoral.

S-a constatat că în zonă se conservă încă unele elemente tradiționale habitat local (casa, gospodăria, locuința), ocupații în special păstoritul, arta populară, folclorul muzical și coregrafic.

În 2006 prof. dr. Ion Ghinoiu și colaboratorii săi (Emil Țîrcomnicu, Ionuț Semuc, Lucian David și Cătălin Găină), cercetători la Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu” au efectuat ample sondaje privind cultura populară pentru a surprinde modificările intervenite în cei peste 30 de ani. Rezultate preliminare ale cercetării de teren au fost prezentate la colocviul Institutului de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu” din București.

Artizanatul și celelalte forme de exprimare a tradițiilor pot fi valorizate prin turismul cultural. Artizanatul reprezintă o industrie culturală ce poate fi dezvoltată cu succes, ca mijloc de dezvoltare economică și culturală a regiunilor și localităților. Cultivarea specificului zonal și revitalizarea unor meserii tradiționale este o pârgie pentru promovarea diversității, pentru dezvoltarea ofertei și pentru extinderea consumului acestor produse de la comunitate la un public mai larg, ce poate fi atras prin turism și prin forme complexe de comercializare.

Ceramica

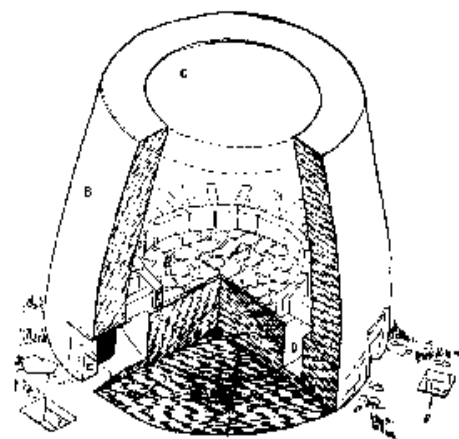
Zona depresionară Horezu a fost și este recunoscută pentru meșteșugurile tradiționale practicate de locuitorii săi. Dintre acestea cel mai important este confecționarea ceramicii populare de Horezu care se remarcă prin forme, colorit și desene (castroane, farfurii, oale, ulcioare, căni, cești de țuică, de diferite mărimi, de uz casnic sau decorativ). Cel mai vechi și cel mai important centru de olărit din zona Olteniei este satul Olari din Orașul Horezu. Pe ulița principală a satului sunt 18 ateliere de ceramică. Materialele locale folosite sunt lutul, care se găsește în Dealul Ulmului și culori naturale obținute din pământ. Uneltele tradiționale folosite :

- roata olarului folosită pentru modelaj,
- cornul și gaița folosite pentru decorare.

Laptele pentru smalt este obținut dintr-o variantă de pamant luat din Culmea Marginea iar din Dealul Obreja se ia pasta din mangan pentru negru decorativ, în timp ce verdele din care se colorează motivele zoomorfe florale, geometrice se obține din arderea cuprului.

Obținerea produselor: confecționarea produselor de ceramică este manuală, după un proces tehnologic transmis de sute de ani. Principalele faze ale procesului tehnologic sunt: pregătirea lutului pentru modelare (transport, dospit, tăiat, frământat, curățat de impurități, formarea gogoloaielor în funcție de mărimea și forma vasului), modelarea obiectului dorit, zvântatul sau zbârcitul, răzuitul, găuritul și iscălitul, decorarea, uscarea, arderea la primul foc, smălțuirea, arderea la al doilea foc, obținerea produsului finit. Desenele specifice ceramicii de Horezu: cocoșul, unic numai pe ceramica de Horezu, pomul vieții, șarpele casei, spicul, pânza de păianjen, coada de paun, simboluri creștine, florale și zoomorfe. Actualmente în Horezu meseria tradițională de ceramist-olar este practică de peste 80 de ceramiști de diferite vârste, de la cei mai tineri (reuniți într-un cerc de ceramică la Clubul Copiilor), până la cei mai în vârstă, meseria fiind transmisă de la părinți la copii. Meșterii ceramiști lucrează la domiciliu, constituiți în asociații familiale sau sunt autorizați ca persoane fizice. În prezent este constituită o asociație a ceramiștilor cu denumirea de Asociația de meșteșugari „Cocoșul de Hurez” (*sursa www.eco-oltenia.ro*).

Strada Olari sau satul Olari este ceea ce s-ar putea numi vatra meșteșugului ceramicii de la Horezu. Este un vechi sat de olari, cu gospodării și livezi situate de-a lungul unui drum în pantă; o ramificație a orașului Horezu pe care, ca să ajungi la olari, trebuie să mergi aproximativ 3-4km. Pe strada Olari sunt grupați producătorii ceramicii de Horezu care, în parte, continuă să își vândă obiectele la târgurile deja consacrate, fie lucrează la comandă, de multe ori pentru comercianții din

localitate. Zona unde se practică comerțul este „pe șosea”. (sursa: *Cercetare la Horezu - Maria Mateoniu, Muzeul Țăranului Român*).

Așezăminte culturale

- 2 Case de cultură (1 în comuna Slătioara, 1 în orașul Horezu);
- Cămine culturale în toate celelalte 8 comune din microregiune;

Căminul cultural din comuna Frâncești va fi refăcut cu sprijinul Direcției de Cultură Vâlcea. Printre cele mai active așezăminte culturale, cu activitate permanentă, sunt menționate Casa de Cultură Horezu precum și câteva cămine culturale, între care Vaideeni și Costești.

Manifestări, evenimente etno-folclorice, târguri:

Evenimentul	Localitatea	Data si periodicitate
Costești		
Balciul de Sf. Marie		15 august- anual
Festivalul internațional al rromilor		8 septembrie- anual
Hramul manastirilor Bistrita, Arnota		15 august, sfinții Mihail si Gavril- anual
Moastele Sf Grigore Decapolitul		20 noiembrie- anual
Simpozion mediu		Anual
Ziua comunei “La obârșie, la izvoare”		Izvorul Tămăduirii
Frâncești		
Targul popular de Izvorul Tamaduirii		Sărbătoarea religioasă Izvorul Tămăduirii, anual
Târg de Sfinții Pentru și Pavel		29 iunie anual
Horezu		
-Târgul ceramicii populare „Cocoșul de Hurez”		Prima duminică a lunii iunie, in fiecare an
- Targul popular de Izvorul Tamaduirii		Izvorul Tamaduirii, anual
- Festivalul “Colindul Sfant si bun”		Cu ocazia Craciunului , anual
- Zilele Orașului Horezu		Weekendul cel mai apropiat de 5 septembrie
Slătioara		
Festivalul filmului documentar etnologic ‘Eco-Etno-Folk-Film’ cu participare internațională		Prima săptămână din septembrie, festival de film organizat de Fundația "Niște Țărani"
Tomsani		
Fagurele de aur		A doua sâmbătă și duminică din luna iunie
Flori din gradina folesteană		26 octombrie
Vaideeni		
Festivalul folcloric al pastorilor din Carpati «Invartita dorului»		În cea mai apropiata duminică de Sânziene.
Simpozion pe teme agroturistice		Anual, in luna mai sau iunie
Târg saptamanal		În fiecare vineri din săptămâna

Ansambluri culturale

Tradițiile zonei sunt păstrate încă vii prin activitatea ansamblurilor culturale din zonă:

- Grupul de dansuri “Brăulețul” al Căminului Cultural Bărbătești;
- Formația de călușari a Școlii cu clasele I-VIII și a Căminului Cultural Frâncești;
- Ansamblul „Bradulețul” din Horezu,
- Grupul de dansuri “Domnițele” al Căminului Cultural Costești;

- Ansamblul „Miorita” din Vaideeni,
- Ansamblul „Fantana lui Miuta” din Otesani.

Analiza SWOT Cultura - patrimoniu

Pentru patrimonial cultural al zonei, au fost identificate următoarele:

Puncte forte

- Existența unui ansamblu bogat și divers de bunuri cu valoare de patrimoniu cultural imobil, repartizate în mod echilibrat în plan teritorial;

Puncte slabe

- Un număr mare de obiective aflate într-o stare de conservare precară. Însăși Mănăstirea Hurezi, singurul monument din sudul țării înscris în prezent în Patrimoniul Cultural Mondial, are probleme majore de conservare și de restaurare și reclamă de urgență un program consistent sub aspect financiar și tehnico-științific pentru a putea răspunde parametrilor impuși de legislația europeană privind conservarea, protejarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural mondial.¹⁰
- Bisericile de lemn, multe dintre ele scoase din cult cu decenii în urmă, sunt abandonate de comunitățile pe care le-au deservit, posibilitățile de finanțare a lucrărilor de restaurare a acestora fiind practic nule pe plan local.
- Lipsa de educație a proprietarilor, administratorilor, vizitatorilor;
- Imprecizia inventarului și evidenței patrimoniului; pentru patrimoniul imaterial se remarcă lipsa „inventarului” județului Vâlcea în sensul prevăzut de *Convenția UNESCO privind salvagardarea patrimoniului cultural imaterial*, care să identifice și să definească diferitele elemente componente ale acestui patrimoniu existente pe teritoriul județului Vâlcea, ca parte a patrimoniului României;
- Intervenții neavizate;
- Lipsa fondurilor pentru sprijinirea proprietarilor;
- Măsurile de protejare, de asigurare a securității și de punere în valoare a patrimoniului cultural din microregiune presupun surse financiare apreciabile. Numărul mare de obiective și starea lor de conservare actuală implică eforturi materiale care nu pot fi asigurate pe măsura necesităților.¹¹
- Lipsa personalului de control din instituțiile publice și lipsa specialiștilor.
- Nerespectarea legislației în domeniul conservării și valorificării patrimoniului, nerespectarea procedurilor de avizare și control, neaplicarea sancțiunilor legale.
- Lipsa specialiștilor și a meșterilor cu meserii tradiționale în procesul de protejare și punere în valoare a patrimoniului cultural imobil. În județul Vâlcea nu există specialiști atestați de Ministerul Culturii și Cultelor (arhitecți, ingineri constructori, istorici de artă, arheologi etc.);
- Lipsa programelor de formare și de specializare a resurselor umane prin învățământul formal și învățarea continuă a adulților;
- Insuficienta implicare și responsabilizare, din partea autorităților locale, în gestionarea bunurilor de patrimoniu cultural imobil existente în teritoriu;
- Primăriile și consiliile locale nu cunosc încă sau ignoră prevederile Legii nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice (republicată), care, în titlul IV, cap. II, art. 45-47, le impune o serie de atribuții și de responsabilități;¹²
- Insuficiența personalului de specialitate în domeniul managementului de proiecte sau managementului cultural;

¹⁰ Strategia culturală a județului Vâlcea 2008-2013

¹¹ idem

¹² idem

- Deficiențe strategice și manageriale sub aspectul perceperii și promovării activităților culturale drept produse destinate consumului cultural, relevate în activitatea redusă de promovare;
- schimburi culturale reduse, la nivel național și în special internațional;
- activitate culturală redusă în raport cu potențialul patrimoniului deținut;
- activitate redusă de fund-raising;
- lipsa studiilor și cercetărilor;
- număr redus de parteneriate (cu autoritățile locale, organizații non-guvernamentale, alte instituții, mass-media);
- implementarea redusă a normelor și metodologiilor specifice de actualitate la nivel european.

Oportunități

- Turismul cultural și religios

Turismul reprezintă o bază vitală de venit pentru muzee și alte instituții culturale. Turismul cultural este reprezentat de călătorii pentru festivaluri de artă, situri culturale sau evenimente, dar și trasee pentru studiu. Resursele patrimoniului cultural sunt folosite în promovarea destinațiilor turistice precum și în crearea unei atracții ca alternativă la destinațiile turistice deja existente sau de alt profil. În perioada recentă, turismul cultural a devenit el însuși o componentă importantă a turismului local. Microregiunea Horezu are o poziționare favorabilă pentru includerea în circuite turistice. Câștigarea pe locul I a titlului de Destinație Europeană de Excelență este o oportunitate extraordinară pentru promovarea zonei. În zonă este de mare amploare și turismul religios mai ales la Mănăstirea Bistrița. Depresiunea Horezu (marginita la nord de munții Căpățâanii, cu vârful Ursu - 2124 m, la sud de Măgura Slătioarei -767 m și de dealurile Negruleștilor, Costeștilor și Tomșanilor, la confluența văilor Luncavățului și Slătioarei, la o altitudine de 475 m, la poalele Masivului Buila-Vânturarița), este zona cu cele mai multe lacasuri sfinte din județul Valcea. Monumentele de patrimoniu cultural împreună cu patrimoniul natural se constituie în importante resurse turistice. Din cele 10 unități administrativ teritoriale ale micro-regiunii, 7 au o concentrare mare sau foarte mare a resurselor turistice conform Planului de Amenajare a Teritoriului Național Secțiunea VI – Zone Turistice (vezi tabelul de mai jos)

CONCENTRAREA DE RESURSE TURISTICE - Județul Vâlcea		
MARE		FOARTE MARE
Or. Ocnele Mari	Nicolae Bălcescu	Mun. Râmnicu Vâlcea
Bărbătești	Păușești-Măglași	Or. Băile Govora
Bujoreni	Racovița	Or. Băile Olănești
Câineni	Sălătrucel	Or. Călimănești
Dăești	Slătioara	Or. Horezu
Frâncești	Titești	Costești
Lungești	Vaideeni	Berislăvești
Malăia	Vlădești	
Măldărești	Voineasa	

Conform PATN unitățile administrativ teritoriale cu concentrare mare sau foarte mare a resurselor turistice au prioritate la investițiile în infrastructură. Unități administrativ teritoriale identificate cu probleme ale infrastructurii specific turistice și tehnice sunt Horezu, Bărbătești, Frâncești, Măldărești, Slătioara, Vaideeni. În microregiunea Horezu există unele preocupări de reinscrierea monumentelor istorice în spațiul comunitar și valorizare a potențialului lor ca factor de creștere a calității vieții populației și de punere în valoare a patrimoniului cultural imobil, îndeosebi în relație cu turismul și industria hotelieră, construcțiile civile, transporturile, alte servicii pentru consumator.

Alte oportunități pentru regiune:

- crearea de noi locuri de muncă și diversificarea tipologiei ocupaționale în domeniul cercetării, conservării, restaurării, utilizării și reutilizării monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice;
- intensificarea consumului și diversificarea piețelor interesate de bunurile și de serviciile din domeniu;
- extinderea și permanentizarea colaborărilor bilaterale, regionale și internaționale în scopul protejării și punerii în valoare a patrimoniului cultural național imobil;
- Ministerul Culturii are în vedere înființarea unui fond de restaurare a acestor obiective sau monumente, care pot fi transformate sau folosite ca Centre Culturale deschise publicului. De asemenea Ministerul Culturii și Cultelor are în vedere o reformă legislativă care să încurajeze conservarea clădirilor vechi istorice și care vor implica mai mult proprietarii individuali ai monumentelor istorice, locuitorii României, consiliile locale și comunitățile în general ca parteneri și administratori ai mediului istoric. De asemenea consiliile locale li se va recomanda introducerea unor posibilități de sancționare legală a proprietarilor particulari ai unor monumente astfel încât acestea să fie menținute la un standard minim stabilit legal și să se integreze peisajului urban sau rural din care face parte.
- Muzeul Satului Vâlcean își propune
  - achiziționarea unor monumente de arhitectură populară din sub-zona etnografică Valea Oltețului (2007-2010);
  - achiziționarea unei gospodării de olar din zona Horezu;
  - efectuarea de cercetări de teren pentru depistarea unor piese etnografice care să îmbogățească patrimoniul muzeal.
- Pentru Colecția de Artă „Alexandru Bălinescu” se propune achiziționarea unei imobil vechi, degradat (Casa Aurelian Sacerdoțeanu din Costești), recondiționarea lui cu forțe proprii de către Muzeul Județean Vâlcea (în perioada 2008-2010) și mutarea Colecției aici.
- Pentru Complexul Muzeal Măldărești se propune
  - crearea unui spațiu de cazare turistică în anexele Casei Duca, precum și prin achiziționarea unor cabane de lemn care pot fi montate în livada de lângă casă;
  - mutarea textilelor depozitate aici la Muzeul Satului Vâlcean.
- Protejarea, prin lege, a dreptului de proprietate intelectuală al comunităților asupra formelor de expresie tradiționale create înăuntrul lor și care le exprimă identitatea spirituală (din microregiunea Horezu se are în vedere protejarea artizanilor și creatorilor populari din zonele Bărbătești, Costești, Măldărăști, Frâncești, Vaideeni);
- Faptul că în județul Vâlcea nu există următoarele tipuri de așezăminte culturale:
  - universități populare (ar putea fi înființată una, cu filiale în Drăgășani și în stațiuni, având în vedere că Râmnicu Vâlcea a devenit centru universitar),
  - centre de cultură (în Țara Loviștei, zonă montană izolată, s-ar impune, în primă urgență) și centre zonale pentru educația adulților.

O recunoaștere a importanței resurselor pentru turism ale zonei este aprobarea finanțării proiectului “Reabilitarea și dezvoltarea infrastructurii generale și turistice în zona cultural-istorică a Depresiunii Horezu”, în cadrul Programului PHARE 2006 COEZIUNE ECONOMICA SI SOCIALA Proiecte Mari de Infrastructura Regionala proiect dezvoltat de Consiliul local Horezu cu consiliile locale ale comunelor Costesti și Maldaresti și cu sprijinul Consiliului Județean Vâlcea. În cadrul proiectului vor fi realizate următoarele obiective:

În orasul Horezu:

1. Reabilitarea strazii Unirii (monument istoric ansamblu urban) - valoare 138.216,40 euro;
2. Reabilitarea și amenajarea parcului (scurului) din centrul orasului - valoare 49.221,40 euro ;
3. Constructia și dotarea unui punct de informare turistică - valoare 209.926,28 euro;
4. Amenajarea unei parcuri adiacent punctului de informare turistică - valoare 40.505,26 euro ;
5. Reabilitarea, asfaltarea și executarea lucrărilor de artă la drumul Neagota din satul Romanii de jos - valoare 2.414.777,60 euro ;

6. Reabilitarea, asfaltarea si executarea lucrarilor de arta la strada Romani (peste Dealul Ulmului) - valoare 426.227,61 euro ;
7. Reabilitarea si amenajarea parcarii de la Manastirea Horezu - valoare 28.801,07 euro ;
8. Constructia si dotarea unui grup sanitar - valoare 40.040,43 euro ;
9. Amenajarea platformei si spatiului de organizare a Târgului de ceramica „Cocosul de Hurez” (zona Treapt) - valoare 552.103,40 euro ;
10. Constructia unei cladiri administrative Târg ceramica „Cocosul de Hurez” si a unui spatiu de expunere permanent - valoare de 107.473,21 euro ;

In comuna Costești:

1. Amenajarea caii de acces spre peștera Liliecilor în valoare de 140.105,38 euro ;
2. Amenajarea unei platforme multifuncționale în valoare de 53.501,30 euro ;
3. Amenajarea Muzeului Trovantilor în valoare de 18.200,00 euro ;

În comuna Maldaresti:

1. Amenajarea unei parcarii în valoare de 41.164,95 euro ;
  2. Amenajarea unui grup sanitar în valoare de 42.703,38 euro ;
  3. Reabilitarea, asfaltarea si executarea lucrarilor de arta a drumului ce duce la Complexul Muzeal - 246.524,67 euro;
  4. Constructia si dotarea unui grup sanitar în zona Complexului muzeal în valoare de 40.040,43 euro.
- Valoarea totala a proiectului este de 10.180.983,98 euro. Proiectul reprezinta una dintre cele mai mari realizari ale administratiilor publice din cele trei localități vecine. Contractarea proiectului se află încă în faza unor demersuri birocratice.

Amenințări:

Riscuri naturale

Pentru unele categorii de risc natural (**alunecările de teren și inundațiile**) există studii, precum “zone de risc natural” (din cadrul Planului de Amenajare a Teritoriului Național, secțiunea a V-a - zone de risc natural).

Riscuri antropice

Riscurile antropice sunt considerate, principalele amenințări la adresa monumentelor istorice. Un raport al Comitetului Național Român ICOMOS plasează, pe primele locuri, următoarele amenințări:

1. abandonarea monumentelor sau obiectivelor patrimoniului cultural de către autoritățile locale, proprietarii și administratorii acestora (persoane fizice și juridice, clerul);
2. vandalismul și furtul;
3. lipsa de control asupra noilor construcții ce alterează mediul tradițional și lipsa documentațiilor de urbanism cu reglementări de intervenție în zonele istorice protejate, aflate în

Centrul Istoric al Orașului Horezu - monument Categoria B - vedere din trecut

Centrul Istoric al Orașului Horezu monument Categoria B astăzi

- sarcina autorităților publice locale;
4. pierderea interesului publicului;
5. scăderea alocațiilor bugetare și, implicit, a posibilităților de finanțare;
6. neincluderea în circuitele culturale europene sau internaționale;

Patrimoniul cultural poate fi un accelerator și nu un obstacol în dezvoltarea economică cu condiția să fie protejat și pus în valoare - turismul cultural este cea mai la îndemână cale. Desigur, coexistența patrimoniului cultural și a turismului induce și ea un set de probleme

specifice.

Aglomerarea vizitatorilor la muzee și monumente poate determina deteriorarea progresivă a obiectivelor patrimoniului cultural, a infrastructurii turistice și per total a nivelului de satisfacție a turiștilor. Fără o investiție adecvată în întreținerea și conservarea preventivă, siturile și monumentele pot deveni ele însele un model negativ de promovare a patrimoniului cultural și vor altera dorința de vizitare a turiștilor. Campaniile publicitare pentru promovarea turismului cultural trebuie să se bazeze pe produsul cultural autentic și nu pe evenimente pseudo-culturale. Se recomandă solicitarea specialiștilor în managementul culturii precum și din marketing. Integrarea specialiștilor în sectorul patrimoniului cultural va ajuta la creșterea nivelului calitativ în domeniul cultural și va juca un rol important în stimularea creării unor noi metode de cercetare și crearea unei industrii culturale durabile.

Infrastructura

Nivelul general de echipare a teritoriului și localităților este apreciat în raport de prezența rețelelor tehnico-edilitare și de echipamentele socio-culturale. Din punct de vedere al utilităților zona studiată are rețele electrice (electrificarea gospodăriilor este probabil asigurată în proporție de 100%), rețele de telecomunicații (inclusiv acces la telefonie mobilă) și într-o anumită măsură sisteme de alimentare cu apă și canalizare, la nivel local. Zona este lipsită în totalitate de alimentare cu gaze naturale, deși se fac demersuri de mai multă vreme pentru conectarea la conductele majore de transport, aflate la distanțe maxime de 30-40km.

Rețeaua de drumuri

Localitățile sunt accesibile din drumuri principale

- Drumuri naționale

DN 67 Rm. Vâlcea – Tg. Jiu – Motru – Drobeta Tr. Severin, importantă arteră rutieră străbate microregiunea de la est la vest trecând prin 6 din cele 10 localități ale sale Bărbătești, Costești, Tomșani, Horezu, Măldărești și Slătioara. Astfel microregiunea este conectată la două magistrale rutiere europene: E 81 (pct. de frontieră RO / UA – Halmeu – Satu Mare – Cluj Napoca – Sibiu – Rm. Vâlcea – Pitești – București) și E 79 (pct. de frontieră H / Ro – Oradea – Deva – Petroșani – Tg. Jiu – Craiova – Calafat – pct. de frontieră RO / BG)

DN 65C (Horezu – Măldărești - Bălcești – Craiova);

• Rețea importanta de drumuri județene si comunale

Artera – UAT pe care o traversează	B	C	F	H	M	O	S l	S t	T	V
DJ 605 A (DN 67 / Milostea – Mateești – Berbești – Grădiștea – Sinești / DN 67B) cale de acces spre Craiova;							x			
DJ 646 (Băbeni – Frâncești - Tomșani – DN 67 / Costești – Mănăstirea Bistrița – Mănăstirea Arnota), traversează microregiunea aproximativ pe direcția N-S, urmărind cursul Pârâului Bistrița făcând legătura cu calea ferată și DN 46		x	x						x	
DJ 646A (Costești - centrul localității – Pietreni, urmează cursul Pârâului Costești – Bărbătești – Stoenesti / DN 67);	x	x								
DJ 665 (Horezu – Vaideeni – Polovragi – Baia de Fier – Novaci – Curțișoara / DN 66 / E 79) face legătura în cadrul zonei turistice Oltenia de Sub Munte				x						x
DJ 669 (Dealul Ulmului – Romani) acces direct spre Mănăstirea Horezu din orașul Horezu				x						

numai 19,6 km și asigurând serviciile unui număr mic de abonați, în general din localitățile reședință. În comunele Măldărești și Tomșani nu există rețeaua de canalizare a apelor menajere, iar în comuna Vaideeni aceasta este în curs de finalizare. În zonă funcționează o stație de epurare (la Măldărești, pentru Horezu)¹³.

	B	C	F ¹⁴	M	O	SI	St	T	V	H	Total
Dotari edilitare											
1307 Lung. simpla a rețelei de distrib a apei potabile – km		18	50	10,3			17		46,2	61	96
Numar de gospodarii deservite		1200		nd			305		1120	2020	4645
1308 Lung. simpla a rețelei de canalizare – km		2							5,6	12	14
Numar de gospodarii deservite		52								337	389
1309 Lungimea simpla a conductelor de distributie a gazelor - km.			0,8								0
1305 Lungimea strazilor orasenesti - total km										29	29
1306 Lungimea strazilor orasenesti modernizate - total km										26	26

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Vâlcea 2005

Apele menajere reziduale neepurate din zonele care nu sunt conectate la rețeaua de canalizare sunt deversate în apele de suprafață și prin infiltrare ajung și în panza freatică, care este sursa de apă potabilă a zonelor rurale, deci poate influența sănătatea umană provocând diverse probleme de sănătate (ex. cianoza, provocată de nitrati). Un astfel de posibil efect a fost considerat ca fiind important de Planul de Acțiune Locală pentru Mediu al Județului Vâlcea. Datorită deversării repetate a apelor reziduale neepurate, riscul asupra mediului a fost evaluat ca fiind **mare**, întrucât există posibilitatea de modificare a ecosistemelor acvatice. Poluarea apelor de suprafață și subterane reduce sursele de apă potabilă pentru mare parte din populația rurală care este astfel nevoită să crească costurile alocate consumului de apă prin construirea de fantani adânci sau sisteme centralizate de alimentare cu apă. Impactul este considerat ca având efect **mare**.

Serviciul de salubritate al orașului Horezu și al comunelor Vaideeni, Costești, este concesionat firmei SC URBAN SA. Colectarea deșeurilor se realizează în puștele distribuite utilizatorilor și în containere dispuse în puncte de colectare amenajate lângă blocuri. În a doua jumătate a anului 2008 se va implementa un sistem de colectare selectivă. Groapa de gunoi la care se depozitează deșeurile este pe teritoriul administrativ al comunei Măldărești.

Colectarea și depozitarea deșeurilor

Numai trei din cele 10 unități administrativ-teritoriale au servicii organizate și numai două dispun de gropi de gunoi amenajate. Serviciul de colectare a deșeurilor este concesionat de SC Urban SA. Alături de canalizare, gestiunea deșeurilor menajere și din construcții reprezintă probleme majore, care afectează calitatea factorilor de mediu și nu în ultimul rând imaginea zonei, în ansamblu, periclitanând șansele de valorificare a potențialului turistic al zonei și dezvoltarea sa economică în general. Depozitarea controlată a deșeurilor urbane se face în rampele situate în localitățile Horezu și Măldărești. Nici una dintre acestea nu este autorizată din punct de vedere al protecției mediului, deoarece nu îndeplinesc condițiile prevăzute de legislația în vigoare. În aceste rampe sunt depozitate atât deseuri provenite de la populație, cât și deseuri din demolări, namoluri, deseuri metalice, deseuri din lemn etc., fără o selectare prealabilă. Impactul asupra factorilor de mediu a depozitării deșeurilor, fără amenajamentele necesare (impermeabilizare, împrejmuire, sistem de colectare a scurgerilor și infiltrațiilor) este semnificativ, având în vedere că majoritatea depozitelor sunt amplasate foarte aproape de cursurile apelor de suprafață. Cea mai mare parte a

¹³ La Costești se află în fază de proiect o altă stație de epurare.

¹⁴ PUG Comuna Frâncești

deseurilor menajere, rezultate în urma folosințelor diverse, sunt compuse din materiale care pot fi reciclate (hartie, metal, plastice, materii organice) și câteva tipuri care pot fi considerate „periculoase” (baterii, vopsele, flacoane cu aerosoli etc.). Cantitățile de deșuri colectate și transportate de societățile de salubritate variază în funcție de anotimp, de numărul populației, de frecvența de colectare și nu în ultimul rând de fluctuația beneficiarilor serviciilor de la un prestator la altul.

În Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor sunt programate 8 sisteme zonale (stații de transfer) din care 4 sunt aprobate cu finanțare PHARE 2004. Una din acestea din urmă va fi amplasată la Măldărești, stație la care va fi arondată și localitatea Horezu. Autoritățile locale au propus următoarele proiecte pentru realizare la nivelul județului Vâlcea :

- Consiliul Local Măldărești - Sistem zonal de colectare a deșeurilor și depozitare temporară în orașul Horezu – Măldărești (stație de transfer; îmbunătățirea sistemului de colectare prin introducerea colectării selective la nivelul populației arondate stației de transfer; construirea unei stații de sortare și reciclare a deșeurilor)
- Consiliul Local Horezu -Reabilitarea depozitului Horezu
- Primăria Horezu - Închiderea depozitului de deșuri menajere Horezu
- Primăriile deținătoare de stații de epurare - Proiecte de reabilitare a acestora
- Spitalul Horezu - Dotarea cu sterilizatoare a spitalului Horezu, Autoritatea de Sănătate Publică Vâlcea
- Spitalul Horezu - Înființarea și amenajarea punctelor de colectare și depozitare temporară ecologică a deșeurilor infecțioase și periculoase - 1 punct /Horezu

Planul județean include realizarea următoarelor proiecte:

- Consiliul Local al Comunei Frâncești - „Sistem integrat de colectare a deșeurilor și depozitare temporară în comuna Frâncești” cu următoarele localități arondate: Băbeni, Băile Govora, Bărbătești, Bunești, Mihăești, Păușești, Pietrari, Stoenști, Tomșani
- Consiliul Local al Comunei Măldărești - „Sistem de colectare temporară în comuna Măldărești” cu următoarele localități arondate: Alunu, Berbești, Cernișoara, Costești, Horezu, Mateești, Oteșani, Slătioara, Stroești, Vaideeni

Un sistem de **termoficare** este funcțional în orașul Horezu, pentru zona de blocuri din centrul localității și pentru câteva instituții. Încălzirea este asigurată de două CT pe combustibil lichid (CLU).

Echipamentele socio-culturale

În zona studiată sunt relativ bine reprezentate, dacă ne referim la domeniile educației, sănătății și culturii. În zonă funcționează un liceu, 35 de școli generale, un spital (cu 350 de paturi de spital, 47 de medici¹⁵ și 189 de cadre sanitare medii) și peste 10 dispensare și cabinete medicale, 14 muzee și biblioteci și 19 cămine culturale. În centrul urban, funcționează o judecătorie, parchet și alte instituții ale administrației publice, care asigură serviciile necesare populației din zonă. Principala problemă a acestor echipamente este starea fizică și capacitatea de întreținere și desfășurare a activităților specifice. Probabil că cele mai afectate sunt dotările culturale, care necesită lucrări de consolidare/reabilitare.

În cele mai multe cazuri resursele de la bugetul propriu nu permit Consiliilor Locale reabilitarea căminelor culturale. De exemplu Primăria Comunei Stroești are resurse numai pentru procurarea materialelor necesare reabilitării căminelor culturale. Lucrările s-au executat cu beneficiari ai Legii 76 și anul anul 2008 cu tineri care beneficiază de Legea 416.

Atingerea unor standarde superioare de echipare generală a așezărilor din zona studiată se impune a fi luată în considerare, în raport cu mai mulți factori: dezvoltarea afacerilor, dezvoltarea turismului, îmbunătățirea calității locuirii și vieții sociale și nu în ultimul rând protecția factorilor

---

¹⁵ Din punct de vedere al serviciilor medicale, principalii indicatori pentru zonă sunt: 1 medic la 770 locuitori, 1 cadru sanitar mediu la 190 locuitori și 9,5 paturi de spital /1000 locuitori. La nivel național, în 2003 erau 1 medic /463 locuitori, 1 cadru sanitar mediu /180 locuitori și 6,6 paturi de spital /1000 locuitori.

de mediu. Interesul sporit pentru construcția de locuințe de vacanță și pensiuni în zone precum Vârful lui Roman trebuie însoțit și de asigurarea unei infrastructuri corespunzătoare.

Capacități de producție

Silvicultura

Bunurile materiale oferite de fondul forestier pot fi sistematizate în două grupe: lemnoase și nelemnoase.

Produsele lemnoase au ponderea mai mare în economia forestieră, fenomen firesc dacă avem în vedere că una din funcțiile pădurilor este “producerea de masă lemnoasă”. Produsele lemnoase ale pădurii sunt considerate următoarele:

- produse principale, rezultate din tăierile de regenerare a pădurilor;
- produse secundare, rezultate din tăieri de îngrijire a arboretelor tinere;
- produse accidentale - sunt rezultatul doborâturilor în masă produse de vânt, de căderi abundente de zăpadă etc. Doborâturile de vânt dețin ponderea cea mai mare în totalul produselor accidentale au valoare economică mare, având diverse destinații în funcție de dimensiunile copacilor și specia lemnoasă din care provin.
- produse de igienă, rezultate din procesul normal de dirijare naturală a pădurii;
- alte produse, arbori și arbuști ornamentali, răchită și diferite produse din lemn.

Volumul de masă lemnoasă ce se poate recolta anual din păduri se aprobă prin hotărâre a Guvernului – Ordin al Ministrului pentru a se păstra un echilibru între masa lemnoasă care se obține (în producție) într-un an și cea care se recoltează. Repartizarea volumului maxim pe picior care poate fi recoltat în anul 2008 pe ocoale și direcții silvice:¹⁶

OCOL SILVIC / DIRECTIA SILVICA	Volumul in mii mc / NATURA DE PROPRIETARI				Total
	Unitati administrativ- teritoriale	Proprietate privata persoane juridice	Proprietate privata persoane fizice	Vegetatie din afara fondului forestier	
O.S. HOREZU	0.098	0.000	6.642	0.750	7.491
O.S. ROMANI	0.490	0.306	0.000	0.008	0.805
Total ROMSILVA D.S. RM. VALCEA	0.588	0.306	6.642	0.758	8.295
O.S. BUILA	0.000	41.131	0.426	0.000	41.557

Singurul ocol silvic din zonă care a primit aprobare pentru o creștere a volumul anual de masă lemnoasă recoltat este Ocolul Silvic Buila cu o creștere de 2,8 % în anul 2008 față de 2007.

OCOL SILVIC	2008				2007			
	UAT	Pers. Jur. Obsti	Pers. fizice	Veg. din afara fondului forestier	UAT	Pers. juridice/ Obsti	Pers. fizice	Veg.din afara fondului forestier
HOREZU	0.098	0.000	6.642	0.750	0,020	0,030	16,260	0,010
ROMANI	0.490	0.306	0.000	0.008	0,250	0,590	1,880	0,250
BUILA	0.000	41.131	0.426	0.000	0,000	40,000	0,000	0,000
Total judetul Valcea	11.600	264.100	40.400	3.400	2,900	244,100	77,400	2,200

¹⁶ stabilită de Inspectoratul Teritorial de Regim Silvic și de Vanatoare Rm. Valcea conform OM nr. 914/12.11.2007 emis în baza HG 1262/2007

După cum s-a mai precizat, în țara noastră posibilitățile anuale de exploatare sunt între 15-16 mil. m³, de pe terenuri forestiere naționale cât și din vegetația forestieră aflată în afara fondului forestier național. Microregiunea Horezu produce 0,27% din producția anuală de masă lemnoasă a României, o pondere mai mare decât cea a volumului de masa lemnoasă existent (0,17%). Acest fapt ne poate duce la concluzia că în microregiunea noastră se recoltează din existent în pondere mai mare decât la nivel național. Evoluția ascendentă a volumului masei lemnoase ce se recoltează poate fi în continuare amplificată prin construirea sau modernizarea drumurilor de acces, a unor funiculare de transport, astfel putând intra în circuitul economic numeroase suprafețe cu copaci valoroși care pentru moment nu pot fi recoltați.

Valoarea în bani a acestor resurse nu a putut fi cuantificată pentru că obștile și ocoalele private nu fac licitații publice spre deosebire de ocoalele Direcției Silvice. Spre exemplificare se includ rezultatele câtorva licitații de masă lemnoasă organizate în acest an :

Ocol	Partida	Preț pornire	Preț adjudecare	Creștere Procentuală	Rășinoase mc	Fag mc	Stejari mc	DT mc	DM mc
O.S.HOREZU	764	68	71.4	5%	0	14	608	946	12
O.S.ROMANI	1419	80	84	5%	31	1713	0	5	0
O.S.ROMANI	1420	85	89.3	5.06%	242	1553	0	0	0
O.S.ROMANI	1467	54	54		5	100	0	0	0
O.S.ROMANI	1484	52	52		0	181	7	0	4

Sursa Direcția Silvică Vâlcea

Resursele de material lemnos abundente și variate ar putea fi prelucrate. Lipsa unei preocupări în acest sens limitează posibilitatea achiziționării tehnologiilor necesare valorificării superioare a materialului lemnos, deși formele asociative de proprietate (obștile) oferă un cadru juridic și economic favorabil dezvoltării. Se recomandă preluarea și implementarea unor modele de dezvoltare integrate la nivelul structurilor economice care detin materia primă, modele care în principal pun accentul pe prelucrarea superioară a lemnului, valorificarea forței de muncă ieftine

și mai puțin pe capital (producerea de case de vacanță, elemente decorative și de design, mic mobilier, etc). Dat fiind că cea mai mare parte din masa lemnoasă din microregiune este exploatată de obști și ocoale silvice private am făcut o analiză a rezultatelor financiare ale acestora pe bază de date de bilanț. Analiza se regăsește în tabelul de pe pagina următoare, comparativ pentru două obști, Horezu și Marița. Se poate observa:

- potențialul semnificativ de creare de locuri de muncă pe care această industrie îl are în zonă - la Obștea Horezu numărul locurilor de muncă a crescut de la 1 la 21 în 3 ani;
- creșterea constantă a veniturilor an de an;
- scăderea activelor este însă îngrijorătoare pentru ceea ce reprezintă potențialul economic al acestei întreprinderi pe termen mediu și chiar scurt.

OBȘTEA ORASULUI HOREZU Cod unic de identificare: 11783137				OBȘTEA SATEASCA MARITA cod unic de identificare: 3414740		
Anul	2006	2005	2004 ¹⁷	2006	2005	2004
Indicatori din BILANT	Lei	lei		lei	lei	
A. Active imobilizate - total	185715	172541	214373	10402	16449	25447.7
B. Active circulante - total	365710	237894	169838.6	107246	53161	11665.2
D. Datorii ce trebuie platite într-o perioadă de până la un an	264400	182505	209752.6	29215	41201	7178.8

¹⁷ Echivalent lei noi

E. Active circulante nete, respectiv datorii curente nete	101310	55389	-39914	78031	11960	4486.4
F. Total active minus datorii curente	271594	210218	154466.3	88433	28409	29934.1
H. Provizioane pentru riscuri si cheltuieli	93638	85000	30000		0	0
I. Venituri in avans	15431	17712	19992.7		0	0
J. Capitaluri proprii - total	177956	125218	124466.3	88433	28409	29934.1
Total capitaluri			0			0
Venituri din activitatile economice- total - la 31.12.	824705	571260	521759.8	129508	71946	41974.4
Cheltuieli privind activitatile economice - total - la 31.12.	671963	481608	456098.5	69483	73471	58082.6
Excedent din activitatile economice - la 31.12.	152742	89652	65661.3	60025	0	0
Deficit din activitatile economice - la 31.12.			0		1525	16108.2
Venituri totale - la 31.12.	824705	571260	521759.8	129508	71946	41974.4
Cheltuieli totale - la 31.12.	671963	481608	456098.5	69483	73471	58082.6
Excedent total - la 31.12.	152742	89652	65661.3	60025	0	0
Deficit total - la 31.12.			0		1525	16108.2
ALTE INFORMATII			0			0
Efectivul de personal privind activitatile fara scop patrimonial			0	3	3	3
CAEN privind activitatile economice	Servicii auxiliare silviculturii si exploatarii forestiere			Silvicultura si exploatare forestiera		
Efectivul de personal privind activitatile economice sau financiare	21		1.2	1	3	3

Produse nelemnoase

Produsele nelemnoase dețin din păcate o pondere mai mică față de produsele lemnoase în economia forestieră. Produsele nelemnoase specifice fondului forestier sunt: vânatul din cuprinsul acestora, peștele din apele de munte; fructele de pădure ciupercile comestibile; plantele medicinale și aromatice; semințe forestiere; rășini etc.

Ocol / Proprietar	Masa lemnoasa pe picior	Lemn si produse din lemn	Fructe de padure	Ciuperci comestibile	Impletituri din rachita	Seminte si puieti forestier
Romani - Vaideeni	13150		6 tone	-	-	350 mii buc.
Obstea Izvoru Rece			zmeura ; afine	exista posibilitati		2-5 mii puieti forestieri (posibilitati)
Romani - Horezu	632032	12504	5 to/an	5 to/an	-	50000/an
Horezu	-	-	30 to	10 to	-	2,0 to
Buila	49473					

Recoltarea produselor nelemnoase are anumite perioade ale anului și anumite caracteristici specifice ceea ce impune o anumită restricționare și respectarea unor acte normative în domeniul forestier. Spre exemplu, vânatul și pescuitul se poate practica numai cu autorizație.

În continuare, vom prezenta câteva aspecte despre principalele produse nelemnoase.

- **Fructele de pădure**, concretizate prin: afine, zmeură, mure, măceșe, cătina, păducel, reprezintă o sursă alimentară și în același timp venituri importante pentru sectorul silvic. Producția fructelor de pădure a cunoscut o scădere dramatică în ultimele două decenii în România și în micro-regiune. Astfel, de la 20-25 mii tone realizate la nivelul anilor '80 s-a ajuns ca în prezent să reprezinte doar 4-6 mii tone, cu toate că piața internă și externă a rămas aceeași, cunoscând și o anumită tendință de creștere.
- **Ciupercile comestibile**, reprezentând un produs alimentar valoros furnizat de ecosisteme forestiere cu aport deosebit în vitamine, proteine și alte substanțe active naturale. Evoluția producției a fost asemănătoare fructelor de pădure, astfel de la 8-10 mii tone recoltate în anii '80, în prezent, anual se mai recoltează la nivel național doar 2-4 mii tone. În microregiunea Horezu recoltează organizat ciuperci doar ocoalele silvice de stat, un total de 15 tone pe an.
- **Carnea de vânat** ca rezultat al activității de vânătoare, cu rol și de selecție a animalelor dar și pentru trofee, reprezentând un produs alimentar valoros, considerat ca o specialitate se valorifică pe plan intern și extern. Performanțele economice realizate însă de firmele în domeniu par limitate după cum o arată datele lor de bilanț pe ultimii ani.

Fondul cinegetic O.S. Horezu – mistreț și căprior

Fondul cinegetic O.S.Romani – fond arendat la Asociația de Vânătoare Pajura Horezu

Indicatori financiari conform bilantului depus

ASOCIATIA VANATORILOR SI PESCARILOR SPORTIVI PAJURA

cod unic de identificare: 13185709

ANUL	2004		2005	2006
Indicatori din BILANT	mii lei vechi	echiv. RON	RON	RON
A. Active imobilizate - total	68134	6813.4	6813	4804
B. Active circulante - total	85292	8529.2	11954	7451
D. Datorii ce trebuie platite intr-o perioada de pana la un an	106844	10684.4	8651	6781
E. Active circulante nete, respectiv datorii curente nete	-21552	-2155.2	3303	670
F. Total active minus datori curente	46582	4658.2	10116	5474
J. Capitaluri proprii - total	46582	4658.2	10116	5474
Indicatori din CONTUL REZULTATULUI EXERCITIULUI	mii lei	echiv. RON	RON	RON
Venituri din activitatile fara scop patrimonial - total - la 31.12.	177133	17713.3	27780	18535
Cheltuieli privind activitatile fara scop patrimonial - total - la 31.12.	177324	17732.4	22329	23177
Excedent din activitatile fara scop patrimonial - la 31.12.		0	5451	
Deficit din activitatile fara scop patrimonial - la 31.12.	191	19.1	0	4642
Excedent din activitatile economice - la 31.12.	191	19.1	7	
Venituri totale - la 31.12.	177324	17732.4	27787	18535
Cheltuieli totale - prevederi anuale		0	0	
Cheltuieli totale - la 31.12.	177324	17732.4	22329	23177
Excedent total - la 31.12.		0	5458	
Efectivul de personal privind activitatile fara scop patrimonial	1	1	1	1

Desigur, și celelalte produse nelemnoase amintite mai sus au aceeași importanță economică și valoare alimentară. Plantele medicinale, rășinele, mugurii unor specii de copaci sunt materii

prime pentru industria farmaceutică care se află într-o ascensiune puternică. Medicamentele obținute din aceste produse încep să devină tot mai căutate, mai ales în tratamente curative.

Oportunități pentru silvicultură

1. Schema de ajutor de stat pentru Stimularea microîntreprinderilor din domeniul prelucrării primare a produselor forestiere lemnoase și nelemnoase

Obiectivele specifice sunt:

1. Introducerea și dezvoltarea tehnologiilor și procedeele pentru obținerea de produse forestiere primare;
2. Adaptarea la noile standarde comunitare atât a activităților de prelucrare, procesare cât și a celei de distribuție a produselor forestiere obținute;
3. Creșterea valorii adăugate a produselor forestiere cu impact asupra îmbunătățirii competitivității microîntreprinderilor sprijinite;
4. Îmbunătățirea calității produselor și obținerea de noi produse forestiere primare, competitive, cu impact favorabil economic asupra procesării ulterioare în întreprinderi din domeniul industrie și asupra siguranței alimentare, în cazul produselor destinate obținerii de alimente și sau medicamente;
5. Creșterea siguranței ocupationale pentru populația locală;
6. Menținerea biodiversității și protejarea mediului.

Solicitanții

- Microîntreprinderi din zone unde există materie primă disponibilă și nu există capacități de procesare.
- Forme asociative constituite conform legislației în vigoare:
  - grupuri de producători recunoscute în conformitate cu Ordonanța nr. 37/ 2005 privind recunoașterea și funcționarea grupurilor de producători, pentru comercializarea produselor agricole și silvice cu modificările și completările ulterioare;
  - asociații familiale autorizate/întreprinderi familiale – conform OUG 44/2008 privind desfasurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale.
- Membri ai unei forme asociative, după cum urmează:
  - grupuri de producători recunoscute în conformitate cu Ordonanța nr. 37/2005, cu modificările și completările ulterioare;
  - cooperative agricole de procesare a produselor agricole conform Legii cooperatiei agricole nr. 566/2004;
  - societăți cooperative de valorificare – conform Legii nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperatiei;
  - asociații ale proprietarilor privați de pădure.

Se pot acorda beneficiarilor eligibili și selectați fonduri nerambursabile în procent de **până la 50%**, fondurile acordate reprezentând **cofinanțarea publică** (raportată la valoarea totală eligibilă a proiectului) la care trebuie să se **adauge cofinanțarea privată**. Intensitatea maximă a ajutorului de stat acordat beneficiarilor este de **50 %** din totalul cheltuielilor eligibile, pentru proiectele care se realizează în celelalte șapte regiuni de dezvoltare. **Valoarea maximă a ajutorului** în cadrul schemei nu va depăși **2.000.000 Euro/proiect**.

2. Silvicultura și agricultura.

Preluarea de către sectorul silvic a terenurilor degradate devenite improprie oricărei activități agricole, în vederea împăduririlor și punerea treptată în circuitul economic a acestora. Avantajele economice din pădurile instalate în timp, pe terenurile degradate se obțin după un

număr de ani, dar avantajul cel mai mare, greu de cuantificat, este legat de ameliorarea și refacerea mediului înconjurător în zonele respective.

3. Participarea silviculturii la dezvoltarea industriei alimentare.

Principalele materii prime pentru industria alimentară sunt: fructele de pădure (afine, zmeură, măceșe, cătină, porumbe, păducel), ciuperci comestibile, carne de vânat, produse salmonicole (păstrăvării), fazani crescuți în captivitate etc.

4. Silvicultura și dezvoltarea turismului.

Prin caracteristicile și diversitatea lor, prin frumusețea peisajului pe care îl creează, prin efectele recreative extraordinare sub aspectul confortului psihic, creat și asigurat celor ce le vizitează, pădurile constituie un important factor de influențare a afluenței turiștilor, în zonele în care acestea există. Această influență se manifestă mai ales în zonele de agrement din jurul localităților unde, atât în cursul săptămânii cât și în zilele de repaus, afluența turiștilor din zonele respective sau din afara acestora atinge cote maxime. Acest fenomen a determinat ca în multe țări activitatea de turism să cunoască o amploare deosebită consolidându-se conceptul de “silvo-turism”, identificat adesea cu cel de “eco-turism”, care la rândul său poate contribui în mod substanțial la dezvoltarea economică a comunităților din zonele respective (**Silvo-turism – turismul în gospodăriile proprietarilor de păduri private**, rezultate în urma aplicării legislației de retrocedare a pădurilor către foștii proprietari sau către moștenitorii legali ai acestora, iar cea de-a doua componentă se referă la silvo-turismul practicat în cabanele și zonele forestiere proprietate publică a statului, administrate de către Regia Națională a Pădurilor).

5. Silvicultura și dezvoltarea industriei farmaceutice

Cele mai multe dintre plantele medicinale începând cu cele mai cunoscute și mai populare, cum ar fi: sunătoarea, mușetelul, menta, floarea de tei, coada șoricelului etc. se găsesc în bună parte, în patrimoniul silvic. Industria farmaceutică mai beneficiază de materii prime cum ar fi fructele unor arbori și arbuști printre care pot fi enumerate: cătina albă, afinul, măceșul, porumbarul salcâmul, păducelul etc. din care se obțin medicamente valoroase, uneori de neînlocuit. Aprecierea plantelor medicinale se află pe un curs ascendent, în contextul în care tratarea unor boli cu medicamente bazate pe produse sau componente chimice înregistrează un puternic declin. Pe lângă plantele medicinale propriu-zise, silvicultura oferă și o serie de alte produse necesare industriei farmaceutice care conțin substanțe active deosebit de valoroase datorită efectelor benefice. În acest context se circumscriu coaja sau rădăcina unor arbori sau arbuști în stare naturală sau prin extractele ce se obțin din acestea.

6. Silvicultura și dezvoltarea industriei meșteșugărești și de artizanat.

Lemnul de mici dimensiuni și de multe ori chiar deșeurile lemnoase, de care marea industrie a lemnului, în general, nu are nevoie, poate fi valorificat superior în industria meșteșugărească și de artizanat. Într-o diversitate pronunțată de forme, dimensiuni și destinații produsele meșteșugărești și artizanale din lemn au fost căutate și sunt căutate și în prezent de oamenii iubitori de artă și utilul casnic, gospodăresc. Se apreciază că sunt peste 5 mii de utilizări pe care le cunoaște lemnul, în decursul evoluției societății omenești, număr aflat în continuă creștere, tocmai datorită calităților și însușirilor deosebite ale lemnului în comparație cu “înlocuitorii” săi moderni – betonul, fierul, sticla, masele plastice etc. Pot fi enumerate câteva dintre utilitățile lemnului de mici dimensiuni și din deșeurile rămase în urma prelucrării industriale a lemnului: produse estetice de mare efect – sculpturi, instrumente muzicale, obiecte artizanale etc.; produse de uz gospodăresc – scaune, cozi de unelte, scări, balustrade, căsuțe de vacanță, balansoare etc.

7. Silvicultura și apicultura.

Ecosistemele silvice furnizează cea mai importantă bază meliferă prin care trăiește și se dezvoltă sectorul apicol. În compoziția arboretelor, în special a acelor din zonele de câmpie și colinare se regăsesc o serie de specii forestiere (arborescente sau arbustice) ale căror flori se caracterizează prin însușiri deosebite sub aspect melifer cum ar fi: teiul, salcâmul, stejarul, cornul

etc., fără a neglija flora spontană din poiene și din jurul pădurilor, la care se adaugă anumite plante cultivate. Prin comparație, sub aspectul bio-ecologic, calitățile mierii de albine și a celorlalte produse melifere provenite din ecosistemele silvice, în special din cele certificate sunt mult superioare celor din mediul agricol, afectate de utilizarea substanțelor chimice în combaterea bolilor și dăunătorilor la plante. Desigur, factorii naturali cum sunt: înghețuri târzii, precipitații excesive sau temperaturi scăzute influențează negativ nivelul producțiilor apicole cu toată bogăția de resurse oferită de silvicultură crescătorilor de albine.

8. Silvicultura și construcțiile edilitare.

Populația din mediul rural a utilizat, în decursul dezvoltării sale, lemnul ca principal material de construcții, începând cu locuințele pentru adăpostul și traiul decent al familiei, continuând cu anexele gospodărești, împrejmuirea gospodăriilor. De asemenea, lemnul s-a folosit și se folosește în prezent la construirea unor drumuri cu traverse de lemn.

Presiunea populației pentru material lemnos pentru construcții a crescut în timp, datorită creșterii populației cât și a nivelului de trai, fapt ce a determinat o diminuare a cantităților de masă lemnoasă oferită de silvicultură, datorită scăderii permanente și îngrijorătoare a suprafețelor ocupate de păduri, îndeosebi în zonele de câmpie, ca urmare a extinderii terenurilor cu destinație agricolă. Cu toate aceste reduceri de suprafețe care numai o parte sunt reîmpădurite, anual se exploatează cantități însemnate de masă lemnoasă. Astfel pentru anul 2002, cota de masă lemnoasă pentru populația rurală a fost de 2,8 mil. m³ din totalul de peste 14 mil. m³. aprobate, la care se adaugă tăierile ilegale de către diverși cetățeni sau agenți economici.

În concluzie, dezvoltarea silviculturii influențează pozitiv majoritatea activităților productive din spațiul rural, dar la o analiză atentă se poate constata și o reacție inversă, adică multe activități din alte domenii decât silvice au efecte benefice asupra silviculturii.

Agricultură și creșterea animalelor

Exploatații agricole

Județul/ Localitatea	TOTAL EXPLOATAȚII AGRICOLE	Exploatații agricole individuale	Unități cu personalitate juridică	Suprafață agricolă agricolă (ha)
TOTAL JUDET	128351	127874	477	245091.86
TOTAL COMUNE	106656	106275	381	217923.72
BARBATESTI	1634	1631	3	3261.48
COSTESTI	1406	1395	11	2130.5
FRANCESTI	1886	1877	9	2982.19
MALDARESTI	854	848	6	1878.87
OTESANI	1202	1201	1	2323.66
SLATIOARA	1908	1906	2	3491.23
STROESTI	1516	1513	3	3149.77
TOMSANI	2099	2094	5	2530.07
VAIDEENI	1742	1733	9	8285.06
HOREZU	2077	2071	6	3377.26
Total microregiune	16324	16269	55	33410.09
Pondere județul Valcea %	12.72	12.72	11.53	13.63

Majoritatea exploatațiilor agricole sunt ferme de subzistență. Există totuși și 55 de exploatații cu personalitate juridică.

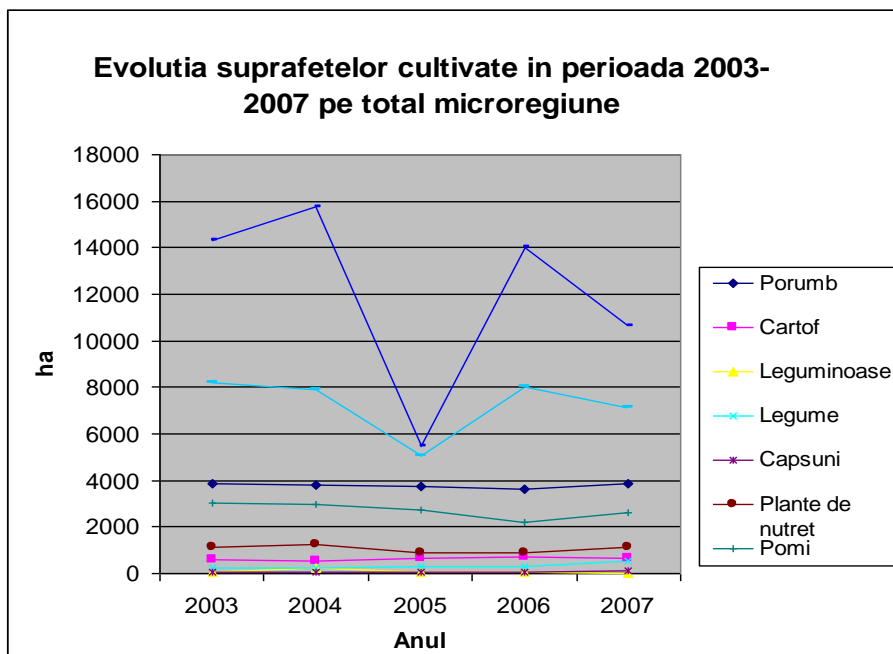
Culturi - vezi tabelele de pe paginile următoare

Comunele din sudul microregiunii Frâncești, Oteșani, Slătioara și Stroești dar într-o aoarecare măsură și Costesti, Tomsani, Maldaresti dispun de teren arabil (peste 30% din totalul terenului agricol), ceea ce creează premisele dezvoltării limitate a activităților agricole de tip vegetal. Totuși, trebuie remarcat că suprafața agricolă este fragmentată într-o multitudine de parcele mici, sistem care creează dificultăți în realizarea lucrărilor în regim mecanizat, fertilizarea corespunzătoare împotriva dăunătorilor, folosirea amenajărilor pentru irigații, furajarea unor efective mari de animale, efectuarea unor investiții pentru dotări sau întreținerea capacității productive a terenurilor.

Cereale se cultivă în comunele din sudul microregiunii: Frâncești, Oteșani, Slătioara și Stroești, cu precădere grâu pe suprafețe relativ mici și aproape constante în timp. Cultura de orzoaică a apărut cu caracter ocazional la Oteșani în anul 2005. Ovăz a fost cultivat în Stroești pe o suprafață redusă de 2-5 ha în perioada 2005-2006 și Oteșani în 2005, 2006 și 2007 (aprox. 10 ha). Grâul se cultivă pe scară ceva mai mare în comunele Oteșani, Slătioara și Frâncești dar chiar și așa suprafețele cultivate sunt în scădere. Suprafețele cultivate cu vii sunt de asemenea reduse.

Suprafața ocupată de fânețe și pasuni este relativ mare, raportată la totalul suprafețelor de teren agricol (peste 50%), ceea ce creează premise favorabile pentru dezvoltarea activităților de tip zootehnic (bovine, ovine, caprine). Faptul că suprafețele destinate culturilor vegetale, în special cereale, pentru producerea concentratelor, element de furajare absolut necesar dezvoltării activităților zootehnice eficiente sunt restante face ca zootehnia să capete valențe ecologice, lucru foarte puțin exploatat în prezent.

Suprafețele cu pășuni și fânețe au înregistrat importante scăderi - pot fi justificate de sistemul de înregistrare. Majoritatea culturilor au înregistrat ușoare scăderi ale suprafețelor cultivate. Suprafețele cultivate cu pomi fructiferi au avut un ușor recul în perioada 2004-2005 în prezent fiind în creștere. O creștere constantă au înregistrat cultura cartofului și legumele (cel mai probabil pentru consum propriu). Suprafețele cultivate cu câșpuni, deși în creștere constantă, rămân în continuare modeste.

Sursa: Direcția Agricolă și pentru Dezvoltare Rurală Vâlcea

Vie			Grau			Ovaz			Orz						
	Anul	ha		Anul	ha		Anul	ha		Anul	ha				
Localitatea		to	Localitatea		to	Localitatea		to	Localitatea		to				
Stroesti	2003	3	Slatioara	2003	50	Stroesti	2003	-	Otesani	2003	10				
		15			133						20				
	2004	3		2004			2004	-		2004	-	2004	-		
		12			347						-				
	2005	3		2005	95		2005	2		2005		2005	-		
		6			342						4				
	2006	1		2006	74		2006	5		2006		2006	-		
		2			133						8				
	2007	1		2007	35		2007	-		2007		2007	-		
		5			50						-				
	Slatioara	2003		2	Otesani		2003	5		Otesani	2003	-		2003	
				16				6							-
2004		2	2004	5		2004	20	2004			2004				
		12		15					50						
2005		2	2005	5		2005	-	2005			2005	-			
		6		15					-						
2006		2	2006	5		2006	10	2006			2006				
		6		15					20						
2007		2	2007	5		2007	10	2007			2007				
		6		8					10						
Otesani		2003	-	Francesti		2003	115		2003					2003	
			-				280								
	2004	-	2004		162	2004	740		2004		2004				
		-													
	2005	7	2005		163	2005	408		2005		2005				
		14													
	2006	7	2006		154	2006	577		2006		2006				
		21													
	2007	7	2007		67	2007	130		2007		2007				
		35													
	Francesti	2003	3			2003				2003				2003	
			21												
2004		10	2004			2004		2004			2004				
		62													
2005		10	2005			2005		2005			2005				
		30													
2006		10	2006			2006		2006			2006				
		30													
2007		10	2007			2007		2007			2007				
		60													

SPECIFICARE		Porumb	Cartof	Leguminoase	Legume	Capsuni	Plante de nutret	Pomi	Pasuni naturale	Fanete naturale	SPECIFICARE		Porumb	Cartof	Leguminoase	Legume	Capsuni	Plante de nutret	Pomi	Pasuni naturale	Fanete naturale		
U/M	to	to	to	to	to	to	to	to	to	to	U/M	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha		
Vaideeni	2003	154	900	2			5280	3340	41250	18150	Vaideeni	2003	55	90	2			133	640	7115	1650		
	2004	150	1000	2	540	220	5280	3340	46250	18150		2004	55	90	2	20		20	640	7115	1650		
	2005	130	900	2	625	1020	4900	1020				2005	55	90	2	20		20	640	7115	1650		
	2006	162	1280	7.5	700	3080	1050	3080	67380	33000		2006	54	160	5	35		35	640	5492	1739		
	2007	150	1232	7.5	700	3030	1200	3030	32650	24750		2007	50	104	5	35		35	640	640	3265	1650	
	2003	764	700	30	372	803	3010	803	1474	3344		Tomsani	2003	382	70	30	58		58	200	343	195	836
	2004	1581	800	20	698	1018	6450	1018	12098	5203			2004	400	52	20	20		20	333	1052	531	
2005	960	800	25	643	531	2880	531	1755	3550	2005	360		80	25	85		85	192	343	585	836		
2006	750	900	22	833	1046	2925	1046	1911	3344	2006	300		90	22	90		90	195	343	780	836		
2007	990	800	297	297	1046	2550	1046	1755	2440	2007	396		80	47	47		47	170	343	585	836		
2003	2096	800	350	366	1515.7	2395	1515.7	9550	9144	Stroesti	2003		591	30	30	16		16	80	185	955	1143	
2004	2470	290	361	361	1070	3900	1070	1075	17150		2004		531	18	24	24		24	143	185	975	1143	
2005	2290	600	2	303	669	18	669				2005	509	40	2	2		2	185	185	975	1143		
2006	720	396	4	378	420	4768	420	9750	12880		2006	505	22	2	31		31	149	42	975	1288		
2007	486	176	232	232	212.25	3824	212.25				2007	452	22	2	2007	452	22	208	42				
2003	1820	425	5	260	2040	4425	2040	12860	12300		Slatioara	2003	350	25	3	15		15	6	186	280	1286	1230
2004	4200	600	3	315	1940	2705	1940	13920	1230			2004	518	30	3	15		15	7	113	280	1160	1230
2005	2292	114	4	47	27	924	27	28125	38400	2005		490	76	4	32		32	10	33	59	1125	1280	
2006	1981	1140	3	203	155	680	155	28000	38400	2006		543	75	5	20		20	10	34	57	1125	1280	
2007	1096	450	2	46	150	1980	150	28000	38400	2007		448	75	4	31		31	15	141	57	1125	1280	
2003	1683	380	484	484	1903	1600	1903			Otesani		2003	437	50	2	30		30	2	77	240	404	
2004	1379	600	1	534	3740	3740	1658	10700	6060			2004	363	50	2	30		30	2	180	210	972	404
2005	1617	500	1	564	900	900	429				2005	462	50	1	50		50	80	210				
2006	1650	500	2	870.5	16	580	1369	9320	3232		2006	426	50	2	47		47	2	80	209	932	404	
2007	924	400	634	634	1912	1890	1912	9320	3232		2007	462	50	2	300		300	4	100	240	932	404	
2003	1400	200	2.5	415.2	1600	1600	913	2900	10000		Maldaresti	2003	342	20	2	20		20	80	173	295	1000	
2004	1400	200	2.5	415.2	1800	1800	913	2900	10000			2004	342	20	2	20		20	80	173	295	1000	
2005	1400	200	2.5	415.2	1600	1600	913	2900	10000	2005		342	20	2	20		20	80	173	295	1000		
2006										2006													
2007	662	480	0.08	42.86	102	102	1124	196	1400	Horezu		2007	332	40	2	20		20	70	173	140	1000	
2003	1529	1020	162	162	150	1504	2595	14000	10140			2003	336	60	60	20		20	15	79	401	1400	1014
2004	1529	1020	162	162	150	2604	2145	14000	10140			2004	336	60	60	20		20	15	79	401	1400	1014
2005	1529	1020	162	162	150	2604	2595	14000	10140		2005	336	60	60	20		20	15	79	401	1400	1014	
2006	1529	1020	162	162	150	1504	2595	14000	10140		2006	336	60	60	20		20	15	79	401	1400	1014	
2007	1529	1020	162	162	150	1504	2595	14000	10140		2007	336	60	60	20		20	15	79	401	1400	1014	
2003	4974	750	595	595	3060	3060	2223	10719	1620		Francesti	2003	1015	75	42	42		42	186	247	1191	180	
2004	6266	1125	1098	1098	4910	4910	584	16950	2700	2004		944	75	225	225		225	225	247	1130	180		
2005	3885	900	925	925	5500	5500	337	5650	1800	2005		883	75	2	42		42	225	242	1130	180		
2006	6317	750	975	975	5500	5500	66	5650	4050	2006		1137	75	4	42		42	225	242	1130	180		
2007	3060	1125	662	662	3375	3375	515			2007		1039	75	4	42		42	225	242	1130	180		
2004	956	450	8	8	11	900	736			Costesti		2004	299	46	9	9		9	1	25	220		
2005	882	500	5	223	15	900	130					2005	294	50	10	20		20	21	25	220		
2006	823	400	10	152	20	1000	509	8136	4509		2006	294	50	10	21		21	25	220	1017	501		
2007	588	650	1	148	7	1600	1340				2007	303	50	1	18		18	25	220				
2003	200	400	135	135	75	1000	200	1620	1510		Barbatesti	2003	40	100	25	25		25	80	271	686	755	
2004	160	2600	359	359	250	1780	525	14232	7397			2004	40	100	20	20		20	80	271	686	755	
2005	120	1100	146	146	315	1625	242	2170	11300			2005	40	110	110	35		35	60	271	960	755	
2006	100	770	138	138	256	3100	662	12793	6795	2006		41	110	20	20		20	32	271	1163	755		
2007	50	1050	236	236	120	1200	1576	7000	4528	2007		50	100	25	30		30	60	271	1163	755		
SPECIFICARE		Porumb	Cartof	Leguminoase	Legume	Capsuni	Plante de nutret	Pomi	Pasuni naturale	Fanete naturale		SPECIFICARE		Porumb	Cartof	Leguminoase	Legume	Capsuni	Plante de nutret	Pomi	Pasuni naturale	Fanete naturale	
SPECIFICARE		2003	15766	5575	39.5	3008.2	304	24954	16777.7	70128		SPECIFICARE		2003	3842	570	37	239	49	1101	3005	14314	8218
Total		2004	20091	8685	28.5	4490.2	723	34089	13929	69030	Total		2004	3728	541	253	255	70	1228	2960	15745	7907	
micro		2005	15105	6634	44	3783.2	582	21851	6893	54600	micro		2005	3771	651	48	310	64	907	2744	5495	5065	
regiune		2006	14032	7156	48.5	4411.5	533	21107	9902	116350	regiune		2006	3636	692	46	326	64	877	2205	14014	7997	
		2007	9535	7383	10.58	3159.86	627	19225	13500.25	84890			2007	3868	656	12	540	108	1118	2629	10625	7119	

Creșterea animalelor

La recensământul agricol din 2002 au fost înregistrate următoarele:

	CAPETE								
	Bovine	Ovine	Caprine	Porcine	Păsări	Cabaline	Măgari și catâri	Iepuri de casă	Familii de albine
HOREZU	1657	2605	141	2300	17943	84	31	292	686
BARBATEȘTI	730	1115	677	1870	17423	230	29	73	172
COSTEȘTI	918	1335	290	1639	14532	105	12	96	265
FRANCEȘTI	1093	150	159	3315	24085	273	54	170	392
MALDAREȘTI	948	394	59	1338	8494	84	4	70	186
OTESANI	1025	156	119	1765	12800	242	5	109	430
SLATIOARA	2259	1226	9	2231	15578	146	8	461	248
STROEȘTI	1278	516	130	1840	13818	38	-	32	58
TOMȘANI	1440	496	149	1816	17581	209	6	169	275
VAIDEENI	3533	57124	232	2461	14375	120	54	100	268
Total microregiune	14881	65117	1965	20575	156629	1531	203	1572	2980
TOTAL JUDEȚ	87347	127940	17833	210462	2190032	11317	965	18920	22395
Pondere județ%	17.04	50.90	11.02	9.78	7.15	13.53	21.04	8.31	13.31

Comuna Vaideeni era situată pe locul 1 pe județ în ceea ce privește numărul de ovine și bovine.

În ceea ce privește creșterea bovinelor și alte localități sunt pe locuri frunțate și anume Slătioara (2), Horezu (9), Tomșani (13). Județul Vâlcea nu este însă un județ dezvoltat din punct de vedere al zootehniei după cum se poate vedea din tabelul de mai jos care redă ponderea sa la nivel național. Cu excepția albinarității cu care jud. Valcea se situează pe locul 1 la nivel național, nici o alta ramură zootehnică nu «întra» în top 10.¹⁸

Județ---→	Valcea →		
Grupa de animale	Efectiv	Procent din total Romania	Loc
Bovine	76462	2,52 %	16
Porcine	143463	2,50 %	13
Ovine	82575	1,01 %	38
Caprine	13988	2,21 %	14
Cabaline	7600	0,94 %	40
Pasari	1162800	1,44 %	34
Albine (mii familii)	31800	4,57 %	1

¹⁸ Raport de evaluare a resurselor și oportunităților de dezvoltare - Profit Plus SRL la comanda FPDL 2006

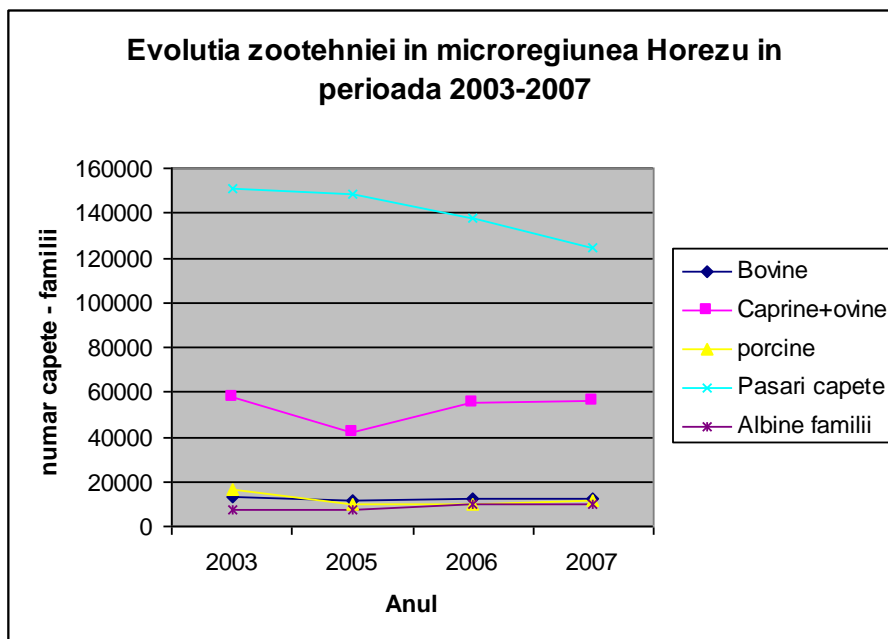
Creșterea animalelor se face în general în ferme de subzistență. Există un număr de crescători de animale mai mari dar nu există ferme organizate modern, cu excepția fermei specializate în creșterea pasărilor (AVICOLA BABENI – ferma Francesti). Numărul de capete din această unitate este de 3.033.236. Firma pare să fie în ascensiune. Conform unei știri de presă “Cele mai multe locuri de munca sunt oferite de firma Avicarvil SRL din comuna Francesti (fosta Avicola Babeni), respectiv 159 posturi, in principal crescatori si taietori de pasari, tehnicieni veterinari si personal de intretinere sau auxiliar.”¹⁹ Ferma și abatorul Francesti se află în perioadă de tranziție pentru prevederile OG 34 până în 2015.

Numarul exploatațiilor agricole specializate in creșterea animalelor

Județul / Localitatea	Bovine	Ovine	Caprine	Porcine	Păsări	Cabaline	Măgari și catâri	Iepuri de casă	Familii de albine
HOREZU	743	191	76	1325	1476	65	17	41	39
BARBATESTI	506	408	432	1133	1282	179	21	26	8
COSTESTI	515	343	153	914	1094	84	8	22	13
FRANCESTI	627	36	88	1408	1514	241	6	46	24
MALDARESTI	386	115	25	560	617	63	3	15	8
OTESANI	543	67	41	897	964	190	2	25	24
SLATIOARA	1015	356	6	1218	1260	130	6	32	13
STROESTI	553	156	87	961	1064	33	-	11	6
TOMSANI	757	174	77	1100	1348	185	5	37	13
VAIDEENI	1029	439	67	1088	1388	105	28	13	19
Total micro regiune	6674	2285	1052	10604	12007	1275	96	268	167
TOTAL JUDET	40244	8840	7776	82948	93300	9736	613	3082	1194
Pondere microregiune	16.58	25.85	13.53	12.78	12.87	13.10	15.66	8.70	13.99

¹⁹ Viața Vâlcii - 26 iulie 2008

	Bovine - capete				Caprine-ovine (capete)				porcine (capete)				pasari capete			
	2003	2005	2006	2007	2003	2005	2006	2007	2003	2005	2006	2007	2003	2005	2006	2007
BARBATESTI	900	701	651	651	2480	1517	1517	1517	1505	959	748	748	17263	18000	17000	17000
COSTESTI	849	670	682	682	1580	1750	1774	1774	880	800	900	900	15000	9000	9100	9100
FRANCESTI	1080	928	928	904	225	304	304	245	1480	820	820	2200	10000	21500	21500	15760
MALDARESTI	968	670	670	670	455	110	110	110	1341	250	250	250	14180	10160	10160	10160
OTESANI	1093	798	775	669	275	857	105	85	1040	1468	1024	570	8100	21750	12000	9300
SLATIOARA	2006	1683	1110	1413	1087	714	680	550	1847	818	870	1421	21750	11599	12600	10023
STROESTI	1250	1059	1100	960	1013	689	331	200	1832	638	1200	1000	19200	9371	10000	10000
TOMSANI	1374	1170	1260	1100	600	462	300	423	1700	1310	800	870	17000	16800	17000	16800
VAIDEENI	2068	2445	3600	4000	47018	32610	47500	49200	2700	1650	2400	2200	12000	10000	13300	13200
HOREZU	1680	1750	1650	1600	2741	2870	2815	2350	1950	1280	1135	1230	16600	20000	15000	13400
Total microregiune	15271	13879	14432	14656	59477	43888	57442	58461	18278	11998	12153	13396	153096	150185	139666	126750

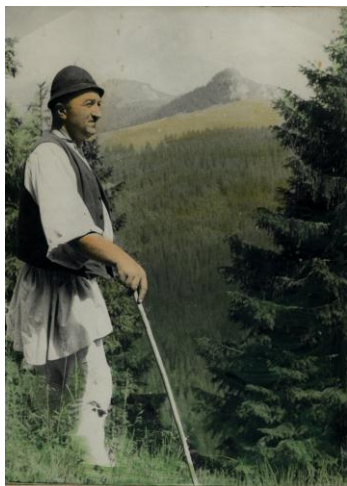
Apicultura reprezintă pentru județul Vâlcea și pentru microregiune o ramură cu mare potențial de dezvoltare. Ea beneficiază și de existența în zonă a Institutului de Cercetare Dezvoltare pentru Apicultura Statia Zonala Valcea – Maldarasti²⁰ care derulează:

- activitati de cercetare prevazute si in programul national de ameliorare.
- activează ca centru de transfer tehnologic,
- activitati de promovare a cunoasterii stiintifice si implementare a rezultatelor cercetarii.

albine (familii)				
	2003	2005	2006	2007
BARBATESTI	400	350	450	450
COSTESTI	525	1100	1200	1200
FRANCESTI	800	785	785	790
MALDARESTI	1100	1340	1340	1340
OTESANI	800	336	1753	1148
SLATIOARA	487	454	450	637
STROESTI	212	276	300	320
TOMSANI	1087	1010	1200	1260
VAIDEENI	820	750	1200	1150
HOREZU	850	1230	1616	1616
Total microregiune	9084	9636	12300	11918

Sursa DADR Vâlcea

Agricultura - Oportunitati de dezvoltare

Agricultura este in general neproductiva si fara canale eficiente de distributie si prelucrare. Suprafata acoperita de livezi poate furniza importante productii de fructe (8000 tone in Horezu, Vaideeni, Costesti si Maldaresti in 2003). În anul 2003 erau încă înregistrate importante productii de carne in viu (5000 tone)) si lana 160.000 kg in Vaideeni, Horezu, Costesti si Maldaresti in 2003. Apicultura este o ramură de mare importanță 2980 familii de albine (15% din albinele din judet). Analiza principalelor resurse de dezvoltare coroborata cu perceptia unor subiecti chestionati pentru un studiu pe domeniul agriculturii la comanda FPDL in noiembrie - decembrie 2005 despre posibilitatile de dezvoltare creaza un model agregat structurat dupa cum urmeaza:

Domeniu	Resurse	Perceptie ²¹
Zootehnie bovine	Ingrasare taurine si ferme de vaci de lapte familiale de tip ecologic.	55%
ovine	In zona pre-montana si montana sau in zona colinara in stabulatie	40%
Turism rural	Dintre resurse, doar capitalul si forta de munca necalificata sunt resurse deficitare.	45%
Pomicultura	Traditie si potential in zona colinara.	35%
Prelucrarea lemnului	Capital intensiv si de aceea deficitar (valorificare superioara).	20%
Agricultura primara	Resurse limitate : pamant !	20%

²⁰ Institutul -- centrul de la Măldărăști este în prezent în reorganizare -- sediul său din Măldărești a fost retrocedat foștilor proprietari

²¹ Subiecti chestionati

Perceptia subiectilor chestionati este in mare masura corecta. Astfel, in ceea ce priveste zootehnia, cresterea bovinelor (de preferabil de tip mixt carne-lapte sau numai carne) este amendata doar de resursele de pamant limitate pentru producerea furajelor concentrate. In aceste conditii se recomanda, fie achizitionarea acestora din zonele abundente (sudul tarii) prin forme asociative (cooperative, asociatii, etc), fie profilarea pe activitati de tip ecologic care valorifica doar resursele de hrana nepoluata.

Cresterea ovinelor are de asemenea potential, desi din aceleasi motive (resursele limitate de furaje concentrate ieftine), inca necesita practicarea transhumantei. Nu in ultimul rand, subiectii chestionati au positionat albinaritul ca fiind un segment interesant de dezvoltare, desi perceput de cei mai multi ca un segment saturat.

Pomicultura trebuie mentinuta si dezvoltata pentru ca are traditie, iar conditiile pedo-climatice sunt favorabile. Trebuie insa, de asemenea, avute in vedere optiunea ecologica si valorificarea superioara a produselor prin mici

ateliere de prelucrare a fructelor, eventual coroborate cu activitati de agro-turism.

Este evident ca agricultura primara nu are resursele necesare unei dezvoltari armonioase in zona tinta. Cu toate acestea, acolo unde este posibil si necesar, se recomanda folosirea metodelor ecologice in vederea obtinerii de «furaje concentrate», absolut necesare din punctul de vedere al eficientei economice a sectorului cresterii animalelor in regim ecologic. Acest tip de integrare nu se poate realiza insa decat sub presiunea unor factori «stimulatori»:

- cererea de produse ecologice;
- strategia economica nationala si regionala de sustinere tehnica, financiara si manageriala a acestui sector agro-zootehnic;
- transferul de «know-how» prin implementarea si promovarea de modele de dezvoltare si crearea de servicii de extensie specializate;

Turismul rural este un concept nou si, in cele mai multe cazuri, inteles in mod gresit. Se recomanda dezvoltarea activitatilor turistice in completarea celor de tip agro-zootehnic mai putin eficiente din cauza resurselor limitate si nu doar activitati de tip cazare/masa. Evident ca in acest caz, resursa «problema» este forta de munca «necalificata» pentru practicarea pe baze profitabile a unor activitati de agro-turism. Sunt necesare cunostiinte de management, marketing, contabilitate, alimentatie publica. Totusi, resursele naturale si culturale recomanda dezvoltarea acestui tip de activitati.

Afectata doar la extremitati de influenta ramurilor industriale poluante (chimie si minerit), zona tinta prezinta valente ecologice, in special in zona pre-montana si montana. Dezvoltarea unor activitati de productie (cresterea animalelor) de tip ecologic ar compensa lipsa de eficienta si productivitate, datorate in special resurselor deficitare (pamant, capital) si ar positiona aceasta ramura a agriculturii in zona de atractivitate a agroturismului, putand astfel crea efecte sinergetice benefice.

UNITATI DE PROCESARE A PRODUSELOR AGRICOLE in Microregiunea Horezu -2007 conforme cu standardele UE

Denumirea agentului economic	Localitatea	Productie
Produse din lapte		
SC FIVE CONTINENT SA	oras Horezu	
Produse de morarit si panificatie		
SC REDCOM SRL	oras Horezu	
Productia de bauturi		
SC FRUCT ALCOOL SRL	oras Horezu	bauturi alcoolice
SC VINALCOOL SA	oras Horezu	tuica

Oportunități prin PNDR

Măsura 112 - Instalarea tinerilor fermieri

Obiectiv operațional Creșterea numărului de tineri agricultori care încep pentru prima oară o activitate agricolă ca șefi de exploatații și încurajarea tinerilor fermieri de a realiza investiții.

Instalarea tinerilor fermieri reprezintă activitatea de înființare și/sau preluare prin transfer de proprietate și/sau arendă/concesionare a unei exploatații agricole între 6-40 UDE, pentru prima dată în calitate de conducător (șef) de exploatație. Sprijinul financiar prevăzut pentru această măsură, se acordă fermierilor care îndeplinesc la momentul solicitării sprijinului următoarele condiții:

- Au vârsta sub 40 de ani și se instalează pentru prima dată în exploatațiile agricole, ca și conducători (șefi) ai exploatației;
- Dețin sau se angajează să dobândească competențe și calificări profesionale în raport cu activitatea pe care urmează să o desfășoare.
- Prezintă un Plan de afaceri pentru dezvoltarea activităților agricole din cadrul exploatației,
- Sunt membri ai familiei de fermier, care au lucrat mai mult de 50% din timpul lor de lucru în cadrul fermei (nu neapărat în ferma familiei de fermier) cu cel puțin 12 luni înaintea instalării sale pe cont propriu.
- Nivelul minim de calificare solicitat - absolvent de liceu sau de școală profesională/școală de arte și meserii în domeniul agricol, veterinar și economic cu profil agricol; - absolvent de liceu care prezintă un certificat de calificare sau un certificat de absolvire a unui curs de formare de minim 150 de ore în domeniul agricol.

Măsura 121 Modernizarea exploatațiilor agricole

Obiective operaționale Promovarea investițiilor în exploatațiile agricole din sectorul vegetal și de creștere a animalelor pentru realizarea de construcții noi și/sau modernizarea construcțiilor agricole existente din cadrul acestora și a utilităților aferente, achiziționarea de mașini și utilaje noi, înființarea de plantații etc. Beneficiarii măsurii sunt fermieri, conform definiției de la Capitolul 5.2. Persoanele fizice neautorizate încă vor fi acceptate ca beneficiari potențiali dacă se angajează să se autorizeze până la data încheierii contractului de finanțare. Grupurile de producători și cooperativele pot fi beneficiari ai măsurii cu condiția ca investițiile realizate să deservească interesele propriilor membri.

Sectoare prioritare - În cadrul măsurii sectoarele prioritare sunt:

- **Sectorul vegetal:** (i) legume, (ii) pepiniere și plantații de pomi și arbuști fructiferi, căpșunării, (iii) culturi de câmp, (iv) pepiniere și plantațiile de viță de vie pentru vin (cu excepția restructurării/reconversiei plantațiilor de viță de vie) și struguri de masă.

- **Sectorul de creștere a animalelor:** (i) bovine pentru lapte, (ii) bovine pentru carne, (iii) porcine (iv) ovine și caprine, (v) păsări în sistem extensiv²² pentru ouă de consum

Perioada 2007-2009:

Pentru sectoarele la care valoarea maximă eligibilă a unui proiect nu va depăși 2.000.000 Euro, ponderea sprijinului nerambursabil va fi de 50% și nu va depăși 1.000.000 Euro. Pentru aceste sectoare, sprijinul nerambursabil se va putea majora cu:

- 5% pentru investițiile realizate de tinerii agricultori sub 40 de ani, la data depunerii cererii de finanțare, pe baza prevederilor din Tratatul de Aderare (Anexa VIII: Dezvoltare Rurală, Secțiunea II: Dispoziții speciale privind sprijinul pentru investiții);
- 10% pentru investițiile realizate de agricultorii din zonele prevăzute la art. 36 litera (a), punctele (i), (ii), (iii) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005;
- 25% pentru investițiile având drept scop implementarea Directivei Consiliului nr. 91/676/CEE din 12 decembrie 1981 privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole, pe baza Corrigendei la Regulamentul (CE) nr. 1463/2006 care amendează Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 și prevede un astfel de sprijin pe o perioadă de 4 ani începând cu 01.01.2007. Valoarea maximă eligibilă va fi de 3.000.000 Euro, iar ponderea sprijinului nerambursabil va fi de 50%, dar nu va depăși 1.500.000 Euro pentru proiectele care includ și investiții pentru producerea

și utilizarea energiei regenerabile. Valoarea maximă eligibilă va fi de 4.000.000 Euro, iar ponderea sprijinului nerambursabil va fi de 50% și nu va depăși 2.000.000 Euro pentru proiectele care aparțin unei forme asociative și care deserveșc membrii acesteia.

Masura 123 Creșterea competitivității întreprinderilor de procesare agroalimentare și forestiere.

Investiții corporale și necorporale în cadrul întreprinderilor pentru:

- procesarea și marketingul produselor agricole care procesează materii prime care fac obiectul Schemei de ajutor de stat pentru stimularea IMM-urilor care procesează produse agricole în vederea obținerii unor produse alimentare, altele decât cele prevăzute în Anexa I la Tratatul CE, nr. XS 13/2008;
- procesarea și marketingul produselor forestiere, care fac obiectul Schemei de ajutor de stat pentru Stimularea microîntreprinderilor din domeniul prelucrării primare a produselor forestiere lemnoase și nelemnoase, nr. XS 28/2008.

Se pot acorda beneficiarilor eligibili și selectați fonduri nerambursabile în procent de până la 50%, fondurile acordate reprezentând cofinanțarea publică (raportată la valoarea totală eligibilă a proiectului) la care trebuie să se adauge cofinanțarea privată. Cuantumul sprijinului și plafoanele maxime ale cofinanțării publice pentru un proiect sunt următoarele:

- Pentru microîntreprinderi și întreprinderi mici și mijlocii – 50% din valoarea eligibilă a investiției, cu un plafon maxim al sprijinului public nerambursabil de 2.000.000 Euro/proiect.
- Pentru investițiile care aparțin unei forme asociative și care deserveșc membrii acesteia – 50% din valoarea eligibilă a investiției, plafon maxim al sprijinului public nerambursabil de 3.000.000 Euro/proiect.
- Pentru alte întreprinderi – cuantumul sprijinului este de 25% din valoarea eligibilă a proiectului, cu un plafon maxim al sprijinului public nerambursabil de 2.000.000 Euro/proiect.

Turism

Date fiind resursele turistice deja enumerate, localitățile din zonă și-au îndreptat începând din 2004 atenția spre dezvoltarea turismului, ca una din direcțiile strategice pentru dezvoltarea locală. Horezu a devenit stațiune turistică de interes local în anul 2005. În același an trei dintre localitățile din zonă se asociau și inițiau un proiect de Reabilitare și Dezvoltare a Infrastructurii Generale și Turistice în Zona Cultural – Istorică a Depresiunii Horezu (Județul Vâlcea). În acest sens a fost elaborat un studiu de marketing de către Institutul Național De Cercetare - Dezvoltare În Turism – INCDT. Conform acestui studiu, turismul cunoștea o dezvoltare în zonă, numărul locurilor de cazare dublându-se în perioada 1989 -2003

Tabelul nr. 2.1 Structura capacității de cazare pe tipuri de unități

Tip unitate	1989		2003	
	Nr. unități	Nr. locuri	Nr. unități	Nr. locuri
Hotel	-	-	1	54
Pensiune	-	-	10	38
Han turistic	1	54	-	-
Căsuțe turistice	1	70	1	68
Total Horezu	2	124	12	160
Pensiune	-	-	3	22
Total Costești	-	-	3	22
Pensiune	-	-	3	18
Total Slătioara	-	-	3	18
Pensiune	-	-	10	46
Total Vaideeni	-	-	10	46
TOTAL GENERAL	2	124	28	246

Sursa: INCDT

Este de menționat că majoritatea pensiunilor nu aveau autorizații în vigoare în anul 2005, an în care s-a făcut un recensământ al acestora. Evoluția structurilor de cazare pentru orașul Horezu este prezentată în tabelul de mai jos

Evoluția structurilor de cazare

Tipul unității	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Hoteluri	1	1	1	1	1	1
Campinguri	1	1	1	1	1	1
Pensiuni turistice	-	-	1	3	6	10
Total	2	2	3	5	8	12

Situația unităților de cazare din Stațiunea Horezu 2007

Denumire	Tipul unității	Categorie de confort	Nr. camere	Nr. locuri
Horezu	Hotel	2 stele	27	50
Casa Horezeană	Pensiune turistică	2 flori	3	6
Criveanu	Pensiune turistică	3 flori	3	6
Dana	Pensiune turistică	2 flori	4	8
Fârtat Ilie	Pensiune turistică	2 flori	2	4
Irina	Pensiune turistică	2 flori	2	4
Steldan	Pensiunea turistică	2 flori	5	10
Stejarii	Camping	1 stea	7	14
Daniela	Pensiune turistică	3 flori	8	8
Alex	Pensiune turistică	3 flori	15	30
Pensiunea Taco	Pensiune	4 stele	18	35
Pensiunea Horezu		3 stele	9	18
Total	10 unități		103	195

Același Institut aprecia numărul total al locurilor de cazare din zona Horezu la 626 (luând în calcul și spațiile de cazare la mănăstirile din zonă și 300 locuri de cazare disponibile în casele de vacanță (reședințe secundare).

Capacitatea de cazare în cadrul mănăstirilor

Unitate	Număr locuri
Mănăstirea Horezu	20
Mănăstirea Arnota	12 (-18 locuri în construcție)
Mănăstirea Bistrița	30
TOTAL	80

Anii	Nr. sosiri			Nr. înnoptări			Durata medie a unui sejur		
	Total	Români	Străini	Total	Români	Străini	Total	Romani	Straini
2003	1,289	1,240	49	1,295	1,246	49	1.00	1.00	1.00
2004	1,613	1,576	37	1,800	1,763	37	1.12	1.12	1.00
2005	1,472	1,366	106	2,450	2,344	106	1.66	1.72	1.00
2006	1,520	1,472	48	2,174	2,126	48	1.43	1.44	1.00
2007	2,457	2,407	50	3,684	3,634	50	1.50	1.51	1.00
Crestere 2007 fata de 2003 (%)	90.61	94.11	2.04	184.48	191.65	2.04	49.24	50.25	0.00

Măsurile luate pentru dezvoltarea turismului au dat roade prin creșterea cu 90% a numărului de turiști sosiți în unitățile de cazare din localitate și creșterea cu 184,4% a numărului de înnopțări. În mod corespunzător, durata sejurului a crescut cu aproape 50% adică unul din 2 turiști petrece mai mult de o noapte în localitate.

Cursul de calificare în ocupația ADMINISTRATOR PENSIUNE TURISTICĂ a fost organizat la cererea proprietarilor administratorilor de pensiuni turistice de către Fundația Parteneri pentru Dezvoltare Locală (FPDL) și susținut de SC TOURISM, HOTEL AND RESTAURANT CONSULTING GROUP SRL, furnizor de pregătire profesională în turism autorizat. Cursul a fost destinat

proprietarilor administratorilor de pensiuni turistice din localitățile Costești, Crasna, Horezu, Măldărești, Novaci, Polovragi, Tomșani, Vaideeni și s-a desfășurat în perioada 21 octombrie 2005 - 20 februarie 2006 cu 8 module teoretice. La finalul cursului cursanții au obținut certificat de calificare atestat de Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei /Ministerul Educației și Cercetării. Cursul a fost urmat de vizite de studiu în zone din țară unde agroturismul este bine dezvoltat.

Localitatea	Numar cursanti
Costesti	1
Horezu	13
Madaresti	1
Polovragi	1
Vaideeni	3

Ecoturism

Zona a fost studiată în perioada 2005-2006 pentru potențialul de dezvoltare a ecoturismului. În continuare prezentăm concluziile expertului pentru ecoturism Paul Iacobaș:

- Infrastructura generala rutiera a microregiunii este relativ bine dezvoltata, existand drumuri locale si judetene care leaga zonele de interes turistic cu drumurile nationale, drumuri care se afla in general in stare buna.
- Zona nu dispune de infrastructura de cale ferata, inasa este legata prin linii de autobuze si autocare cu majoritatea centrelor urbane majore din Oltenia, Muntenia si Transilvania.
- Infrastructura de canalizare si apa este relative bine dezvoltata doar in mediul urban, lipsind in mare parte în cel rural (mai ales canalizarea). In viitor, infrastructura de canalizare si racordare la apa va conditiona dezvoltarea de servicii turistice de calitate, fiind necesare proiecte de investitii in acest domeniu, proiecte ce pot fi cofinantate atat prin fonduri structurale cât și PNDR.
- Zona dispune de cateva trasee turistice marcate (majoritatea in zona Parcului National Buila Vanturaria si in masivul Parang), neexistand inasa servicii de informare turistica, agrement, centre de inchiriere echipament, ghizi locali (cu exceptia complexelor muzeale –Culelele din maldaresti, manastirile Hurezi, Bistrița).

Serviciile de cazare si alimentatie publică

Zona dispune de un numar în creștere de pensiuni, majoritatea de 2 margarete. Din informatiile pe care le detinem, nici una din pensiunile existente nu utilizeaza specificul local (arhitectura, amenajare interioara, mancare traditionala). Gradul lor de ocupare este mic fata de potentialul zonei, demonstrand ca circulatia turistica in zona este destul de redusa, sau ca turistii care vin in zona raman destul de rar peste noapte, preferand alte locatii pentru cazare.

- Restaurantele sint putine ca numar, nu utilizeaza specificul local in meniuri sau in amenajarea interioara si exterioara, sint deservite de un personal slab instruit si neatent. Nu exista meniuri in limbi straine iar atmosfera (muzica, ambienta) este fara personalitate.
- Zona dispune de un capital natural si cultural deosebit de valoros in context national si european. Zona deține resurse care o recomandă pentru ecoturism, astfel: natura neatinsa (Parcul National

Buila Vanturarita, Cheile Oltetului -partial), traditii autentice: ceramica de Horezu, rudaritul, scoartele oltenesti; prezenta carnivorelor mari (lup, urs, ras); paduri naturale si nefragmentate (Buila Vanturarita, Cheile Bistritei, etc); ospitalitate, peisaj divers, relatia om-natura bine conservata, biodiversitate mare (Parcul National Buila Vanturarita, fauna cavernicola, etc); pesteri (P.Lilieciilor, P.Polovragi, etc), mancare traditionala, mister, traditii crestine (manastirile Arnota, Hurezi, Polovragi, Bistrita), plante medicinale.

- Capitalul natural si cel cultural sint relativ bine conservate, neexistand interventii umane majore, cu mici exceptii. Din pacate, concesionarea unor terenuri in imediata vecinatate a unor zone naturale de exceptie (Cheile Oltetului sau Vf.lui Roman) sau infrastructura de slaba calitate (drumuri neintretinute- ex. drumul spre satul Olari) sint amenintari majore, care vor putea distruge iremedial un peisaj natural de o mare valoare naturala, culturala dar si economica.

Tinând cont de cele expuse in acest raport, reiese faptul ca zona Horezu si imprejurimi are elementele de potential pentru a deveni intr-o perioada de 5-10 ani, o destinatie consacrata pentru ecoturism in Romania si Estul Europei. Ecoturismul, turismul in natura si turismul rural reprezintă alternative de dezvoltare a turismului de masa sau a turismului de tip case de vacanta, aducand pe langa conservarea capitalului natural si cultural si resurse financiare mai mari si pe termen mai lung în microregiunea Horezu

Marketing - Majoritatea turistilor care sosesc in zona stau in medie 2-3 zile si nu vin prin intermediul unui program organizat de catre o agentie sau un tour-operator. In acest moment zona nu este "vanduta" in mod organizat in nici un program turistic coerent si pe nici o piata tinta. Turistii care vin in zona practica activitati de speoturism (vizite de pesteri amenajate), drumetie (mai ales in zona Parcului National Buila Vanturarita), escalada (Cheile Oltetului, Cheile Galbeni, Cheile Bistritei, Parcul National Buila Vanturarita), vizite culturale de scurta durata (manastirile Hurezi, Bistrita, Arnota, Polovragi, culele din Maldaresti, schitul Pahomie, Patrunga, mestesuguri: olarit in Horezu sau rudarii, etc).

Ce este ecoturismul si turismul legat de natura. Cine sint ecoturistii. Principiile ecoturismului

Calatorii / excursii legate de natura in zone interesante, cu o natura atractiva (adesea zone/arii protejate)

Ecoturismul: Parte a turismului legat de natura, care trebuie sa indeplineasca si urmatoarele criterii:

- parte din venituri si actiuni directionate spre conservarea naturii si a zonelor protejate;
- marea parte din veniturile de pe urma turismului raman populatiei locale;
- caracter educativ atat pentru turisti dar si pentru localnici;
- minimalizarea influentei negative asupra mediului

Cine sint ecoturistii si ce isi doresc ? (Organizatia Mondiala a Turismului, 2002) au varste cuprinse intre 30-59 ani, au o educatie peste medie, in general universitara, au venituri peste medie. Ecoturistii doresc:

- Servicii de calitate
- Ghizi locali profesionisti
- Grupuri mici (max 15 pers)
- Programe educative
- Mancare gustoasa si de calitate, bazata pe produse locale
- Zone linistite, neaglomerate
- Cazare de calitate, in sa nu de lux, curata
- Conservarea naturii (o parte din banii lor sa mearga direct sau indirect spre conservarea naturii).

Tour-operatorii afirma că grupurile de ecoturisti pot și doresc sa se adapteze la obiceiurile locale, sint iubitori de natura, au spirit de echipa si flexibilitate, sint interesati de diversitatea peisajului, a oamenilor si a culturilor locale, doresc sa calatoreasca cu oameni compatibili cu valorile lor, sint lipsiti de prejudecati si au mintea deschisa, sint dinamici si activi, vor sa invete intotdeauna ceva, nu le place turismul de masa.

Măsuri recomandate pentru promovarea ecoturismului

- Amenajarea turistică și întreaga amenajare a teritoriului vor trebui să țină cont de acest lucru. Astfel, vor trebui proiectate P.U.G-uri și P.U.Z-uri care să țină cont de principiile ecoturismului referitoare la impactul în mediu și la impactul peisagistic al construcțiilor și amenajărilor turistice. De asemenea, toate aceste planuri de urbanism vor trebui să țină cont de limitele și de regulamentele ariilor naturale protejate, pe care vor trebui să le înglobeze în cadrul lor. O atenție deosebită vor trebui acordate concesionării de terenuri pentru case și sate de vacanță, concesionare care va trebui făcută pe baza unui contract care să stipuleze clar obligațiile de a respecta planurile de urbanism de către cei care construiesc în zona. Recomandăm ca aceste planuri să fie elaborate pe baza unor caiete de sarcini precise, care să conțină precizări exprese privind principiile de limitare a impactului în mediu a construcțiilor, planuri care să fie trecute prin procese de consultare publică, în care societatea civilă să aibă șansa de a-și expune părerea.

Dezvoltarea de programe turistice. Activitățile de ecoturism care ar putea fi dezvoltate cu succes în zona sunt:

- drumeții tematice, speoturism în peșteri amenajate (existența a 3 peșteri amenajate pentru turism sunt o premisă favorabilă pentru crearea în zona a unei rețele de peșteri amenajate)
- turism equestru (cu cai), turism cu atelaje (sanii trase de cai, carute trase de cai)
- observarea pasărilor, observarea animalelor sălbatice
- tururi pentru fotografie în natură, inclusiv fotografie în peșteri
- turism științific (studiul unor plante și animale)
- cicloturism
- schi de tură (mai ales în masivul Capatani), - drumeție de iarnă
- tururi culturale (tabere de creație, demonstrații de mesuguri, etc)

Dezvoltarea unor rute tematice cum ar fi: ruta peșterilor amenajate, ruta mănăstirilor, ruta mesugurilor și arhitecturii tradiționale, ruta ariilor naturale protejate - poate diferenția zona de altele similare și poate oferi experiențe turistice de calitate unor segmente de piață diferite (ca și vârsta, statut social, venituri, educație, etc)

Este de dorit ca aceste programe turistice să fie dezvoltate de către un turoperator specializat (sau de către asociația locală de turism), care să utilizeze servicii locale (cazare, alimentație publică, ghizi locali, centre de închiriere echipament, centre de informare turistică). Acest turoperator va prelua o parte din efortul de promovare și distribuție a ofertanților de servicii locale, urmând ca aceștia să se poată concentra în exclusivitate pe îmbunătățirea calității serviciilor lor și dezvoltarea de noi servicii turistice.

Proiectul “Oltenia de nord, viitoare destinație ecoturistică” a continuat preocupările în domeniul ecoturismului în zonă pe parcursul anului 2007. Realizat de un grup operațional format din membrii ai Asociației “Depresiunea Horezu”, reprezentanți ai autorităților locale și reprezentanți ai ofertanților de servicii turistice din regiune, partener Asociația Kogayon (asociație de protecție a mediului și protecție a naturii, co-administrator al Parcului Național Buila-Vinturari) proiectul a avut următoarele rezultate principale:

- instruirea a 25 de persoane în dezvoltarea de produse de ecoturism și marketing ecoturistic;
- crearea a 3 produse de ecoturism reprezentative pentru specificul zonei;
- promovarea produselor de ecoturism și a destinației Horezu pe piața națională și internațională - site-ul www.eco-oltenia.ro

- Zona turistică OLTENIA DE SUB MUNTE

În anul 2006 a fost lansat brandul microregional Oltenia de sub Munte. Administrațiile locale din zonă împreună cu agenții economici implicați în turism s-au reunit pentru dezvoltarea ofertei lor turistice.

OFERTA TURISTICA - PLANURI DE DEZVOLTARE (vezi pagina următoare).

(dezvoltată pentru 3 categorii de turiști și anume:

- turiști din mediul urban, stresați, obosiți, caută liniște și relaxare, veniți cu familiile în concediu
- montaniarzi, iubitori de munte
- tineri sportivi)

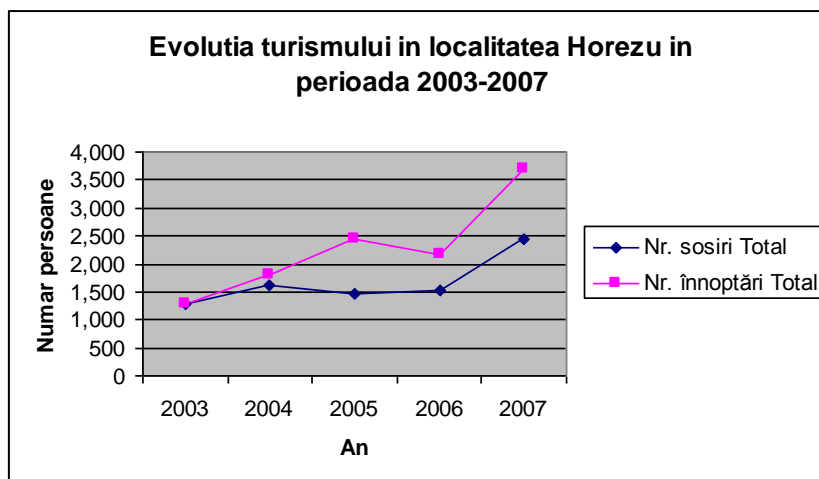
Împreună, localitățile din Oltenia de Sub Munte cu sprijinul FPDL au lansat site-ul www.olteniadesubmunte.ro, au realizat materiale de promovare a turismului - hărți, pliante și s-au prezentat la Târgul Național de Turism pentru prima dată în 2006 și de atunci în fiecare an.

Promovarea turistică existentă În acest moment zona turistică Horezu și împrejurimi beneficiază de promovare turistică prin următoarele instrumente:

- pe site-urile www.horezuonline.ro, www.eco-oltenia.ro, www.olteniadesubmunte.ro, www.valcea-turism.ro, www.valceaturistica.ro, cât și portalurile de turism naționale: www.turism.ro, www.infoturism.ro, www.antrec.ro, www.ici.ro, etc.
- prin publicații realizate de administrațiile locale, Asociația Depresiunea Horezu, ONG-uri locale (în general pliante și broșuri) în cadrul unor proiecte de dezvoltare: pliante de promovare realizate de către FPDL sau de către Asociația Kogayon, etc
- în cadrul publicațiilor de promovare turistică a României, publicate de către Autoritatea Națională de Turism (aici sunt promovate doar câteva atracții turistice, nefiind promovată zona în întregul ei, ca destinație turistică)
- prezența constantă la târgurile de turism.

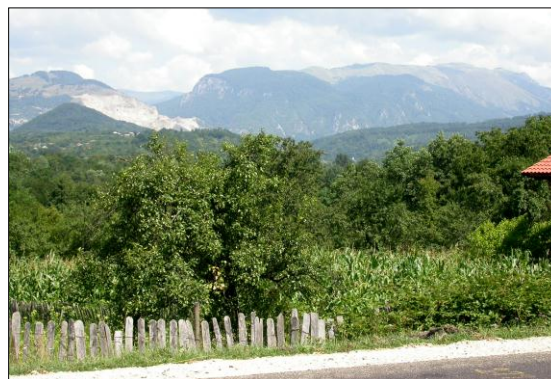
«Depresiunea Horezu - Destinație Europeană de Excelență» Proiectul Asociației Depresiunea Horezu a prezentat atracțiile turistice din localitățile componente ale Asociației (Horezu, Costești, Vaideeni, Maldărești, Slatioara) fiind evidențiate valorile patrimoniului natural, cultural și serviciile oferite turiștilor. Proiectul a primit premiul I în cadrul concursului de "Destinații europene de excelență" cu tema "turismul și moștenirea locală intangibilă" (moștenirea locală intangibilă include gastronomie, artizanat, specificul din mediul rural, etc.). Organizat de Directoratul General pentru Antreprenoriat și Industrie al Comisiei Europene. S-a realizat la nivel național o ierarhie a destinațiilor de excelență – destinații turistice netraditionale, care dispun însă de o bogată moștenire culturală, cu elemente de unicatitate. La concurs au participat mai multe proiecte din toată țara, pentru evaluarea finală fiind selectate 15 proiecte. Astfel Depresiunea Horezu va fi parte dintr-o rețea națională a destinațiilor culturale netraditionale care vor fi promovate. Existența parteneriatelor, a cooperărilor la nivel local a fost unul dintre criteriile de selecție alături de bogăția resurselor naturale și culturale cu elemente de unicatitate, inițiativele avute în domeniul dezvoltării turismului durabil și participarea la proiecte locale, regionale, naționale pentru dezvoltarea produselor turistice și activități de marketing și de promovare.

Promovarea existentă în acest moment face ca zona să fie percepută din ce în ce mai mult de către turiști și de către turoperatori ca o destinație turistică cu o imagine proprie, clar diferentiată de alte destinații. Instrumentele sunt însă relativ limitate, slab integrate iar modul de distribuire a materialelor, calitatea și accesibilitatea informației lasă de dorit. Acest lucru, coroborat cu calitatea și cantitatea serviciilor turistice de bază și conexe, contribuie la o circulație turistică relativ redusă, la o sezonabilitate accentuată a vizitelor turistice cât și la păstrarea caracterului de zonă de tranzit pentru turism al zonei.

Industria extractivă

SOC. NAT. A SARII "SALROM" este deținătoarea permisului de exploatare a calcarului industrial și de construcții la exploatarea Arnota Bistrița. La Cariera Bistrita - se extrage și se prepara calcar. Calcarul extras este transportat cu trenul, la S.C. UZINELE SODICE Govora S.A. (cca. 40 km). Societatea Națională SALROM este în prezent supusă privatizării. Societatea Comercială Oltchim SA și-a exprimat interesul să o achiziționeze. Sterilul rezultat în urma exploatareii este depozitat pe halda de steril. Conform Planului Local de Acțiune pentru Mediu are următoarele impacturi asupra mediului:

- Halda de steril nu este stabilă și provoacă alunecări de teren, punând în pericol așezările locuitorilor, unii fiind deja stramutați.
- Riscul de alunecări de teren, încă existent, a fost evaluat ca **mare**, referitor la componenta sol.
- Emisiile de particule minerale de la concasarea calcarului și halda de steril provoacă un efect **semnificativ** asupra calitatii vieții. În plus, efectul de reducere a potențialului de dezvoltare turistică a fost evaluat ca fiind **redus**.

Rezervele de petrol, cărbune, izvoare minerale și geotermale nu sunt exploatare după știința noastră.

Industria locale – Ex. Ceramica

Centrul de ceramică Horezu este cel mai important centru de ceramică smălțuită din România. Aici este găzduită o expoziție etnografică permanentă (la Casa de Cultură și la atelierele meșterilor olari) și un târg anual, de mare anvergură națională.

Autorul unui articol număra în anul 2000 18 ateliere pe o stradă de nu mai mult de 500 de metri, strada Olari din orașul Horezu²². Meșteșugul este de fapt întins și în comunele vecine. Recensământul organizat în cadrul Școlii de Vară “De

Vorbă cu Actorii Locali” a intervievat 17 meșteri chiar în ateliere lor. Producția fiecărui atelier variază între 250 și 4000 de piese de ceramică pe an. Estimăm că meșterii din zonă produc cel puțin 60.000 de piese anual. Producția este vândută integral. Formele preferate de distribuție sunt din atelier, prin engroșiști-intermediari și la târguri. Deși nu are încă performanțe economice suficiente, considerăm că această industrie se poate constitui într-un exemplu de industrie locală familială.

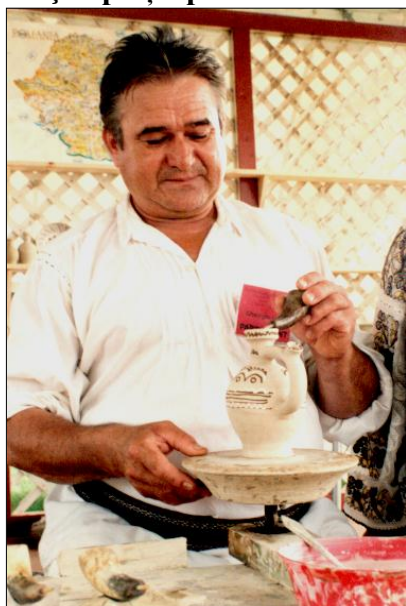
Olar	Ceramica tradițională de Horezu	Ceramică decorativă	Ceramica utilitară	Altele
Tambrea Gheorghe	Nd	Nd	Nd	Nd
Iorga Liviu și Alina	Nd	Nd	Nd	Nd
Tanasescu Viorel	Nd	Nd	Nd	Nd

²² articol pe internet intitulat „The most famous pottery town in Romania”

Familia Gh. Iorga	500	500	500	Nd
Miutoiu Elena	4000	Nd	2000	400
Olariu Vasilica	200	200	Nd	Nd
Vicsoreanu Eufrosina	250	250	Nd	Nd
Mischiu Dumitru	Nd	Nd	Nd	Nd
Popa Ionel	1000	1000	600	Nd
Frigura Ion, Maria, Vasile Ionel, Florinel	1000	5000		Nd
Bâscu Constantin și Mihai	1000	Nd	1000	Nd
Mischiu Gheorghe fiul	3500	Nd	350	Nd
Palosi Ion	Nd	Nd	Nd	Nd
Popa Costel	1000	Nd	Nd	Nd
Mischiu Ion	400	Nd	Nd	Nd
Giubega Ion Sorinel	3500	Nd	1500	Nd
Bâscu Ion	300	600	100	Nd
Total	16650	7550	6050	Nd
Media	1388	1258	864	Nd
Estimat	23590	21388	14690	Nd

Nd - nu a dorit să declare

Ceramica Societate Cooperatista are 30 de angajați și opt obiecte de activitate, pe primele locuri ca eficiență fiind croitoria de serie și prestările de servicii (frizerie, cismărie). De ceva vreme, și artizanatul (secția de covoare, atelierul de ploști, ceramica decorativă și de uz gospodăresc) au redevenit atractive pentru partenerii de afaceri. **Dezvoltarea turismului crește piața produselor tradiționale.** “Cocoșul

de Hurez a devenit brand internațional cu acte în regulă, iar încurajarea dezvoltării turismului nu poate aduce decât beneficii și pentru noi, pentru că turiștii sunt și principalul segment de cumpărători de ceramică tradițională”, explică Grigore Toma, **președintele al Ceramica SCM Horezu.** În 2007, unitatea a reînnotat și tradiția participărilor la târguri și expoziții naționale și internaționale, cu produse ale meșterilor de la Horezu, beneficiind în acest sens și de sprijin financiar din fondurile guvernamentale alocate încurajării Întreprinderilor Mici și Mijlocii. **(Adrian PANĂ)²³.**

Tot ce este legat de aceasta arta antica este un secret si in acelasi timp o afacere de familie avand in vedere ca toti membri adulti ai familiei sunt implicati in acest proces: barbatul este cel care da forma obiectelor la oala olarului iar femeia este cea care le decoreaza. Ceramica de Horezu este realizata numai la roata traditionala a olarului cu obiecte de finisat traditional. Arderea obiectelor de ceramica este realizata in cuptoare orizontale pe lemne prin metoda oxidarii, rezultand in acest fel obiecte ceramice cu o nuanta pamantie. Majoritatea obiectelor de ceramica sunt decorate in modele

²³ Observatorul de Vâlcea 2008

delicate și totuși puternic geometrice sau vegetale, pictate cu maiestrie de sotiile maestrilor olari care folosesc culori 100% naturale și obiecte de decorat de genul cornului de bou sau a penei de gasca. Obiectele ceramice tradiționale sunt: farfurii, ulcioare, oale și chiar jucării sau fluier. Ele afișează culori specifice - alb, maro, verde, gri - și modele specifice. Cel mai popular motiv din regiune este cocosul de Horezu, dar mai sunt și alte modele tradiționale precum: pești, cercuri, spirale, stele, cozi de cocos și spice de graș.

Sursa: www.romanian-pottery.com - site specializat în comercializarea de ceramică.

Meșteșugul devenit industrie locală al ceramicii de Horezu poate duce la formarea unui «district industrial» după modelul italian al micilor industrii de succes descrise în articolul de mai jos:

„Increderea izvorată din legăturile familiale și comunitare este baza dezvoltării industriale din centru-nordul Italiei. Aceasta încredere, tradusă sociologic în ‘capital social’ i-a determinat pe antreprenorii locali italieni să se grupeze în districte industriale. ...Unii teoreticieni le numesc comunități locale de cunoaștere, alții ‘rezervoare locale de pricepere și cunoștințe’” (F.

Fukuyama, 1995). Afacerile de familie, transcendente spiritului rural, au devenit inovatoare, orientate către export și înalt tehnologizate. În majoritatea cazurilor districtele industriale au depășit cadrul restrâns al rubedeniilor antreprenorilor. Ele au fost și sunt în mod expres susținute de guvernele locale prin servicii de training sau finanțare. Mai mult, micile afaceri de familie s-au grupat în “mici rețele spontane cu companii asemănătoare și au realizat subcontracte cu alte firme mici pentru aprovizionare sau servicii de marketing” (Fukuyama). Merita menționat și faptul că instituțiile de credit la care se apelează cel mai frecvent sunt în mod excepțional bănci locale, case de economii sau cooperative de credit. Aceste rețele industriale umplu numeroasele “crăpături”, nise, din piața italiană aducând capital material de mari dimensiuni și păstrează o mare flexibilitate internă. ... Intreprinzătorii din Italia de centru-nord, meșteri pricepuți și foarte economici sunt, prin atitudinea lor informală față de business, și foarte... simpatici. În general nu au avut nevoie de o cameră de comerț, se întâlneau foarte bine și la carciuma (osteria) unde se puteau pune la cale afaceri de o manieră mult mai plăcută, cu un pahar de sangiovese în față. Inovatiile și le comunicau prin viu grai, fără a fi nevoie de expertul cu diploma MBA, nu vorbesc limbi străine, ba poate nici macar italiana literară. Printre produsele competitive ale acestora găsim textile, confecții, mobilă, unelte agricole, încălțăminte, ceramică de înaltă calitate, faianta, dar și roboți industriali și mașini unelte din cele mai sofisticate. Fukuyama spune că acest fapt confirmă “că nu este necesară nici o legătură între industria mică și înapoierea tehnologică”.

Sursa <http://presa-alternativa.ro/05.11.2006>, Raul Cazan

Desfacerea produselor folosește o varietate de canale - meșterii de tradiție veche valorificându-și producția cu precădere la târgurile specializate în timp ce meșterii tineri vând prin magazine proprii, intermediari și pe internet. Din ce în ce mai mulți meșteri și-au făcut magazine proprii de desfacere la șoseaua națională care traversează localitatea.

Metoda de desfacere %						
Magazin propriu	Stand stradal	Atelier	Angrosisti	Targuri	Altele	Olar
		20 %		80 %		Familia Gh. Iorga
32 %	17 %	17 %		32 %	Internet 2 %	Miutoiu Elena
		5 %		95 %		Olariu Vasilica
		10 %		90 %		Vicsoreanu Eufrosina
				100 %		Mischiu Dumitru
		10 %	30 %	50 %	la comanda 10 %	Popa Ionel
		90 %		10 %	Internet	Frigura Ion, Maria, Vasile Ionel, Florinel
		10 %	40 %	50 %		Bâscu Constantin și Mihai
5 %		5 %	40 %	50 %		Mischiu Gheorghe fiul
		50 %	40 %	10 %		Palosi Ion
		10%	10 %	80 %		Popa Costel
				100 %		Mischiu Ion
			90 %	5 %	la comanda 5 %	Giubega Ion Sorinel
		3 %	67 %	30 %		Bâscu Ion

Resursele umane

Populația

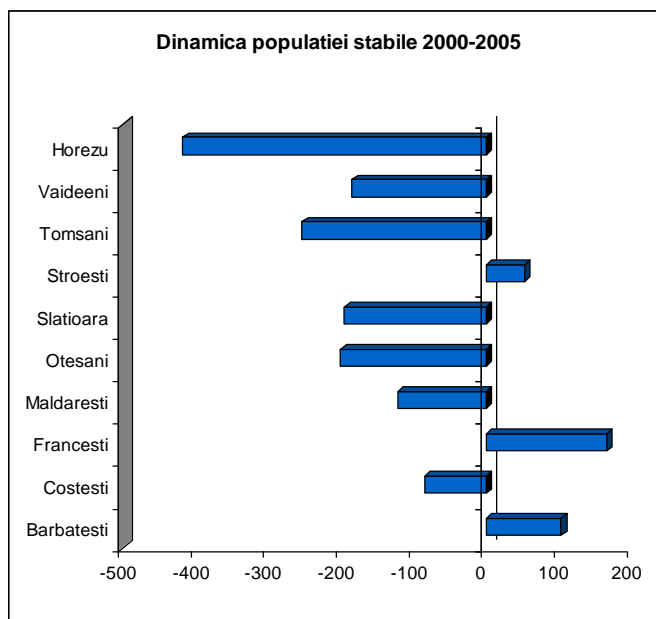
Zona studiată grupează o populație de peste 40.000 locuitori (40.247), din care cca. 16,9% populație urbană, în orașul Horezu. Dacă se ia în considerare însă strict populația localității Horezu (localitatea de reședință are 3922 locuitori fără satele aparținătoare), atunci ponderea populației rurale poate fi estimată la cca. 90,3%. Acest procent reflectă caracterul dominant rural al zonei, caracter susținut și de dispersia relativ mare a populației, într-un număr de 57 de localități (lista completă a satelor poate fi găsită în Anexa 3), cu populații variind la recensământul din 2002 între 3922 - Horezu - localitatea de reședință și 8 locuitori (satul Roșoveni din Măldărești pare în extincție - la data raportului mai trăiau în acest sat 2 locuitori).

Din punct de vedere etnic și confesional, populația zonei este relativ omogenă, principalul grup fiind al românilor ortodocși. Alături de acest grup majoritar, trebuie semnalată în zonă prezența unui important grup de rudari (cca. 1500-2000) și romi localizați cu precădere în Horezu, Costești și Vaideeni. Rudarii sunt mari meșteri la împletituri și prelucrarea lemnului.

Populația este în scădere după cum arată datele din tabel și graficul de mai jos:

Populatia	Barbatesti	Costesti	Francesti	Maldaresti	Otesani	Slatioara	Stroesti	Tomsani	Vaideeni	Horezu
2000	3721	3583	5478	2166	3158	3753	3047	4405	4465	7356
2001	3706	3539	5429	2157	3140	3757	3011	4378	4467	7328
2002	3847	3639	5680	2098	3102	3703	3132	4245	4359	6998
2003	3848	3654	5643	2086	3093	3625	3113	4220	4350	6943
2004	3832	3600	5635	2069	3015	3587	3108	4187	4320	6941
2005	3824	3498	5644	2044	2958	3558	3100	4152	4281	6939
Dinamica populatiei stabile	103	-85	166	-122	-200	-195	53	-253	-184	-417
evolutie %	2.8	-2.4	3.0	-5.6	-6.3	-5.2	1.7	-5.7	-4.1	-5.7

Sursa: Direcția județeană de Statistică Vâlcea

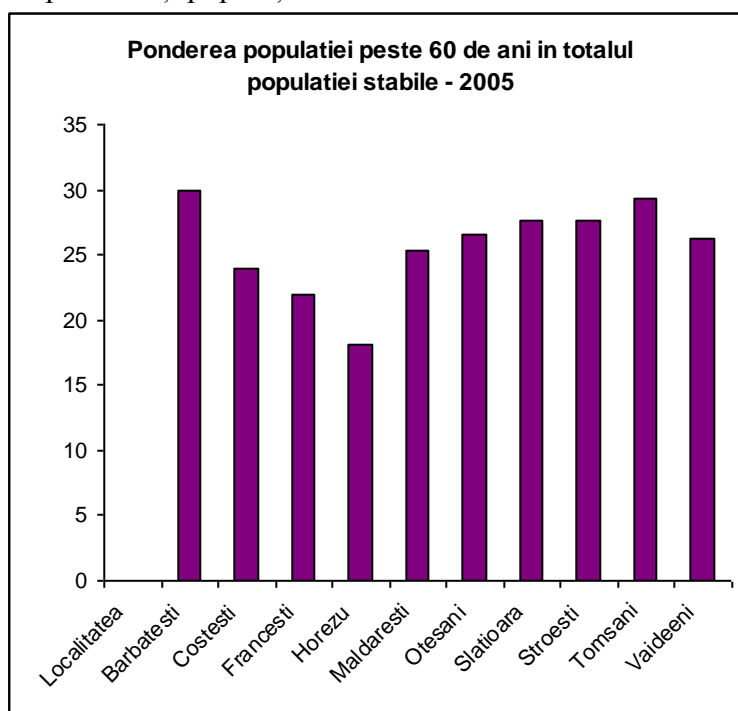

Sursa: Direcția județeană de Statistică Vâlcea

				0-14			15-59			peste 60		
	Total	masculin	feminin	Total	masculin	feminin	total	masculin	feminin	total	masculin	feminin
Barbatesti	3861	1934	1927	599	305	294	2107	1141	966	1155	488	667
Costesti	3699	1872	1827	588	290	298	2224	1200	1024	887	382	505
Francesti	5599	2713	2886	1045	514	531	3326	1699	1627	1228	500	728
Horezu	6807	3270	3527	1243	626	617	4328	2128	2200	1236	516	720
Maldaresti	2069	1018	1051	363	173	190	1181	622	559	525	223	302
Otesani	3046	1545	1501	508	259	249	1731	928	803	807	358	449
Slatioara	3633	1773	1860	601	313	288	2029	1032	997	1003	428	575
Stroesti	3104	1542	1562	528	258	270	1717	906	811	859	378	481
Tomsani	4194	2063	2131	622	323	299	2344	1218	1126	1228	522	706
Vaideeni	4235	2060	2175	794	410	384	2332	1158	1174	1109	492	617
Total Micro regiune	40247	19790	20447	6891	3471	3420	23319	12032	11287	10037	4287	5750

Sursa: Recensamantul populatiei si al locuintelor Institutul National de Statistica 2002

Microregiunea Horezu are o structură demografică favorabilă. Orașul Horezu are cea mai tânără populație dintre localitățile microregiunii cu numai 18% populație peste 60 de ani. Localitățile cu populație îmbătrânită sunt numai Tomșani și Bărbătești unde ponderea populației de peste 60 de ani se apropie de 30%. Această structură de vârste arată că localitatea Horezu este capabilă să ofere oportunități populației active din zonă.

Sursa: Direcția județeană de Statistică Vâlcea

Balanța demografică a microregiunii Horezu pe anul 2005 arată spor demografic negativ în toate localitățile (conform tendințelor naționale) iar sporul migratoriu este nesemnificativ. O excepție o reprezintă localitatea Horezu care înregistrează creșteri ale populației prin spor demografic în localitate mai mari decât sporul migratoriu. Cu alte cuvinte aici se compensează sporul migratoriu prin creștere demografică.

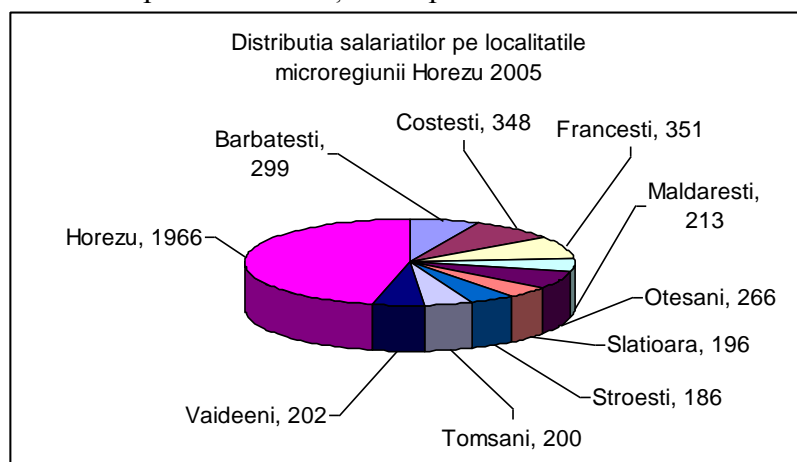
Anul 2005	Spor demografic	Spor migratoriu	Balanța demografică
Barbatești	-42	26	-16
Costești	-19	-16	-35
Franțești	-21	21	0
Maldarești	-15	1	-14
Otesani	-18	-24	-42
Slatioara	-29	5	-24
Stroești	-23	12	-11
Tomșani	-44	-15	-59
Vaideeni	-28	-21	-49
Horezu	16	-1	15
Total micro-regiune	-223	-12	-235

Sursa: Direcția județeană de Statistică Vâlcea

Ocuparea

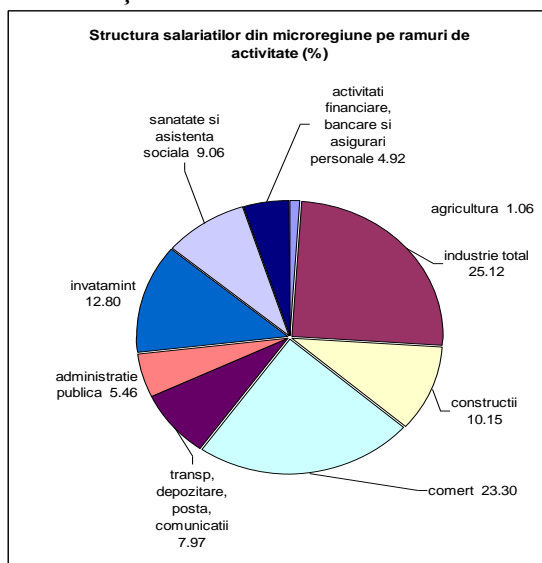
Rata de ocupare a forței de muncă este slabă (nr. total salariați 4.227, 10,5% din total populație). O mare parte a populației este ocupată în economia de subsistență în sectorul agricol și forestier.

Structura salariaților pe localități arată că aproape jumătate din locurile de muncă salariate se găsesc în orașul Horezu. Celelalte localități oferă între 200 și 350 de locuri de muncă salariate fiecare, ceea ce este peste media națională pentru mediul rural.

Sursa: Direcția județeană de Statistică Vâlcea

Un sfert din locurile de muncă salariate la nivelul microregiunii este oferit în domeniul industrial, iar un alt sfert în domeniul comercial. Ambele valori sunt sub media națională, ceea ce arată un anumit deficit de locuri de muncă salariate în industrie și comerț. Agricultură nu ofera un numar semnificativ de locuri de munca desi zona este preponderent rurala. Se remarcă localitatea Frâncești care de altfel deține 40 din cele 45 de locuri de muncă din domeniu, cel mai probabil la ferma de psăsări Avicola Frâncești.

Sursa: Direcția județeană de Statistică Vâlcea

În ceea ce privește ramurile industriale, se remarcă Horezu și Frâncești pentru o bună dezvoltare a industriei prelucrătoare și Costești pentru industria extractivă.

Educație și formare profesională

Populația școlară

Localitatea /Persoane	Copii inregistrati in gradinite	Elevi inregistrati - total	din care Elevi inregistrati in - nr. Persoane			
			invatamint primar si gimnazial	invatamint profesional, complementar si de ucenici	invatamint liceal	invatamint postliceal
Barbatesti	107	302	302			
Costesti	120	419	298	121		

Francesti	175	553	553			
Maldaresti	46	154	154			
Otesani	47	209	209			
Slatioara	119	255	255			
Stroesti	80	269				
Tomsani	118	292	292			
Vaideeni	130	369	369			
Horezu	283	2388	1004	333	1124	55
Total micro-regiune	1225	5210	3436	454	1124	55

Sursa: Direcția județeană de Statistică Vâlcea

Grupul Școlar "Constantin Brâncoveanu"

Grupul școlar ofera servicii educationale pe o raza de 20 km în zona Olteniei de sub munte. Grupul Școlar instruieste elevi în domeniile electric, mecanic, industrie textila si pielarie, constructii, instalatii si lucrari publice, agricultura si resurse naturale si protectia mediului – pentru liceul tehnologic. În cadrul liceului se scolarizeaza elevi si pentru filiera teoretica, profilul real si umanist, respectiv specializarile matematica-informatica, stiintele naturii, filologie si stiinte sociale. În anul școlar 2006-2007 unitatea a avut înscriși la început de an școlar 2167 elevi pe următoarele forme de învățământ:

- Învățământ primar - 261 elevi;
- Învățământ gimnazial - 329 elevi;
- Învățământ liceal - ciclul inferior - 515 elevi;
- Învățământ liceal - ciclul superior - 585 elevi;
- Școala de Arte și Meserii clasele IX-X - 212 elevi;
- Clasa a XII-a ruta progresiva - 57 elevi;
- Învățământ frecvență redusă - 208 elevi.

Din numărul total de elevi, 2167, sunt navetiști 1297 elevi adică 59,85%. Naveta zilnică a elevilor la locurile de domiciliu se realizează în 16 localități rurale la o depărtare maxima de circa 25 km. Comunele limitrofe sunt: Tomșani, Măldărești, Pietrari, Bărbătești, Vaideeni, Slătioara, Milostea, Stroiești, Oteșani, Cernisoara, Popești, Mateesti, Izvoru Rece, Marita, Copaceni, Costesti, Bistrita. Pentru localitatea Urșani, cartier al orașului Horezu, a fost pus la dispoziția elevilor un microbuz pentru transportul acestora la unitatea de învățământ.

Proiecte educationale

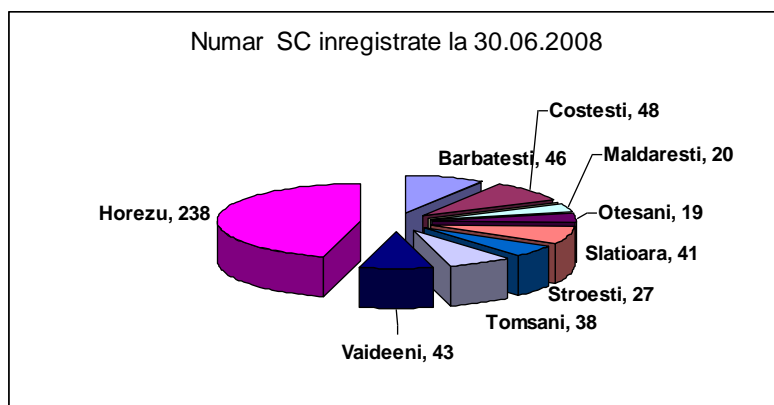
- Programul "Construire de săli de sport"; Programul "Campus școlar" ;
- Programul "Bani de liceu"; Programul "Euro 200";
- Proiect PHARE TVET RO 2004-2006;
- Proiecte Comenius - "Omul si mediul pentru sănătatea pământului"; "Educația pentru mediu";- "Ewhum", "Muzeele locuri ale memoriei";
- Proiectul „Educația 2000-”;
- Proiectul "Leonardo" - Formare profesională la standarde europene în protecția mediului și agroturism.

Școala funcționează ca un mediu de învățare deschis, profesorii colaborează cu membrii comunității locale precum și cu profesorii din alte școli. Grupul Școlar este și principalul furnizor de pregătire și calificare profesională.

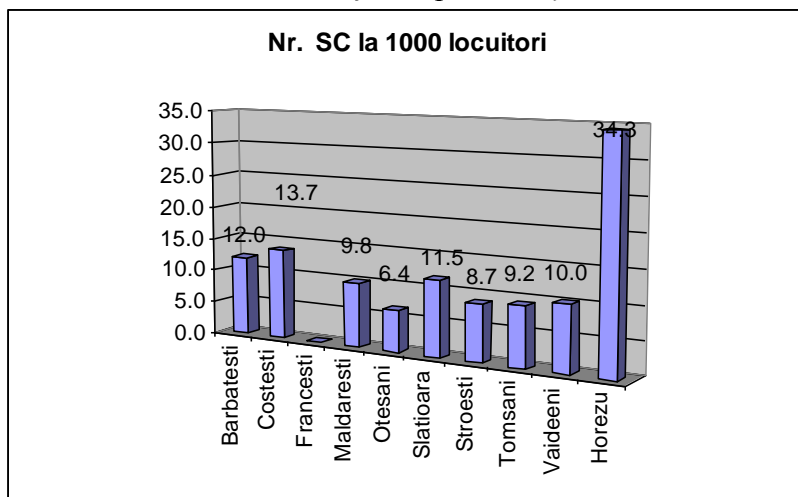
Spirit antreprenorial și situația întreprinderilor

Ocupațiile principale ale locuitorilor microregiunii sunt legate de valorificarea resurselor primare ale zonei. Profilul economic al microregiunii este pronunțat agro-zootehnic, caracterul primar al economiei fiind poate ceva mai puternic evidențiat decât cel ocupațional. Întreprinderile se manifestă încă timid, majoritatea fiind active în sectorul comercial: 594 de societăți comerciale pe teritoriul micro-regiunii (fără datele din comuna Frâncești).

	Populatia 2005	Nr. societăți comerciale înregistrate la 30.06.2008	Nr. societăți comerciale la 1000 locuitori
Barbatesti	3824	46	12.0
Costesti	3498	48	13.7
Francesti	5644	nd	nd
Maldaresti	2044	20	9.8
Otesani	2958	19	6.4
Slatioara	3558	41	11.5
Stroesti	3100	27	8.7
Tomsani	4152	38	9.2
Vaideeni	4281	43	10.0
Horezu	6939	238	34.3
Total micro-regiune	39998	426	10.7

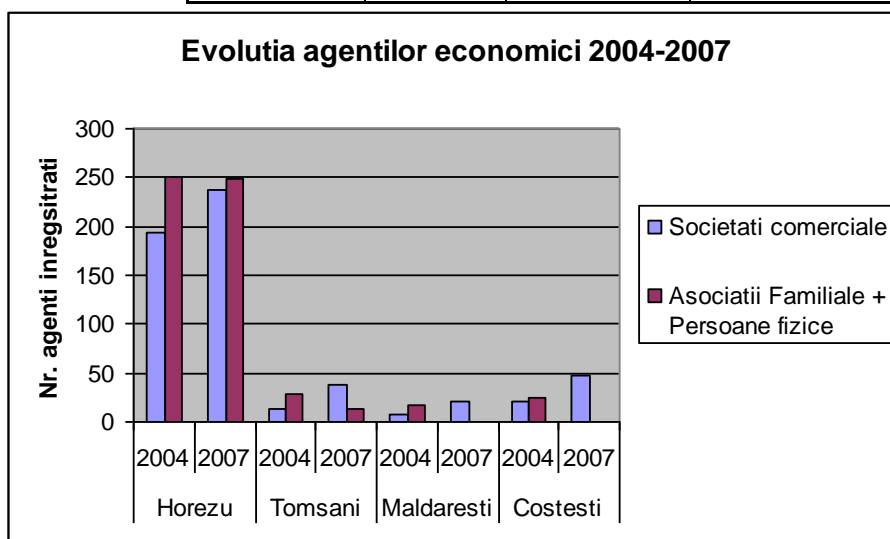

Luând ca indicator al spiritului antreprenorial numărul de societăți înregistrate la 1000 locuitori, cea mai antreprenorială pare să fie populația din Bărbătești, Costești și Slătioara. Horezu are cel mai mare număr de societăți înregistrate dar nu putem spune că aici este și populația cea mai antreprenorială pentru că multe din firmele înregistrate aici au proprietari din comunele învecinate care vin aici atrași de oportunitățile economice mai mari.

S-a făcut o analiză pe dinamica de înregistrare a agenților economici pe un număr de localități din microregiune. Se constată o tendință de scădere a numărului de asociații familiale și persoane fizice înregistrate și de creștere a numărului de societăți comerciale înregistrate. Se poate presupune că un număr dintre asociațiile familiale și persoanele fizice au decis pe parcurs să se transforme în societăți comerciale, ceea ce ar indica o tendință de consolidare a unora dintre agenții economici.

		Societati comerciale	Asociatii Familiale - Persoane fizice
Horezu	2004	194	250
	2007	238	249
Tomsani	2004	14	29
	2007	38	13
Maldaresti	2004	7	18
	2007	20	nd
Costesti	2004	20	24
	2007	48	nd

Conducerea, parteneriatele și incluziunea socială

La această secțiune am urmărit abilitățile de conducere din cadrul comunității care se manifestă inclusiv prin capacitatea de a genera și implementa proiecte inclusiv de atragere a unor resurse externe. De asemenea am evaluat parteneriatele și preocuparea pentru incluziune socială

- Servicii sociale

- Centrul de Asistență Socială Pentru Persoane Vârstnice - Primăria Stroești - acreditat ca serviciu specializat la nivel local;

- Centrul pentru Educație Incluzivă Bistrița - comuna Costești;

Se remarcă de asemenea preocuparea unora dintre autoritățile locale pentru minoritatea romă.

- Parteneriate - colaborarea și constituirea unor alianțe strategice

Între comunitățile din depresiune există relații teritoriale tradiționale. Pe teritoriul orașului Horezu funcționează un număr de servicii publice de interes microregional și anume:

- Formatia de Gospodarire a Apelor Horezu
- Centrul de Distribuire si Furnizare a Energiei Electrice Horezu
- Administratia Finantelor Publice – Trezoreria Horezu
- Judecatoria Horezu
- Parchetul de pe lângă Judecătoria Horezu
- Districtul de Drumuri Naționale Horezu
- Agenția Locală de Ocupare a Forței de Muncă
- Ocolul Silvic Horezu și Ocolul Silvic Romani
- Serviciul de Evidența Informatizată a Persoanei

Administrațiile locale din zonă au realizat că numai împreună, prin colaborare și constituirea unor alianțe strategice, localitati lor de dimensiuni relativ mici pot atrage investitii si investitori, pot accesa fondurile structurale si pot contribui la dezvoltarea economica locala.

Asociatia “Depresiunea Horezu” a fost infiintata la data de 05 aprilie 2005 si a obtinut personalitate juridica la data de 02 august 2005 prin Incheierea nr.594/2005 emisa de Camera de consiliu a Judecatoriei Horezu, judetul Valcea.

Asociatia Depresiunea Bistrita Otasau - include localitatile Tomsani, Barbatesti, Pietrari, Stoenesti, Puasesti, Francesti, Otesani, Stroesti si Cernișoara. Asociația s-a creat în anul 2006 ca un parteneriat între administrațiile locale și sectorul privat (asociații de crescători de animale, societăți comerciale, etc) din zonă. Asociația își propune

Proiecte in cooperare intre localitati

1. Proiecte încheiate sau în lucru

- Proiectul “Reabilitarea si dezvoltarea infrastructurii generale si turistice in zona cultural-istorica a Depresiunii Horezu”, în cadrul Programului PHARE 2006 COEZIUNE ECONOMICA SI SOCIALA Proiecte Mari de Infrastructura Regionala in colaborare, de Consiliul local Horezu cu consiliile locale ale comunelor Costesti si Maldaresti si cu sprijinul Consiliului Judetean Valcea.

- Proiectul “Oltenia de nord, viitoare destinatie ecoturistica” al Asociatiei “Depresiunea Horezu” în parteneriat cu Asociatia Kogayon, asociatie de protectie a mediului si protectie a naturii, co-administrator al Parcului National Buila-Vinturaria.

- «Depresiunea Horezu - Destinatie Europeana de Excelenta» - Proiectul a prezentat atractiile turistice din localitatile componente ale Asociatiei Depresiunea Horezu (Horezu, Costesti, Vaideeni, Maldaresti, Slatioara).

2. Proiecte de viitor în cooperare cu localitățile vecine

Proiect - scurtă descriere - stadiu - sursa de finanțare vizată	Localitatea partenera	Perioada
“Sistem integrat de colectare si depozitare temporară a deseurilor în comuna Frâncești”	Băbeni, Băile Govora si Consiliile Locale ale comunelor Frâncești, Bărbătesti, Bunesti, Mihăesti, Păusesti, Pietrari, Stoenesti	2008- 2010
Colectarea selectiva a gunoiului - aplicatie in cadrul Programului Phare 2004 Coeziune Economica si Sociala “Schema de investitii pentru Proiecte Mici de Gestionare a Deseurilor” (Faza Extinsa), Linia de buget: Phare/2004/016 - 772.04.01.04.01.01. Proiectul isi propune achizitionarea de utilaje de transport precum si a unor pubele si containere pentru colectarea selectiva a deseurilor din zona. Proiectul se afla in faza de scriere si intocmire a Studiului de fezabilitate.	Parteneri in proiect: Horezu, Costesti, Maldaresti si Vaideeni si Consiliul Judetean Valcea.	2009 - 2010

Organizații neguvernamentale

Până la data încheierii acestui raport am putut identifica 42 de organizații neguvernamentale înregistrate în microregiune (date din localitățile Costești, Horezu, Măldărești, Tomșani și Vaideeni). Aceste date ne demonstrează că zona are un important spirit asociativ, element foarte important al capitalului social al zonei.

Se remarcă prin amploarea activităților și succesele reputele **Asociația Kogayon**, organizație nonguvernamentală de protecție a mediului cu sediul în Costești-Valcea, care s-a înființat în anul 2003 și are în prezent 135 membrii. Principala realizare a Asociației Kogayon a fost înființarea Parcului Național Buila-Vanturarita, al 12-lea din cele 13 parcuri naționale ale României, prin întocmirea studiului de fundamentare științifică și realizarea demersurilor necesare către autoritățile competente. Parcul a fost înființat prin Hotărârea Guvernului nr. 2151/2004 iar Asociația Kogayon a primit, în cadrul Galei Societății Civile, premiul pentru cel mai bun proiect de mediu al anului 2004. În prezent, Asociația Kogayon este partener al R.N.P. Romsilva la administrarea Parcului Național Buila-Vanturarita, în baza Protocolului de colaborare nr. 12466/06.09.2005.

Pe lângă implicarea în administrarea Parcului Național Buila-Vanturarita, Asociația Kogayon mai are în custodie o arie naturală protejată: Rezervația Naturală Muzeul Trovanților Costești, conform convenției de custodie nr. 3067/22.05.2006 încheiată cu Agenția pentru Protecția Mediului Valcea. Asociația Kogayon este membră a Coalitiei ONG Natura 2000 și a participat în mod activ la implementarea rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, prin studii concretizate cu desemnarea Parcului Național Buila-Vanturarita atât ca sit de importanță comunitară, cât și ca sit de protecție avifaunistică. Asociația Kogayon este membră a CERİ (Carpathian Ecoregion Initiative) și reprezentantă ONG-urilor în Comitetul de Bazin al Raului Olt, precum și membră în CRESC SV Oltenia. Asociația Kogayon a implementat în anul 2007 sau are în curs de implementare mai multe proiecte, cu finanțare externă sau din surse proprii, având ca beneficiar Parcul Național Buila-Vanturarita, Rezervația Naturală Muzeul Trovanților Costești, comunitățile locale din preajma parcului național, vizitatorii zonei, publicul larg.

Activități în anul 2008

Asociația Kogayon împreună cu Administrația Parcului realizează:

- Repararea vechiului canton silvic Codric localizat la ieșirea din Cheile Cheii ce aparține Administrației Parcului²⁴
- Tabere de educație ecologică Ranger Junior al Parcului Național Buila-Vanturarita, tabara Cercetășii României, practica studenților Facultății de Geologie și Geofizică București. Taberele Ranger Junior sunt organizate pe durata a 3-4 zile în diferite locații ale parcului, cu grupuri de 10-30 copii, de diferite vârste (10-18 ani). Pe durata acestora copiii învață diferite lucruri practice: organizarea taberei, montarea cortului, aprinderea focului, reguli de vizitare a unei arii protejate, etică montană, noțiuni de prim-ajutor și supraviețuire, măsuratori cu GPS-ul, orientare turistică, realizare fotografii, determinare flora-fauna, diverse măsuratori etc. Organizatorii pun la dispoziție gratuit participanților echipamentul de tabără (corturi, saci de dormit, saltele, lanterne, primusuri) și echipamentul de lucru (GPS, busola, binoclu, telescop, camera foto, camera video etc.) precum și personal calificat, iar participanții trebuie să suporte cheltuielile legate de transport și masă. Până în prezent au fost organizate două tabere la Poiana Prislop și Cabana Codric cu elevi din Gr. Șc. C-tin Brancoveanu Horezu.

Restul de asociații din zonă sunt preponderent asociații de crescători, obști sau asociații culturale sportive. Majoritatea au dotări precare și nu au realizat proiecte semnificative în favoarea membrilor acestora.

---

²⁴ www.kogayon.ro

The Horezu Micro region

Geography

The Horezu micro region lies in the central and north-western part of the Vâlcea county, between the Căpățâni Mountains to the north, the Cerna river to the west, the Otăsău river to the east and the Piemont of the Olteț to the south. The relief consists of mountains reaching altitudes of up to 2.124 m in the Ursul Peak, two rows of hills and depressionary corridors, among which stands out the Horezu Valley.

Administrative-territorial Structure

From the administrative-territorial point of view, the Horezu micro region consists of 10 localities: 1 town – Horezu, and 9 communes (administrative rural districts) – Bărbătești, Costești, Frâncești, Oteșani, Slătioara, Stroești, Tomșani, Vaideeni, consisting of 58 villages that cover an area of 68.209 ha.

Natural Resources

Land

The Mountains. Five of the targeted localities have as a main characteristic the fact of being situated at the very foot of the mountains, their inhabited part consisting only of a small portion in the south, much of the area being occupied by uninhabited forest or alpine regions. The Bărbătești, Costești, Horezu and Vaideeni localities expand their administrative territory up to the main crest of the Căpățâna Mountains, reaching altitudes of more than 2000 m. The highest peaks are: Căpățâna 2094 m, Balota 2095 m, Nedeia 2130 m, Ursu 2124 m. They are included in the mountainous area, which is considered, according to the methodology of the European Union, a disfavored area (ZD) (according to the *Regulations (CE)1257/1999*) on account of the unfavorable environmental conditions – high values of the altitudes and slopes – that considerably diminish the conditions of use of the agricultural land and thus lead to a decreased agricultural productivity, face obstacles in the practice of agriculture, obstacles that are materialized especially in the reduction of the vegetation period and in supplementary expenses connected to the slope conditions.

The alpine area of the Horezu micro region is the object of development plans of the “**holiday village and ski tracks**” type. Such an area is Vârful lui Roman, located on the administrative territory of the Horezu town, at the altitude of 1800 m, next to the Vaideeni administrative border, within 20 km from the centre of the locality, covering a total of 100 ha, owned by the Horezu agricultural community. The region urbanisation plan includes a

number of 1000 house lots with the size of 1000 mp each, with the possibility of building individual holiday homes on 25% of their surface, at most, and on 30% of it in the case of boarding-houses or other tourist locations, and the setting up of three ski tracks. Similar projects have been drafted for the neighboring localities (Vaideeni, Polovragi).

©Photo Laurentiu Ciocârlan - Vârful lui Roman

Large Pasture Lands and Hay Fields Areas

Most of the communes register large areas of pasture lands and hay fields (even more than 75% of the entire land used for agriculture). The total area covered by hay fields and pasture lands, that is 24.063 ha representing 74,18% of all the agriculture-destined land of the region, generates prerequisites for the development of activities of the animal breeding (cattle, sheep, goats). The fact that the areas suitable for vegetal cultures, particularly cereals, that are then used to produce concentrates, are not sufficient, endows livestock breeding activities with ecological valences, which is a scarcely exploited side of this activities nowadays. Alpine grasslands, as well as the meadows of the sub-alpine area or the hay fields of the lower regions, are flecked with millions of flowers, dispersed amongst the grass and straw that are of great value to the pastoral economy. Semi-natural meadows represent the most valuable ecosystems of the agricultural land category. Giving up the traditional agricultural activities (haymaking, grazing) might lead to the decay of the habitats and to landscape alteration. In the mountainous area there is a tendency towards the abandonment of the agricultural activities, especially in the case of the semi-natural meadows.

©Photo Laurențiu Ciocârlan - Piatra Roșie Sheepfold

Geographical characteristics of the Horezu Micro region

Locality	Horezu	Bărbătești	Costești	Vaideeni
Average altitude (m) :	1011	689.197	1047.89	1120.11
Average slope (%):	25.92	22.23	30.56	29.42
Locality total area (ha):	11786.08	4222.81	10902.63	15811.03
Grasslands total area(ha) and % of the total area :	1282.84 10.8	463.79 10.9	868.71 7.9	1805.08 11.4

The farmers who develop agricultural activities on the agricultural land of the disfavored

©Photo Laurențiu Ciocârlan -Hay-laden cart

mountainous area (Bărbătești, Costești, Horezu, Vaideeni²⁵) benefit of the Scheme of unique payment per surface (SAPS) as well as of the payments for the disfavored mountainous area (ZMD) and of a part of the agro-environmental measures (package 1 – meadows of high natural value and package 2 – traditional agricultural practices).

Due to the number of hectares of pasture grass/hay field per inhabitant, the development potential of livestock breeding activities, especially in the case of cattle, sheep and goats, is obvious in the Vaideeni commune.

This statement is also upheld by the ratio between the number of hectares of arable land – pasture land/hay

field and the number of cattle and the number of hectares of arable land – pasture land/hay field and the number of sheep, respectively, a ratio which confirms the potential of growth that this kind of livestock breeding activities have in the above mentioned communes, but also in Măldărești and Slătioara. A slight saturation can be noticed as to the number of sheep in the Vaideeni town, even

²⁵ Order no. 355 of 10/05/2007 regarding the approval of the classification criteria, of the delimitation and the list of the administrative-territorial units of the disfavored mountainous area – ANNEXE No. 2 – LIST OF THE ADMINISTRATIVE-TERRITORIAL UNITS comprised by the disfavored mountainous area and their synoptic table

though in this particular case one must take into account the phenomenon of the flocks' movement to and from the mountains and amend the marker accordingly.

Markers of land structure and livestock breeding activities per inhabitant

	Costești	Tomșani	Vaideeni	Horezu	Măldărești	Slătioara
Agricultural land	0,55	0,69	1,92	0,59	1,05	0,67
Arable	0,18	0,23	0,07	0,08	0,40	0,11
Pasture land/hay field	0,29	0,32	1,70	0,46	0,56	0,51
Orchards	0,08	0,13	0,15	0,06	0,09	0,06
No. of cattle/inhabitant	0,56	0,63	0,77	0,26	0,50	0,57
No. of sheep/inhabitant	0,34	0,05	5,85	0,41	0,12	0,04
No. of swine/inhabitant	0,48	0,52	0,42	0,19	0,40	0,42
No. of fowls/inhabitant	4,55	4,32	2,57	2,94	4,93	3,39
(arable-pasture land)/ no. of cattle	0,84	0,88	2,30	2,08	1,93	1,09
pasture land/no. of sheep	0,85	6,34	0,29	1,13	4,57	14,51

Forest Resources

The Horezu micro region disposes of an important forest fund, covering an area of over 26.000 ha, representing 38% of the entire micro region (the average at the national level is of 27%). The most extended forest areas, having a diverse structure of species, can be found in the mountainous localities of the micro region, Slătioara, Vaideeni, Horezu, Costești, Bărbătești, summing up about 95% of the total forest area. The forest fund surface faces a continuous diminution caused by a complex of factors that often manifests itself in an aggressive manner.

Forestry furnishes the firewood necessary for the heating of most dwellings.

The percentage of forestations constitutes a marker of the weight and importance that the forest economy can have in a region. In Romania, the forest fund owns 26,7% of the total surface of the country, which means just very little more than the smallest tolerable percentage. In our micro region the forests cover 38,23% of the total area, in some localities this amount increases up to 51% in Horezu, 57% in Vaideeni and 77% in Costești, and it massively decreases in lower altitude communes, such as, for instance, Stroești, where it only reaches 20%.

The Micro region Forest Fund – Property Structure

The forest fund property structure is formed of: public property of the state; public property of the administrative-territorial units (communes, towns), private property of the agricultural communities, of the cult units (parishes, hermitages, monasteries), and private property of the natural persons.

Owner groups	Locality total(ha)	Public property (ha)	Public property of the state (ha)	Public property of the UAT (ha)	Private property (ha)	Private property of the UAT (ha)	Private property of the natural persons (ha)	Property of the community (ha)
Costești	8449	8299	8285	14				150
Horezu	6620.43	2807.6	2807.6	-	362	-	362	3450.83
Vaideeni	8133	4500	4500		448	198	250	3185
Tomșani	1129	0			1129		1129	
Total	24331.43	15606.6	15592.6	14	1939	198	1741	6785.83

It comes out that ROMSILVA still remains the greatest forest owner (64%), closely followed, nevertheless, by the agricultural communities (27%). In some localities, the agricultural communities represent more important forest owners than ROMSILVA (for instance, on the territory of Horezu town, the community owns 52% of the forest).

The volume of standing wood expresses the entire volume of wood existing at a certain moment in the forests of that region, ranging from its youngest to its oldest age. In the micro region, this volume amounts to 2,38 millions mc (on the entire Romanian territory, it amounts to approximately 1.340 millions mc). The forests of the Horezu micro region represent more than 0,17% of Romania's forests.

The production and productivity of stands expresses the capacity of the forest to produce timber. In the year 2007, the productivity of our forests, established through forest planning, has been of 58.148 mc, out of which the largest part was granted to the Buila Forest Company, that exploits the forests belonging to the Association of collective

owners (Obste) Horezu and Sărdăreasca and to the Parishes Horezu I, Covrești, Horezu II and Târgu Horezu.

Protection of the Forest Fund

Protecting the forests is an extremely complex activity, necessary so as to ensure the manifestation of their functions. In order to reach the stage of productive maturity (the winning of timber), it takes a times pan measurable in decades (50/60 years). In addition to diseases and pests, forests have other enemies, too, among which we mention: man, domestic animals (through grazing), natural phenomena, etc. In this context, "protecting the forests" remains an important component part of ensuring their integrity. Granting the security of the forest fund is just as much an obligation of the forest company that administer it as its regeneration, a

complex technical activity, that nonetheless has great economic and ecological implications. The regeneration activities have long-term effects, since it is in this stage that the most adequate species for the given area are selected and the manifestation of the forest functions for which it has been created is secured. But, in 2007, regeneration through reforestation has only been carried out by the Vâlcea Forest Direction, Romani Forestry – 3 ha, Horezu Forestry – 10 ha, Horezu Agricultural Community – 132,9 ha, and Sărdeasca Agricultural Community – 8,2 ha.

Threats – the illegal cutting of timber appears as a result of objective causes, that must be taken into account when elaborating the development strategy of the microregion. One of these causes is the small income of the inhabitants of the areas where abusive winning of timber has been identified and their lack of alternatives, which led to their choosing the illegal winning and selling of timber as an income source, and the desire of immediate acquiring of illegal or undeserved income.

Water Courses

The Horezu Valley is drained from east to west by the Costești, Bistrița, Romani, Râmești, Luncăvecior, Luncavăț and Cerna brooks, all of them flowing from north to south, which create a relief consisting of river meadows, terraces and piedmont hills/interfluves. A little bit to the south, they (Luncavăț and Bistrița) gather as if to form a bunch and flow into the river Olt. One can

conclude that the hydrographic network of rivers is a rich and well-represented one. The water courses are permanent, without, yet, having a consistent flow.

Surface waters

The area's entire hydrographic network is tributary to the Olt river, through direct or indirect affluents flowing roughly from north to south. The main rivers that cross the area and represent its most important water source are, from east to west:

-Costești, left-side affluent of Bistrița (L=18 km, S=45 km²), flowing to the south of the Costești commune, it digs spectacular gorges on the direction of an important fault, crossing the Buila-Vânturarița Massif from north to south;

-Bistrița, flowing into the Olt river next to the Băbeni-Bistrița commune, between the river mouths of the Govora and the Luncavăț. Through its springs, Bistrița goes deep into the Căpățâni Mountains. On its winding course up to the Olt river, it crosses the sub-Carpathian hills on a length of about 42 km, its hydrographic basin having a surface of 384 km². If one were to add to it the length of its springs and affluents, the total resulting length would be of approximately 60 km. It digs spectacular gorges on the direction of an important fault, crossing the Buila-Vânturarița Massif from north to south. It crosses the localities ... Băbeni – Frâncești, downstream the evacuation through an open channel of the residual waters coming from Avicola Băbeni into the Bistrița river and it is considered a **critical area under the aspect of the pollution of the surface waters**.

-Romani From its right side, Bistrița receives as a first important affluent the brook Romani (Hurezu), formed through the union of the Bistricioara and Romani brooks.

-Luncavăț, a right-side affluent of the Olt river, that originates in the Căpățâni Mountains. In 1996 was created the water-catching for the aqueduct that furnishes drinking water for the Vaideeni village, at the elevation of 810 m. Its length is of approximately 50 km.

The Recea River. It collects its waters from the southern slopes of the Cășeria, Găuriciu, Zăvidanul, Marginea, Stânișoara and Stoșor mountains, having as springs the Găuriciu and Zăvidanul brooks and the Marginea brook, whose confluence is at Luncile frumoase. Just like the Luncavăț and the Cerna, the Recea river brings its water tribute to the Lotru lake, through its collecting at the elevation of 1110 m, an endeavor finished in 1978. The Recea river is collected at the elevation of 765 m into the water supply for the Recea village, a work completed in 1996. For the years to come it is planned expanding the distribution network from the water treating and filtering basin of Recea towards all the remaining villages from the western side of the commune.

The Cerna River. It springs from underneath the Nedeiul Peak, in the area known as Coasta Lacurilor (The Lakes' Coast), and it gathers its waters from the slopes of the Corșoru, Buciumul, Milescu, Beleoia and Pleșa Polovragilor mountains. At the elevation of 1100 m, the river Cerna, too, has been dammed and collected into the water-catching network of the hydroenergetic lake from Vidra, on the Lotru, as early as 1978. After a course of about 75 km, the river Cerna flows into the Olteț at the southern border of the county, at Bălceștii Vâlcii.

The rivers Luncavăț, Recea and Cerna are being scientifically studied, by means of daily measures and records of the most important parameters, made every day at the three hydrometric stations existing on these three rivers. General observations that have been made, in both an empiric and a systematic fashion, over the twenty years that have passed since the date of the capture of these rivers for the hydro-electric station on the Lotru, show that this hydro technical work has not altered in any sizeable or damaging manner their regime and that it has not determined any kind of ecological disaster in the area or on their course. Along the rivers of this area have functioned, up to the half of the 20th century, water-powered installations: water mills, sawmills, fulling mills and carding combs. In the year 2000, there still was one fulling mill working in the Vaideeni village, on the Luncavăț river (given the fact that wool is no longer being hand-processed in the households) and the mill in the Romani de Jos village, that belongs to the monastery and works occasionally. Nowadays there are 4 micro-hydro-electric stations that have been privatized by Hidroelectrica during the year 2007.

Lakes On the territory of the Vaideeni commune, there are a few small sweet water lakes, formed as a result of rainfall and snowfall and maintained by several tiny in-depth springs. They each have a surface of between 5 to 10 ares, surface that varies according to the season, so that towards the end of the summer they get to halve their surface and water volume. Their surface and water amount also decrease annually, as a result of clogging with the surrounding sediments and of the instantaneous decomposition of the grassy and shrubby vegetation on their banks. Their existence gave birth to the corresponding toponyms: La Lacul Porcului (Pig Lake), Bancea Lake, Zăpodii Lake, Mușiță Lake, Cazan Lake.

The underground waters have been extremely active, generating several endokarstic phenomena, represented by numerous caves, to which can be added many exokarstic phenomena of smaller proportions: sink holes, Karstic intermittent springs, dry valleys, gorges. They are located in the Buila-Vânturarița carst areas (the basins of the Costești and Bistrița rivers). **Dry valleys (sohodoluri)** are extremely frequent in the Buila-Vânturarița Massif due to the quick infiltration of the rain water. They can exhibit permanent or temporary flow sectors, but the water is completely lost through sink holes or diffuse infiltrations. Sometimes their course is marked by dell alignments. All the eastern valleys of the Cacova, Piatra, Albu, Buila and Vânturarița mountains present such characteristics.

Also, a large part of the rain water in the Cerna river does not flow at the surface, but disappears into the hollow Karst structure of the limestone-composed surface of most of its upper basin. But, despite being carved into rocks consisting partially of limestone, the valley of the Cerna river is not a valley of definite Karst type, with narrow paths, gorges, Karstic intermittent springs, either. The only remarkable phenomenon it generates is the stormy passage through a very narrow, but short portion, creating rapids of 8-10 m resembling a mill race, a portion that has been named by the ancestors of the local people, in an inspired and eloquent manner, La Moara Dracului (The Devil’s Mill). An interesting Karst phenomenon met in the valley of the Cerna river is that, under certain circumstances, the water of the river can be transferred to the Olteț river by means of the labyrinth of Karst galleries that cross the bases of the Pleșa Polovragilor mountain diagonally, so that only the flow formed by the brooks that are found downstream this whirlpool remains in the Cerna riverbed. When the flow increases dramatically, and especially when the river’s course is naturally obturated by tree-stumps and stones, the water level goes up until reaching the level of the whirlpool, causing the water to enter the whirlpool and, through the galleries, to flow into the neighboring river, the Olteț, several km to the west, in a lower area.

The Gorges In this region there are several deep valleys that have a gorges-like aspect. The most developed of them are the gorges of the Bistrița, that measure 1,2 km and whose course perfectly matches the structural lines of the southern slope of the Arnota mountain. The Gorges of the Costești brook measure 2 km, have a straight structurally imposed course, with the left slope carved into crystalline schist.

Mineral Reserves

Industrial and Building Limestone. In 1960, together with the creation of the Sodium Products Works at Govora, in the Arnota Massif, on the territory of the Costești commune, it was opened the Bistrița quarry, from where it is extracted the limestone used in the chemical industry, to fulfill the local needs, as well as the limestone filler, the fodder limestone, the limestone mosaic or the asphalted mixture.

Sand and gravel reserves – exploiting licenses have been released to the following societies:

Frâncesti	PROTECTCHIM SRL RM. VÂLCEA
Frâncesti	EDION S.R.L. RM. VÂLCEA

Frâncești	MIDOCONSTRUCT SRL ORLEȘTI
Slătioara	GENIUS S.R.L.

Source: The National Agency of Mineral Reserves

Oil. Oil deposits have been identified on the territory of the Tomșani commune, in the Folești area and on the territory of the Frâncești commune next to the Băbeni border.

PERIMETERS OF DEVELOPMENT-EXPLOITATION AND OIL EXPLOITATION UNDER THE CONCESSION OF PETROM S.A.

No.	Commercial deposit	Commune	Oil-well
18	Băbeni- Tătărani		Drăgășani
109	Folești	Tomșani	Drăgășani

Source: The National Agency of Mineral Reserves

Coal. On the territory of the Frâncești commune, on the Popești-Viișoara-Dintr-un lemn Monastery axis, there are coal deposits, part of the great coal basin from underneath the mountains that encompasses the entire right bank of the Olt river.

Mineral springs – sulphur, chlorine, bicarbonated, sodium, hypotonic, that have been used until 1989 for the bathing treatment (within the framework of the Costești balneoclimatic spa, of local interest) similar to those of the Olănești Baths; nowadays the spa is closed, the bathing establishment being in a decayed condition. There are **thermal springs** on the territory of the Slătioara commune.

Genetic Diversity – Vegetation and Wildlife

The abundance of protected plant species – endangered, vulnerable, rare, endemic, protected plants.

These regions are the home of numerous rare plants, species of warm, sub-mediterranean climate species, as well as of relict, englacial, endemic species, which, therefore, have to be protected. There are countless threatened species, classified according to the I.U.C.N. as follows:

-endangered species (E)

-vulnerable species (V)

- rare species (R)

-non-threatened species (Nt).

-endemic – species whose expansion is limited to * Romania, ** The Carpathians and *** The Carpathians and the Balkans.

Species Folk name Degree of threat Endemic

Angelica archangelica Angelică (Angelica) R	Hepatica transsilvanica Crucea voinicului (Liverleaf) R End.*
Aquilegia transsilvanica Căldărușă (Columbine) V End.**	Juniperus sabina Cetină de negi, brădișor (Savin juniper) R End.*
Arctostaphylos uva-ursi Strugurii ursului (Bearberry) V	Larix decidua Zadă, larice (Larch tree) R
Campanula alpina Clopoței (Bellflower) R	Leontopodium alpinum Floare de colț (Edelweiss)E
Campanula carpatica Clopoței (Carpathian harebell) R End.**	Licopodium clavatum Pedicuță (Wolf's claw)
Campanula transsilvanica Clopoței (Bellflower) V End.***	Lloydia serotina (mountain spiderwort) R
Centaurea atropurpurea Pesma R	Lilium jankae Crin de munte R
Centaurea pinnatifida R End.***	Lilium martagon Crin de pădure (Martagon) R

Cerastium lanatum Lâna caprelor (Alpine chickweed) R End.*	Linum uninerve In galben de Banat R End.*
Cerastium transsilvanicum R End.*	Nigritella nigra Sângele voinicului E
Cypripedium calceolus Papucul doamnei (Lady's slipper orchid)E	Nigritella rubra Sângele voinicului (Rosy Vanilla-orchid) E
Daphne blagayana Iederă albă (White ivy) V	Onobrychis Montana subsp. Transsilvanica R End.*
Daphne mesereum Tulichină pitică (Spurge olive) V	Oxytropis carpatica Luntricică (Locoweed) R End.*
Dentaria glandulosa Nt End.**	Pinguicula vulgaris (Butterwort) R
Dianthus glacialis subsp. Gelidus R End.*	Pinus mugo Jneapăn (Mountain pine) R
Dianthus spiculifolius V End.*	Pleurospernum austriacum Coriandru R
Dianthus superbus Garofiță de stâncă (Large pink) R	Pulmonaria rubra Mierea ursului Nt End.***
Dianthus tenuifolius Nt End.*	Ranunculus carpaticus R End.**
Dryas octopetala Argințică (Dryas) R	Rosa coziae Roză de Cozia (Cozia rose)R End.*
Eritrichium nanum (Alpine forget-me-not) E End.*	Soldanella hungarica Degetăruți (Soldanella) R
Frysimum saxosum Brusture negru End.*	Soldanella pusilla Degetăruți (Soldanella) R
Galium valantoides var. Baillani Sânziene (Our Lady's bedstraw)	Symphytum cordatum Nt End.**
Gentiana lutea Ghințură galbenă (Yellow gentian) E	Taxus baccata Tisă (Yew tree) V\R
Gentiana acaulis (Stemless gentian) R	Trollius europaeus Bulbuci de munte (Globber-flower) V
Gentiana punctata (Spotted gentian) R	Veronica alpina (Alpine speedwell) R
Geum reptans (Creeping avens) R	Viola alpina R

This area has been the object of little research made by the botanist experts and it deserves a closer approach as to the protected vegetal species.

Protected animal species There can be found species of warm, sub-mediterranean climate species, as well as of relict, englacial species. Among these there are numerous protected species:

No. Species name Scientific Popular International convention where it is mentioned	
1 Vampyrus spectrum Liliac (Spectral bat) Ber, DH	12 Lynx lynx Râs (Lynx) C, Ber, DH
2 Miniopterus schreibersi Liliac (Common bentwing bat) Ber, DH	13 Meles meles Bursuc (Badger) Ber
3 Rhinolophus ferrumequinum Liliac (Greater horseshoe bat) Ber, DH	14 Martes martes Jder de pădure (Pine marten) Ber, DH
4 Vespertilio pipistrellusi Liliac (Bat) Bon, Ber, DH	15 Martes foina Jder de piatră (Stone marten) Ber
5 Plecotus auritus Liliac (Brown long-eared bat) Ber, DH	16 Vipera berus (V. ammodytes – cu corn) Viperă comună (Cross viper, horned viper)
6 Barbastella barbastellu Liliac (Western barbastelle) Ber, DH	17 Lacerta muraria Șopârlă de stâncă (Lizard) Ber
7 Myotis myotis Liliac (Mouse-eared bat) Ber, DH	18 Bubo bubo Bufniță (Owl) Ber, DP
8 Myotis oxygnathus Liliac (Bat) Ber, DH	19 Corvus corax (Raven) Corb
9 Rupicapra rupicapra var. carpathica Capră neagră (Chamois) C, Ber, DH	20 Trichodroma muraria Fluturaș de stâncă (Wallcreeper)

10 Cervus elaphus Cerb (Stag) C, Ber, DH	21 Motacilla alba Codobatură albă (White wagtail) Ber
10 Ursus arctos Urs brun (Brown bear) C, Ber, DH	22 Tetrao urogalus Cocos de munte (Capercaillie) Ber, DP
11 Canis lupus Lup (Wolf) C, Ber, DH	23 Salmo trutto fario Păstrăv (Trout)

International conventions under whose protection they find themselves: Vulnerability category:

Ber – The Berne Convention (Law 13/1993) **v** – vulnerable
Bon – The Bonn Convention (Law 13/1998) **p** – endangered
C – CITES Convention (Law 69/1994) **r** – rare
DH – Habitats Directive 92/43/EEC **e** – endemic
DP – Birds Directive 79/409/EEC

Protected or Major Ecological Interest Areas

In this region there are several protected natural areas. The main protected area, both from the point of view of its importance (category II IUCN – a national park) and from that of its surface (approximately 4500 ha) is the Buila-Vânturarița National Park, Romania's 12th national park. It partially lies on the micro region's territory, namely on the territory of the Costești and Bărbătești communes. In addition to it, in this region have been declared or are about to be declared other protected areas. According to the present legislation, their declaration has undergone several stages: **Law 5/2000** concerning the approval of the organization Plan of the national territory – Section III – protected areas: A. Annex 1 – Protected natural areas of national interest and natural monuments and **MMGA Order 246/2004** for the approval of the classification of the caves and cave sectors – natural protected areas

- The Slătioara pyramids, in the Slătioara and Stroești communes, 10,50 ha
- Peștera Liliecilor (The Bats' Cave), in the Costești commune, 1,00 ha
- Valea Bistrița Cave, in the Costești commune, 0,25 ha

The Buila-Vânturarița National Park, future site of the Natura 2000 European Ecological Network, has been founded through – **HG 2151/2004** concerning the endorsement of the protected natural area status for

new national parks regions as a result of the studies and endeavors of the Kogayon Association, a non-governmental organization for the protection of the environment located in the Costești commune. The Buila-Vânturarița Massif has been declared a national park for the great value of its picturesque landscapes and for the mountainous ecosystems almost untouched by the human intervention it possesses. Buila-Vânturarița is a secondary limestone crest of the Căpățâni Mountains, of approximately 14 km in length, having the width of 2 km. The area of the park is of about 4500 ha and it is located on the territory of the Costești and Bărbătești communes and of the Băile (Spa) Olănești town.

For the Trovanți area there is a HG proposal regarding the endorsement of the natural protected area status for new areas B. Natural Reservations – B. 3. The Costești Trovanți Museum, 1,10 ha, in the Vâlcea county, approved by the Romanian Academy: B125/05/04/2005. Alongside these protected areas, in this region there are many other areas of great scientific interest in need of protection, especially in the mountainous region. Among these we could mention: the Bistrița valley upstream the Între Râuri area, a region possessing an extraordinary association of rich snowdrops, Valea Lungă, the Slătioara daffodils glade, the Trei Stejari (Three Oaks) area in Horezu, etc.

@Buila Vânturarița National Park
Photo Florin Stoican

In the Horezu Microregion have been suggested 2 sites – special areas of conservation - created according to the **Habitats Direction** (Direction 92/43 from 1992 concerning the

Conservation of the Natural Habitats and of the Wildlife and Vegetation), **a part of the Natura 2000 European Network**, an ecological network of protected natural areas. The Natura 2000 network has for purpose maintaining into a **state of favorable conservation** a selection of the most important **types of habitats** (mentioned in the **Annex II of the Habitats Direction**) and **species** of Europe (mentioned in the **Annex I of the Birds Direction**). In the Romanian legislation, these two directions are transposed through **Law no. 462/2001** (for the approval of the Government Emergency Ordinance no. 236/2000 regarding the status of the protected natural areas, the conservation of the natural habitats, of the wildlife and vegetation).

Natura 2000 is the main instrument for the conservation of the natural heritage on the territory of the European Union. Natura 2000 sites benefit of supplementary financial resources from the European Union. Natura 2000 sites are a priority within the framework of the National Programme for Rural Development for several measures, including the Leader Axis. Local Action Groups selected within the Leader Axis will be able to implement actions that respond to the goals of all the measures. The non-reimbursable support will be granted for the implementation of the local development strategies. The projects to be implemented through the Leader Axis will be small projects that will have to respect a limit of 200.000 euros public co-financing, and the total amount of the investment will not exceed 400.000 euros.

Natura 2000 sites – an excerpt from NATURA 2000 forms

1. Buila – Vânturarița – a Natura 2000 Site ROSCI0015 from 200612

2.2. Surface of the site (ha) 4.491

4. DESCRIPTION OF THE SITE

Natural meadows, steppes 13 N09 321, leafy forests 46 N16 311, coniferous forests 19 N17 312, mixed forests 15 N19 313, forest habitats (transition forests) 7 N26 324.

The Buila-Vânturarița Massif stands out from the mountain range of the Căpățâanii Mountains, exhibiting peculiar characteristics, specific of the Karst relief, such as linear and insulary limestone crests, gorges, toothed and sharp crests, residual erosion witnesses tower- or needle-shaped, forming an unexpected landscape. Buila-Vânturarița is considered one of the mountainous massifs renowned for a series of unique characteristics : the mountain split by 4 brooks who have formed 4 gorges, each possessed of its own specific traits, a rich vegetation reservoir where rare and endemic vegetal species prevail, constituting a valuable natural treasure.

4.1. Quality and importance: The representative habitats of the site are : 9410 acidophylous forests of Picea from the alpine mountainous tiers, this kind of a habitat being less represented in the site due to a weak representation of the soil (spare soil, a superficial layer of soil); 8120 Limestone and limestone schists scree of the mountainous up to the alpine tiers; beechtree forests habitats of Luzula and Asperula, whereas on the moist valley slopes one can find beech forests of Phyllitis scolopendrium; 8310 There are 28 caves and one aven not explored by tourists, out of which the following 7 caves, whose conservation status is very good, due to the fact that their location makes them hardly accessible to the tourists, have been declared monuments of nature at

the national level: Peștera (Cave) Munteanu Murgoci, Peștera Pagodelor (Pagodas Cave), Peștera cu Perle (Pearl Cave), Peștera cu Lac (Lake Cave), Peștera Rac, Peștera cu clopot (Bell Cave), Peștera caprelor (Goats Cave). Within the site there has been declared a natural yew tree forest reservation, the Valea Cheii Reservation, whose surface is of 1,5 ha, set up as a natural area with a protection and conservation status.

2. North of the Eastern Gorj ROSCI0128 - 12% of the Vaideeni Commune territory – through the care of the Gorj Agency for the Protection of the Environment

Surface of the site (ha) 49.114 – an estimate of 1891 ha from the Vaideeni commune territory

It is significant the presence of the englacial relict *Pinus Cembra*, appearing as isolated individuals or in compact groups, alongside monuments of nature such as the edelweiss and the gentian. The wildlife elements are characteristic of the afforested mountains, here finding their peace the bear, the wolf and numerous magnificent individuals of lynx. The main land categories are represented by forests, meadows, rocky areas, steep places, gorges and clearings. An important surface is represented by the virgin forests. The positioning to the SW of the Carpathians, with influences of the sub-Mediterranean climate, the wide expansion of the limestone, the mainly southern exposure, correlated to the great altitudinal amplitude and the increased fragmentation of the relief, have determined a peculiar style of the vegetation and of the animal kingdom, here being registered a complex interference between the southern elements of a relatively xerothermal character (who reach some of the highest altitudes of the country, for instance the lilac, at 1400 m, the smoke tree at 1250 m) and the arcto-alpine elements, that descend quite a lot in the heights affected by the mountain peak effect. The importance of this SCI also consists of the secular beech tree forests, where wooden species of hornbeam, birch tree, red elder tree, etc. can be found. One should notice the extremely impressive landscape impact. It is also remarkable the presence of the fern: *Pteridium aquilinum*, *Phyllitis scolopendrium*, alongside several flowers: the sweet woodruff - *Asperula odorata*, the toothwort - *Dentaria bulbifera*, etc. The alpine meadows are well represented by the species: *Nardus stricta*, *Festuca suspina*; sometimes, these meadows are interrupted by the mixture: *Rhododendron kotshyi* and *Pinus mughus*. The Edelweiss - *Leontopodium alpinum* – a symbol of the protection of the environment – is also important and present.

Dangers faced by the natural resources of the area

Critical areas under the aspect of soil deterioration. The areas where the phenomenon of the earth sliding manifests itself in an intense manner (the Vaideeni, Costești, Frâncești, Tomșani localities).

The clearing – the maintenance of the forests, especially of the private ones, is made in an inappropriate manner, and the cutting of an excessive number of trees leads to the intensification of the erosion. Clearing and erosion can affect the terrestrial ecosystem, especially in the mountainous area. The water-absorbing capacity decreases, leading to a lack of water. Due to the long-term reversibility of the phenomenon, its impact has been evaluated as being **extreme** (on the water) and **severe** (on the soil and underground water).

The impact on the quality of life – the corresponding maintenance of the forests reduces the economic possibilities of the generations to come and limits the productivity of the cleared areas, generating the decrease of the potential drinking water resources. This impact has been evaluated as **significant** (to the water).

Erosion – the natural vulnerability of the soil, increased by the human activities (mainly agriculture) cause erosion, especially in the sub-Carpathian area of the Vâlcea county. PLAM mentions, among others, the Frâncești locality.

Cultural Heritage

Historical Heritage

In the microregion there are:

- 1 UNESCO monument (1 of the 7 in Romania) – the Hurezi Monastery complex

- 128 historical monuments – according to the Ministry of Culture (16% of the historical monuments of Vâlcea county) – churches, houses and dwelling complexes of which 43 of A category and 53 of B category – the A category monuments are described below and the B category ones are included in the Annex 1 – and 16 archeological sites (necropolae from the Hallstadt period, Roman settlements, etc.) – Annex 2.

According to the stipulations of Law no. 422/2001 regarding the protection of the historical monuments, **the historical monuments are the historic monuments, ensembles and sites** (according to the description of each of these categories in the text of the law), classified into two groups: **group A** (national and universal value monuments) and **group B** (representative monuments of the local cultural heritage).

Locality	No. of Monuments		Total
	A Category	B Category	
Horezu	18	9	27
Bărbătești		9	9
Costești	9	10	19
Frâncești	11	7	18
Măldărești	5	2	7
Oteșani		2	2
Slătioara		5	5
Stroești		3	3
Tomșani		3	3
Vaideeni	1	3	4
Total	43	53	

The Romanian Orthodox Church owns about 80% of the assets belonging to the cultural heritage mentioned on the list of historical monuments, dating from the 14th to the 19th centuries. The degree and the quality of the conservation of these heritage items are different, in some cases the already carried out restoration work having disastrous and probably irreversible effects. For the Romanian national cultural heritage monuments that have been included on the UNESCO World Heritage List (The Hurezi Monastery), the elaboration of management plans that ensure a long-term conservation and protection strategy is a must. Most of the monuments are of religious nature – monasteries, hermitages, churches – but there are also secular architectural monuments (two of Oltenia’s most famous fortified houses or “cule”) and traditional rural architecture in Vaideeni – old porch houses, specific of the “Mountainous Oltenia” area, and fold houses characteristic to the Mărginimea Sibiului area; those in Costești have already been identified as heritage objects, but there are several in the other localities, as well. In Vaideeni, Costești and Horezu there are also monuments of the rural technique.

Values of the cultural heritage of national interest included on the 2004 list of historical monuments²⁶

UNESCO Heritage

596 - 605 VL-II-m-A-09894 Hurezi Monastery 1692-1694 ROMANIA DE JOS; constitutive village of the HOREZU town

Located in a beautiful hilly region, it represents a true masterpiece of the religious architecture. We deal in this case with an embodiment of the Brancovenian style, a creation dating from the age of this ruler, also named the “ruler of the gold”. The church is characterized by porches with carved pillars, their rich ornaments reminding of the refinement of the Italian art.

The number of tourists that visit the Horezu Monastery varies during the year – the highest number has been registered in May (the record of this month being of approximately 10 000 tourists). About 50% of the

²⁶ MINISTRY OF CULTURE AND CULTS – THE HISTORICAL MONUMENTS NATIONAL INSTITUTE

visitors consist of pilgrimage groups organized by priests, vicars, churches all over the country, the remaining being pupils on school trips and families spending their holidays.

A-category monuments according to localities

- **Costești**

312 - 317 VL-II-a-A-09666 Bistrița Monastery 1494; ref.1519, 1847 - 1856 BISTRIȚA village;

318 – 319 VL-II-a-A-09667 Arnota Monastery on the Arnota mountain 1634 BISTRIȚA village; COSTEȘTI commune

Minute, hidden at the end of a winding road, **Arnota** was built by the ruler Matei Basarab, as a sign of his gratitude to the Lord for helping him to escape his enemies, the Turks, who kept attacking him.

324 VL-II-m-A-09670

The "Sf. Îngeri" (Holy Angels) Church Inside St. Grigore's cave 17th century 1782 (the painting) BISTRIȚA village;

574 VL-II-m-B-09872 The "Intrarea în Biserică" Church 1750 PIETRENI village;

575 VL-II-m-A-09873 The wooden church "Adormirea Maicii Domnului" 1664 PIETRENI village; Grămești block

- **Frâncești**

The road traversing this village can actually be named "the road of the cross". It goes through villages full of painted crosses set along it. At its crossroads there are monasteries such as **Dintr-un Lemn** Monastery, founded by the ruler Preda Brâncoveanu, in the year 1635 (according to the legend, its name comes from the fact that it has been built using a single oak's trunk) and the **Surpatele Monastery**, whose founder was lady Maria, wife of the ruler Constantin Brâncoveanu.

Our Lady's Icon - "Dintr-un Lemn" Monastery

416 - 423 VL-II-a-A-09742 "Dintr-un Lemn" Monastery

Our Lady's Icon has impressive dimensions, being 1,50 m tall and 1,10 m wide. It has been identified as being painted in the 4th century at the Theothokos monastery in Greece, after an original supposedly belonging to apostle Luke, the first to have painted a portrait of Our Lady. According to tradition, there are only three copies of it left in the world, similar to the Dintr-un Lemn icon.

660 - 664 VL-II-a-A-09929 Surpatele Monastery 1703 - 1706 SURPATELE village;

According to the data furnished by the village hall, the monuments of the Frâncești commune receive every year a number of 15.000 visitors.

- **Horezu**

607 -610 VL-II-a-A-09895 The Hurezi Monastery hospital ensemble 1696-1699 ROMANII DE JOS constitutive village;

611 – 613 VL-II-a-A-09896 The St. Ștefan Hermitage

ensemble, ROMANII DE JOS constitutive village, 1 km to the west of the monastery 1703

616 – 619 VL-II-a-A-09899 The "Sf. Apostoli"(Holy Apostles) Hermitage, constitutive village ROMANII DE JOS Schitului Street 23, 500 m to the north of the monastery 1698

696 VL-II-m-A-09953 The "Intrarea în biserică" and "Sf. Ioan Botezătorul" (St John the Baptist) churches, constitutive village Urșani; Urșani Street 65, 1800, HOREZU town

Paraschiva” wooden church, MARIȚA village; VAIDEENI commune 1556 - 1557

- **Măldărești**

501 – 503 VL-II-a-A-09811 The Cula Duca ensemble, MĂLDĂREȘTI village; commune; opposite the ensemble “1812-1827 Cula MĂLDĂREȘTI vechi”

504 – 506 VL-II-a-A-09812 The Greceanu Cula, MĂLDĂREȘTI village; commune; Opposite the Cula Nouă ensemble 18th century

507 VL-II-m-A-09812.03 "Sf. Nicolae” and "Sf. Voievozi” churches MĂLDĂREȘTI village; next to the precincts of the Greceanu Cula 1774 - 1790

- **Vaideeni**

495 VL-II-m-A-09805 "Cuvioasa

The Mobile Cultural Heritage

The area’s mobile cultural heritage includes museums and art, ethnographical and pottery collections. In the Horezu microregion there are the following collections:

- **The Gallery of Contemporary Folk Art**, hosted by the “Constantin Brâncoveanu” House of Culture in Horezu, one of the largest galleries of contemporary folk art, containing almost 4.000 ceramic items (collected from the most valuable creations in this field exhibited at the 37 editions of the “Cocoșul de Hurez” (Hurezi Rooster) Romanian Folk Pottery Fair), a retrospective of the history of Horezu pottery, but also of the main Romanian pottery centres.
- **The Hurezi Monastery Museum** contains several items of medieval art, wefts and numerous copies of ancient books and documents belonging to the monastery library, founded by Constantin Brâncoveanu, one of the most valuable book collections of its time.
- **Vâlcea County Museum – 2 units**
  - **The Măldărești Museum Complex** encloses three objectives of national importance: the Greceanu Cula (the 18th century, proposed as a historical monument on the UNESCO World Cultural Heritage List), the Măldărescu Cula (the 19th century, bought in the 20th century by I. G. Duca) and the “I. G. Duca” memorial house having a mobile heritage rigorously constituted and representative of this region; it disposes of a 2 ha auxiliary space, that can be used for various fairs, creation camps, cinematographic productions, etc.)
  - **The “Gh. D. Anghel” Art Museum – The Alexandru Balintescu Collection of Plastic Art** has entered the public circuit through the donation made by Alexandru Balintescu in the year 1980 and it contains paintings by Gheorghe Tomaziu, Florin Niculiu, Horia Bernea, Marin Gherasim, Horia Damian, etc. and sculptures by the artist Rodion Gheorghiiță. The personality of the sculptor Gh. D. Anghel (1904-1966) is well illustrated by means of the 7 bronze artworks exhibited, some of them unique, reflecting the coordinates of a realistic-traditionalistic artistic vision.

The Immaterial Heritage

The immaterial cultural heritage is especially present in the following fields: oral traditions and expressions; show arts; social practices, rituals and festive events; knowledge and practices connected to nature and the universe; traditional handicrafts, etc. The Horezu ethnographical area blends elements specific of several civilizations:

- the clay civilisation – famous potters
- the wood civilization – talented wood-carvers
- the pastoral civilization – sheepfolds on the alpine meadows and authentic pastoral folklore

The Vaideeni ethnographical centre is an important ethnological and folklore centre, connected to the pastoral habits and the migration of flocks to and

from the mountains, famous for the artistic processing of the hides, wool and the creation of musical instruments, shepherds' costumes with influences from the Mărginimea Sibiului area; artistic embroidery and wefts (carpets, bags), crafts that are met less and less nowadays; the creation of musical instruments – shepherds' flutes; the artistic wood-processing – household items: chests, baskets, distaffs, etc.; wool-processing and rural technique installations: carding combs, fulling mills, water mills, water-powered saw-mills.

The following localities representative of this area have been the object of research for the Romanian Ethnographic Atlas: Bărbătești, Slătioara, Păușești and Oteșani. In these villages, during 1972-1983, people have filled in questionnaires on the subjects: Settlements, Household, Dwelling, Agriculture, Livestock Breeding, Fruit-tree Growing and Gardening, Growing of Textile Plants, Hunting, Transportation Means, Sericulture, Beekeeping, Food, Crafts, Technical Installations, Customs concerning Birth, Customs concerning Weddings, Customs concerning Death, Customs concerning Occupations, Seasonal Customs. Researchers have noticed that this area still preserves several traditional elements of the local habitat (house, household, dwelling), occupations, especially the breeding of sheep, folk art, musical and choreographic folklore.

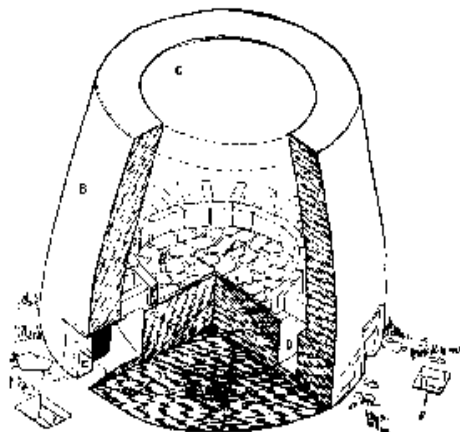
Handicrafts and the other forms of expression of traditions can be capitalized by means of the cultural tourism. Handicrafts represent a cultural industry that can be in a very successful manner a means of economic and cultural development of the regions and localities. Cultivating the region's specific traits and the revival of traditional crafts is a great tool for the promotion of diversity, for the development of the offers and the expansion of the consume of these products from the community to a wider audience, that can be attracted through tourism and through other complex commercialization means.

Pottery

The Horezu depressionary area was and is famous for the traditional crafts practiced by its inhabitants. Amongst these, the most important is the creation of folk pottery, remarkable through its shapes, colors and drawings (bowls, plates, pots, and jugs, cups of different sizes of household or decorative use). The oldest and the most representative pottery centre in the whole Oltenia is the Olari (Potters) village in the town Horezu. On the main street of the village there are 18 pottery workshops.

The local materials used are clay, that can be found in the Ulmului Hill, and natural earth-obtained colors; The traditional tools used are the potter's wheel for the modeling, the horn and the jay for the decoration. The emulsion for enameling is obtained from a type of clay taken from the Marginea Peak, and from the Obreja Hill it is taken the manganese paste for decorative black,

whereas the green used to color the floral, zoomorphic and geometric motives is obtained by burning the copper. The pottery products are hand-made using a technological process hundreds of years old. The main phases of the technological process are: preparing the clay for modeling (transport, fermentation, cutting, kneading, cleaning of the impurities, ball-forming according to the pot's size and shape), shaping the desired object, airing or "creasing" it, scraping it, piercing and signing it, decorating it, drying it up, burning it for the first time, enameling it, burning it for the second time, obtaining the final product. The drawings specific to the Horezu pottery: the cock, that can only be seen on Horezu pottery, the tree of life, the snake guardian

of the house, the ear of wheat, the spider web, the peacock tail, christian, floral and zoomorphic symbols. Nowadays in Horezu the handicraft of pottery is being practiced by over 80 potters of several ages, from the youngest (gathered in a Ceramics Group at the Children's Club) to the oldest, the craft being handed down from parents to children. The potters work at home, constituted in family associations or are authorized as natural persons. Nowadays an association of the potters has been constituted under the name of the "Hares Rooster Ceramists' Association"²⁷. The Olari Street or village is what could be called the birthplace of the craft of Horezu pottery. The street is in fact an ancient village of potters, with households and orchards along an ascending road; a ramification of the town on which, in order to get to the potters, one must advance about 3-4 km. On the Olari Street have gathered the producers of the Horezu pottery, that partly keep selling their products at the already dedicated fairs, or work according to orders, many times for the local sellers. The area where this commerce takes place is "next to the main road"²⁸.

Cultural establishments

- **2 Houses of culture (1 in the Slătioara commune, the other in Horezu)**
- **Rural houses of culture in all the remaining 8 communes in the microregion**
- **The Frâncești commune house of culture will be rebuilt with the support of the Vâlcea Direction for Culture**
- **Among the most active cultural establishments, with permanent activity, are mentioned the Horezu house of culture and several rural houses of culture, including Vaideeni and Costești.**

Manifestations, cultural events, fairs:

Event Locality	Date and frequency
Costești	
Fair on Our Lady's Day	15 th August, every year
International festival of the Gypsies	8 th September, every year
The Bistrița and Arnota Monasteries' Day	15 th August, Saints Mihail and Gavril, every year
Display of St Grigore Decapolitul's relics	20 th November, every year

²⁷ www.eco-oltenia.com

²⁸ **Horezu research** Maria Mateoniu, The Museum of the Romanian Peasant

Environmental symposium	Every year
The commune's day "La obârșie, la izvoare"	Izvorul Tămăduirii (The Healing Spring)
Frâncești	
Izvorul Tămăduirii folk fair	The "Izvorul Tămăduirii" (Healing Spring) religious celebration, every year
Fair on Saint Peter and Saint Paul's Day	29 th June, every year
Horezu	
-The „Cocoșul de Hares” folk pottery fair	The first Sunday of June, every year
- "Izvorul Tămăduirii” folk fair	Izvorul Tămăduirii (The Healing Spring), every year
- Festivalul "Colindul Sfânt și bun"	On Christmas Eve, every year
- The Days of the Horezu Town	The weekend next to 5 th September
Slătioara	
The Ethnological Documentary Film Festival "Eco-Ethno-Folk-Film", with participants from all over the world.	The first week of September, a film festival organized by the "Niște Țărani" Foundation
Tomșani	
Fagurele de aur	The second Saturday and Sunday of June
Flori din gradina Foleșteană	26 th October
Vaideeni	
The Carpathian sheperds' folklore festival «Învârtita dorului»	The closest Sunday to the Midsummer Day
Agro-tourism symposium	Every year, in May or June
Weekly fair	Every Friday

Cultural ensembles

The area's traditions are still kept alive through the activity of the local cultural ensembles:

- The "Brăulețul" dance group of the Bărbătești House of Culture;
- The men's folk dance formation of the Frâncești School and House of Culture;
- The Horezu "Brădulețul" ensemble;
- The "Domnițele" dance group of the Costești House of Culture
- The "Maria ("Little sheep") ensemble of Vaideeni;
- The "Fontana lui Miuță (Miuta's Water Mill" ensemble of Oteșani.

SWOT Culture and Heritage Analysis

With concern to the area's cultural heritage, there have been identified the following

Positive aspects

- The existence of a rich and diverse ensemble of assets having the value of immobile cultural heritage, disposed in a balanced way on the territory;

Negative aspects

- A great number of objectives in a precarious conservation state. The Hurezi Monastery itself, the only monument in the southern part of the country that has so far been inscribed on the list of the World Cultural Heritage, faces major conservation and restoring issues and it urgently requires a consistent programme under the financial and technical-scientific aspects in order to be able to correspond to the parameters imposed by the European

legislation regarding the conservation, protection and capitalization of the world cultural heritage²⁹.

- Wooden churches, many of whom have been removed from their functions years ago, have been abandoned by the communities they have attended to, the possibilities of financing their restoration being virtually inexistent at the local level.
- The owners', administrators' and visitors' lack of education
- The lack of precision of the inventory and evidence of the heritage; for the immaterial heritage it is obvious the lack of the "inventory" of Vâlcea county in the sense stipulated by the *UNESCO Convention regarding the salvagation of the immaterial cultural heritage*, that should identify and define the various different constitutive elements of this heritage existing on the Vâlcea county territory, as part of the Romanian territory;
- Unauthorized interventions;
- The lack of funds for supporting the owners;
- The measures for protecting, ensuring the security and capitalizing the micro region's cultural heritage suppose the existence of considerable financial resources³⁰;
- The lack of assessment personnel in the public institutions and the lack of experts;
- The ignoring of the legislation in the field of the conservation and capitalization of the heritage, the ignoring of the authorizing and control procedures, the non-infliction of the legal sanctions;
- The lack of specialists and traditional craftsmen in the process of protection and capitalization of the immobile cultural heritage. There are no specialists attested by the Ministry of Culture and Cults (architects, engineers, art historians, archeologists, etc.) in the Vâlcea county;
- The lack of human resources' training and specialization programmes through the formal education and continued learning of adults;
- The insufficient involvement and the lack of responsibility from the part of the local authorities, in the administration of the immobile cultural heritage assets existing on the territory;
- The local municipalities and local councils are not yet aware or choose to ignore the stipulations of Law no. 422/2001 concerning the protection of the historical monuments (republished), which, in title IV, chapter II, articles 45-47, imposes a series of attributions and responsibilities to them³¹.
- The lack of specialized staff in the field of project management or cultural management;
- Strategic and managerial deficiencies under the aspect of the perception and promotion of the cultural activities as products destined to the cultural consume, appearing under the form of reduced promoting activities;
- small-scale cultural exchanges, at the national and especially international levels;
- reduced cultural activity compared to the potential of the possessed heritage;
- small fund-raising activity;
- lack of studies and research;
- small number of partnerships (with the local authorities, non-governmental organizations, other institutions, mass-media);
- reduced implementation of the specific actual norms and methodologies at European level.

---

²⁹ The cultural strategy of the Vâlcea county 2008-2013

³⁰ Idem

³¹ idem

Opportunities

• Cultural and religious tourism

Out of the 10 administrative-territorial units of the microregion, 7 dispose of a high or very high concentration of the tourist resources, according to the Plan of Organization of the National Territory Section VI – Tourist Areas. According to the PATN, the administrative-territorial units with a high or very high concentration of tourist resources have a privileged status when it comes to the infrastructure-improving investments. Such administrative-territorial units that have been identified as having problems of the specific tourist and technical infrastructure are Horezu, Bărbătești, Frâncești, Măldărești, Slătioara, Vaideeni. In the Horezu microregion there are some preoccupations regarding the reinsertion of the historical monuments into the community space and the capitalization of their potential as a factor in improving the quality of the population's life and in the capitalization of the immobile cultural heritage, especially in connection to the tourism and hotel industry, civil constructions, transportation, other consumer-oriented services.

Other opportunities for the region:

- the creation of new jobs and the diversification of the occupational typology in the field of research, conservation, restoration, use and reuse of the historic monuments, ensembles and sites;
- the intensification of consume and the diversification of the markets interested in the assets and services in the field;
- the expansion and perpetuation of the regional and international bilateral collaborations with the purpose of protecting and capitalizing the national immobile cultural heritage;
- The Ministry of Culture envisages the creation of a restoration fund for these objectives or monuments, that can be transformed or used as Cultural Centres opened to the public. Also, the Ministry of Culture and Cults envisages a legislative reform that encourages the conservation of old historic buildings and that will imply to a greater degree the individual owners of historic monuments, the Romanian people, the local councils and communities generally as partners and administrators of the historic environment. Also, it will be recommended to the local councils to introduce new possibilities of legal sanctioning of the particular owners of some monuments, so as they can be kept up to a legally established minimum standard and fit into the urban or rural landscape they belong to.
- The Vâlcea Village Museum proposes to:
  - buy some rural architecture monuments in the ethnographical subdivision Vale Oltetului (Oltetului Valley);
  - buy a potter's household in the Horezu area;
  - make research on the territory in order to discover ethnographical items that could enrich the museum collection.
- For the "Alexandru Bălinescu" art collection, it is proposed the acquisition of an old, deteriorated building (the Aurelian Sacerdoțeanu house in Costești), its refurbishing by the Vâlcea County Museum, with its own means (between 2008-2010) and the moving of the collection to this location.
- For the Măldărești Museum Complex it is proposed:
  - Creating a space destined to host the tourists in the annexes of the Duca Homestead, as well as the acquisition of prefabricated wooden holiday homes that can be assembled in the orchard next to the homestead;
  - moving the textile items deposited here to the Vâlcea Village Museum;
- Protecting by specific means of the law the intellectual property right of the communities over the traditional forms of expression created within them and who express their spiritual identity (in the Horezu microregion it is previewed the protection of the craftsmen and folk creators in the Bărbătești, Costești, Măldărești, Frâncești, Vaideeni areas);
- The fact that in the Vâlcea county do not exist the following types of cultural establishments:

- popular universities (one could be founded, with subdivisions in Drăgășani and the stations, given the fact that Râmnicu Vâlcea has become an university centre)
- culture centres (in Țara Loviștei, a remote mountainous area, it would represent an emergency) and regional centres for the education of the adults.

One recognition of the importance of the tourist resources of this area has been the approval of the financing of the project “The Rehabilitation and development of the general and tourist infrastructure in the Horezu Depression cultural and historic area”, within the frame of the PHARE 2006 ECONOMIC AND SOCIAL COHESION PROGRAMME Large Projects of Regional Infrastructure, a project developed by the Horezu Town Council together with the local councils of the Costești and Măldărești and with the support of Vâlcea County Council. The total value of the project is of 10.180.983,98 Euro. The project represents one of the greatest achievements of the public administrations of the three neighboring localities. The contracting of the project is still undergoing several bureaucratic operations.

Threats: Natural Risks

For three categories of natural risks (**earth sliding and floods**) there are studies, such as “areas of natural risk” (within the Plan of Organization of the National Territory, section V – natural risk areas).

Anthropic Risks

Anthropic risks are considered the main threats against the historical monuments. A report of the Romanian National Committee ICOMOS attributes the first places to the following threats:

1. the abandonment of the monuments or of the cultural heritage objectives by the local authorities, their owners or administrators (natural persons or legal entities, clergy)
2. vandalization or robbery
3. lack of control over the new buildings that

Horezu town historical centre - a B-Category monument – image from the past

Horezu town historical centre – a B-Category monument – nowadays

- alter the traditional environment and the lack of the urbanistic documentation containing intervention regulations for the protected historical areas, found under the jurisdiction of the local public authorities;
- 4. the lost of interest on the part of the public
- 5. the decrease of the budgetary allowances, and implicitly, of the financing possibilities
- 6. the exclusion from the European or international cultural circuits

The cultural heritage can represent a factor of acceleration, and not an obstacle to the

economic development, on condition that it is protected and capitalized – cultural tourism being the most accessible way. Of course, the co-existence of the cultural heritage and of tourism also supposes the existence of a set of specific issues. The visitors’ agglomeration to the museums and monuments can lead to the progressive deterioration of the cultural heritage objectives, of the

tourist infrastructure and on the whole of the tourists' satisfaction level. Without an appropriate investment into their maintenance and prophylactic conservation, the sites and monuments themselves can turn into a negative model of promotion of the cultural heritage and will alter the tourists' desire of visiting them. Advertising campaigns for the promotion of the cultural tourism must rely on the authentic cultural product and not on pseudo-cultural events. It is recommended to involve the professionals in culture management as well as in marketing. Integrating the professionals in the field of the cultural heritage will help raise the quality level of the cultural field and will play an important role in the stimulation of the creation of new research methods and of a durable cultural industry.

Infrastructure

The general level of equipment of the territory and localities is appreciated according to the presence of the technical and public utility networks and to the social-cultural equipment. From the point of view of utilities, the studied area has electrical networks (the electrification of the households is probably 100% ensured), telecommunication networks (including mobile phone access) and in a certain way water and sewage access, at local level. The area is entirely lacking natural gas supplies, even though there have been made attempts for a long while for its connection to the main transportation pipes, that are at maximum distances of 30-40 km.

Road network

The localities can be accessed from the main roads:

- National roads

DN 67 Rm. Vâlcea – Tg. Jiu – Motru – Drobeta Tr. Severin, an important road, crosses the microregion from East to West, connecting 6 of its 10 localities: Bărbătești, Costești, Tomșani, Horezu, Măldărești and Slătioara. Thus, the microregion is connected to two European roads: E 81 (border point RO / UA – Halmeu – Satu Mare – Cluj Napoca – Sibiu – Rm. Vâlcea – Pitești – București) and E 79 (border point H / Ro – Oradea – Deva – Petroșani – Tg. Jiu – Craiova – Calafat – frontier point RO / BG)

DN 65C (Horezu – Măldărești - Bălcești – Craiova);

- An important county and communal roads network

The Administrative Territorial Unit – Road	B	C	F	H	M	O	Sl	St	T	V
DJ 605 A (DN 67 / Milostea – Mateești – Berbești – Grădiștea – Sinești / DN 67B) an access way towards Craiova;							x			
DJ 646 (Băbeni – Frâncești - Tomșani – DN 67 / Costești – Bistrița Monastery – Arnota Monastery), crosses the microregion approximately on the N-S axis, following the course of the Bistrița brook, making the connection with the railway and DN 46		x	x						x	
DJ 646A (Costești – the locality centre – Pietreni, follows the course of the Costești brook – Bărbătești – Stoenesti / DN 67);	x	x								
DJ 665 (Horezu – Vaideeni – Polovragi – Baia de Fier – Novaci – Curțioara / DN 66 / E 79) makes connection within the Mountainous Oltenia touristic area				x						x
DJ 669 (Dealul Ulmului – Romani) direct access towards the Horezu Monastery of Horezu town				x						
DJ 676 (Cerna – Rugetu – Slătioara – Stroești – Roșiile – Tetoiu – Irimești / DJ 643), crosses the microregion on the N-S axis, a connection road towards Craiova (99 km)							x			x

DJ 676C (Măldărești, Telechești village / DN 65C – Oteșani – Groși – Roiești / DN 65C), starts from the southern end of the locality, the Telechești village, towards the south of the county						x	x				
DJ 676H (Măldăreștii de Sus / DN 67 – Culele Măldărești – Măldăreștii de Jos / DN 67) – crosses the locality 5,5 km;						x					

- The county and communal road network connections

The UAT-artery they cross	B	C	F	H	M	O	SI	St	T	V
Dc 124 (DJ 646 / Tomșani / Folești – Păușești);									x	
Dc125 (Frânțești - Pietrari) makes the connection with DN67 through the Păușești and Pietrari communes and the access to the Dintr-un lemn Monastery			x							
Dc 134 (DN 67 / Mîlostea – Polovragi							x			
Dc 137 (DN 67 / Slătioara – Vaideeni);							x			x
Dc 138 (Vaideeni – Valea Seacă);										x
Dc 139 (Horezu – Măldărești);				x	x					
Dc 140 (DN 65 C / Măldăreștii de Jos – Măldăreștii de Sus / DN 65C) – crosses the locality approximately from N to S, on 4,52 km;					x					
Dc 141 (Măldărești / DJ 646 – Tomșani / DN 67)					x				x	
Dc 147 (Romanii de Jos – Neagota) makes the connection with the Costești village and the Bistrița Monastery		x		x						
Dc 148 (Bogdănești / DN 67- Rovine / DN 67), approximately 2 km;		x							x	
Dc 148A (Bogdănești / DN 67 – Costești / DJ 646), approximately 2 km			x							
Dc 153 (DJ 646 / Tomșani / Folești – Pietrari / DN 67);									x	

An industrial railway with a narrow gauge, following the route Bistrița – Costești – Tomșani –

Băbeni – Govora, along the Bistrița river, one of the few small industrial trains still in use connects the Govora Sodium Works, next to Râmnicu Vâlcea, and the limestone quarry of Bistrița, at the entrance of the spectacular Buila massif. Even if it is used with industrial purposes, one can apparently take the cog train from the Tătărani station (close to Băbeni). The route is extremely beautiful; the little train comes every 2-3 hours and it gets to the foot of the Arnota Mountain, next to Bistrița Monastery.

Technical and Public Utility Networks

They include the water and sewage network. The total length of the drinking water pipes measures about 96 km. Water distribution is ensured by the rich surface sources in the area, in most cases the main problem not being the water source in itself. In the localities with extended networks there are problems concerning the physical state and capacity of networks more than 20-30 years old, who no longer correspond to the present demands and flows. The sewage network is less developed, being only 19,6 km long and servicing a small number of persons, generally in the residence localities. In the Măldărești and Tomșani communes there is no sewage network, and in the Vaideeni commune it is under construction. In the area there is a filtering station (at Măldărești, for the Horezu town)³².

	B	C	F ³³	M	O	SI	St	T	V	H	Total
Public utility facilities											
1307 Simple length of the drinking water distribution network– km		18	50	10,3			17		46,2	61	96
Number of serviced households		1200		nd			305		1120	2020	4645
1308 Simple length of the sewage network– km		2							5,6	12	14
Number of serviced households		52								337	389
1309 Simple length of the gas distribution pipes- km.			0,8								0
1305 Length of the town streets- total km										29	29
1306 Length of the modernized town streets - total km										26	26

Source - Vâlcea Statistics Direction 2005

Unfiltered residual waters from the areas that are not connected to the sewage network are released into the surface waters and through infiltration reach the phreatic stratum, the drinking water source of the rural areas, therefore they can influence the human health by causing several problems (such as cyanosis, caused by the nitrates). This kind of possible effect has been considered important by the Local Action Plan for the Environment of the Vâlcea county. Because of the repeated release of the unfiltered residual waters, the environmental risk has been evaluated as **severe**, since there is the possibility of alteration of the aquatic ecosystems. The pollution of the surface and underground waters reduces the drinking water sources for a large part of the rural population, which is thus forced to increase the costs destined to the water use by digging deep wells or centralized water supply systems. It is considered that the impact has a **great** effect.

A **district heating** system is working in the Horezu town, for the central area of the town, consisting of blocks of flats and some institutions. The heating is made by two heating-stations using liquid fuel (CLU).

Collecting and Depositing of Garbage

Only three of the 10 localities dispose of organized services and only two have proper dumping-grounds. The sanitation service of the Horezu town and of the Vaideeni and Costești communes has been granted to the SC URBAN SA firm. The collecting of garbage is made using dustbins distributed to the home users and in containers distributed next to the blocks of flats, in certain collecting points. Next to the sewage issue, dealing with the household refuse and constructions debris represent major problems, that affect the quality of the environmental factors and not lastly the region's image as a whole, endangering the capitalization possibilities of the area's touristic potential and generally its economic development. Controlled depositing of the town's residual matter is made on the waste platforms of the Horezu and Măldărești localities. None of the two has

³² At Costești there is another filtering station, still in a project stage

³³ PUG Frâncești Commune

been authorized from the point of view of the environmental protection, since they don't fulfil the conditions stipulated by the present legislation. Onto these platforms there are deposited both population-originated residues and debris from demolishments, mud, metallic and wooden debris, etc., without any previous selection. The impact of the residues deposited without the necessary facilities (water-proofing, fencing, leaking and infiltrations collecting system) on the environmental factors is a significant one, given the fact that most of the waste deposits are placed next to the courses of the surface waters. Most of the garbage, the result of various household uses, consists of recyclable materials (paper, metal, plastic, organic matter) and several that can be considered "risky" (bateries, paint, aerosol flasks, etc.). The amount of residues collected and transported by the sanitation societies varies according to the season, the population number, the collecting frequency and, not lastly, the fluctuation of the services' beneficiaries from one service-deliverer to another.

In the County Waste Dealing Plan there have been approved 8 regional systems (transfer stations) 4 of which have been approved by the PHARE 2004 financing. One of the latter will be placed at Măldărești, and the Horezu locality will be serviced by it. The local authorities have proposed projects to be realized at the Vâlcea county level: A regional system of collecting and temporary depositing the waste in the Horezu town – Măldărești (a transfer station; improving the collecting system by introducing the selective collecting with the population serviced by the transfer station; building a waste sorting and recycling station), projects of rehabilitation of the water-cleaning stations, endowing the Horezu Hospital with sterilizing devices and creating and organizing temporary ecological collecting and depositing points for the hazardous and infectious waste – 1 point/Horezu

The county plan includes the attaining of the following goals:

- The Frâncești Commune Local Council – "An integrated waste collecting and temporary depositing in the Frâncești commune", also servicing the following localities: Băbeni, Băile Govora, Bărbătești, Bunești, Mihăești, Păușești, Pietrari, Stoenesti, Tomșani
- The Măldărești Commune Local Council – "A temporary collecting system in the Măldărești commune" also servicing the following localities: Alunu, Berbești, Cernișoara, Costești, Horezu, Mateești, Oteșani, Slătioara, Stroești, Vaideeni

Socio-cultural Equipment

They are relatively well-represented in the studied area, if we refer to the education, health and culture fields. In the area there function 1 highschool, 35 schools, 1 hospital (with 350 hospital beds, 47 doctors³⁴ and 189 medical workers) and more than 10 health units and medical cabinets, 14 museums and libraries and 19 houses of culture. In the urban centre, there are a court of law, a prosecutor's office and other public administration institutions, ensuring the services needed by the local population. The main issue with these equipments is their physical condition and their capacity of ensuring and developing their specific activities. Probably the most affected are the cultural resources, that need consolidating/rehabilitating work.

In most cases, the budget resources do not allow the Local Councils to rehabilitate the houses of culture. The Village hall of the Stroești commune, for instance, has only got resources to buy the materials needed for the rehabilitation of the houses of culture. The work was done by Law 76 beneficiaries and in 2008 by young people benefitting of the 416 Law. Reaching high general equipment standards by the localities in the studied area must be taken into consideration from the point of view of several factors: the development of businesses, of tourism, the improvement of the dwelling and social life quality, and not lastly the protection of the environmental factors. Increased interest in the holiday homes and boarding-houses construction in areas such as Vârful lui Roman has to be accompanied by the ensuring of a corresponding infrastructure.

---

³⁴ From the point of view of the medical services, the main markers for this area are: 1 physician/770 inhabitants, 1 medical worker /190 inhabitants and 9,5 hospital beds/1000 inhabitants. At the national level, in 2003 there were 1 physician/463 inhabitants, 1 medical worker/180 inhabitants and 6,6 hospital beds/1000 inhabitants.

Production Capacities

Forestry

Material goods offered by the forest fund can be divided into two groups: related and unrelated to wood

- **Wood-related products** are majoritary in the forest economy, which is a natural phenomenon, if we consider that one of the forest's functions is the "timber production". The volume of timber that can be obtained every year from the forests is approved by a decision of the Government – Minister's Order so as to preserve an equilibrium between the wood produced in a year and the one removed. The maximum volume of standing wood that can be removed in 2008, distributed to forestries and forest directions³⁵

FORESTRY/ FOREST DIRECTION	Volume in thousands mc / Owners' nature				Total
	Administrative - Territorial Units	Private property Legal entities	Private property Natural persons	Vegetation outside the forest fund	
HOREZU FORESTRY	0.098	0.000	6.642	0.750	7.491
ROMANI FORESTRY	0.490	0.306	0.000	0.008	0.805
ROMSILVA TOTAL RM. VALCEA FOREST DIRECTION	0.588	0.306	6.642	0.758	8.295
BUILA FORESTRY	0.000	41.131	0.426	0.000	41.557

The Horezu microregion produces 0,27% of Romania's timber, a greater ratio than the existing timber volume (0,17%). This fact can lead us to the conclusion that in our microregion the ratio of exploited existent timber is larger than that at the national level. The ascending evolution of the exploited timber can be further increased by creating or modernizing access roads, of transport cable ways, thus introducing into the economic circuit numerous areas with valuable trees that cannot be exploited for the time being. The pecuniary value of these resources was impossible to quantify because, unlike the forestries of the Forest Direction, the communities and the private forestries do not make public auctions.

The abundant and varied wood resources might be used. The lack of preoccupation in this sense limits the possibility of acquisition of the technologies needed for the more effective capitalization of the wood, although the associative forms of property (the communities) offer a juridical and economic frame favourable for its development. It is recommended to assume and implement models of integrated development at the level of the economic structures who own the raw matter, models that mainly emphasize the superior processing of timber, the profiting of the cheap manpower and less on the capital (the production of holiday houses, design and decorative elements, small pieces of furniture, etc.). An analysis of the financial results based on balance-sheet data of the communities and private forestries, that exploit most of the region's wood, reveals:

- the significant potential of creating new jobs that this industry has in the area – the number of jobs in the Horezu community has increased from 1 to 21 in three years;
- the constant annual income growth;
- the decrease of the actives is problematic, nevertheless, when it comes to the economic potential of this enterprise on medium and short term.

Products Unrelated to Wood

These products unfortunately hold a smaller percentage of the forest economy than the wood-related products. The products specific of the forest fund unrelated to wood are: the game on its

³⁵ established by the Rm. Vâlcea Territorial Inspectorate for the Forests Regime and Hunting according to OM no. 914/12.11.2007, based on HG 1262/2007.

territory, the fish in the mountain waters; berries and edible mushrooms; medicinal and aromatic herbs; forest seeds; resin etc.

Forestry/Owner	Standing timber	Timber and timber products	Berries	Edible mushrooms	Wicker work	Seeds and saplings
Romani Vaideeni	- 13150		6 tons	-	-	350.000 items
Izvoru Rece community			Raspberries, blueberries	possibilities		possibilities
Romani Horezu	- 632032	12504	5 tons/year	5 tons/year	-	50000/year
Horezu	-	-	30 tons	10 tons	-	2,0 tonsns
Buila	49473					

The collecting of the products unrelated to wood follows certain times of the year and specific traits, which imposes a certain restrictioning and the obeying to several norms in the forest field. For instance, hunting and fishing can only be done by authorized persons.

We will next describe some aspects related to the main products unrelated to wood:

- **Berries**, namely blueberries, raspberries, blackberries, roseberries, underbrushes, hawthorne, represent both a food source and at the same time an important revenue for the forest field. Over the last two decades, the production of berries has faced a dramatic decrease in Romania and the microregion.
- **Edible mushrooms**, representing a valuable food source furnished by the forest ecosystems, having a great vitamin, protein and other natural active substances content. The evolution of the production has been similar to the berries one. In the Horezu microregion only the state-owned forest wards harvest mushrooms in an organized manner, 15 tons a year.
- **venison**, as a result of the hunting activity, which has a role of selection of the animals, but also of acquiring trophies, is a valuable food product, considered a speciality and capitalized on both the internal and external markets. But the economic performances of the firms in the field appear to be limited, as proven by their balance-sheet data for the last years.

Horezu Forestry hunting fund – wild hog and roebuck

Romani Forestry hunting fund – affiliated to the “Pajura Horezu” Hunting Association

Agriculture and Livestock Breeding

Agricultural exploitation

County/Locality	TOTAL AGRICULTURAL EXPLOITATIONS	Individual agricultural exploitations	Units with juridical personality	Agricultural surface (ha)
COUNTY TOTAL	128351	127874	477	245091.86
COMMUNES TOTAL	106656	106275	381	217923.72
BĂRBĂTEȘTI	1634	1631	3	3261.48
COSTEȘTI	1406	1395	11	2130.5
FRĂNCEȘTI	1886	1877	9	2982.19
MĂLDĂREȘTI	854	848	6	1878.87
OTEȘANI	1202	1201	1	2323.66
SLĂTIOARA	1908	1906	2	3491.23
STROEȘTI	1516	1513	3	3149.77
TOMȘANI	2099	2094	5	2530.07

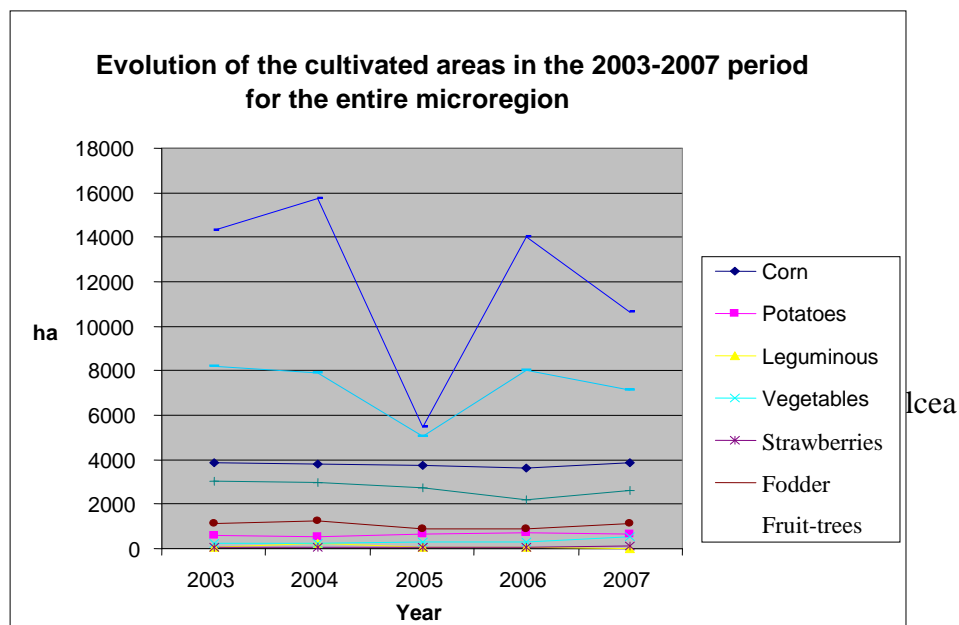
VAIDEENI	1742	1733	9	8285.06
HOREZU	2077	2071	6	3377.26
Microregion total	16324	16269	55	33410.09
Vâlcea County percentage%	12.72	12.72	11.53	13.63

Most of the agricultural exploitations are sustenance farms. There are, anyway, 55 exploitations with juridical personality.

Cultures – see tables on the next pages.

The communes from the southern part of the microregion, Frâncești, Oteșani, Slătioara and Stroești, but, to a certain extent, Costești, Tomșani and Măldărești, too, dispose of arable land (over 30% of the entire agricultural land), which creates the prerequisites for development. Nevertheless, it must be noticed that the agricultural surface is fragmented into a multitude of small parcels, a system that creates difficulties in the mechanized work accomplishment, corresponding fertilization against pests, using the watering systems, feeding large animal stocks, making investments for modernizing or maintaining the fields' productive capacity.

Cereals are cultivated in the comunes of the southern part of the microregion, Frâncești, Oteșani, Slătioara and Stroești, mostly wheat, on relatively small surfaces that remain constant through time. Occasionally, at Oteșani has been cultivated two-row barley in 2005. Oat has been cultivated in Stroești, on a small area of 2-5 ha, in 2005-2006, and in Oteșani, on almost 10 ha, in 2005, 2006 and 2007. Wheat is cultivated on a somewhat larger scale in the Oteșani, Slătioara and Frâncești communes, but, even so, the cultivated areas are decreasing. Vineyards are also insignificant. Most of the cultures have registered slight decreases of the cultivated areas. Fruit-tree cultivated areas have registered a slight decrease in the 2004-2005 period, nowadays having an increase tendency. A constant growth has been registered by the culture of potatoes and vegetables (most likely for personal use). Strawberry areas, though constantly growing, remain modest.

Livestock Breeding

At the 2002 agricultural census were registered the following data:

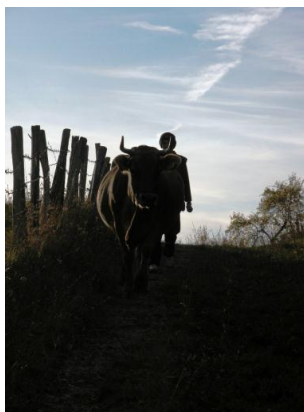
	Cattle	Sheep	Goats	Swine	Fowls	Horses	Donkeys and mules	Rabbits	Bees families
HOREZU	1657	2605	141	2300	17943	84	31	292	686
BĂRBĂTEȘTI	730	1115	677	1870	17423	230	29	73	172

COSTEȘTI	918	1335	290	1639	14532	105	12	96	265
FRÂNCEȘTI	1093	150	159	3315	24085	273	54	170	392
MĂLDĂREȘTI	948	394	59	1338	8494	84	4	70	186
OTEȘANI	1025	156	119	1765	12800	242	5	109	430
SLĂTIOARA	2259	1226	9	2231	15578	146	8	461	248
STROEȘTI	1278	516	130	1840	13818	38	-	32	58
TOMȘANI	1440	496	149	1816	17581	209	6	169	275
VAIDEENI	3533	57124	232	2461	14375	120	54	100	268
Microregion total	14881	65117	1965	20575	156629	1531	203	1572	2980
COUNTY TOTAL	87347	127940	17833	210462	2190032	11317	965	18920	22395
County percentage%	17.04	50.90	11.02	9.78	7.15	13.53	21.04	8.31	13.31

The Vaideeni commune got the first place in the county as to the sheep and cattle livestock. Other localities, too, are on leading positions when it comes to the cattle breeding, namely Slătioara (2), Horezu (9), Tomșani (13). Anyway, the Vâlcea county is not a developed one from the point of view of the livestock breeding, as it can be seen from the table below, showing its percentage at the national level. With the exception of beeskeeping, where the Vâlcea county is the country's number 1, no other livestock breeding branch makes it to the top 10³⁶.

County---→	Vâlcea		
Animal Group	Effectives	Percentage of Romania's total	Place
Cattle	76462	2,52 %	16
Swine	143463	2,50 %	13
Sheep	82575	1,01 %	38
Goats	13988	2,21 %	14
Horses	7600	0,94 %	40
Fowls	1162800	1,44 %	34
Bees (thousands families)	31800	4,57 %	1

Livestock breeding is generally done in sustenance farms. There are some larger-scale livestock breeders, but there are no modern organized farms, except the fowl-specialized farm (AVICOLA BĂBENI – The Frâncești farm). This unit detains 3.033.236 exemplaries. This unit appears to be ascending. According to a press release, “The most jobs are offered by the Avicarvil SRL firm in the Frâncești commune (former Avicola Băbeni), 159 jobs, respectively, mainly fowl breeders and slaughterers, veterinary personnel and maintenance and auxiliary staff³⁷. The Frâncești farm and slaughter house are into a transition period for the OG 34 stipulations until 2015.

¹² Evaluation report of the development resources and opportunities – Profit Plus SRL, for FDPL 2006.

³⁷ Viața Vâlcei – 26th July 2008

Number of agricultural exploitations specialized in the livestock breeding

County/Locality	Cattle	Sheep	Goats	Swine	Fowls	Horses	Donkeys and mules	Rabbits	Bees families
HOREZU	743	191	76	1325	1476	65	17	41	39
BĂRBĂTEȘTI	506	408	432	1133	1282	179	21	26	8
COSTEȘTI	515	343	153	914	1094	84	8	22	13
FRÂNCEȘTI	627	36	88	1408	1514	241	6	46	24
MĂLDĂREȘTI	386	115	25	560	617	63	3	15	8
OTEȘANI	543	67	41	897	964	190	2	25	24
SLĂTIOARA	1015	356	6	1218	1260	130	6	32	13
STROEȘTI	553	156	87	961	1064	33	-	11	6
TOMȘANI	757	174	77	1100	1348	185	5	37	13
VAIDEENI	1029	439	67	1088	1388	105	28	13	19
Microregion total	6674	2285	1052	10604	12007	1275	96	268	167
COUNTY TOTAL	40244	8840	7776	82948	93300	9736	613	3082	1194
Microregion percentage	16.58	25.85	13.53	12.78	12.87	13.10	15.66	8.70	13.99

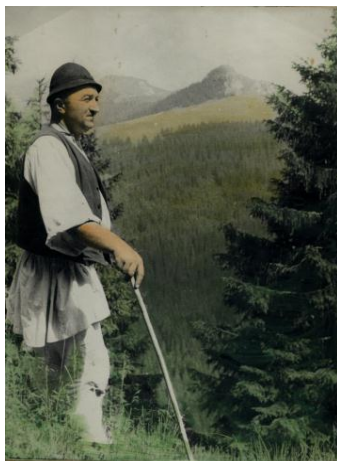
Beekeeping means to the Vâlcea county and the microregion a branch of great development potential. It also benefits from the presence in the area of the Beekeeping Research and Development Institute, Vâlcea – Măldărești Regional Station³⁸, which develops:

- research activities also mentioned by the national improvement programme
- technological transfer centre activities
- promotion of the scientific knowledge and implementation of the research results

Bees (families)				
	2003	2005	2006	2007
BĂRBĂTEȘTI	400	350	450	450
COSTEȘTI	525	1100	1200	1200
FRÂNCEȘTI	800	785	785	790
MĂLDĂREȘTI	1100	1340	1340	1340
OTEȘANI	800	336	1753	1148
SLĂTIOARA	487	454	450	637
STROEȘTI	212	276	300	320
TOMȘANI	1087	1010	1200	1260
VAIDEENI	820	750	1200	1150
HOREZU	850	1230	1616	1616
Microregion total	9084	9636	12300	11918

Source DADR Vâlcea

³⁸ The Institute – the Măldărești centre is nowadays under reorganizing – its Măldărești centre has been restored to the former owners

Agriculture – Development Opportunities

Agriculture is generally unproductive and without effective means of distribution and processing. The orchard area can furnish important fruit production (8000 tons in Horezu, Vaideeni, Costești and Măldărești in 2003). In 2003 there were still registered important meat (5000 tons – living animals) and wool productions (160.000 kg in Vaideeni, Horezu, Costești and Măldărești in 2003). Beekeeping is a very important branch – 2980 bees families (15% of the bees in the county). The analysis of the main development resources, corroborated with the perception of some subjects questioned for an agriculture-oriented study ordered by FPD in november-december 2005 about the development possibilities creates an aggregate model structured as follows:

Field	Resources	Perception ³⁹
Livestock breeding cattle	Bull fattening and ecological family-type milk cow farms.	55%
sheep	In the pre-mountainous and mountainous area or in the hill area in sheds	40%
Rural tourism	Among the resources, only the capital and the untrained personnel are deficitary resources	45%
Fruit-tree growing	Tradition and potential in the hills area	35%
Woodwork	Intensiv and therefore deficitary capital (superior valorization).	20%
Primary agriculture	Limited resources : land !	20%

When it comes to the livestock breeding, cattle breeding (preferably of the mixed type milk-meat or just meat) is only amended by the limited land resources necessary to produce the concentrate fodder. Under these circumstances it is recommended either to buy them from the abundant areas (south of the country) or to choose ecologic-type activities that only use unpolluted food resources.

Sheep breeding also has potential, although for the same reasons (limited resources of cheap concentrate fodder) it still requires the practice of the flocks' migration to and from the mountains. Not lastly, the questioned subjects have placed beekeeping as being an interesting development subject, though most of them perceived it as a saturated branch.

Fruit-tree growing must be maintained and developed because there is a tradition in this field, and the pedo-climatic conditions are favourable. Nevertheless, the ecologic option and the superior valorization of the products through small fruit-processing points, eventually corroborated with agro-tourism activities, must be considered.

It seems obvious that the primary agriculture lacks of resources in this area. Anyway, where it is possible and necessary, it is recommended the use of ecological methods in order to obtain “concentrated fodder”, which is absolutely necessary from the point of view of the economic efficiency of the ecological livestock breeding field. This kind of integration can only be achieved under the pressure of “stimulating” factors: the request for ecological products; the national and regional economic strategy of technical, financial and managerial support of this agro-zootechnical branch; the “know-how” transfer through the promotion and implementation of development models and the creation of specialized expansion services.

³⁹ Questioned subjects

The rural tourism is a new concept and, in most cases, misunderstood. It is recommended the development of touristic activities as a completion of the ones of agro-zootechnical type, less effective on account of the limited resources, and not just as activities of the bed and breakfast type. It is obvious that, in this case, the “problem” resource is the “untrained” personnel needed for the practice on profitable bases of agro-tourism activities. Knowledge from the fields of management, marketing, book-keeping, public food are needed. Nevertheless, the natural and cultural resources recommend this kind of activities.

Only afflicted at its borders by the influence of the polluting industrial branches (chemistry and mining), the target area presents ecological valences, especially in the pre-mountainous and mountainous areas. Developing production activities (livestock breeding) of the ecological type would compensate for the lack of experience and productivity, mainly consequences of the deficiency of resources (land, capital) and would put this branch of agriculture in the attraction area of agro-tourism, being thus able to create beneficial synergetic effects.

PROCESSING UNITS OF THE AGRICULTURAL PRODUCTS – the Horezu microregion 2007 – complying to the EU standards

Name of the economic agent	Locality	Production
Milk-based products		
SC FIVE CONTINENT SA	Horezu	
Mill and bakery products		
SC REDCOM SRL	Horezu	
Drinks production		
SC FRUCT ALCOOL SRL	Horezu	Alcoholic drinks
SC VINALCOOL SA	Horezu	Plum brandy

Tourism

Given the already mentioned touristic resources, the localities of the microregion have since 2004 turned their attention to the development of tourism, as one of the strategic directions for the local development. Horezu has become a local interest touristic resort in 2005. In the same year, three of the region’s localities associated to create a Project for the Rehabilitation and Development of the General and Touristic Infrastructure in the Cultural-Historic Area of the Horezu Depression (Vâlcea County). With this view the National Institute of Research – Development in the Touristic Field (INCDT) has elaborated a marketing study. According to this study, tourism was developing in the area, the number of accomodation places doubling between 1989-2003.

Table no. 2.1 Structure of the accomodation capacity according to types of units

Unit type	1989		2003	
	No. units	No. places	No. units	No. places
Hotel	-	-	1	54
Boarding-house	-	-	10	38
Touristic inn	1	54	-	-
Touristic holiday houses	1	70	1	68
Horezu total	2	124	12	160
Boarding-house	-	-	3	22
Costești total	-	-	3	22
Boarding-house	-	-	3	18
Slătioara total	-	-	3	18
Boarding-house	-	-	10	46
Vaideeni total	-	-	10	46
GENERAL TOTAL	2	124	28	246

Source: INCDT

It is worth mentioning the fact that most of the boarding-houses did not have working licences in 2005, the year of their census. The evolution of the accomodation structures of the Horezu town is presented below:

Evolution of the accomodation structures

Unit type	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Hotels	1	1	1	1	1	1
Campings	1	1	1	1	1	1
Touristic pensions	-	-	1	3	6	10
Total	2	2	3	5	8	12

Situation of the accomodation units of the Horezu Resort in 2007

Name	Unit type	Comfort category	No. rooms	No. places
Horezu	Hotel	2 stars	27	50
Casa Horezeană	Touristic pension	2 daisies	3	6
Criveanu	Touristic pension	3 daisies	3	6
Dana	Touristic pension	2 daisies	4	8
Fârtat Ilie	Touristic pension	2 daisies	2	4
Irina	Touristic pension	2 daisies	2	4
Steldan	Touristic pension	2 daisies	5	10
Stejarii	Camping	1 star	7	14
Daniela	Touristic pension	3 daisies	8	8
Alex	Touristic pension	3 daisies	15	30
Pensiunea Taco	Pension	4 stars	18	35
Pensiunea Horezu		3 stars	9	18
Total	10 units		103	195

The same Institute appreciated the total number of accomodation places in the Horezu area to 626 (taking into account the accomodation capacity of the local monasteries and 300 places available at the holiday homes (secondary residences), too)

Years	No. arrivals			No. tourists spending the night			Average duration of a stay		
	Total	Romanian	Foreigners	Total	Romanian	Foreigners	Total	Romanian	Foreigners
2003	1,289	1,240	49	1,295	1,246	49	1.00	1.00	1.00
2004	1,613	1,576	37	1,800	1,763	37	1.12	1.12	1.00
2005	1,472	1,366	106	2,450	2,344	106	1.66	1.72	1.00
2006	1,520	1,472	48	2,174	2,126	48	1.43	1.44	1.00
2007	2,457	2,407	50	3,684	3,634	50	1.50	1.51	1.00
Growth 2007 compared to 2003 (%)	90.61	94.11	2.04	184.48	191.65	2.04	49.24	50.25	0.00

The measures taken for the development of tourism have been effective, since the number of tourists arriving to the local accommodation units has increased by 90%, while the number of those who chose to spend the night increased by 184,4%. Correspondingly, the duration of the stays has increased by almost 50%, that is one out of 2 tourists spends more than 1 night in the locality.

In 2005, at the request of the touristic pensions owners and administrators, the Foundation Partners for the Local Development (FPDL) has organized the training course for the TOURISTIC PENSION ADMINISTRATOR occupation, supported by SC TOURISM, HOTEL AND RESTAURANT CONSULTING GROUP SRL, an authorized tourism professional training supplier. The course was destined to the owners and administrators of touristic pensions in the Costești, Crasna, Horezu, Măldărești, Novaci, Polovragi, Tomșani, Vaideeni, and it took place between 21st October 2005-20th February 2006, having 8 theoretic modules. At the end of it, the participants received a qualification certificate attested by the Ministry of Work, Social Solidarity and Family/Ministry of Education and Research. The course was followed by study visits in areas of the country where tourism is well developed.

Eco-tourism

During 2005-2006, the area has been studied from the point of view of the eco-tourism development potential. The study has reached the following conclusions:

- The general road infrastructure of the microregion is relatively well developed, with local and county roads that connect the areas of touristic interest to the national roads, generally in a good state;
- The area does not dispose of a railway infrastructure, but is connected through bus and coach routes to most urban centres of Oltenia, Muntenia and Transilvania.
- The water and sewage infrastructure is relatively well developed only in the urban area, lacking in the most part of the rural one (especially the sewage). In the future, the water and sewage infrastructure will condition the development of quality touristic services, investment projects in this field being a necessity. These projects can be co-financed by structural funds, as well as by PNDR.
- The area disposes of several marked touristic routes (most of them in the Buila-Vânturarița National Park and in the Parâng Massif), but there are no touristic information services, agreement and equipment rental centres, local guides (with the exception of the museum ensembles – the Cule of Măldărești, the Hurezi and Bistrița monasteries).
- The area disposes of a growing number of pensions, most of them being classified with 2 daisies. Most of the existing pensions do not make use of the local specific characteristics (architecture, interior design, traditional food). Their degree of occupation is small given the area's potential, proving either that the touristic circulation in the region is small or that the tourists that do visit the area rarely spend the night here, preferring other accommodation locations.
- The restaurants are few, do not use the local specific traits in the menus or the inner and outer design, have poorly instructed and disrespectful staff.
- The area disposes of an extremely valuable natural and cultural capital, in the national as well as in the European contexts. It benefits of resources that recommend it for the eco-tourism, thus: unspoiled nature (The Buila-Vânturarița National Park, the Gorges of the Olteț – partially); authentic traditions: the Horezu pottery, the gypsy wickerworkers, the Oltenian carpets; the presence of the large meat-eating mammals (wolves, bears, lynxes); natural and unfragmented forests (Buila Vânturarița, the Gorges of the Bistrița, etc.) hospitality, diversified landscape, well-preserved man-nature relationship, great

- bio-diversity (The Buila-Vânturarița National Park, the cave wildlife, etc.); caves (Liliacilor, Polovragi, etc.), traditional food, mystery, Christian traditions (Arnota, Hurezi, Polovragi, Bistrița monasteries), medicinal herbs
- The natural and cultural capital are relatively well-preserved, no major human intervention having taken place, with slight exceptions. Unfortunately, the concession of some plots in the immediate neighbourhood of exceptional natural areas (the Gorges of the Olteț or Vârful lui Roman) or the poor quality infrastructure (unkept roads, such as the one towards the Olari village) represent major threats, that could lead to the irreversible destruction of an area of great natural, but also cultural and economic value. **The Horezu area, together with its surroundings, has the potential elements to become within 5-10 years an acknowledged eco-touristic destination in Romania and Eastern Europe. Eco-tourism, nature-oriented tourism and rural tourism represent development alternatives of the mass-tourism or of holiday home tourism, bringing together with the conservation of the natural and cultural capital bigger and longer-term financial resources in the Horezu microregion.**
  - Marketing – Most tourists arriving in the area usually spend an average of 2-3 days here and do not come through an organized programme of an agency or a tour operator. For the time being, the area is not “sold” in an organized way by any coherent touristic programme and on any target market. The tourists that visit the area practise speleotourism (tours of the caves) , rambling (especially in the Buila-Vânturarița National Park area), climbing (The Bistrița Gorges, The Buila-Vânturarița National Park), short-period cultural visits (the Hurezi, Bistrița, Arnota, Polovragi monasteries, the cule of Măldărești, the Pahomie and Pătrunsa hermitages, crafts: pottery in Horezu or wickerwork, etc.)

The development of touristic programmes: the eco-tourism activities that could be successfully developed in the area are:

- thematic journeys, speleotourism in the equipped caves (the existence of 3 caves equipped for tourism represents a favourable prerequisite for the creation of an equipped caves network in the area)
- horsemanship tourism (riding, sledges or waggons pulled by horses)
- bird-watching, wildlife watching
- tours for nature photography, including inside the caves
- scientific tourism (studying plants and animals)
- cyclotourism
- skiing (especially in the Căpățâna Massif), winter journeys
- cultural tours (creation camps, crafts demonstrations, etc.)

The development of thematic routes such as: the route of the equipped caves, of the monasteries, of the traditional crafts and architecture, of the protected natural areas, could distinguish the area from other similar regions and it could offer quality touristic experiences to different market sections (in terms of age, social status, income, education, etc.). It is desirable that these touristic programmes be developed by a specialized touroperator (or by the local tourism association), that uses local services (accomodation, public food, local guides, equipment rental centres, touristic information centres). This touroperator would undertake a part of the local offertants’ promotion and distribution efforts, so as they can focus exclusively on improving the quality of their services and developing new touristic services.

OLTENIA DE SUB MUNTE (Mountainous Oltenia) touristic area

In 2006 has been launched the Oltenia de Sub Munte microregional brand. The local administrations in the area, together with the economic agents involved in the field of tourism have joined to develop their touristic offer. Together, the localities of the Mountainous Oltenia, supported by FPD, have launched the site www.olteniadesubmunte.ro, have realized tourism-promoting materials – maps, leaflets, and have attended the National Tourism Fair for the first time in 2006.

The existing touristic promotion At the moment, the Horezu touristic area and its surroundings benefit of touristic promotion:

- on the sites www.Horezuonline.ro, www.eco-oltenia.ro, www.olteniadesubmunte.ro, www.valcea-turism.ro, www.valceaturistica.ro, as well as on the national tourism portals: www.turism.ro, www.infoturism.ro, www.antrec.ro, www.ici.ro, etc.
- through publications issued by the local administrations, the Horezu Depression Association, local ONGs (usually leaflets and brochures) within the framework of several development projects: promotion leaflets made by the Horezu Depression Association, FPDL, the Kogayon Association, etc.
- within the touristic promotion Romanian publications, issued by the National Tourism Authority (here there are only promoted some touristic attractions, and not the area as a whole, as a touristic destination)
- the constant presence to the tourism fairs

“The Horezu Valley – An Excellency European Destination” The project of the Horezu Depression Association has presented the touristic attractions of the Association’s constitutive localities (Horezu, Costești, Vaideeni, Măldărești, Slătioara), emphasizing the values of the natural and cultural heritage and the services offered to the tourists. The project got the first prize within the “Excellency European Destinations” contest on the subject “tourism and intangible local heritage” (the local intangible heritage includes cuisine, handicrafts, rural specific, etc.) organized by the General Direction for Entrepreneurship and Industry of the European Comission. Thus, the Horezu Valley will be part of a national network of non-traditional cultural destinations to be promoted at the European level.

The Mining Industry

THE NATIONAL SALT SOCIETY “SALROM” owns the licence to exploit the industrial and constructions limestone at the Arnota Bistrița quarry. At the Bistrița Quarry – limestone is extracted and prepared. The extracted limestone is transported by train to SC UZINELE SODICE Gocora S. A. (about 40 km). At the moment, the SALROM National Society is undergoing privatization. The Oltchim S. A. Commercial Society has expressed its interest in buying it. The barren gangue resulted after the

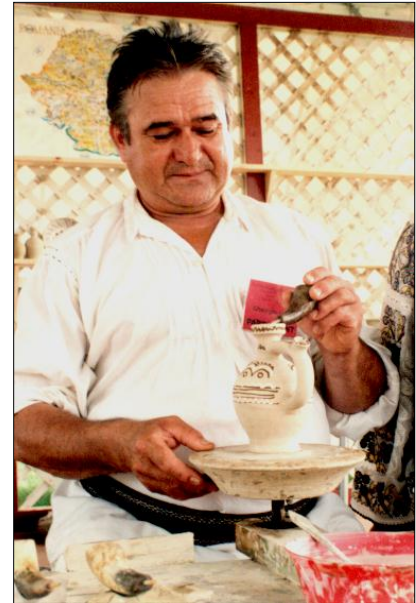

exploitation is deposited on the dump heap. According to the Local Plan for Environmental Action, it has the following impact on the environment: the dump heap is not stable, leading to earth sliding, thus endangering the inhabitants’ homes, some of them having already been moved. The still-existing risk of earth-sliding has been evaluated as **serious**, with reference to the soil component part. The mineral particles emission at the crushing of the limestone and the dump heap have a **significant** effect on the quality of life. What is more, the effect of reducing the touristic development potential has been evaluated as **small**. As far as we know, the oil, coal, mineral and geothermal springs resources are not exploited.

Local Industries – Pottery

The Horezu pottery centre is the most important Romanian enameled pottery centre. It hosts a permanent ethnographical exhibition (at the house of culture and at the potters' workshops) and an annual fair.

In 2000, the author of an article had counted 18 workshops on a street no longer than 500 m, the Olari street in Horezu town⁴⁰. In fact, this craft is expanded to the neighbouring communes, too. The census organized during the Summer School "Talking to the Local Actors" consisted of interviewing 17 craftsmen in their own workshops. The production of each of them varies between 250 and 4000 items of pottery a year. We estimate that the local craftsmen produce at least 60.000 items every year. Their production is entirely sold. The preferred distribution forms are through their workshop, using meddling wholesale dealers or at the fairs. They use varied channels in order to distribute their products – older craftsmen usually sell their works at the specialized fairs, while younger ones sell them in their own stores, through intermediaries or even on the internet. More and more craftsmen have their own

Expoziția atelier a artiștilor Eufrosina și Victor Vicsoreanu

shops, next to the national road that crosses the town. Even though this industry does not yet possess remarkable performances, we consider that it can become a model of local family-type industry. The craftsmen have become aware of the necessity to integrate the production of pottery to other regional activities such as tourism. **The development of tourism enlarges the market of the traditional products.** "The Hurez Cock has become an international brand to the full extent of the word, and encouraging the development of tourism can only be beneficial to us, because tourists are also the main category of traditional pottery buyers", explained Grigore Toma, the president of the Craftsmen's Cooperatist Society Ceramica Horezu⁴¹, to a journalist. The craft of the Horezu pottery, turned into a local industry, can lead to the forming

of an "industrial district", after the Italian model of the small successful industries described in the article below.

Human Resources

Population

The studied area has a population of more than 40.000 inhabitants (40.247), out of which about 16,9% is urban population inhabiting the Horezu town. But if one were to consider strictly the population of the Horezu locality (the residence locality has 3.922 inhabitants without the constitutive villages), then the percentage of rural population can be estimated to about 90,3%. This percentage reflects the mostly rural character of the area, also upheld by the relatively great dispersion of the population, into 57 localities (the complete village list can be found in Annexe 3), with populations varying since the 2002 census between 3922 – Horezu, the residence locality,

⁴⁰ An internet article named "The most famous pottery town in Romania"

⁴¹ Observatorul de Vâlcea 2008

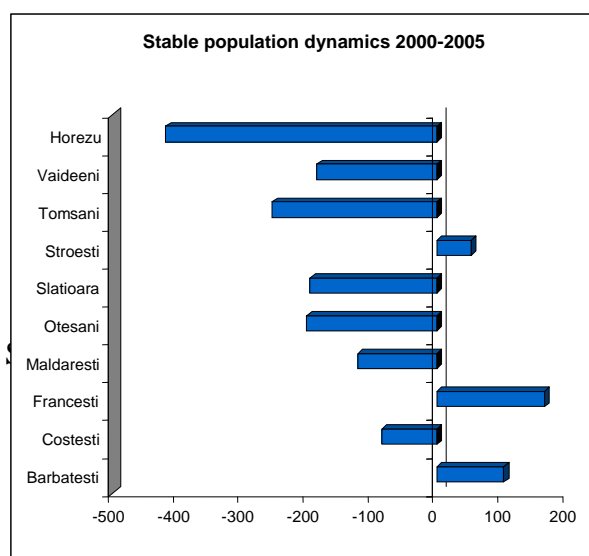
and 8 inhabitants (the Roșcoveni village of Măldărești appears to be on way of extinction – at the date of the report there were only 2 inhabitants of this village still alive).

From an ethnical and confessional point of view, the area's population is relatively homogenous, the main group being that of the Romanian Orthodox population. Next to this majoritary group, it must be signalled in the region the presence of an important group of gipsy wickerworkers (about 1500-2000) and gipsies located mainly in Horezu, Costești and Vaideeni. The gipsy wickerworkers are extremely skilful at wickerwork and woodwork.

As the data in the table and diagram below show, the population is decreasing.

Population	Bărbătești	Costești	Frâncești	Măldărești	Oțeșani	Slătioara	Stroești	Tomșani	Vaideeni	Horezu
2000	3721	3583	5478	2166	3158	3753	3047	4405	4465	7356
2001	3706	3539	5429	2157	3140	3757	3011	4378	4467	7328
2002	3847	3639	5680	2098	3102	3703	3132	4245	4359	6998
2003	3848	3654	5643	2086	3093	3625	3113	4220	4350	6943
2004	3832	3600	5635	2069	3015	3587	3108	4187	4320	6941
2005	3824	3498	5644	2044	2958	3558	3100	4152	4281	6939
Stable population dynamics	103	-85	166	-122	-200	-195	53	-253	-184	-417
evolution %	2.8	-2.4	3.0	-5.6	-6.3	-5.2	1.7	-5.7	-4.1	-5.7

Source The Vâlcea County Statistics Direction

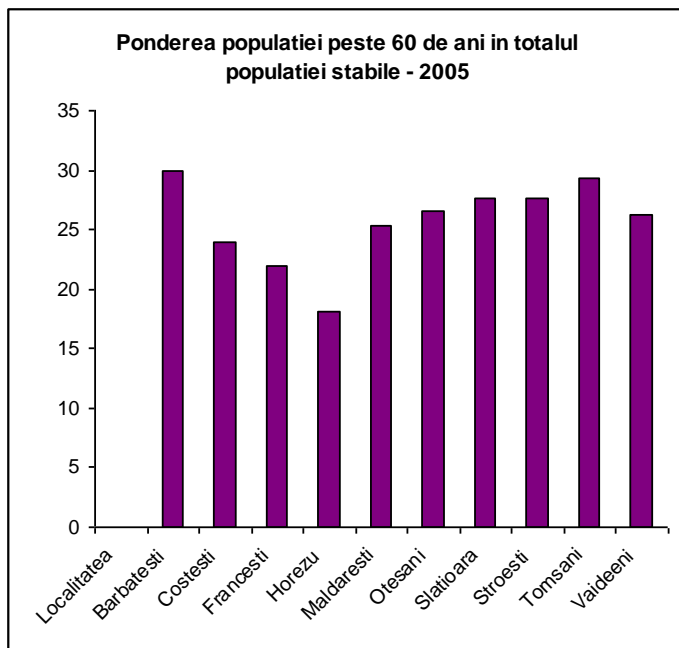

	Total	Age				
		men	women	0-14	15-59	Over 60
Bărbătești	3861	1934	1927	599	2107	1155
Costești	3699	1872	1827	588	2224	887
Frâncești	5599	2713	2886	1045	3326	1228
Horezu	6807	3270	3527	1243	4328	1236
Măldărești	2069	1018	1051	363	1181	525
Oțeșani	3046	1545	1501	508	1731	807
Slătioara	3633	1773	1860	601	2029	1003
Stroești	3104	1542	1562	528	1717	859
Tomșani	4194	2063	2131	622	2344	1228
Vaideeni	4235	2060	2175	794	2332	1109
Microregion total	40247	19790	20447	6891	23319	10037

Source Population and Dwellings Census of the National Statistics Institute 2002

The Horezu microregion has a favourable demographic structure. The Horezu town has the youngest population of all the microregion's localities, with only 18% of the population being over 60 years old. Localities with aging population are Tomșani and Bărbățești, where the population over 60 years old reaches almost 30%. This age structure reveals that the Horezu locality is able of offering opportunities to the area's active population.

The "percentage of population over 60 of the total stable population - 2005" is pictured in the diagram below:

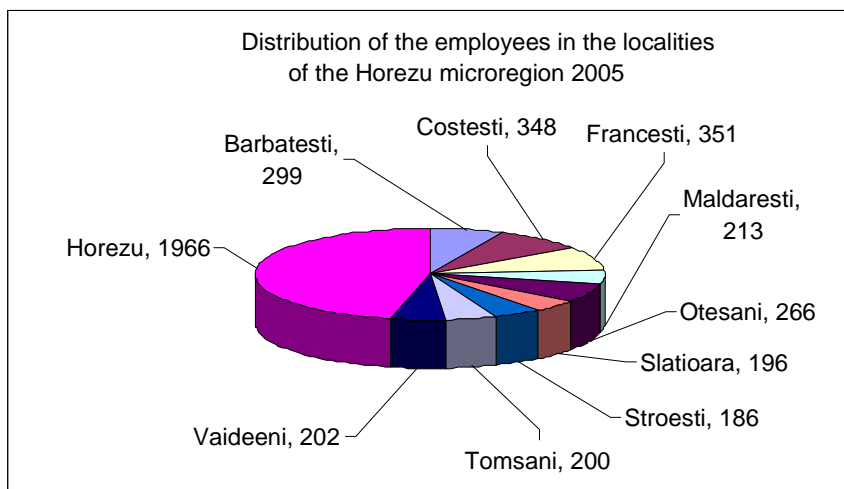

Source The Vâlcea County Statistics Direction

The 2005 Horezu microregion demographic balance reveals a negative demographic balance in all the localities (according to the national tendencies) and the migration balance is insignificant. One exception is the Horezu locality, that registers a population increase through demographic positive balance greater than the migration positive balance. In other words, here the migration balance is compensated for through demographic growth.

Employment

The population employees rate is small (a total number of 4.227 employees, 10,5% of the entire population). A large part of the population is working in the sustenance economy of the agricultural and forestry fields. The working population structure according to locality shows that almost half of the jobs are found in the Horezu town. The other localities offer between 200 and 350 jobs each, which is above the national rural average.

Source The Vâlcea County Statistics Direction

A quarter of the jobs at the region level are offered by the industrial field, and another one by the commercial field. Both values are below the national average, which shows a certain deficit of jobs in the industry and commerce. Agriculture does not offer a significant number of jobs, even though the area is mainly a rural one. It is worth mentioning the Frâncești locality, who owns 40 of the 45 jobs in the field, most likely at the Avicola Frâncești fowl farm.

As to the industrial branches, Horezu and Frâncești are outstanding through the well-developed processing industry, and Costești through the mining industry.

Education and Professional Training

School-age population

Localit y/Persons	Kinder- garten children	Pupils - total	Of which Students attending - no. Persons			
			Elementary and secondary education	Vocational and apprenticeship education	Highschool education	Higher education
Bărbătești	107	302	302			
Costești	120	419	298	121		
Frâncești	175	553	553			
Măldărești	46	154	154			
Oteșani	47	209	209			
Slătioara	119	255	255			
Stroești	80	269				
Tomșani	118	292	292			
Vaideeni	130	369	369			
Horezu	283	2388	1004	333	1124	55
Microregion total	1225	5210	3436	454	1124	55

Source The Vâlcea County Statistics Direction

The “Constantin Brâncoveanu” Highschool

The highschool delivers educational services on a 20 km radius in the Mountainous Oltenia area. It forms students in the electrical, mechanical, mining, textile and skin processing fields, in constructions, installments and public work, agriculture and natural resources and environmental protection – for the technological highschool. The highschool also instructs students for the theoretic field, having the specializations of mathematics-informatics, nature sciences, philology and social sciences. In the 2006-2007 school year, the unit has registered 2167 students in the beginning of the school year for the following education forms:

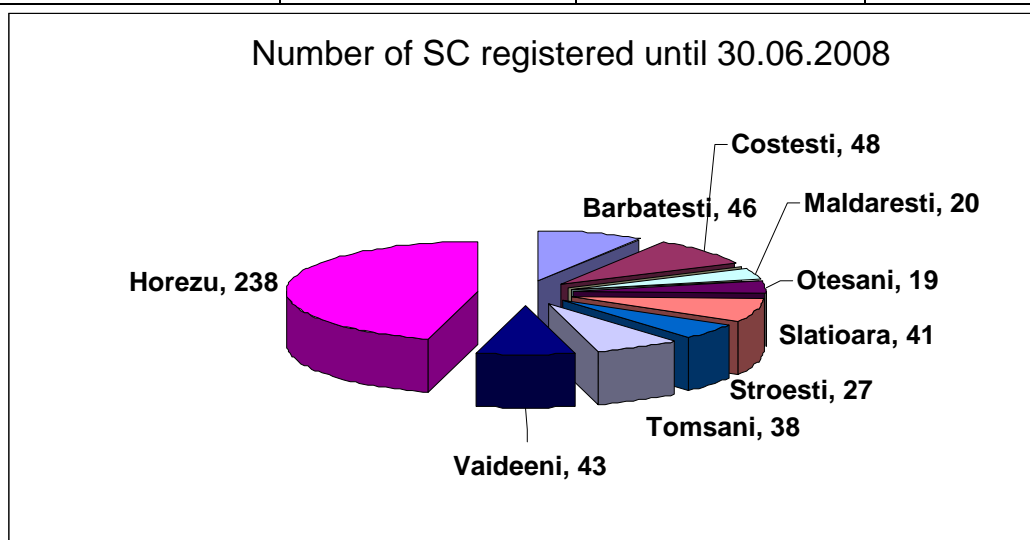
- Ø elementary education - 261 pupils;
- Ø secondary education - 329 pupils;
- Ø highschool - inferior cycle - 515 students;
- Ø highschool - superior cycle - 585 students;
- Ø vocational school with forms 9-12 - 212 students;
- Ø 12th form progressive education - 57 students;
- Ø low-attendance education - 208 students.

Out of the 2167 students, 1297 are commuters, that is 59,85%. The students commute daily to their homes and back, that is at the level of 16 rural localities at a maximum distance of about 25 km. The neighbouring communes are Tomșani, Măldărești, Pietrari, Bărbătești, Vaideeni, Slătioara, Milostea, Stroești, Oteșani, Cernișoara, Popești, Mateești, Izvoru Rece, Marița, Copăceni, Costești, Bistrișa. School works as an open educational environment, the teachers collaborate with the members of the local community, as well as with teachers from other schools. The highschool is also the main provider of professional training and qualification.

Entreprising Spirit and Situation of the Enterprises

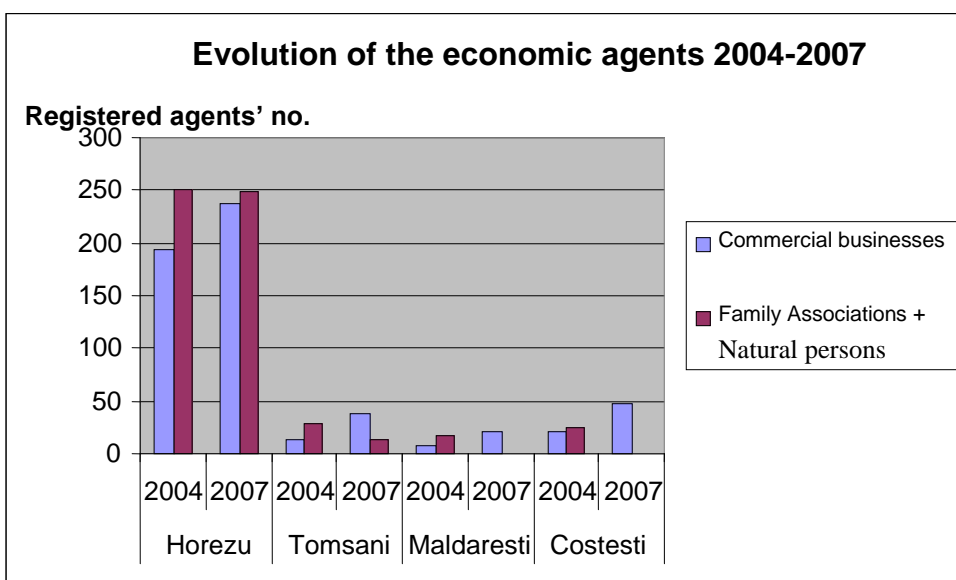
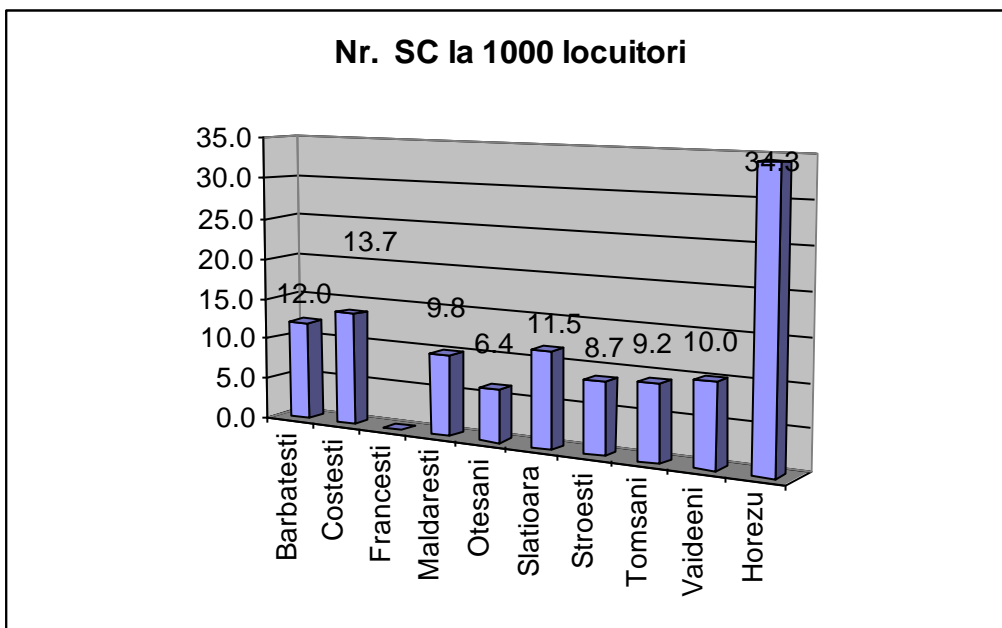
The main occupations of the microregion inhabitants are connected to the capitalization of the area's primary resources. The economic profile of the region has a marked agricultural-zootechnical character, the primary aspect of economy being perhaps more evident than the occupational one. The enterprises still manifest themselves in a shy way, most of them being active in the commercial field (594 commercial businesses on the microregion territory, without data from the Frâncești commune).

	Population 2005	No. registered SC until 30.06.2008	No. SC per 1000 inhabitants
Bărbătești	3824	46	12.0
Costești	3498	48	13.7
Frâncești	5644	nd	nd
Măldărești	2044	20	9.8
Oțeșani	2958	19	6.4
Slătioara	3558	41	11.5
Stroești	3100	27	8.7
Tomșani	4152	38	9.2
Vaideeni	4281	43	10.0
Horezu	6939	238	34.3
Microregion total	39998	426	10.7

Considering the number of registered businesses per 1000 inhabitants as a marker of the entreprising spirit, the most active population from this point of view seems to be the one in Bărbătești, Costești and Slătioara. Horezu does have the largest number of registered businesses, but we cannot state that it also has the most entreprising population, since many of the firms registered here are owned by persons from the neighbouring communes, who come here because of the attraction of the better economic opportunities.

The following diagram shows the “number of commercial businesses per 1000 inhabitants”, according to localities:

Leadership, Partnerships and Social Inclusion

Within this section we have studied the leadership abilities of the community that manifest themselves inclusively through the capacity of creating and implementing projects, including of attracting external resources. We have also evaluated the partnerships and the preoccupation for social inclusion.

- Social services
  - The Elderly Social Assistance Center – The Stroești Village Hall – accredited as a local level specialized centre
  - The Inclusive Education Centre from Bistrița – the Stroești commune

It is also remarkable the concern of some of the local authorities for the gypsy minority.

- Partnerships – the collaboration and the creation of strategic alliances

Between the communities in the depression there have been traditional territorial relationships. On the territory of the Horezu town work a number of microregional interest public services, namely:

- The Horezu Water Company
- The Horezu Electrical Energy Distribution and Supply Centre
- The Horezu Treasury – Public Finances Administration
- The Horezu Court of Law
- The Horezu Prosecutor's Office, affiliated to the Horezu Court of Law

- The Horezu National Road District
- The Local Employment Agency
- The Horezu and Romani Forestries
- The Persons Computerized Evidence Service

The local administrations of the area have realized that only together, by collaborating and creating strategic alliances, their relatively small localities can attract investments and investors, can gain access to structural funds and contribute to the local economic development.

The “Horezu Depression” Association was founded on 5th April 2006 and obtained legal personality on 2nd August 2005, through Conclusion no. 594/2005, issued by the Council Chamber of the Horezu Court of Law, in the Vâlcea County.

The Bistrița Otășău Depression Association includes the Tomșani, Bărbătești, Pietrari, Stoenesti, Păușești, Frâncești, Oțeșani, Stroești and Cernișoara localities. It was created in 2006 as a partnership between the local administrations and the private sector (livestock breeders associations, commercial societies, etc.) of the area.

2. Future projects in collaboration with the neighbouring localities

Project - brief description - state – targeted financing source	Partner locality	Period
“An integrated collecting and temporary depositing of waste in the Frâncești commune”	Băbeni, Băile Govora and the Frâncești, Bărbătești, Bunești, Mihăești, Păușești, Pietrari, Stoenesti communes Local Councils	2008- 2010
Selective collecting of the garbage – an application within the Phare 2004 Economic and Social Cohesion Programme “Scheme of investments for Small Waste Disposal Projects (Expanded Phase), Budget Line: Phare/2004/016 - 772.04.01.04.01.01, sa The project proposes the acquisition of transport devices, as well as of garbage cans and containers for the selective collecting of the waste of the area. The project is in the stage of writing and drawing up the feasibility Study.	Partners to the project: Horezu, Costești, Măldărești and Vaideeni and the Vâlcea County Council	2009 - 2010

Non-governmental Organizations

Until this report was concluded, we have been able to identify 42 non-governmental organizations registered in the microregion (data from the Costești, Horezu, Măldărești, Tomșani and Vaideeni localities). These data prove that the area possesses an important associative tissue, an extremely important element of the area’s social capital.

Among these, through the scale of its operations and through the success it has had so far, the **Kogayon Association** stands out. It is an environmental protection non-governmental association located in Costești-Vâlcea that was founded in 2003; it nowadays has 135 members. Its main accomplishment has been the creation of the Buila-Vânturarița National Park, the 12th of Romania’s 13 national parks, through the elaboration of the scientific foundation study and the required approaching of the competent authorities. The Park has been founded through the Government’s Decision no. 2151/2004, and the Kogayon Association received, at the Civil Society Gala, the award for the best environmental project of 2004. Nowadays, The Kogayon Association is a partner of Romsilva R.N.P. in the administration of the Buila-Vânturarița National Park, based on

the Collaboration Protocol no. 12466/06.09.2005. Alongside its involvement in the administration of the Buila-Vânturarița National Park, the Kogayon Association is also the keeper of another protected natural area: the Costești Trovanți Museum Natural Reservation, according to the Custody Convention no. 3067/22.05.2006, made with the Vâlcea Environmental Protection Agency. The Kogayon Association is a member of the Natura 2000 ONG Coallition and it has actively participated to the implementation of the European ecological network Natura 2000 in Romania, through studies finalized with the endorsement of the Buila-Vânturarița National Park as both a comunitary importance site and a site of birds and wildlife protection. The Kogayon Association is a member of CERI (Carpathian Ecoregion Initiative) and a representative of the ONGs in the Olt River Basin Committee, as well as a member of the CRESC SV Oltenia.

2008 activities⁴²

- the action of refurbishing the old Codric forestry, located at the end of the Cheia Gorges, belonging to the Park Administration, has started a year ago, but one of the rooms, the roof, the fence, the premises and so on are still in need of repair. About 20 volunteers from a Belgian ONG that have helped last year, too, have announced their participation.
- The ecological education camps Ranger Junior of the Buila-Vânturarița National Park, the Romanian Scouts camp, where practise students of the Bucharest Geology and Geophysics University. The Ranger Junior camps are organized on a 3-4 days duration on several locations of the park, with groups of 10-30 children, of different ages (10-18 years old). In these camps, children will learn several practical abilities: laying out a camp, pithcing a tent, lighting the fire, visiting rules of a protected area, mountain ethics, first aid and survival rules, GPS measurements, touristic orientation, taking pictures, flora and wildlife determination, several measurements, etc. The organizers offer the participants the camp equipment (tents, sleeping bags, mattresses, lamps, primus stoves) and work equipment (GPS, compass, binoculars, telescope, camera, video camera etc.) for free and provide the required qualified staff, too, and the participants must pay the cost of transportation and meals. Until today there have been organized two camps at Poiana Prislop and Codric Forestry with students of the Constantin Brâncoveanu Highschool.

The remaining associations of the area are mainly livestock breeders associations, agricultural communities and cultural and sports associations. Most of them are precariously endowed and have not yet achieved significant projects in favour of their members.

---

⁴² www.kogayon.ro

ANEXA 1

MONUMENTE ISTORICE CATEGORIA B

Bărbătești

- 289** VL-II-m-B-09650 Biserica de lemn "Buna Vestire" Cartier Iernaticu 1795, 1823, 1890 sat BĂRBĂTEȘTI; comuna BĂRBĂTEȘTI
- 290** VL-II-a-B-09651 Ansamblul bisericii "Intrarea în Biserică" Cătun Mierlești sat BĂRBĂTEȘTI; **291** VL-II-m-B-09651.01 Biserica "Intrarea în Biserică" Cătun Mierlești 1776 sat BĂRBĂTEȘTI;
- 292** VL-II-m-B-09651.02 Turn clopotniță Cătun Mierlești sec. XVIII sat BĂRBĂTEȘTI;
- 293** VL-II-m-B-09651.03 Zid de incintă Cătun Mierlești sec. XVIII sat BĂRBĂTEȘTI;
- 294** VL-II-m-B-09652 Biserica de lemn "Sf. Nicolae" Cartier Poeni 1790 sat BĂRBĂTEȘTI;
- 295** VL-II-m-B-09653 Biserica "Sf. Nicolae" Cătun Vătășești 1712 - 1715, 1774 (pridvor, pictură) sat BĂRBĂTEȘTI; comuna BĂRBĂTEȘTI
- 296** VL-II-m-B-09654 Biserica "Cuvioasa Paraschiva" a fostului sat BĂRBĂTEȘTI; La 8 km N de sat 1740 schit Pătrunsa
- 329** VL-II-a-B-09675 Fostul schit Bodești 1732 sat BODEȘTI; comuna BĂRBĂTEȘTI
- 330** VL-II-m-B-09675.01 Biserica "Sf. Treime" 1732 sat BODEȘTI; comuna BĂRBĂTEȘTI
- 331** VL-II-m-B-09675.02 Zid de incintă 1732 sat BODEȘTI; comuna BĂRBĂTEȘTI
- 332** VL-II-m-B-09676 Biserica "Intrarea în Biserică" Cartier Drăgănești 1749 sat BODEȘTI;
- 760** VL-IV-m-B-10005 Cruce de piatră La 50 m SE de biserica "Sf. Nicolae" - 1774 Vătășești sat BĂRBĂTEȘTI;

Costești

- 46** VL-I-s-B-09526 Necropolă tumulară de incinerare sat COSTEȘTI; Hallstatt târziu
- 215** VL-I-s-B-09594 Așezare sat VĂRATICA; "Vârful Stogu" Hallstatt
- 321** VL-II-m-A-09667.03 Incintă 1634 sat BISTRIȚA;
- 322** VL-II-a-B-09668 Biserica "Sf. Grigore Decapolitul - Eleonul" a sec. XV - XVI 1712 fostului schit Păpușa (refacere) sat BISTRIȚA;
- 323** VL-II-m-A-09669 Biserica "Intrarea în Biserică" În peștera Sf. Grigore ante 1633 sat BISTRIȚA;
- 325** VL-II-m-B-09671 Biserica "Nașterea Maicii Domnului" a fostului La E de sat și de Mănăstirea sec. XVII schit Țigănia (Schitul Păr) Bistrița sat BISTRIȚA;
- 326** VL-II-m-B-09672 Podul Reginei Maria și cele două cruci săpate 1914 - 1920 în stâncă sat BISTRIȚA;
- 327** VL-II-a-B-09673 Ansamblu rural Între casa Stoian și casa sat BISTRIȚA;
- 405** VL-II-m-B-09731 Biserica de lemn "Adormirea Maicii Domnului" 1801 sat COSTEȘTI;
- 406** VL-II-m-B-09732 Moară și joagăr de lemn sec. XIX sat COSTEȘTI;
- 407** VL-II-m-B-09733 Casă cu prăvălie 109 În fața Primăriei sec. XIX sat COSTEȘTI;
- 408** VL-II-m-B-09734 Stabilimentul băilor 165 sec. XX sat COSTEȘTI;
- 576** VL-II-m-B-09874 Biserica "Sf. Nicolae" a fostului schit "De sub sat Piatră" 1700 - 1701; 1763-1784, 1831 ref. PIETRENI;
- 780** VL-IV-m-B-10025 Cruce de piatră În cimitir la mormântul învățătorului D. Tănăsescu 1755 sat COSTEȘTI;

Frâncești

- 60** VL-I-s-B-09532 Așezare Epoca romană sat FRÂNCEȘTI; comuna FRÂNCEȘTI
- 449** VL-II-m-B-09763 Biserica "Sf. Nicolae" 1893 sat FRÂNCEȘTI;
- 455** VL-II-m-B-09769 Biserica "Sf. Trei Ierarhi" 1797 sat GENUNENI;
- 511** VL-II-m-B-09816 Biserica "Înălțarea Domnului" a fostului Schit sat MĂNĂILEȘTI; comuna 1684, 1801 (pridvor și turlă)
- 512** VL-II-m-B-09817 Biserica de lemn "Sf. Nicolae" 1776 sat MĂNĂILEȘTI; comuna FRÂNCEȘTI
- 526** VL-II-m-B-09831 Biserica "Nașterea Maicii Domnului" a fostului schit Colnic 1742 sat MOȘTENI;
- 665** VL-II-m-B-09930 Moara cu Făcaie 1868 sat SURPATELE; comuna FRÂNCEȘTI
- 725** VL-II-m-B-09969 Biserica de lemn "Sf. Voievozi" 1806 sat VIIȘOARA; comuna FRÂNCEȘTI
- 781** VL-IV-m-B-10026 Cruce de piatră În curtea bisericii "Trei Ierarhi" sat GENUNENI; comuna FRÂNCEȘTI

Horezu

- 89** VL-I-s-B-09544 Situl arheologic de la Horezu
- 90** VL-I-m-B-09544.01 Așezare Epoca romană
- 91** VL-I-m-B-09544.02 Așezare Latene
- 92** VL-I-m-B-09544.03 Așezare Epoca bronzului
- 473** VL-II-a-B-09785 Ansamblul bisericii "Dumineca tuturor Sfinților" Cartier Bălănești -Rămești

1659, modif. 1859

474 VL-II-m-B-09785.01 Biserica "Duminica Tuturor Sfinților" Cartier Bălănești 1659, 1859 (pictura)

475 VL-II-m-B-09785.02 Clopotniță 1659

476 VL-II-s-B-09787 Ansamblu urban oraș HOREZU Str. Casa Ceramiștilor, str. Brâncoveanu Constantin, sf. sec. XIX - înc. sec. XX Primărie, Complexul Vechi

477 VL-II-m-B-09786 Biserica "Intrarea în Biserică", "Sf. Ioan Botezătorul", (Biserica din Târg) Str. Brâncoveanu Constantin 2 1800 - 1804

478 VL-II-m-B-09788 Biserica "Sf. Voievozi", " Sf. Vasile" Str. Olari 29 Cartier Olari 1826

595 VL-II-m-B-09893 Ruinele schitului "Sf. Ioan" sat aparținător sec. XVII ROMANII DE SUS;

614 VL-II-m-B-09897 Biserica "Sf. Îngeri" sat aparținător ROMANII DE JOS; Cartier Țigănia 1700

615 VL-II-a-A-09898 Mănăstirea Hurezi sat aparținător ROMANII DE JOS; Str. Mănăstirii 164 1692

Măldărești

106 VL-I-s-B-09551 Situl arheologic de la Măldărești sat MĂLDĂREȘTI; comuna MĂLDĂREȘTI

107 VL-I-m-B-09551.01 Val de pământ sat MĂLDĂREȘTI; comuna Epoca dacică MĂLDĂREȘTI

108 VL-I-m-B-09551.02 Așezare sat MĂLDĂREȘTI; comuna Epoca bronzului MĂLDĂREȘTI

508 VL-II-m-B-09813 Biserica "Sf. Voievozi" sat MĂLDĂREȘTI; comuna Cartier Păunești 1790

509 VL-II-m-B-09814 Conacul Pleșoianu (Sanatoriul TBC) sat MĂLDĂREȘTI; comuna 2 sec. XX

510 VL-II-m-B-09815 Biserica de lemn "Sf. Dumitru" sat MĂLDĂREȘTII DE JOS; 2 1801, ref. 1888

Oteșani

553 VL-II-m-B-09856 Biserica "Buna Vestire" sat OTEȘANI; comuna OTEȘANI Cătun Burta-Mironești 1740

554 VL-II-m-B-09857 Casa Ion Dumitrescu sat OTEȘANI; comuna OTEȘANI Str. Principală 120 Pe D.N. 65 sf. sec. XIX

Slătioara

109 VL-I-s-B-09552 Situl arheologic de la Milostea sat MILOSTEA; comuna SLĂTIOARA

110 VL-I-m-B-09552.01 Necropolă tumulară de incinerare sat MILOSTEA; Hallstatt

111 VL-I-m-B-09552.02 Așezare sat MILOSTEA; comuna Epoca bronzului SLĂTIOARA

112 VL-I-s-B-09553 Situl arheologic de la Mogești sat MOGEȘTI; "Sacoți" comuna SLĂTIOARA

113 VL-I-m-B-09553.01 Așezare sat MOGEȘTI; "Sacoți" Hallstatt comuna SLĂTIOARA

114 VL-I-m-B-09553.02 Așezare sat MOGEȘTI; "Sacoți" Epoca bronzului comuna SLĂTIOARA

460 VL-II-m-B-09774 Biserica "Intrarea în Biserică" sat GORUNEȘTI; Cartier Vioești 1781-1782; 1807

519 VL-II-m-B-09824 Biserica de lemn "Cuvioasa Paraschiva" sat MILOSTEA; 1906 comuna SLĂTIOARA

520 VL-II-a-B-09825 Ansamblu rural sat MILOSTEA; comuna SLĂTIOARA

640 VL-II-m-B-09913 Biserica de lemn "Buna Vestire" și "Cuvioasa sat SLĂTIOARA; comuna Cătun Mânășești-Cociobi sec. XVIII Paraschiva" SLĂTIOARA

641 VL-II-m-B-09914 Biserica "Nașterea Maicii Domnului" sat SLĂTIOARA; 1705

Stroești

583 VL-II-m-B-09881 Biserica "Sf. Treime" sat POJOGI; 1819 - 1820

777 VL-IV-m-B-10022 Cruce de piatră sat CIREȘU; În curtea bisericii "Cuvioasa Paraschiva" 1773 - 1774

Tomșani

288 VL-II-m-B-09649 Biserica de lemn "Sf. Îngeri" sat BĂLȚĂȚENI; comuna 1773 - 1774 TOMȘANI

439 VL-II-m-B-09758 Biserica de lemn "Cuvioasa Paraschiva" sat DUMBRĂVEȘTI; 1757

448 VL-II-m-B-09762 Biserica "Sf. Trei Ierarhi" sat FOLEȘTII DE JOS; comuna 105 1767, ref. 1866

Vaideeni

404 VL-II-m-B-09730 Biserica de lemn "Cuvioasa Paraschiva" sat CORNET; comuna VAIDEENI 1893

699 VL-II-m-B-09956 Biserica "Sf. Ioan Botezătorul" sat VAIDEENI; comuna 1870 - 1877

700 VL-II-a-B-09957.01 Ansamblu de instalații tehnice sat VAIDEENI; comuna sec. XIX

701 VL-II-m-B-09957.01 Joagăr hidraulic sat VAIDEENI; comuna sec. XIX

702 VL-II-m-B-09957.02 Moară de apă sat VAIDEENI; comuna sec. XIX

703 VL-II-m-B-09957.03 Dărac sat VAIDEENI; comuna sec. XIX

704 VL-II-m-B-09957.04 Piuă hidraulică sat VAIDEENI; comuna sec. XIX

705 VL-II-a-B-09958 Ansamblu rural sat VAIDEENI; comuna înc. sec. XX

SANTIERE ARHEOLOGICE

Cod RAN	Denumire	Categorie	Tip	Judet	Localitate	Cronologie	Afișare hartă
169271	Așezarea romană de la Bistrița - "Ursoaica". pe valea pârâului Bistrița	locuire civilă	așezare	Vâlcea	Bistrița, com. COSTESTI	Epoca romană / sec. II - IV	-
169271	Necropola hallstattiană și medievală de la Bistrița. în incinta mănăstirii	descoperire funerară	necropolă	Vâlcea	Bistrița, com. COSTESTI	Hallstatt, Epoca medievală	
169262	Cruce de piatră la Costești. în cimitir, la mormântul învățătorului D. Tănăsescu	structură de cult/religioasă	cruce	Vâlcea	Costești, com. COSTESTI	Epoca medievală / 1755	Afișează -
169262	Necropola Ferigile de la Costești. la 200 m S de Primărie, parțial în cimitirul actual	descoperire funerară	necropolă tumulară	Vâlcea	Costești, com. COSTESTI	Hallstatt	Afișează -
169299	Așezarea hallstattiană de la Văratici - "Vârful Stogu". la N de sat	locuire civilă	așezare	Vâlcea	Văratici, com. COSTESTI	Hallstatt	Afișează
8050.01	Situl arheologic de la Horezu. la 1 km N de DN 67, între satele Olari și Ursani	locuire civilă	așezare	Vâlcea	Horezu, com. ORAS HOREZU	Epoca bronzului, Epoca romană	
168568	Situl arheologic medieval de la Bodești - "Biserica schit". pe un bot de deal, în apropierea primăriei	locuire	locuire	Vâlcea	Bodești, com. BARBATESTI	Epoca medievală, Epoca modernă / 1732, 1774	Afișează -
173098	Biserica parohială "Intrarea în biserică a Maicii Domnului" - Vioești	structură de cult/religioasă	biserică	Vâlcea	Gorunești, com. SLATIOARA	Epoca medievală / sec.XVIII	Afișează -
173105	Așezarea de la Milostea. la V de sat, pe versantul estic al dealului Coasta Mare	locuire civilă	așezare	Vâlcea	Milostea, com. SLATIOARA	Neprecizată	Afișează -

173551	Cruce de piatră la Cireșu. În curtea bisericii "Cuvioasa Paraschiva"	structură de cult/religioasă	cruce	Vâlcea	Cireșu, com. STROESTI	Epoca medievală / 1773-1774	Afîșează -
168577	Cruce de piatră la Bărbătești. La 50 m SE de biserica "Sf. Nicolae" - Vătășești	structură de cult/religioasă	cruce	Vâlcea	Bărbătești, com. BARBATESTI	Epoca medievală / 1774	Afîșează -
173114	Situl arheologic de la Mogești	locuire civilă	așezare	Vâlcea	Mogești, com. SLATIOARA	Hallstatt, Epoca bronzului	Afîșează -
169903	Așezarea din epoca romană de la Frâncești	locuire civilă	așezare	Vâlcea	Frâncești, com. FRANCESTI	Epoca romană	Afîșează -
173105	Situl arheologic de la Milostea. în câmpul Polovragilor, la V de sat, pe versantul estic al dealului Coasta Mare	locuire civilă	așezare	Vâlcea	Milostea, com. SLATIOARA	Hallstatt, Epoca bronzului	Afîșează -
169976	Mănăstirea Surpatele. pe un tâpșan al dealului ce desparte văile Govora și Otăsău	structură de cult/religioasă	biserică	Vâlcea	Surpatele, com. FRANCESTI	Epoca medievală / 1706	Afîșează -
169930	"Mănăstirea dintr-un lemn" de la Dezrobiți (Mănăstireni). la marginea de V a satului, cartierul Mănăstireni	structură de cult/religioasă	mănăstire	Vâlcea	Dezrobiți, com. FRANCESTI	Epoca medievală, Epoca modernă / 1633-1654, 1715, 1633-1654, 1715, a doua jumătate a sec. XVI	Afîșează -

SATE MICROREGIUNE

Denumire localitate	Codul SIRUTA a localității	Localitate superioară	Codul SIRUTA a localității superioare	Populatia
BISTRITA	169271	COSTESTI	169253	1036
COSTESTI	169262	COSTESTI	169253	1552
PIETRENI	169280	COSTESTI	169253	633
VARATICI	169299	COSTESTI	169253	460
MALDARESTI	171281	MALDARESTI	171272	1345
MALDARESTII DE JOS	171290	MALDARESTI	171272	569
ROSOVENI	171307	MALDARESTI	171272	8
TELECHESTI	171316	MALDARESTI	171272	151
BALTATENI	173953	TOMSANI	173935	492
BOGDANESTI	173962	TOMSANI	173935	563
CHICENI	173971	TOMSANI	173935	682
DUMBRAVESTI	173980	TOMSANI	173935	85
FOLESTII DE JOS	173999	TOMSANI	173935	803
FOLESTII DE SUS	174003	TOMSANI	173935	672
MIRESTI	174012	TOMSANI	173935	71
TOMSANI	173944	TOMSANI	173935	820
CERNA	174049	VAIDEENI	174021	274
CORNET	174058	VAIDEENI	174021	157
IZVORU RECE	174067	VAIDEENI	174021	716
MARITA	174076	VAIDEENI	174021	395
VAIDEENI	174030	VAIDEENI	174021	2732
HOREZU	168050	ORAS HOREZU	168041	3922
IFRIMESTI	168069	ORAS HOREZU	168041	210
RAMESTI	168078	ORAS HOREZU	168041	282
ROMANII DE JOS	168087	ORAS HOREZU	168041	777
ROMANII DE SUS	168096	ORAS HOREZU	168041	965
TANASESTI	168103	ORAS HOREZU	168041	190
URSANI	168112	ORAS HOREZU	168041	470
BARBATESTI	168577	BARBATESTI	168559	nd
BARZESTI	168586	BARBATESTI	168559	nd
BODESTI	168568	BARBATESTI	168559	nd

NEGRULESTI	168595	BARBATESTI	168559	nd
BALUTOAIA	169912	FRANCESTI	169896	nd
COSANI	169921	FRANCESTI	169896	nd
DEZROBITI	169930	FRANCESTI	169896	nd
FRANCESTI	169903	FRANCESTI	169896	nd
GENUNENI	169949	FRANCESTI	169896	nd
MANAILESTI	169958	FRANCESTI	169896	nd
MOSTENI	169967	FRANCESTI	169896	nd
SURPATELE	169976	FRANCESTI	169896	nd
VIISOARA	169985	FRANCESTI	169896	nd
BOGDANESTI	171959	OTESANI	171931	474
CARSTANESTI	171968	OTESANI	171931	875
CUCESTI	171977	OTESANI	171931	298
OTESANI	171940	OTESANI	171931	1440
SUB DEAL	171986	OTESANI	171931	97
COASTA CERBULUI	173089	SLATIOARA	173061	nd
GORUNESTI	173098	SLATIOARA	173061	nd
MILOSTEA	173105	SLATIOARA	173061	nd
MOGESTI	173114	SLATIOARA	173061	nd
RUGETU	173123	SLATIOARA	173061	nd
SLATIOARA	173070	SLATIOARA	173061	nd
CIRESU	173551	STROESTI	173533	863
DIANU	173560	STROESTI	173533	603
OBROCESTI	173579	STROESTI	173533	404
POJOGI-CERNA	173588	STROESTI	173533	299
STROESTI	173542	STROESTI	173533	966
nd datele nu sunt disponibile				

ANEXA 4

Lista ONG-urilor din Microregiunea HOREZU

Nr.	Denumire	Adresa, numar de telefon, pagina web	Numele si functia reprezentantului legal	Domeniu de activitate – realizari
1	Fundatia „Vaideenii”	Vaideeni, str.Principala	Craciunescu Grigore	Cultivarea si promovarea valorilor culturale; stimularea si dezvoltarea activ. de invatamant; realizarea si dezvoltarea unor forme de intrajutorare social umanitara in plan material si spiritual
2	Obstea Izvoru Rece	Izvoru Rece	Radoi Gheorghe-presedinte	Silvicultura; Agricultura.
3	Obstea Marita	Marita-Vaideeni tel.	Giurca Ion-presedinte	Silvicultura Agricultura
4	Asociatia crescatorilor de ovine „Vaideeanul”	Vaideeni tel 0250 865009	Jinaru Ivan-presedinte	Cresterea animalelor mai ales ovine; Sprijinirea directa a crescatorilor de ovine Demersuri pentru inregistrarea unor marci locale
5	Asociatia Crescatorilor de bovine-taurine Bacita	Vaideeni	Handolescu Viorel	Cresterea animalelor; Sprijinirea directa a crescatorilor de bovine
6.	Asociatia Crescatorilor de bovine Codruta	Vaideeni	Anica Dumitru-presedinte	Cresterea animalelor Sprijinirea membrilor asociatiei
7.	Asociatia cultivatorilor de capsuni, arbusti si pomi fructiferi	sat Cerna, com.Vaideeni tel.0766 244515	Patrut Sorinel - presedinte	Cultivarea capsunilor si pomilor fructiferi; Demersuri pentru o valorificare cat mai eficienta a productiei
8	Asociatia crescatorilor de animale	Comuna Tomsani	Otesanu Teodor	Cresterea animalelor
9	Asociatia de albine	Comuna Tomsani	Gaman Ion	Apicultura
10	Asociatia Bistrita - Otasau	Comuna Tomsani	Pearcu Dumitru	Atrageri de fonduri in vederea dezvoltarii localitatii
11	Asociația Depresiunea Horezu	Str.1 Decembrie nr.7, Horezu, Vâlcea	Niță Gheorghe – președinte	Dezvoltare intercomunitară
12	Asociația Obștilor de Moșneni Buila	Str.N.Iorga, Horezu, Vâlcea	Bogorodea Marcel – președinte	Administrarea pășunilor și terenurilor forestiere

Nr.	Denumire	Adresa, numar de telefon, pagina web	Numele si functia reprezentantului legal	Domeniu de activitate – realizari
13	Asociația Vânătorilor Pajura Horezu	Str.N.lorga, Bl.O3, Horezu, Vâlcea	Bogorodea Marcel – președinte	Administrare fond cinegetic
14	Asociația Oltenia de sub Munte	Str.1 Decembrie nr.7, Horezu, Vâlcea	Niță Gheorghe – președinte	Dezvoltare, promovare turism
15	Asociația meșterilor populari „Cocoșul de Hurez,,	Str.1 Decembrie nr.11, Horezu, Vâlcea	Miuțoiu Irinel – președinte	Meșteșuguri
16	Asociația primarilor francofili din Oltenia	Str.1 Decembrie nr.7, Horezu, Vâlcea	Niță Gheorghe – președinte	
17	Asociația Tinecoart Horezu	Str.N.lorga, Bl.O2, Horezu, Vâlcea tinecoart@horezuonline.ro http://www.horezuonline.ro	Ciocârlan Laurențiu – președinte	Tineret, protecția mediului, cultură, artă
18	Asociația Civica	Horezu	Ciocan Vetuța – președinte	Educație civică
19	Asociația Ecomond	Horezu	Miloiu Maria – președinte	Activități educative, protecția mediului
20	Asociația Tineri și seniori fără frontiere	Horezu	Dumitrescu Valeria – președinte	Turism social
21	Fundația Constantin Brâncoveanu	Horezu	Bordincel Ion	Posliceală
22	Fundația Nadia Duca	Horezu		
23	Obștea Horezu	Str.N.lorga nr. O3, bloc B, ap. 1, Horezu, Vâlcea	Bogorodea Marcel – președinte	
24	Obștea Sărdăreasca	Horezu	Sărdărescu Vintilă – președinte	
25	Grupul de inițiativă Lacrima Munților	Horezu	Nițu Constantin – președinte	Protecția mediului
26	Grupul de inițiativă Liga femeilor cu spirit civic Horezu	Horezu	Viezuină Veronica – președinte	Activități civice
27	Casa de Ajutor Reciproc Învățământ	Str. Nicolae Iorga Horezu		
28	Fundația Andra	Urșani, Horezu		
29	Fundația Andreea	Romani de Jos 82, Horezu		
30	Fundația Domus	Str. 1 Decembrie 116, Horezu		
31	Fundația Hans	Str. Gral Magheru, Horezu		

Nr.	Denumire	Adresa, numar de telefon, pagina web	Numele si functia reprezentantului legal	Domeniu de activitate – realizari
32	Fundația Marian	Str. Tudor Vladimirescu, Horezu		
33	Fundația Monica	Horezu		
34	Fundația Provita	Horezu		
35	Fundația Umanitară Doua Stele	Horezu		
36	Fundația Umanitară Zepelin	Horezu		
37	Asociația Sportivă Progresul	Măldărești		
38	Asociația Kogayon	Strada Costesti, Nr. 343, Cod 247115, Comuna Costesti, Telefon: +4 0723 071 648 E-mail: office@kogayon.ro, asociatia_kogayon@yahoo.com www.kogayon.ro	Florin Stoican	Mediu
39	Asociația Sportivă Minerul Costești	Sat Bistrița comuna Costești	Petrescu Filimon	Fotbal
40	Arnota	Sat Costești, comuna Costești		Creșterea bovinelor
41	Asociația crescătorilor de animale	Măldărești	Enescu A Dtru Președinte	Creșterea animalelor
42	Asociația deținătorilor de teren cu valoare forestieră	Măldărești	Dragu Ionel Președinte	Creșterea și exploatarea de masă lemnoasă

Bibliografie

- Programul Național de Dezvoltare Rurală
- Planul De Amenajare A Teritoriului Național Secțiunea VI – Zone Turistice
- Strategia Națională a Patrimoniului Cultural Național 2008
- Planul Național de Combatere a Tăierilor Ilegale de Arbori 2008
- Planul Local de Actiune pentru Mediu (PLAM) 2006
- Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor pentru Județul Vâlcea 2007
- Strategia Culturală a Județului Vâlcea 2007-2013
- Reabilitarea și dezvoltarea infrastructurii generale și turistice în zona cultural – istorică a depresiunii horezu (județul vâlcea) - Studiu de marketing Insitutul Național de Cercetare Dezvoltare Turism - coordonator Georgeta Maiorescu
- Scurt raport privind Zona Horezu – Novaci- aspecte privitoare la potențialul de dezvoltare economică locală – URBAPLAN SRL sub coordonarea arh. Gabriel Pascariu iulie 2006 la cererea FPDL
- Monografia Comunei Vaideeni din județul Vâlcea (istoria pământului natal) Coordonatorul lucrării: Vartolomei Todeci
- Iacobaș, P., 2005, Raport privind posibilitățile de dezvoltare a eco-turismului în zona localităților Horezu, Novaci, Polovragi, Costești, Măldărești, Vaideeni.
- Ioniță, V., Lică, A., 2006, Raport de evaluare a resurselor si oportunităților de dezvoltare.
- Stoican, 2005, raport privind cadrul și resursele naturale din nordul județelor Gorj și Vâlcea.